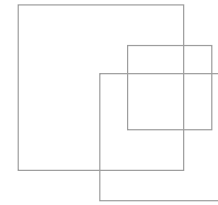

International
Labour
Organization

100
1919-2019

ማእከል ሓብሬታ ስደተኛታት

አሰራር ማንዋል

ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት አሰራር ማንዋል

ቤት ፅሕፈት ውድብ ስራሕ ዓለም
ኢትዮጵያ፣ጅቡቲ፣ሱማሊያ፣ሱዳንን ደቡብ ሱዳንን
ለዕለዋይ ተወካሊ አፍሪካ ሕብረትን ሕቡራት
መንግስታት ኢኮኖሚ ኮሚሽን አፍሪካን

እዚ ሕትመት እዚ ብመሰረት ሕቶ ውድብ ስራሕ ዓለምን ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን
ብ ደስታ አዮደ ዝተፅሓፈ'ዩ

ጥቅምቲ 2012 ዓ.ም

Copyright © International Labour Organization 2020
First published 2020

Publications of the International Labour Office enjoy copyright under Protocol 2 of the Universal Copyright Convention. Nevertheless, short excerpts from them may be reproduced without authorization, on condition that the source is indicated. For rights of reproduction or translation, application should be made to ILO Publishing (Rights and Licensing), International Labour Office, CH-1211 Geneva 22, Switzerland, or by email: rights@ilo.org. The International Labour Office welcomes such applications.

Libraries, institutions and other users registered with a reproduction rights organization may make copies in accordance with the licenses issued to them for this purpose. Visit www.ifrro.org to find the reproduction rights organization in your country.

ISBN 9789220320686 (print)
ISBN 9789220320693 (Web pdf)

Also available in [English]: Migrant Information Centre Operational Manual, ISBN 978-92-2-132965-7 [print] ISBN 978-92-2-132966-4 [web pdf].

The designations employed in ILO publications, which are in conformity with United Nations practice, and the presentation of material therein do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the International Labour Office concerning the legal status of any country, area or territory or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers.

The responsibility for opinions expressed in signed articles, studies and other contributions rests solely with their authors, and publication does not constitute an endorsement by the International Labour Office of the opinions expressed in them.

Reference to names of firms and commercial products and processes does not imply their endorsement by the International Labour Office, and any failure to mention a particular firm, commercial product or process is not a sign of disapproval.

Information on ILO publications and digital products can be found at: www.ilo.org/publns.

Printed in Ethiopia

1. ምህፃረ ቅላት.....	1
2. ትሕዝቶ እዚ ፅሑፍ.....	5
3. ዕላማ ናይዚ መምርሒ.....	7
4. እዚ መምርሒ እዚ ብኸመይ ተዳልዩ.....	7-8
4.1 ንስደተኛታትን ተመለስትን ግልጋሎት ንምሃብ እንኸተሎም ቅደም ስዓብ ቅጥዒ 1.1.....	9
5. ቅርፂ አሰራርሓ እዚ መምርሒ.....	9
6. ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ከመይ ይጣየሽ.....	10
6.1 አብ ምጥያሽ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት አብ ግምት ክነእትዎም ዝግቡእና ቁልፊ ነገራት ዘርኢ ቅጥዒ 1.2.....	11
7. ግልጋሎት ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት.....	12
7.1 ምቕባል ሰብ ጉዳይ.....	12
7.2 ሽዱሽተ ክፍልታት ፅቡቕ አቀባብላን ግልጋሎት አወሃህባን ዘርኢ ቅጥዒ 2.1	12
8. ምምዝጋብ ሰብ ጉዳይ.....	14
9. ብዛዕባ ስደት ሓበሬታ ምስርጫው.....	15
10. ቁልፊ መልእኽትታት	17
10.1 ሳንዶች 2.2 ናይ ኢትዮጵያ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር አዋጅ 923/2008.....	19
11. ግልጋሎት ምክሪ ስራሕ.....	20
11.1 ሳንዶች 2.3 ውዕልታት ስራሕ.....	22-23
11.2 ሳንዶች 2.4 ምርግጋፅ ስምምዕነት ውዕሊ መስራሕ	24
12. ስራሕቲ ምብፃሕ.....	25
13. ንዝመጡ ስደተኛታት ናይ ቅድመ ጉዕዞ ስልጠና ምሃብ.....	25

14. ተመለስቲ ንምቅልቓል ኣብ ዝገብርዎ ፃዕሪ ምሕጋዝ.....	26
14.1 ሳንዶቅ 2.5 ናይ ምቅልቓል ትቕሉል ሓሳብ.....	27-28
15. ሜላ ምህደራ ማ.ሓ.ስ	29
16. መሰረታዊ መርሆታት ምሕደራን ኣሰራርሓን ማ.ሓ.ስ.....	29
16.1 ስእሊ 3.1 መሰረታዊ መርሆታት ምሕደራን ኣሰራርሓን ማ.ሓ.ስ.....	29
16.2 ሳንዶቅ 3.1 ብ ማ.ሓ.ስ ዝወሃብ ግልጋሎት.....	30
16.3 ቕጥዒ3.1 ብርክታት ተሳትፎማሕበረሰብ.....	31
17. ሳንዶቅ 3.2 ዘተ ማሕበረሰብ	31
18. ማ.ሓ.ስ ኣወዳድባ ስትራቴጂ.....	32-33
19. ትልሚምምላእ ሓይሊ ሰብ	34
10.1 ቕጥዒ3.2 መርኣያ ናይ ስራሕ መዘርዘራት	35-36
10.2 ሳንዶቅ 3.3 ንምትላም ዝሕግዙ ውህብቶታት	37-38
20. ምሕደራ መረዳኻታ.....	38
20.1 ቕጥዒ 3.3 ኣብ ማ.ሓ.ስ እንጥቀመሎም ጥመር ሓሳባት.....	40
21. ክትትልን ገምጋምን ማ.ሓ.ስ.....	44
21.1 ሳንዶቅ 3.4 እንታይነት ክትትልን ገምጋምን ማ.ሓ.ስ	44
21.2 ቕጥዒ 3.4 ቀንዲ ኣመላኸቲ ማ.ሓ.ስ.....	46
21.3 ኣግባብነት ዘለዎ መስርሕማትሪክስ.....	48
22. ብተደጋጋሚ ዝሕተቱ ሕቶታት.....	50
23. ብዛዕባ ሰራሕተኛታት ስደት ወሰንቲ ሕቶታት.....	51
24. መሰረታዊ ምቶታት ምልመላን ምደባ ስራሕን.....	53
25. ናብ ማእከላይ ምብራቕ እንትስደዱ ዝወፁ ወፃኢታት	57-58
26. ሰራሕተኛታት ናብ ማእከላይ ምብራቕ ብሕጋዊ መንገዲ እንትስደዱ ከጋጥሙዎም ዝኸለሉ ሓደጋታት.....	58
27. ስራሕተኛታት ንስራሕ ኣብትኸድሉ ሃገራት ዝህልው ሓገዘቲ ግልጋሎታት.....	62

28. አብ ተቐበልቲ ሃገራት ዝህልው ናይ ባህሊ አፈላላይን ፀገማትን	63
29. መሰረታዊ ሕፃናት አብ ክሊ ምምላስን ምቅልቓልን.....	65
30. አብ ስደት ዝህልው ሃገራውን ዓለምለኸውን ሕግታት.....	78
31. ዝነአሰ ብሕጊ ዝተውሃበ መሰል.....	83
32. ግዴታ ሰራሕተኛታት.....	86
33. ናይ ሰራሕተኛታት መቆፃፀሪ መዝገብ	90
34. ናይ ሪፈራል ፎርም	92
35. ናይ ማ.ሒ.ስ ተገልጾላይ ካርዲ.....	96
36. ዝባፅሑ ስራሕቲ ንምትላም መሰረሒ ኮይኑ ዘገልገል ቅጥዒ.....	98
37. ፍልፍል ሓበሬታ መፃሕፍቲ.....	101

ምህፃረ ቻላት (Abbreviations)

ሰ.ማ.ጉ	ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን
ማ.ሓ.ስ	ማእከልሐበሬታ ስደተኛታት
ሚ.ሰ.ማ.ጉ	ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን
ው.ስ.ሰ.መ.ኤ	ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽቢ ኤጀንሲ
ቴ.ሞ.ት.ስ	ቴክኒክን ሞያን ትምህርትን ስልጠናን
ቤ.ፅ	ቤት ፅሕፈት
ከ.አ.ፈ	ከም አቆፃፅራ ፈረንጂ
ው.ስ.ዓ	ውድብ ስራሕ ዓለም
ዓ.ም	ዓመተ ምህረት
ዩ.ዓ.ኢ	ዩናይትድ ዓረብ ኢመሬትስ
ው.ዓ.ስ	ውድብ ዓለምለኸ ስደተኛታት
ግ.ስ.ዓ	ግዝአት ስዑድ ዓረብ

1. ትሕዝቶ እዚ ፅሑፍ

1.1. መጻተዊ

አብዛ ግሎባላይዜሽን ዝተአታተወላ ዓለም ዓለምለኸዊ ስደት አብኩለን ኩርንዓት ዓለም ዝረአ ዘሎ ክስተት እዩ። አብ ዝሓለፉዓሰርተ ዓመታት ብዓለም ብርኪ ዝተርአዩ ቁፅሪ ዓለምለኸዊ ስደተኛታት እንትንርኢ አብ 2000 ከ.አ.ፈ ካብ ዝነበረ ቁፅሪ 173 ሚሊዮን አብ 2007 ከ.አ.ፈናብ 258 ሚሊዮን ክበፅሕ ኪኢሉ እዩ (ሕቡራት መንግስታት 2017 ከ.አ.ፈ) ።ብምኽንያት እዚ ዝረአ ዘሎ ቅልጡፍ ዕብዮት ካብ ጠቅላላ በዝሒ ህዝቢ ምውሳኽ ስደተኛታት አብ 2000 ከ.አ.ፈ ካብ 2.8 ሚሊታዊ አብ 2017 ከ-አ-ፈ ናብ 3.4 ሚሊታዊ ዝዓበዩ እንትኸውን አብ አፍሪካ ዓለምለኸዊ ስደተኛታት ዘለዎ ዕብዮት እንትንርኢ ድማ አብ ዓመት 3 ሚሊታዊ እዩ።

አብ 2015 ከ.አ.ፈ አብ ናይ ዩኒሴፍ ናይ ኢትዮጵያ ስደተኛታት ፕሮፋይል ፀብፃብ እንትንርኢ ድማ ናይ ኢትዮጵያ ዓለምለኸዊ ስደተኛታት አብ 2000 ከ.አ.ፈ ካብ ዝነበረ 662,444 አብ 2015 ከ.አ.ፈ ናብ 1,072,949 ክውስኽ ኪኢሉ እዩ።

መንቀልታት ምውሳኽ ስደት ብዙሓት እዮም። ንመብዛሕትኦም ዓለምለኸዊ ተጓዓዝቲ ስደተኛታት ምኽንያት ዝኾኑዎም ንስራሕ፣ናብ ቤተሰብ ወይ ፅንዓት፣ዝበዝሑ ድማ ገዝኦምን ዓዶምን ገዲፎም ንክኸዱ ዝደፋፍእዎም ካልኣት ምኽንያታት ከም ግጭት፣ሃይማኖታዊ ወይ ፖለቲካዊ ጨፍጨፍ ወይ ድማ ሓደጋታት ተፈጥሮ እዮም። አግባብነት ብዘለዎ ፖሊሲ እንተተሓገዙ ስደት አብ ዓድኻ ይኹን አብ ተቀባሊ ሃገር ቀፃልነት ዘለዎ ቁጠባዊ ዕብዮትን ልምዓትን አበርክቶ ክህልዎ ይኽእል እዩ (ውድብ ዓለም ለኽ ስተደኛታት)። አብዚ ሓዚ ዘሎ ኩነታት ዘይስሩዕ ስደት ሕልኽላኽ ዝኾነ ዓለም ለኸዊ ፀገም እናኾነ እዩ ዝኸይድ ዘሎ። ብተወሳኺ መጠንን ስፍሓትን ዘይስሩዕ ስደት ብጣዕሚ እናወሰኸ እዩ ዝኸይድ ዘሎ። አብ አፍሪካ ብ ዘይሕጋዊ ስደት ብጣዕሚ ተጠቃዒ ዝኾነ ብወሳይ መልክዑ ምድረበዳ ዘለዎ ከባቢታት አፍሪካ እንትኾን (Sub-Saharan region) ብርክት ዝበሉ ዘይሕጋዊ ስደተኛታት ተቆፂሮም እዮም (UNODC, 2016)። እዚ ኩነታት አብ ኢትዮጵያዊ ተመሳሳልነት ዘለዎ ሓቂ እዩ። ይኹን እምበር ቁፅሪ ዘይስሩዕ ስደተኛታት ብትክክል አይፍለጥን። እቲ ዘሎ ህልዊ መረዳእታ ከምዘመላኽቶ ናብ ማእኸላይ ምብራቕ ዘለዎ ሃገራት ንስራሕ ዝስደዱ መብዛሕትኦም ኢትዮጵያውያን እዚ ዘይስሩዕ አካይዳ እዚ ዝኸተሉ እዮም።

ካብ ጥቅምቲ 2013 ከ.አ.ፈ እስካብ መጋቢት 2014 ከ.አ.ፈ አብ ዘሎ እዋን ብግምት 168,000 ዝኾኑ ኢትዮጵያውያን ተመለስቲ ካብ ስዑድ ዓረብ መፂኦም እዮም። ልዕሊ ሰለስተ ርብዒ ዝኾኑ አብቲ እዋን ካብ ዝመፁ ተመለስቲ ማለት ናብ 60% ዝፅግዑ አብ መጀመሪያ እዋን እንትኸዱ ብዘይስሩዕ ስደት ዝኸዱ እዮም። (ውድብ ስደተኛታት ዓለም 2017 b).

መብዛሕትኦም ብዙይ ስሩዕ መንገዲ ዝኸዱ ኢትዮጵያውያን ንዘይሕጋውያን መዘዋወርቲ ደቂ ሰባት ወይ መኹብላልትን ዘይሕጋውያን ዶብ መሻገርትን ብቀሊሉ ዝተቃልዑ እንትኾኑ ኣብ ኩሉ ቦታታት ማለት ኣብ ምልመላ፣ ጉዕዞ ፣ኣብ ዝሰርሑሉ ሃገር ፣ኣብ ስራሕ እዋንን እንትምለሱን ዝተፈላለዩ ኣካላዊ ወይ ፆታዊ ጥቕዓታትን ምዝመዛታትን ዝኣመሰሉ ሓደጋታት የጋጥምዎም እዮም (ውድብ ስራሕ ዓለም,2017) ። ኣብ መብዛሕትኡ እዋን ዘይስሩዕ ስደተኛታት ዝምልመሉ ብዘይስሩዓት ናይ ውሽጢ ዓዲ ደላሎ፣ተመለስቲ፣ዘመድን መሓዙትን እዮም። ኣብ ከምዚ ዝኾነሉ እዋን ስደተኛታት ዝስደዱ ብናይ ዘይስሩዕ ተዋሳኒቲ ሓሶት፣ ቃላትን ዝወሃቡ ተስፋታትን እዮም ። ውፅኢቱ'ውን ስደተኛታት ቅድሚ ምብጋሶም እቲ ዝተነገሮም ናይ ቃል ተስፋ ዘጠናኸር ሓበሬታ ኣይረኽቡን ብተወሳኺ'ውን ምስ መስርሒኦም ወይ ቆፃሪ ኣካል ኩነታት መፃኢ ስርሖም ንኸዘራረቡ ዕድል ኣይረኽቡን። መፅናዕቲ ውድብ ስራሕ ዓለም (2017 ክ.አ.ፈ) ከምዝሕብሮ ካብቶም 1,450 ስደተኛታት ተመለስቲ ዝተሓተቱ ልዕሊ 30 ሚኒታዊ ዝኾኑ መልሲ ውሃብቲ ዝሃብዎ መልሲ እንትንርኢ ብዛዕባ ኩነታት መፃኢ ስርሖም ምንም ሓበሬታ ከምዘይብሎምን እቶም 54 ሚኒታዊ ተሓተትቲ ድማ ዝሃብዎ መልሲ እንታይነት ኩነታት ኣስራሒኦም ምንም ዓይነት ሓበሬታ ከምዘይብሎም ይሕብሩ። ናይዚ ውፅኢት ድማ ዘይስሩዕ ስደተኛታት ኣብ ከይዲ ስራሖም ከቢድ ገበን ዝተመልኦ መግዛእትን ፀርፍን የጋጥሞም። (ትዕዝብቲ ሰብኣዊ መሰል 2015 ክ.አ.ፈ)

ጭብጢ መረዳእታታት ከምዝሕብርዎ ስደተኛታት/ ዝስደዱ ሰራሕተኛታት ኩሉ ግዜ ብዛዕባ መሰሎም፣ከማልእዎም ዝግባእ ቕደም ስዓብ ሕጋዊ ፍቓድ ስደት፣ከመይ ስራሕ ከምዝረክቡ፣ናብ ስራሕ ዝኸዱሉ ዓዲ ከመይ ከምዝቀላቕሉን ወይ ድማ ግልጋሎታት ከመይ ከምዝረኽቡን ግንዛብ የብሎምን።

ክስደዱ ዝደልዩ ዜጋታት ምናልባት ክኸውን ይኸእል እዩ ኢሎም ዝደልዩዎ ሓበሬታ ካብ ማሕበራዊ ሚዲያ፣ ካብ ማሓዙቶም ወይ ማሕበረሰብ ትኽክለኛ ዘይኮነ ወይ ክዓ ግዚኡ ዝሓለፎ ሓበሬታታት ክኸውን ይኸእል። እዚይውን ዝስደዱ ዜጋታት ብዘይስሩዕ ስደት ንኸጥቀሙ ክብሉ ብ ናይ ዘይሱሩዓት ደላሎን መልመልቲ ወኪላትን ሓሶት ክታለሉን ተሰዲዶም ኣብ ፀገም ኣትዮም ንምዝመዛን ጥሕሶት ሕጊን ንኸቃልዑ ዝገብር ኣካይዳ እዩ።

ስለዚ ኣቲ ቁልፊ ነገር ኣብዚ ክስራሕ ዘለዎ ንዝስደዱ ዜጋታት/ስደተኛታት ብዛዕባ ዘይሕጋውያን ደላሎ ሓሶት ሓበሬታን መታለልቲ መልመልቲ ወኪላትን ዝገበርዎ ተግባራት ምጭብርባርን ፈሊጦም ኸከላኸሉን ሱሩዕን ሕጋውን ዝኾነ ከይዲ ምልመላ ክኸተሉን ምግባር እዩ።

በዚ መንገዲ ቁልፊ ዕማም ማእኸላት ሓበሬታ ስደተኛታት ዜጋታት ቅድሚ ምስዳዶም ዘይስሩዓት ደላሎ ዘናፍስዎም ሓቃዊ ዘይኮኑ ተስፋታት ዝተመልኦም ሓሶት ሓበሬታታት ከም ዘለውን ነዚኦም ከወግዱን ንስራሕ ኣብ ዝኸዱሉ ሃገር እንትበፀሑ ዘጋጥምዎም ኣፀገምቲ ዝኾኑ ነገራት ከምዘለውን ኣቐዲሞም ፈሊጦም ክውስኑ ከምዘለዎም ሓበሬታ ዝረኽብሉ መስርሕ ምምችቻው እዩ።

እዚ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት'ዚ (ማ.ሓ.ስ)¹ ስደተኛታት ንስራሕ ኣብ ዝኸዱሉ ሃገር ከመይ ከምዝፀንሑን ከመይ ተመሳሲሎም ክሰርሑ ከምዘለዎምን ኣብ እዋን ቅድመ ጉዕዞ ኣፍልጦ ክህልዎም

የሽላል። ብተወሰኑ ተመለስቲ ዜጋታት አብ ናይ ኢኮኖሚን ማሕበራውን ኩነታት ከመይ ክወሃዱ ከምዘለዎም መረዳኢታ ዝረኽቡሉ ማእኸል ሓበሬታ ኮይኑ ይሰርሕ።²

ውድብ ስራሕ ዓለም ኣብ ኢትዮጵያ ምሕደራ ዝስደዱ ሰራሕተኛታት ንምምሕያሽ ምስ ፌደራልን ክልልን ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ቤ/ፅ ብምትሕብባር ኣብ ኣርባዕተ ክልላት (ኦሮሚያ፣ብሄር ብሄረሰባትን ህዝብታትን፣ኣምሓራን ትግራይን) ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ንምጥያሽ ፃዕሪ ገይሩ ኣሎ።

ይኹን እምበር እዚ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት’ዚ ዝህበም ግልጋሎታት ትኽክለኛን ብቕዓት ብዘለዎን ኣገባብ ብምፍፃም ኣፍልጦ ንክረክብ ተወሰኽቲ ሓገዞች ይደሊ።

እዚ ዝተዳለወ ናይ ኣሰራርሓ መምርሒ ማንዋል’ ራኢ ንክህልዎግልጋሎት ንምሃብ ተዳለወን ብኣሰራርሓ ዝመርሕንኣታሓዝ መረዳኢታ ዝተደገፈ ሙዕራይ፣ሰሌጦን፣ውፅኢታውን ቀፃልነት ዘለዎ ማእኸልሓበሬታ ንምጥያሽን ረብሓ ተገልገልቲ ንምዕባይን ይሕግዝ።

1.2. ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ማለት እንታይ ማለት እዩ?

ማእኸልሓበሬታ ስደተኛታት ማለት ኣብ ሓደ ስራዕ ዝኾነ ማእኸል ወይ ቦታ ንስደተኛታት ብዝርድኦም ቋንቋ ስፍሓት ዘለዎ ግልጋሎታት ሓበሬታዝወሃቡሉ ሓደ ማእኸልእዩ። ኣብ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ዝወሃቡ ግልጋሎታት ኣብ ዝተፈላለዩ እዋናት ዝህልው ብርክታት ስደት መሰረት ዝገበረ እዩ።ንሳቶም’ው ንምጉዓዝ ኣብ ምድላው እናሃለው፣ኣብ ምእታውን ምፅናሕን፣ብዛዕባ ስራሕን ኣብ ወፃኢዓዲ ዝህሉ ሰፊሕ ርክብን፣ኣብ ወፃኢ ዓዲ ኣብ ዝፀንሕሉ፣ኣብ ዝምለሰሉ እዋንንተመለስቲ እግሪ ኣብ ምትካል ምሕጋዝን እዮም። (ውድብ ስራሕ ዓለም 2014 ኪ.ኣ.ፈ)። ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ዝጣየሽ ኣብ መበቆል (ትውልዲ ዓዲ) ዝኾና ሃገራት እንትኾውን ብዋናነት ጠመተ ዝገብረሉ እውን ምቸውን ሕጋውን ብዝኾነ መንገዲ ንዝካየድ ስደት ሓበሬታ ዝህብ እንትኾን እዚ ዝኾነሉ ዋና ምክንያት እውን ንስደተኛታት ሕጋዊ ከለላ ዝህብን ኣብ ምስላጥ ልምዓት ዝሓሸ ለውጢ ከምፅእ ዝኽእል ውፅኢት ዘለዎ ከይዲ ስደት ንክህሉ ዝገብር እዩ። ተገልገልቲ ብዛዕባ ሕድሕድ ብርክታት ስደትን ኣብ ሕድሕድ ኣካላት ዝሕልው ትሕዝቶ ግልጋሎታትን (ቅድመ ጉዕዞ፣መበገሲ፣መብፅሒ፣ኣብ ስራሕ እናሃለው፣ናብ ሃገሮም እንትምለሱን ናብ ማሕበረሰብ እንትቀላቕሉን) ዝተሟላእ ሓበሬታ ይረኽቡ። እዚ ግልጋሎት እዚ ዝፍፀም ተማእኪሉ ብዝወሃብ ሜላ ኣወሃህባ ግልጋሎት ወይ ድማ ብዘለው ፕሮግራማት ናብ ብርክት ዝበሉ ተጠቀምቲ፣ስደተኛታት፣ተመለስትን ቤተሰቦምን ብሰፊሑ ብምብፃሕ እዩ።

ብዝወሃብ ሓበሬታን ምክርን ግልጋሎታት ማእኸል ሓበሬታ መማረፂታት ስደት መሰረት ስደተኛታት ዝሓሸ ከለላ ዘለዎ ስደት ኣፍልጦ ይህልዎም፤ ፅቡቕስነምግባር ዝተመልኦ ኣቆፃፅራን ውፅኢታዊ ዝኾነ ኣደላልያ ስራሕን፣ኣብ መነባብሮኦም ዝወፁ ወፃኢታትን ባህላዊ ልምድታትን ካልኣት ንስራሕ ኣብ ዝኾድሉ ሃገር ዝህልው ክማልኡ ዝግብኦም ነገራትን ብዝሓሸ መንገዲ ይፈልጡ።(ውድብ ስራሕ ዓለም 2013)። ካብዚ ብተወሰኑ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ተመለስቲ ናብ ማሕበረሰብ እንትቀላቕሉን እግሪ እንትተኸሉን

አብ ድሌት መሰረት ዝገበረ ምስ መዳርግቲን ካልኣትዝምልከቶም አካላትን ኮይኖም እንትሰርሑ ናብ ፅቡቕ መንገዲ ዝመርሑዎም ሜላታት ግልጋሎት ዝረኽቡሉ ማእኸል ኮይኑ ይሰርሕ።

1.3. ዕላማ ናይዚ መምርሒ

እዚ ናይ አሰራርሓ ማንዋል'ዚ ቀንዲ ዕላምኡ ብመሰረት ተግባርን ሓላፍነትን ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ንድሌት ስደተኛታት፣ተመለስትን ቤተሰቦምን ምላሽ ክህቡ ዝኽእሉ ምስ ስደት ወይ ተመሳሰልቲ ዝተተሓሓዙ ሓበሬታታት ብምሃብ ብቐፅ ዝኾነ ከይዲ አፈፃፀማ ዘለዎ ግልጋሎት ማእኸል ንክኾን ዝገብር እንትኾን ብዋናነት ድማ እዚ መምርሒ እዞም ዝስዕቡ ንክፍፀሙ የገልግል።

- ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ንዝስደዱ ሰራሕተኛታት ዝህልዎ ሜላ አወሃህባ ግልጋሎት፣ውፅኢታዊ ብዝኾነ መንገዲ አተሓሕዞ እቲ ማእኸልን ሰራሕተኛታት እቲ ማእኸል ዝህልውዎም ተግባራትን መሰረት ጌርካ አብ ምስልጣን ከም መምርሒ ኮይኑ የገልግል።
- አብ ምጥያሽንምምራሕን ዝህልው መዐቀኒታት ይንፅር።
- አብ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ንዝፍፀሙ ሰራሕተታት ንምትግባር ዝሕግዙ መሳርሒታትን ሜላታትን፣ በቢዕለቱ ንዝወሃቡ ግልጋሎታት ንምክትታልን ንምግምጋምን ዘኽእል አሰራርሓ የነፅር።
- ትኽክለኛን እዋናውን ዝኾኑ ሓበሬታታት የቐርብንጠቀምቲ አብ ዝኮኑ ነገራት ምስ ተጠቀምትን ካልኣት መዳርግቲ አካላትን ብምዃን ምኽሪ ንምሃብ ከም መርከቢ ሓበሬታ ሰነድ ኮይኑ የገልግልን።
- ንስደተኛ ሰራሕተኛታትን ቤተሰቦምን ብዛዕባ ስደት ንፁር ሓበሬታ ይህብን ብዘይ ስሩዕ ስደትምኽንያት ዝነበረ ሓደጋታት ብምቕናስ ስሩዕ ምውፋር ስራሕ ወፃኢ ዓዲ ክህሉ ይገብር።

1.4. እዚ መምርሒ 'ዚ ብኸመይ ተዳልዩ?

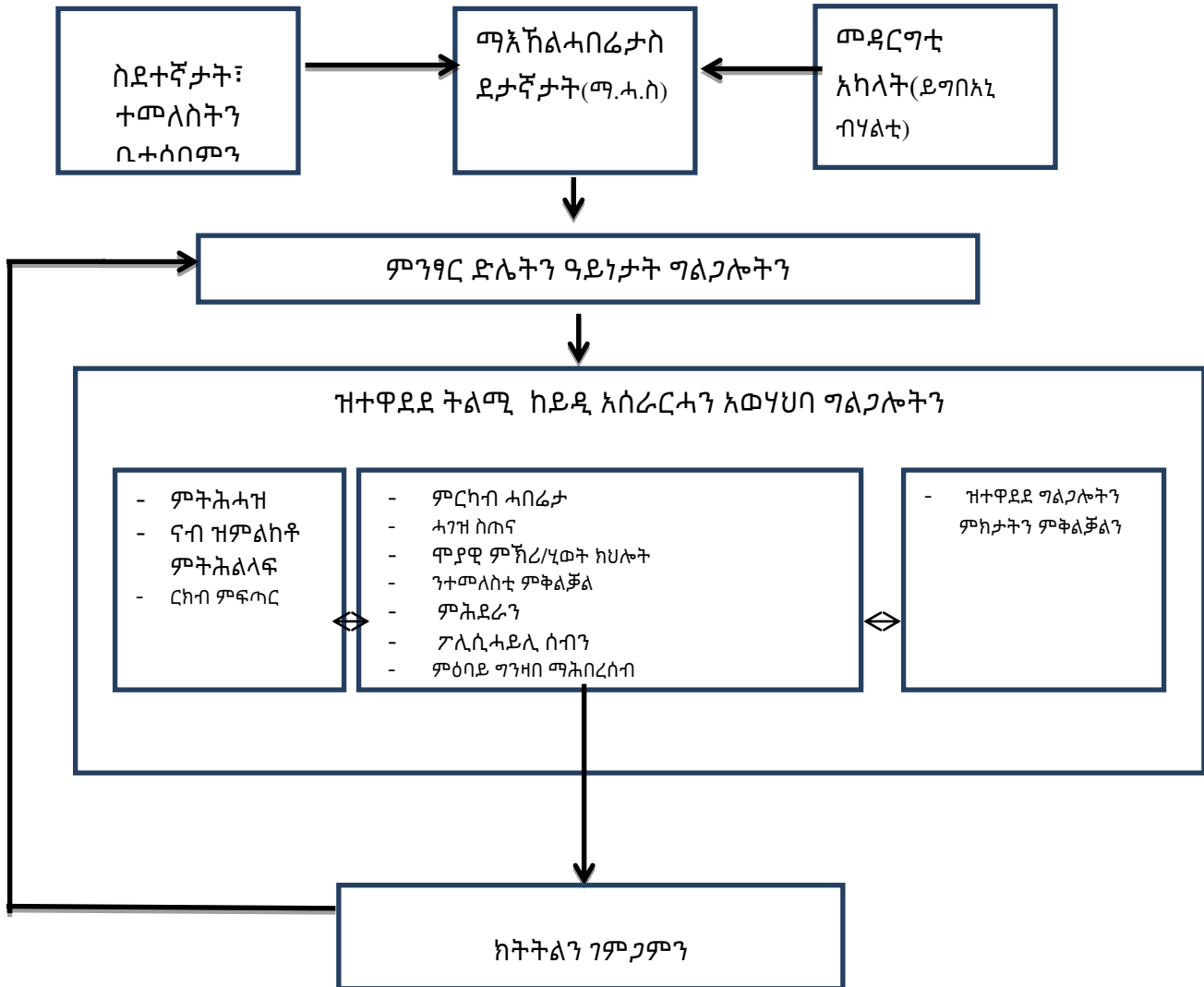
እዚ አሰራርሓ መምርሒ'ዚ አብ ኢትዮጵያ ንዝርከብ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ብዝሰማማዕ መልክዑ ንምድላው ውድብ ስራሕ ዓለም ካብ መተሓላለፍቲ ስደት ቦታታት ዝኾናአብ ኦሮምያን ትግራይን ክልላዊ መንግስታት ዝርከቡ ስደተኛታት፣ተመለስትን ዝተማለኡ ሓበሬታ ካብ ዘለዎም አካላትን ዝተአከበ መሰረታዊ መረዳእታ እዩ። እዚ ዝተረኸበ መረዳእታ ንምጥንኻር ምስ'ዚ ተመሳሰልነት ዘለዎም ሰነዳት ፣ አብ ስራሕ ዝወዓሉ መምርሒታት ፣ፅቡቕ ተሞኩሮታት ፣መፅናዕታዊ ፅሑፋት፣ ምስ ስደት ዝተአሳሰሩ ፖሊስታትን ሕጋዊ ሰነዳትን ብዝርዝር ተራእዮም እዮም።እዚ መምርሒ'ዚ ኣገባቡ ሓልዩ አብ ስራሕ ንክውዕል እዞም ዝስዕቡ ሜላታትን ከይዲ አሰራርሓታትን ተኻቲቶም እዮም።

- አብ ኢትዮጵያ ይኹን አብ ካልእ ከባቢታት ዝርከቡ ማእኸልሓበሬታ ስደተኛታት ከይዲ አፈፃፀማ ስርሖም መሰረት ዝገበሩ ፅቡቕተሞኩሮታትን ልምድታትን ዝሓዘ መረዳእታ ምርካብ።
- ንህሉዊ ኩነታት ባህላዊ፣ማሕበራዊ፣ ቁጠባዊን ከባቢያዊ ዕድላትን ብምጥቃም ንስራሕ ምቕው ዝኾነ ማእኸልሓበሬታ ስደተኛታት ምግፋሕ።

- ምቹው ዝኸነማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ንክህሉ ኣብ ውሽጢ ዓዲ ዘሎ ፍልጠትን ሃፍት ን ምንፃር፤ ምእካብን ክዓቢ ምግባርን።

ሓፈሻዊ ከይዲ ምድላው እዚ ኣሰራርሓ መምርሒ’ዚ ዝተኸተሎ ኣካይዳ ኣብ ክሊ ተመሳሳሊ መበገሲ ንድፈ ሓሳብን ቅርፂ ውዳበ ዝተኸተለ ኣግባብ ምውዳድን ምክታት ድሌት ትኹረት ዝግበረሎም ወገኖትን መዳርግቲ ኣካላትን መሰረት ዝገበረ እዩ። ኣብ ቅጥዒ 1.1 ከምዘመለኸቶ እቲ ንድፈ ሓሳብ ዝገልፅ ብርክታት/ኣካላት ውፅኢታዊ ትግበራን ኣዋሃህባ ግልጋሎት ስደተኛታት፣ተመለስትን ቤተሰባምን ክህሉዎ የመለኸት።

ቅጥሩ 1.1 ንስደተኛታትን ተመለስትን ውፅኢታዊ ዝኾነ ግልጋሎት ንምሃብ ዝኸተሎ ቅደም ስዓብ

1.5. ቅርፂ አሰራርሓ እዚ መምርሒ

ክፍሊ1. ብዛዕባ እዚ መምርሒ: እዚ ክፍሊ እዚ ብዛዕባ አመፃፅኦ/ድሕረ ባይታ ማእኸልሓበሬታ ስደተኛታት፤ እንታይነት አቀራርፃ፤ ምጥያሽ ምምሕያሽን ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት፤ ዕላማ እዚ ቅርፂ አሰራርሓ መምርሒ ከመይ ከምዝተዳለወን ይሕብር።

ክፍሊ 2. ግልጋሎታት ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት፡ እዚ ክፍሊ'ዚ ኣብ ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት ንስደተኛታት፣ ተመለስትን ደቆምን ወይ ድማ ቤተሰቦምን ክህልዎ ዝግባእ ዓይነታት ግልጋሎታት ዝገልፅ እዩ። ብተወሳኺ ኣብ ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት ዝርከቡ ግልጋሎታት ሜላታት ኣወሃህባ ግልጋሎታት የቕርብ። ቢዚ ማእከል ሓበሬታ ኣቢሎም ዝወሃቡ ዓይነታት ግልጋሎት ከም ሓደንሓደ ግልጋሎት ምኽሪን ሓበሬታን ፣ ብፅሑፍን ብኢንተርኔትን ዝወሃቡ ግልጋሎታት፣ ብናይ ሞባይል ዝበፅሑ ግልጋሎታት፣ ግልጋሎት ስልጠናንወፍሪ ምዕባይግንዛብ ንይህልውዎ።

ክፍሊ 3. ሜላምሕደራ ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት፡ እዚ ክፍሊ'ዚ ዝሪኦ ኣብቶም ውሱናት ንውፅኢታዊ ኣሰራርሓ ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት ብጥዕሚ ጠቐምቲ ዝኾኑ ሜላታት ኣመራርሓን ምሕደራን እዩ። እዚኦም ከም ምጥያሽ ውፅኢታዊ ዝኾኑ ተግባራት ትሕብብርን ሽርክናን ስራሕቲ ፣ምስ ካልኣት ግልጋሎትን ትካላትን ምትእስሳርን ሜላ ምትሕልላፍን፣ፅሬት ዘለዎ ስርዓት ምሕደራ ሓበሬታ ንተጠቀምቲ መረዳእታ ምቕራብ፤ ንክትትልን ገምጋምን ዘድሊዩ መሰረታዊ መረዳእታ ማዕኸን ምፍጣር፤ ከምኡውን ግብረመልሲ /ሪኢቶ ተጠቀምትን ኣግባብ ኣተዓቓቕና ውፅኢት ኣዋሃህባ ግልጋሎታት ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታትን የጠቓልል።

ክፍሊ - 4. ብተደጋጋሚ ዝሕተቱ ሕቶታት፡ እዚ ክፍሊዚ ዝገልጾም ኣብ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ኣብ መብዛሕትኡ ግዜ ንዝሕተቱ ሕቶታት መልሲ ምሃብ እዩ። ተጠቀምቲ ይኹኑ ናይቲ ማእከል ሰራሕተኛታት ኣብ ናይ ወፃኢ ናይ ሰራሕተኛታት ስደትን ከይዲ ናይ ኣሰራርሓ ስነምግባርን ዝተጋገዩን ዘይተሟልኡ ኣፍልጦን ንክይህሉን ናይ ስደተኛታት ሓበሬታ ማእከል ሰራሕተኛታት ሓጋዛይ ዝኾነ ሓበሬታ ዘቕርብ ክፍሊ እዩ።

ኣብ ሕዛል 1ን 2ን ሓገዝቲ ዝኾኑ ዶክሜንታትን ናይ ስደት መረጋገፂ መረዳእታታትን ኣለዉ እዮም።ብተወሳኺ ቁልፊ ዝኾኑ ምስ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ዝተተሓሓዙ ናይ ሕጊ ማዕቀፍ ዘለዎም ትሕቶታት ጠቐምቲ ዝኾኑ መሳርሕታትን ንናይ ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት ኣሰራርሓ ዝጠቐሙ ችጥዒታትን ኣለውዎ።

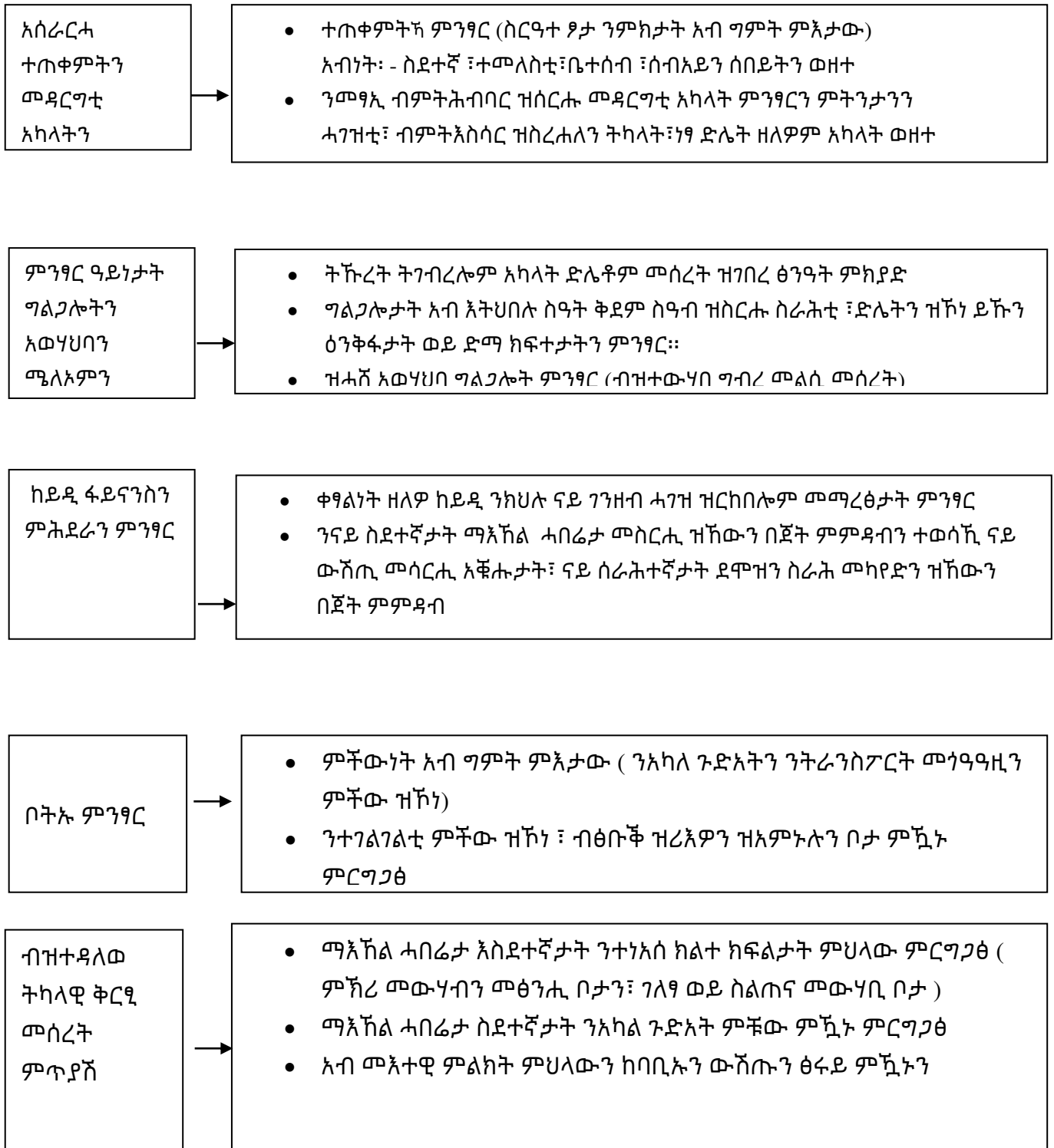
1.6. ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት ከመይ ይጣየሽ?

ብቐዳምነት ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት ንምጥያሽ ብደንቢ ተሓሲቡሉ ብመንፅር ዕላማ ናይቲ ትካል ከዕውቱ ዝኽእሉ፣ኣብምጥያሽ እቲ ናይ ስደተኛታት ሓበሬታ ማእከል ጠቐምቲ ዝኾኑ ኣካይዳታትን ተግባራትን ዘለውዎ ከስርሕ ዝኽእል፣መሳተፋይ ዝኾነን ነቲ ትካል ብዝተሟለኦ መንገዲ ከስርሕ ዝኽእልን ትልሚ ይዳሎ ።

ካብ ናይቲ ትካል ህንፃ ምስራሕ ወፃኢ ንቲ ማእከል ትርጉም ብዘለዎ መንገዲ ናብ ስራሕ ከእትው ዝኽእሉ ሜላታትን ከይዲ ኣሰራርሓታትን ብድምር ፅቡቕን ኩለ መዳይ ግልጋሎት ንምርግጋፅ ኣብ ዝዳሎ ትልሚ

ብምዓረ ትኹ ረት ብምሃብ ኣብ ምጥያሽ ኣብ ግምት ክነእትዎም ዝግቡእና ቅልፊ ዝኾኑ ነገራት ኣብ ቅጥዒ 1-2 ተገሊፆም ኣለው።

ቅጥሩ 1.2 አብ ምጥያሽ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት አብ ግምት ክነእትዎም ዝግቡእና ቁልፊ ነገራት

ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት ቅድሚያ ምጥያሽ ካብ ብሕጊ ተፈላጥነት ዘለዎ ትካል ሕጋዊ ፍቓድ ምርካብ ንውሕስነት እቲ ትካል ኣገዳሲ እዩ። እቲ ዝጣየሽ ትካል ንግልጋሎት ኣወሃህባ ሰለጤን ዝሕግዞ መስርሒታት ክማላእ ይግባእ።

ኣብነት፡-ናይ ድምፅን ምስልን መሳርሒታት (ዓቕሚ እስካብ ዝፈቐደ እዋን ኮምፒውተር፣ላፕቶፕ፣ፕሮጀክተር ፣ካሜራ ቴሌቪዥን ዝኣመሰሉ ነገራት) ፣ኢንተርኔት ፣ፅሕፈት መሳርሒታት ፣ናይ ቤት ፅሕፈት ጠረጴዛ ንሰራሕተኛታት፣ሓቋፊን ናይ ወረቓቕቲ መደርደሪ ካቢኔትን (ሸልፍ) ኣብ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ንመረዳእታ ዝሕግዞ ዶክሜንታትን (ሰነዳትን) ናይ ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት ብፅሑቕ ንምምራሕ ብሙሉእ ዓቕሞም ተገዲሶም ዝሰርሑ ውፍያት ኣመራርሓን ሞያ ዘለዎም ሰራሕተኛታትን ክሟላእ ይግባእ።

ዕቡቕ ናይ ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት ካብ መፈለምትኡ እንትጣየሽ ኣብቲ ማእከል ዝተመሓየሽ ኣወሃህባ ግልጋሎት ንኽህሉ ኣብ በቢ ብርኩ ብምትሕብባር ዝሰርሑ መዳርግቲ ኣካላት ተነፃፍሞ ኣብ ግምት ዝኣተዉ ምዃኖም ምርግጋፅ። መዳርግቲ ኣካላት ብምንፃር ብምትሕብባር ንዝሰርሑ ሰራሕቲ ናብ ዝምልከቶ ትካል ብምልኣኽ ሓበራዊ ዝኾኑ ግልጋሎታት ንምሃብ ዝጠቕሙ ናይ ስራሕ ምትእስሳራት ንምፍጣር ይጠቅም ። ብተወሳኺ ኣብቲ ከባቢን ዘሎ ማሕበረሰብ ኣብቲ ከባቢ ብዘሎ ዝተፈላለየ ናይ ማሕበረሰብ ውዳበታትን ካልኣት ጠቐምቲ ነገራትን መሰረት ብምግባር ግልጋሎት ዝህብ ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት ከምዝተኸፈተ ንምግዋሕ ይሕግዝ። ብትልሚ ዝተትሓተ ሓበሬታታት ንምብፃሕ ዝሕግዞ ነገራት ድማ ገዛ ንገዛ ፣ፊድዮ፣ቴሌቪዥን ፣ዓበይቲ ፅሑፋት ወዘተ እዮም።

2. ግልጋሎታት ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት

2.1. ምቕባል ሰብ ጉዳይ

ቀንዲ ዕላማ ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት ተገልገልቲ ጠቓምን ውፅኢታዊ ዝኾነን ናይ ሓበሬታ ግልጋሎት ዝርኽቡ ምዃኖም ምርግጋፅ እዩ። እቲ ከይዲ ዝጅምር ስደተኛታት ፣ተመለስቲን ካልኣት ኣብ ስደት ኣመልኪቶም ሓበሬታ ዝደልዩ ሰብ ጉዳይን (ጎብነይቲ) ብምቕባል እዩ። ዝኾኑ ይኹኑ ተገልገልቲ ወይ ድማ ጎብነይቲ ናብ ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት እንትመፁ ብስሞም ክንቅበሎም ይግባእ ብምቕፃል ንዝመፁ ተገልገልቲ/ጎብነይቲ ምምዝጋብ፣ብቕልጡፍ ድልዮቶም ምንፃር ፣ብድሌቶም መሰረት ግልጋሎት ምሃብን ፅሑቕ ኣቀባብላ ምግባርን ብፍሉይ ዘጠቓልሎ ድማ ሞቕ ዝበለ ሰለምታ ብምሃብ ንዝመፁ ተገልገልቲ እንታይ ዓይነት ግልጋሎት ንምርካብ ደልዮም ከምዝመፁ ምሕታት፣ ንሕቶታት ምምላስ፣ዶክሜንታት ምምርማር፣ንቃል መሕትት ወይ ድማ ናይ ስራሕ ምኽሪ ንክረኽቡ ምድላው ፣ቅጥዒ ክመልኡ ምሕጋዝ፣ናይ ቅድመ ጉዕዞ ገለፃን ስልጠናን ክወስዱ ፕሮግራም ምሓዝ ፣ተመለስቲ ስደተኛታት ናብ ማሕበረሰብ ንክቀላቕሉ ዝሕግዝ ግልጋሎት ክረኽቡ ምልኣኽን ዋላውን ንዝተደወለ ሕቶ ምምላስ እውን ናይ ኣቀባብላ ዓይነት እዩ። ናይ ማእከል ሓበሬታ ስደተኛታት ሰራሕተኛታትክግንዘብዎ ዝግባእ ሰብ ጉዳያትእንትመፁ ሓዱሽ ምሓዝ ወይ ድማ ዝምቐዎም ሰብ ከምዝረኽቡ ከይኖም ክቕርቡ ይግባእ። Source: Adapted from ILO, 2014a.

ሳንዱቆች 2.1 ሽዱሽተ ብርክታት ፅቡቅ አቀባብላን ግልጋሎት አወሃህባን

1. ፍሽክታ
2. ተገልጋላይ ናብ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት እንትመፅእ እንኳኑ ድሓን መፃኻ ምባል። ዘይተለመደ ቋንቋ ዘይምጥቃም
3. ብኸመይ ክሕግዘካ? ኢልካ ምሕታት ወይ ድማ ናይ ስደተኛታት ሓበሬታ ማእኸል እንታይ ማለት ከምዝኸነ ጥቕሉል መግለፂ ምሃብ። ዑደተኛታት / ጎብነይቲ መምፅኢ ዕለመኦም ብግልፂ እንተዘይገለፃም ተረዲእካ ትዕግስቲ ምግባር።
4. ብፍላይ ክዘረብዎ ዝደልዩ ዝኸነ ሰብ እንተሃልዩ ምሕታት ወይ ድማ ብዛዕባ ጉዳዮም ምስኦም ምዝታይ። ሓድሓድ ሰባት ምስ ሰበይቲ ወይ ሰብኣይ ክዘረብዎ ዝምቐዎም አለዉ ስለዚ ኣብቲ ማእኸል ዝርከቡ ሰራሕተኛታት ሰብኣይ ይኹን ሰበይቲ ምህላዎም ክተረጋግፁኩኦ።
5. ብዛዕባ ናይ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ዝህበም ግልጋሎታት ንምጥቃስ ናይቲ ጎብናይ ወይ ድማ ተገልጋሊ ድሌት መሰረት ዝገበረ ክኸን ይግባእ።
6. እንድሕር እቲ ጎብናይ ወይ ድማ ተገልጋሊ እቲ ግልጋሎት ንምርካብ ተቐቢልዎ ምዃኑ እንተኣረጋገፅካ ብምቕፃል ነቲ ተገልጋሊ መዝግቡ።

ዝኸነ ይኹን ኣካል ናብ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት እንትመፅእ መልክዕ ወይ አቀራርባ ብብርኪ ማሕበረሰብ፣ሃይማኖት፣ናይ ፖለቲካ ዝንባላ፣ጾታ፣ ወሲባዊ ገለፃ ወይ ድማ ካልኣት ነገራት እንተይረኣኻ ብማዕረ ምርኣይ።

ዝኸነስደተኛ ትመላሲን አባል ማሕበረሰብን ብዛዕባ ሰራሕተኛታት ስደት ናይ ወፃኢ ናይ ስራሕ ዕድላት፣ናብ ዝምልከቶም ትካላት ክኸዱ ዝደልዩ ኣካላት ዝደልዩዎ ሓበሬታ ንምርካብ እንትደልዩናብ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት እንትመፁ ሰራሕተኛ ናይቲ ትካል ሓበሬታ ናይ ምሃብ ሓላፍናት አለዎ።

አሰተውዕል፡- ዘይረብሕ ሕቶ ዝበሃል የለን! ናብ ናይ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ዝመፁ ተገልገልቲ ካብቲ ማእኸል ብዛዕባ ስደትን ሕግን ዝህበም ግልጋሎታት ንላዕሊ ዝፈልጡ ወይ ድማ ዘይፈልጡ ክኹኑ ይኸእሉ እዮም ። ስለዚ እቲ ሕቶ ቅድም ኢሉ እኳ ዝተመለሰ እንተኸነ ተረዲእኻን ተረጋገፅኻን ምስማዕ አገዳሲ እዩ።

ናብ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ዝተፈላለዩ ዓይነት ሰባት ዝጉብንይዎ እንትኹኑ ፀኒሖም ድማ ደንበኛታት ክኹኑ ይኸእሉ እዮም ካብዚኦም እውን ዘጠቓልሎም፡-

- ዝስደዱ ሰራሕተኛታትን (ኩሎም ክስደዱ ዝሓሰቡን ንምስዳድ ዝወሰኑን) ዝተመለሱ ስደተኛ ሰራሕተኛታትን
- አዝማድ፣ ምሓዙት፣ ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛ ቤተሰብ፣ አባላት ማሕበረሰብ፣ ናይቲ ከባቢ ማሕበራት፣ ሰበስልጣንን መፅናዕቲ ዘካይዱ ኣካላትን
- ተምሃሮ
- ኣብቲ ከባቢ ዘለዉ ናይ ማሕበረሰብ ውዳበታት አባላት
- ናይ ንግዲ ማሕበራት መራሕቲ

- ናይ መንግስቲ ሰበሰልጣናት
- ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንስታት ሰራሕተኛታት

ንሕድሕድ ጎብኚቲ (ተገልገልቲ) እታ መሰረታዊት ድሌቶም መሰረት ዝገበረ መልሲ ክትህብ ምፍታን

- እቲ መፂኡ ዘሎ ተገልጋሊ ሓበሬታ ዝረኽቡ ደቂቲ ከባቢኡ ወይ ጣብያኡ ሓዘ ዝመፀ መራሒ ድዩ? ስለዚ ብዙሓት ሓፀርቲ ፅሑፋት (ብሮሽራት) ብምድላው ምሃብ።
- እዚ መፂኡ ዘሎ ተገልጋሊ ክስደድ ዝደሊ እዩ? ስለዚ ብዛዕባ ኣብ ወፃኢ ዘሎ ናይ ስራሕ ኩነታት ብሕማቕ ይኹን ብፅኑ ስራሕ ዘሎ ህልዊ ኩነታት ሓበሬታ ምሃብ። በዚ መሰረት ስደት ጠቓሚ ድዩ ኣይኮነን ኣየናይ መንገዲኻ እንተተጠቐምኩ ይሓይሽ ዝብል ውሳኔ ይውስን።
- እንድሕር ድኣ እቲ ተገልጋሊ ክስደድ ወሲኑ ፅሑፍን ንሂወቱ ውሕስና ዘለዎን ስራሕ ስደት ክመርፅ ሓበሬታ ምሃብ። ኣብ ከይዲ ስደትን ኣብ ንስራሕ ዝኸዱሉ ሃገርን ዝህልዎም መሰላትን ከመይ መሰሎም ከኹብሩ ከምዘለዎምን ሓበሬታ ምሃብ።

ኣብ ክፍሊ 4 እዚ ማንዋል ብተደጋጋሚ ዝሕተቱ ሕቶታት ብዛዕባ ናይ ወፃኢ ሃገር ሰራሕተኛታት ስደት ብዙሕ ሓበሬታታት ኣለውዎም።

እቲ ተገልጋሊ ፅሑፍ ስራሕ ዝረኽበ መሲሉ እንተተሰጠዎ ጥንቃቄ ክገብርን ብዛዕባ ቐፃሩ ንቐፃራ ክሓትትን ምትብባዕ። ካብዚ ብተወሰኺ ኣብ ወፃኢ ስራሕ ንምስራሕ እቲ ዝነኣሰ ከማልእዎ ዝግበኦም መስፈርቲ ብስራሕ መንገዲ ክስደዱ ከም ዘለዎም ሕጋዊን መዝገብቲ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንስታት ዘለዎም ከባቢን ምሕባር።

ሓድሓድ ግዜ ሰራሕተኛታት ናይቲ ማእኸል ብስራሕ ኣብ ዝተጨናነቁሉ እዋን ተገልገልቲ ክፅበዩ ይግባእ። ይኹን እምበር ኣብቲ ዝፀንሑሉ ቦታ ንተገልገልቲ ወንበር ፣ዝስተማይ፣ብዛዕባ ስደት ዝምልከቱ እኹል ዝንበቡ ወይ ዝረኣዩዎም ማተርያላት ምህላዎም ርግፀኛ ምኃን ይድሊ።

ኣብ መፅንሒ ቦታ ብዛዕባ ናይ ስደተኛታት ሓበሬታ ማእኸል ግልጋሎታት ሓበሬታ ዝሓዘ ዝተንጠልጠለ ሰሌዳ ክህሉ ይግባእ ኣብ መፅንሒ ቦታ ክረኣዩ ዝግበኦም ሓበሬታታት እዞም ዝስዕቡ እዮም።

- ብሕጋዊን ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንስታት ዝተጋውሑ ኣብ ውሽጢ ዓድን ወፃኢን ዝህልዉ ናይ ስራሕ ዕድላት ምንፃር
- ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ዝርዝር ዝሓዘ ዶኩመንት (ሰነድ)
- ኣብቲ ከባቢ ዝሰርሑ ሕጋዊን ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንስታት ዝርዝር ዝሓዘ መረዳእታ
- ኣብ ናይ ስደት ስራሕቲ ዝሰርሑ ትካላት ተግባርን ሓላፍነቶምን ዝርዝር ዝሓዘ መረዳእታ
- ኣብ ከይዲ ቁፃር ናይ ንግዲ ስራሕቲ ንዝሰርሑ ዝወሃቦም መጠንቀቂታታት
- ኣብ ውሽጢ ዓዲ ይኹን ኣብ ወፃኢ ዝህሉ ናይ ሰራሕተኛታት መሰል
- ዝህልዉ ናይ ሞያን ክእለትን ስልጠናታት

- ጥቕሚ ገንዘብ ፣አጠቃቅማ ፣አተሓሕዝን ከይዲ ናብ ትጥቀመሉ ልምዓት ከመይ ከምትቐይሮን
- ከይዲ አፈፃፀማ ስሩዕ ስደት ዘርኢ ቅጥዒ ፣እቲ መፅንሒ ቦታ ብጣዕሚ ሰፊሕን መፀገምን እንተይኮነስ ንተገልገልቲ ዝምቑን ፅሩይ ወይ ድማ ንፅህንኡ ዝተሓለወ ክኸውን ይግባእ።

ንቲ ተገልጋሊ ግልጋሎት ዝህብ ዝምልከቶ ሰራሕተኛ ኣብቲ ትካል እንድሕር ዘየለ እቲ ዝመፀ ተገልጋሊ ኣብ ወንበር ከፍ ኢሉ ክፀንሕ ምሕታት።

እቲ ተገልጋሊ ንክንደይ ጊዜ (ሰዓት) ዝፀንሕ ምዃኑ ክፈልጥ ምግባር። ምክንያቱ ኣብ ዝፀንሐሉ እዋን እቲ ኹነታት ርዱእ ገይሩ ስለዘሎ ብምፅንሑ ፍርሒ ከሕድር ኣይክእልን። ናይ ማ.ሓ.ስ ስራሕተኛታት ካብ ዝኾኑ ገሊኦም ናይ ዝተሰደዱ ዜጋታት ቤተሰብ ክኾኑ ይክእሉ እዮም ስለዚ ካብኣቶም ገሊኦም ኣብ ወፃኢ ናይ ዝሰርሑ ዘለዉ ቤተሰቦም ክጮነቑ ይክእሉ እዮም። በዚ መንገዲ ዝኾነ ደኹን ተፃዋርነት ዘይብሉ ባህሪ እንተርእዩ ንክረጋግፀ- ፃዕሪ ምግባር። ብተወሳኺ ርግዕ ኢልካን ብዘይርብሽ ኩነታትን ምዝርራብ፣ከፍ ክብሉን ዝስተ ነገር ክሰትዩ ምሕጋዝን ክሳብ ምስ መሳርሕቶም ምዝርራብ ዝጅምሩ ንክዝናነዩን ምሕጋዝ።

2.2. ምምዝጋብ ሰብ ጉዳይ

ማ.ሓ.ስ ግልጋሎት ኣብ ዝህበሉ ሰዓት ሰብ ጉዳይ ብምምዝጋብ መረዳእታ ምሓዝ ጠቓሚን ግዴታን እዮ። ምዝገባ ምክያድ ጥቕሚ ኣለዎ ንሱውን መን ኣብ ማ.ሓ.ስ ተጠቐሙን ከመይ ተሓጊዙን ንምፍላጥ እንትኾን እዚ ድማ ማ.ሓ.ስ ዝፈጠረሎም ፍልጠት ንምግምጋም ፣ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ድሌት ንምንፃር ፣ንፖሊሲ መውፃእቲ ብምሕባር ኣብ ማ.ሓ.ስ ንዝሰርሑ ዓበይቲ ተግባራት ንክሕግዙ ብምግባር ኣብቲ ማእኸል ንዝወሃብ ግልጋሎት ብዋናነት ንምምሕያሽን ንስደተኛታት ዝወሃብ ግልጋሎት ብሰፊሑ ንመጥንኻርን ይጠቅም። ካብዚ ብተወሳኺ ምዝገባ ትምህርቲ ንምውሳድ፣ፅቡቓት ተሞኩሮታትን ኣፀገምቲ ነገራትን ብምፍላጥ ኣብ ካልኦት ከባቢታት ክንጥቀመሉ ይክእሉ።

ማ.ሓ.ስ ኣብ ዝኾነ ደኹን እዋን ንዝመዝገበ መረዳእታ ብምርኣይ ናይ ስ.ሓ.ማ ዝሓዘ ሽቶ ምፍፃሙን ዘይምፍፃሙን ምርግጋዕ ይከኣል'ዩ። (ኣብ ልጋብ 2 ምርኣይ ይከኣል'ዩ^{3/4}) ንሱውን ዝኾነ ተገልጋሊ ብቐሊሉ ክርድኦ ብዝክእል መልክዑ ዝተዳለዉ ቅጥዕታት እዮም።

ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት መረዳእታኦም ኮምፒተር ብምጥቃም ኣብ ኤክስኤል ኣብ ዝተዳለወ ቅጥዒ ወይ ድማ ካልእ ናይ ኮምፒተር ፕሮግራም (ሶፍትዌር) መረዳእታኦም ከካትቱ (ከቕምጡ) ይክእሉ እዮም ። ስለዝኾነ ድማ ብቐሊሉ ምትንታን ይከኣል እዩ። ኣብ ፈለማ (መጀመሪያ) መዓልቲ ብዓል ጉዳይ እንትንምዝግብ እዚ ምዝገባ ምስ ናይ ብዓል ጉዳይ ካርዲ ብምትሕሓዝ ንክፍፀም ኣብ ግምት ምእታው። ስለዚ መረዳእታ ብቐሊሉ ኣብ ሓደ ግዜ ምእካብ ይከኣል እዩ።

ኣስተውዕል ፡-ብዓል ጉዳይ ሽሙ ክምዝገብ ዘይደሊ ብሚስጥር ክዕቀበሉ ዝደልን እንተኾይኑ ምስቲ ብዓል ጉዳይ ብምርድዳእ ናይ ፅሑፍ ሽም (ናይ ብእርሽም) ብምምራፅ እቲ ምዝገባ ክጠቓለል ምግባር።

2.3. ብዛዕባ ስደት ሓበሬታ ምስርጫው

ምፍላጥ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት

ዝምልከቶም ኣካላት ብዛዕባ ማ.ሓ.ስ ዝህበም ጠቐምቲን እዋናውን ዝኾኑ ዝጥቀሙሎም ሓበሬታታትን ካልኣት ግልጋሎትን ግድን ክፈልጡ ይግባእ። ብተወሳኺ እቲ ግልጋሎት ዝወሃበሉ ማእኸል ኣበይ ከምዝኾነን እቶም ግልጋሎታት ንምርካብ ከመይ ይከኣልን ምፍላጥ ኣገዳሲ እዩ።

ብኻሊእ ኣበሃህላ ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ብዛዕባ እዚ ማእኸል ዝህበም ግልጋሎታት ኣብቲ ከባቢ ንዘሎ ማሕበረሰብ ከፍልጡ ወይ ድማ ከጋውሉ ይግባእ። ናይ ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ግልጋሎታት ንምፍላጥ ዝተፈላለዩ መንገድታት እንትህልዉ መብዛሕተኦም ድማ ቀለልቲ እዮም።

- ናይ ማ.ሓ.ስ ዝሕብር ዕቡቕ ምልክት ዘለዎን ሰባት ብቐሊሉ ክረኽብዎን ወይ ድማ ብመንገዲ እንትትሓልፍ ክረእዎን ከምብብዎን ዝኽእሉ ምዃኖም ምርግጋፅ ።
- ብዛዕባ ማ.ሓ.ስ ዝህበም ግልጋሎታት ንምፍላጥ (ንምስርጫው) ሕብረተሰብ ኣብ ዝእከበሎም ቦታታት ምጥቃም።
- ናይ ማ.ሓ.ስ ንምፍላጥ ብፓስተራት፣ ኣብ ቤትምህርታት ብዘለዉ ሚኒ ሚዲያ ክለባት ብቐሊት (ብምዝራብ) ብሮሽራት (በረርቲ ፅሑፋት) ብፊዲዮን ቴሌቪዥንን ዓበይቲ ፅሑፋት (ባነራት) ወይ ድማ ካልኣት ማ.ሓ.ስ ኣብ ስደት መሰረት ጌሩ ሓበሬትኡ (መልእኽቱ) ከሕልፈሎም ዝኽእሉ መንገድታት ምጥቃም ይከኣል እዩ።
- ብኣፍካ ብቐሊት ምዝራብ እቲ ዝበለፀ ናይ ማ.ሓ.ስ መፋለጢ መንገዲ እዩ። ዕቡቕ ግልጋሎት ብምርካብ ዝተሓጎስካሉን ወይ ድማ ዕቡቕ ምግብ ብምምጋብካ ተሓጎስካሉ መዓልቲ ትዝክሮ ዶ? ንኸልኣት ሰባት እቲ ግልጋሎት ንኸረኽቡ ተዛራብኩም ዶ? ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ብኣፍካ ብቐሊት ምዝራብ ግልጋሎቶም ንምፍላጥ ዝበለፀ ከምዝኾነን ምንም ወፃኢውን ከምዘይብሉን ኣብ ግምት ከእትዉ ይግባእ። ይኹን እምበር እዚ ናይ ማ.ሓ.ስ ዕቡቕ ዝና ሃልዩዎ ማሕበረሰብ ወይ ድማ ሰባት ክቐበልዎን እንተኾይኑ ኣብቲ ማእኸል ዘለዉ ሰራሕተኛታት ብዕቡቕ መንፈስን እዋናውን ብዝኾነ ኣገባብ ግልጋሎት ክህቡ ይግባእ።
- ኣብቲ ከባቢ ምስ ዝርከቡ ለውጢ ከምፅኡ ዝኽእሉ ኣካላት ርክብ ምፍጣር ጠቐሚ እዩ። “ለውጢ መምፃእቲ” ዝበሃሉ ኣብቲ ከባቢ ዝርከቡ ብኣተሓሳስባ ኣብቲ ከባቢ ተቐባልነት ሃልዩዎም ፅዕንቶ ዝፈጥሩ ሰባት እዮም። ብተወሳኺ ኣብ ናይ ማሕበረሰብ ለውጢ ቅድመ ግንባር ዝርከቡን ዘቐርቡዎም ሓሳባት ምዕቡላት እዮም ተባሂሎም ዝግመቱን ኣካላት እዮም። ብናትና ኣገባብ ለውጢ መምፃእቲ ዝበሃሉ ብግልፂ ዝረኣን ኣብቲ ከባቢ ዝፍለጡን ከም ሃይማኖት መራሕቲ፣ ብጥዕሚ ዝኸበሩ ዓበይቲ ሰባት፣ ዝተፈላለዩ ናይ መናፅሰያትን ማሕበረሰብን ውዳበታትን እዮም።
- ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ሓበሬታ ንምስርጫውን ኣብ ጣብያታትን ቀበሌታትን ዝምልከቶም ኣካላት ንምርካብን ስራዕን ዘይስራዕን ናይ ትሕብብር ስራሕቲ ዝስረሐሎም ናይ ኣሰራርሓ

ኔትዎርክታት ምፍጣር አገዳሲ እዩ። ምስ ማ.ሓ.ስ ሓደ ዕላማ ዘለዎም ብምትሕብባር ዝሰርሑ ሰባትን ትካላትን ዝርዝሮም ምፅሓፍን ኩሉ ጊዜ ዝራኽቡሉ ብስሩዕ ፕሮግራም ምህላውን። ብዛዕባ ስደት ዝተፈላለዩ ዝተሓተሙ ፅሑፋት ምሓዝን ኣብ ስደተኛታት ንስራሕ ዝኸዱሎም ሃገራት ዝህልው ንስደተኛታት ግልጋሎት ዝህቡ ኣካላት እንመን ከምዝኾኑ ምድላይን ምስኦም ርክብ ምፍጣርን ።

ኣብ ማ.ሓ.ስ ብዛዕባ ስደት ምዝራብ

ኣብ ማ.ሓ.ስ ብዛዕባ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ኣመልኪትካ ሓበሬታ ምሃብ እቲ ቀንዲ ስራሕ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት እዩ።

ሰራሕተኛታት ማ.ሓ.ስ ንተገልገልቲ ሓበሬታ ኣብ ምስርጫውን ወይ ድማ ኣብ ስልጠና እዋን ምስ ብዘሓት ዝተፈላለዩ ተሳተፍቲ ኣብ ዝራኽቡሉ እዋን ሓበሬታ ንምስርጫው ዝተፈላለዩ ዓይነታት ፎርምታት (ሜላታት) ክጥቀሙ ይኽእሉ እዮም ።

ተወሰኑ ሰባት ናብ ማ.ሓ.ስ ቅልቅል ክብሉን እቲ ከባቢ ክራኡን ይደልዩ እዮም። ካልኣት ድማ ብዛዕባ ኣብ ወፃኢ ኬድካ ምስራሕን ምናልባትውን ብዘሓት ሕቶታት ክሓቱ ይኽእሉ እዮም። ብተወሳኺ ካልኣት ድማ እቲ ዝደልዩዎ ሓበሬታ ክወስዱን ኣብ ከባቢኦም ከሰራጩዎን ይደልዩ።

ሓበሬታ ንምርካብ ብዘሓት መንገድታት ኣለዉ። እዚ ንምግባር ድማ ሓደ ዓይነት ትኽክለኛ መንገዲ ጥራሕ ኣይኮነን ዘሎ!

እስኪ ናትካ ናይውልቀ ባህሪ በዚ ንርኣ። ይኹን እምበር ኣስተውዕል ምስ ዕላማ ናይ ማ.ሓ.ስ ንምትሕሓዝ ናትካ ሓቅታት ትኽክለኛ ምዃነን ኣረጋግፅ።

ክፍሊ -4 ብተደጋጋሚ ዝሕተቱ ሕቶታትን ተወሰኽቲ መረጋገዚ መረዳእታታትን ኣብዚ ናይዚ ማንዋል ሕዛል ምትሕሓዝ። ምኽንያቱ ንዘጋጥም ዝተፈላለዩ ዝሕተቱ ሕቶታት መልሲ ንምሓዝ ይሕግዝ እዩ።

ናብ ማ.ሓ.ስ ዝመፁ ሰባት እንትትዝክር ንዝሃብኩም ሓበሬታ እምነት ኣለዎም። ስለዚ ሓላፍነት ክስመዓካ ኣለዎ። ምኽንያቱ እንድሕር መልሲ ዘይትፈልጡ ንክቕበሉኻ ኢልካ ብግምት እይትዛረብ።ንቲ ዘይትፈልጡ ምስካልእ መሳርሕትኻ ብምዝርራብ ወይ ድማ ኣብ መረዳእታ መረጋገዚ ማተርያላት እቲ ሓቂ ክትርኢ ይግባእ ወይ ድማ ኣብ ቢሮ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይንን ዘለዉ ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ሰብ ምድታት ብምሕታት ምርግጋዕ ይከኣል እዩ። እንድሕር እቲ ዝሓተትዎ ሕቶ ብቐሊሉ መልሱ ክትረኽቦ ዘይትኽእል ኾንካ ናይቶም ተገልገልቲ ስልኪ ቁፅሪ ብምውሳድ እቲ መልሲ ምስፈለጥኩ ፀዊዕኻ ምንጋር ወይ ድማ ካሊእ መዓልቲ መዲኦም እቲ መልሲ (ሓበሬታ) ንክንገሮም ቆፀሮ ክሕዙ ምሕታት።

ዝኮነ ይኹን ኣካል ዝተሓተቶ ሕቶ ኩሉ ብሙሉእነት ክምልስ ኣይኽእልን ስለዝኾነ ድማ ኣይፈልጡን ብምባልካን ኣበቲ ከባቢ ንዘለዉ መሳርሕትኻ ብምሕታትካን ሕፍረት ክስመዓካ ይገብሩ።

ሓደ ብዓል ጉዳይ ካብ ማ.ሓ.ስ እንትወፅእ ሓደ ነገር ሒዞ ክወፅ ኣለዎ ማለት ብዛዕባ ስሩዕ ስደት ዝገልፅ በራሪ ፅሑፍ ሒዞ ክወፅእ ምግባር። እዚ መንገዲ እዚ እቲ ሰብ እቲ ሓበሬታ ሒዞ ክወፅእን ብዙሓት ሰባት ንክረክብን ይሕግዝ። ስለዚ ዝኾነ ይኹን ሰብ ጥራሕ ኢዱ ክወፅእ ከምዘይብሉ ከም መምርሒ ምግባር።

እንድሕር ምስ ተገልጋሊ ብትልሚ ወይ ብፕሮግራም ዝተትሓዙ ናይ መከታተሊ ኣኼባ (ርክብ) ሃልዩ ኣብቲ ናይ ማ.ሓ.ስ ዕለታዊ መመዝገቢ መዝገብ ክተሓዝን (ብፅሑፍ ክሰፍርን) ንቶም ተገልገልቲ ድማ ዝመፅሉ መዓልትን ሰዓትን ኣብ ንእሽተይ ወረቐት ብምዕሓፍ ምሃብ ኣገዳሲ እዩ። እዚ ንኹሎም ንክትትል ናብ ማ.ሓ.ስ ዝመፁ ሰብ ጉዳይን ካልእ ግልጋሎት ንክረኽቡ እትልእኹም ተገልገልትን ከም ብሉፅ ተሞኩሮ ክኾን ይኽእል እዩ። በዚ ምክንያት እውን ተገልገልቲ (ሰብ ጉዳይ)፣ዝስደዱ ዜጋታትን ለውጢ ፈጠርቲ ኣካላትን ኣብ ናይ ስደት ዘለዎም ሓበሬታ ዝተወቐሩ ክኾን ኣይኽእልን። ብተወሳኺ ኣብ ማ.ሓ.ስ ዝረኽቡዎ ዘለዉ ፅቡቕ ግልጋሎት መሰረት ብምግባር ተገልገልቲ ኣብቲ ማእኸል ዘለዎም እምነት ቀፃልነት ክህልዎ ይግባር። ቀፃልነት ዘለዎ መልእኽቲ ዝብል ሓሳብ ዝኾነ ይኹን ሰብ ኣብ ከባቢኡ ንዘለዉ ክስደዱ ንዘደለዩ ዜጋታት ዝዛረቡ ዘረቡ ሓደ ዓይነት ይኸውን። ብፍላይ ድማ ካብዚ ቀደሱ ኣብ ዘሎ ዝተገለፁ ቁልፊ መልእኽትታት ምግንዛብ ይከኣል እዩ።

ኣብ ማ.ሓ.ስ ዝወሃቡ ሓበሬታታት ትኽክለኛ ምዃኖም ምርግጋፅን ስደተኛ ሰራሕተኛ ወይ ድማ ዝኾነ ን ማ.ሓ.ስ ዝጉብንይን ብኣካል ሓበሬታ ንምውሳድን ዝኽልክል ነገር ይላን።

ሓበሬታታት ብተኸታታልነት ክወሃቡ ተበግሶ ምሓዝን ብተወሳኺውን ብተኸታታልነት ንዝወሃቡ ምክርታት መበረታትዒ ዝኾኑ ነገራት እውን ምቕራብ።

ኣብነት :-ብስሩዕ ኣብ ዝካየድ ስደት (ብሕጋዊ መንገዲ ዝካየድ ስደት) ስደተኛ ምዃን ዝሓሸ እዩ። ምክንያቱ ኣብ ናይ ደሞዝ ኣከፋፍላ እንተመዲና ዝነኣሰ ናይ ምትላል ዕዱል እዩ ዘጋጥመካ።

2.4. ቁልፊ መልእኽትታት

ኩሎም ናብዚ ማእኸል ዝመፁ ተገልገልቲ ተወሳኒ መልእኽትታት ዝተረድኡ ምዃኖም ምርግጋፅ። ንስራሕ ኣብ ትስደደሉ እዋን ጠቐምቲ ዝበሃሉ መልእኽቲታት ናይ ባዕሎም ኣወንታውን ኣሉታውን ፅልዋታት ኣለዉዎም። ስሩዕ (ብሕጋዊ መንገዲ) ዝካየድ ስደት ድሕንነት ዘለዎን ዘተኣማምንን፣ ዝብል ካልእ ቁልፊ መልእኽቲ እዩ። ካብዞም ቁልፊ ዝኾኑ መልእኽትታት ምስ ናትካ ኩነታት ዝሰማማዕ ምምራፅ። ወይ ድማ እቲ መልእኽቲ ምስ ማሕበረሰብካ ንክስማማዕ ተወሳኺ ሓበሬታ ምውሳኽ ወይ ድማ ናይ ባዕልኻ መልእኽቲ ምውሳኽ።

ሀ. ክትፈልጡም ዝግባእ

- **ሕሰብ፡-** አብ ወፃኢ ክትሰርሕ እንከለኻ ፅቡቕ ገንዘብ ክትረከብ ትኽእል ኢኻ ግን እፀገምቲ ኩነታት ድማ ከጋጥሙኻ ይኽእሉ እዮም።
- **ሕሰብ፡-** ሓድ ሓድ ግዜ ንነዊሕ ሰዓታት ስራሕ ምስራሕ ወዲእኻ ደው ክትብል ትኽእል ኢኻ
- **ሕሰብ፡-** ሓድ ሓድ ጊዜ ቤተሰብካ ክትናፍቕ ትኽእል ኢኻ። ብተወሳኺ አብ ባህልን ቋንቋን አብ ዘይትፈልጦ ቦታ ብሕታውነት ክስመዓካ ይኽእል እዩ።
- **ሕሰብ፡-** ሓድ ሓድ ስደተኛ ሰራሕተኛታት አብ ንስራሕ ዝኸድሉ ሃገር ክጫነቹ፣ክርበኹ፣ መሰሎም ክገሃስን አብ ዝሰርሑሉ ቦታ ዝደኸመ ናይ ስራሕ ኩነታት ከጋጥሞምን ይኽእል እዩ።
- **ሕሰብ፡-** ቅድሚ ናብ ስደት ምውሳኔካ ናይ ካልኣት ሰባት ተሞኩሮ አብ ግምት ኣእትዉ።(ክንድ ዝተኸኣለ ምስ ካልኣት ሰባት ተዘራረብ)
- **ሕሰብ፡-** ዋላኺ ዕቡቕ ገንዘብ እንተረኽብካ (እንተተኸፈለካ) አብቲ እትሰርሑሉ ሃገር ንምንባር ብተሕ ወፃኢ ክተውፅእን ብተሕ ቅርሺ ክትዓቁር ዘይትኽእልን ክትኮን ትኽእል ኢኻ።
- **ሕሰብ፡-** ቅድሚ ናብ ስደት ምውሳኔካ ንስራሕ ክትስደድሉ ናይ ዝሓሰብካ ሃገር ናይ ስራሕ ኩነታትን ናይ ስራሕ ሕግን ሓበሬታ ምህላው ኣገዳሲ እዩ።

ለ. ስሩዕ ስደት ጥቕሚ ኣለዎ

- **ፍለጥ፡-** ኩሎም ስደተኛታት መሰል ኣለዎም።
- **ፍለጥ፡-** ሕጋውያን ስደተኛታት ከለላ ኣለዎም ።
- **ፍለጥ፡-** ሕጋውያን ስደተኛታት ብዛዕባ ሰራሕተኛታት ስደት ሓበሬታ ረኺቦም እዮም ዝውስኑ።
- **ፍለጥ፡-** ሕጋዊ ስደት ከም ዘይሕጋዊ ስደት ብተሕ ወፃኢ ይገብሩን።

ሐ. ብስሩዕ ስደት ንምኽድ ክማልኡ ዝግበኡም ረጅሓታት

- **ፍለጥ፡-** እቲ ዝነኣሰ ዕድመ ንወፃኢ ስራሕ ምውፋር 18 እዩ።
- **ፍለጥ፡-** 8^ይ ክፍሊ ምውዳእ ን ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ተቐባልነት ኣለዎ።
- **ፍለጥ፡-** ናይ ኢትዮጵያ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ኣዋጅ ቁፅሪ 923/2008 ዓንቀፅ 7 ከምዝገልፆ ሓድ ሰራሕተኛ እቲ አብ ወፃኢ ከይዱ ዝሰርሑ ስራሕን ዘለዎ ሞያን ዝተመሰሰለ ምዃኑ ንምርግጋዕ አብ ሕጋዊ ብቕዓት መረጋገፂ ማእኸል ዝተረጋገፀ ናይ ብቕዓት መረጋገፂ ሰርቲፊኬት ክህለዎ ይግባእ።
- **ፍለጥ፡-** ናይ ቅድመ ጉዕዞ ስልጠናን ገለፃን ግድን እዩ።
- **ፍለጥ፡-** ኢትዮጵያ ናይ ሓበራዊ ስምምዕነት አብ ዘይፈረመትሉ ሃገር ምስዳድ ኣይፍቀድን

መ. ኣሰራርሓን ክፍሊትን ቁፃር

- **ገለፃ፡-** አብ መብፅሒ ሃገር (ሰራሕተኛታት ንስራሕ ዝኸድሉ ሃገር) ዝርከብ ኣስራሒ ኣካል እዞም ዝስዕቡ ክፍሊታት ይሸፍን፡- ናይ ሰራሕተኛ ናብቲ ሃገር ዝኣትወሉ ሺዛ ክፍሊት፣ናይ ደርሶ መልስ ትራንስፖርት ክፍሊት፣ናይ ስራሕ ፍቓድ ክፍሊት፣ናይ መንበሪ ፍቓድ ክፍሊት ፣ ናይ ኢንሹራንስ

መድሕን ሽፋን፣ምስ ሺዛን ናይ ደኩመንት መረጋገፅን ንኢምባሲ ዝኸፈሉ ክፍሊታት፣ናይ ስራሕ ውዕሊ መረጋገዚ ክፍሊት።

- **ገለፃ፡-** ብስራሕ ምክንያት ዝስደዱ ሰራሕተኛታት እዞም ዝስዕቡ ክፍሊታት ይሸፍኑ፡- ናይ ፓስፖርት ክፍሊት ፣ምስ ናይ ወፃኢ ኩንትራት ውዕሊ መረጋገዚ ዝተተሓሓዙ ክፍሊታት ፣ናይ ክትባት ክፍሊት፣ናይ ትውልዲ ዘመን መረጋገዚ ክፍሊት፤
- **ገለፃ፡-** ንስራሕ ንወፃኢ ዝኸይድ ስደተኛ ሰራሕተኛ ዘውፀኡም ወፃኢታት ካብ ናቱ ስንፍና ወፃኢ ብዝኸነ መንገዲ ስራሕ እንተይተቆፀረ እንትተርፍ እቲ ኤጀንሲ ወይ ድማ አስራሒ ዝስደድ ሰራሕተኛ ዘውፀኡም ወፃኢታት መሊሶም ናይ ምክፋል ግዴታ አለዎም።
- **ገለፃ፡-**ኣብ ዝኸነ ይኹን እዋን ብዘይ ምንም መግለፂ ስደተኛ ሰራሕተኛ ኩሎም ዝግብኡ መስፈርታት ምስ አማለኣ ጉዕዞ ጥራሕ እንትተርፍ አስራሒ ኣካል ናብ ስራሕ ከምዘየሰማርዮ እንተተነገሩም አስራሒ ብኹንትራቶም ውዕሊ መሰረት ናይ ምክፋል ግዴታ አለዎ።

ሰ. ስራዕ ስደት

- **ምኪን ፡-**ትኽክለኛ ደኩሜንት ዘለዎ ስራዕ ስደተኛ
- **ምኪን፡-**ብሕጋዊ መንገዲ ዶብ ኣቋሪፁን ብ ናይ ጉዳይ ስደተኛታት መመርመሪ ናቕጣ ሓሪፍ ዝአተወን ስራዕ ስደተኛ

ረ. ንድንገተኛ ወፃኢ ድሉው ምኪን

- **ምዝርራብ፡-**ሓጋዚ ዝኸነ ኔትዎርክ ምፍጣር
- **ምዝርራብ፡-** ኣብ ዓድኻ ይኹን ኣብ ወፃኢ ሓገዝቲ ዝኸነ ግልጋሎታት ኣፍልጦ ምህላው
- **ምዝርራብ፡-**ናይ ውልቀ ርክብ ትልሚ ምድላው
- **ምዝርራብ፡-** ዝህልውኻ ዶክሜንትታት ጠቕምቲ ስለዝኸነ ብፅቡቕ ምሓዘም።

ሸ. ናይ ቁፃር ኤጀንስነ ብጥንቃቕ ምረፅ

- **ፈፅሞ፡-** ሕጋዊ ፍቓድ ዘለዎ ኤጀንሲ ተጠቐም
- **ፈፅሞ፡-** ቅኑዕን ንተገልገልቲ መክበራይን ዝኸነ ኤጀንሲ ተጠቐም
- **አረጋግፅ፡-** እትመርፃ ናይ ው.ስ.ሰ.መ.ኤ ሕጋዊ ፍቓድ ምህላው

ቀ. ንውዕሊ ስምምዕነትካ ምርዳእ

- **ፍለጥ፡-** ውዕሊ ስምምዕነትካ ብዝርደኣካ ቋንቋ ክዳሎን ምስፈረምካ ሓደ ቅዳሕ ክበፅሐካን ግድን እዩ።
- **ፍለጥ፡-** ኣብ ኩንትራት ውዕልኻ ዘሎ አባሃህላ ብዕሊ ተረዳእ
- **ፍለጥ፡-** ንዝኸነ ይኹን ውዕሊ ስምምዕነት ዝነአሰ መለክዒ አለዎ።

በ. ካብ ስደት ንክትጥቀም ገንዘብካ ብኣግባቡ ኣመሓድር

- **ሕሰብ:-** ናይ ስደት ወፃኢ ንብጥ (ሕሰብ)
- **ሕሰብ:-** በጀት (ኣታውን ወፃኢን) መድብ
- **ሕሰብ:-** ናይ ወፃኢ ሸርፊ ንዓድኻ ብምልክኽ ንክትዓቂር ትልሚ ኣዳሉ።

ተ. ናብ ዓድኻ ንክትምለስ ተዳሉ

- **ትልሚ:-** ናብ ዓድኻ ኣብትምለሰሉ እዋን ሓገዝቲ ዝኾኑ ግልጋሎታት ፈሊጥካ ምፅናኽ
- **ትልሚ:-** ምስተመለስካ ሓዲሽ ፍልጠትካ ምጥቃም
- **ትልሚ:-** ናብ ዓድኻ ምስተመለስካ እንታይ ከምትሰርሕ ዕላማ ክህልወካን ዕላማኻ ንምዕዋት እትሰርሖ ስራሕን ምንፃር።

እዞም ቁልፊ ዝኾኑ መልእኽታት ናይ ኢትዮጵያ ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ኣዋጅ ቁፅረ 923/2008 ፣ (ሰንዶቕ 2-2ን 2-3ን ብተወሰኺ ከለላ መምርሒ ዘለዎ ናይ ሰራሕተኛ ስደተኛታት ስደት ኣብ ሕዛል 1 ምርኣይ) ፣ ኣግባብነት ዘለዎ ናይ ቁፃር ተበግሶን ካልኣትን ብምርኣይ ምርግጋፅ።

ሰንዶቕ 2.2 ናይ ኢትዮጵያ ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ኣዋጅ ቁፅረ 923/2008 (ምንጪ ሓበሬታ)

ክፍሊ ኣርባዕተ:-ብኤጀንሲ ዝወሃብ ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ግልጋሎት

ክፍሊ ሰለስተ :- ግልጋሎት ምርኻብ ስራሕን ሰራሕተኛን

ምፍላጥ ምውፋር ስራሕ ወፃኢ ዓዲ (ዓንቀፅ 35)

1. ዝኾነ ይኹን ኤጀንሲ ብዛዕባ ናይ ወፃኢ ዓዲ ክፍቲ ስራሕ ቦታ ምልክታ ቅድሚ ምውፅኡ ንሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ወይ ድማ ኣግባብነት ዘለዎ ብዓል ስልጣን ከመዝግብን ከፅድቕን ይግባእ
2. ክፍቲ ናይ ስራሕ ቦታ ንምፍላጥ ኣብ ዝኾነ ይኹን ናይ መራኽቢ ሓፋሽ እንትወፅእ እዞም ዝስዕቡ ቅምነገራት ክሕዝ ኣለዎ።
 - ሀ. ናይ ኤጀንሲ ስም፣ኣድራሻ ፣ብሚኒስቴር ዝተውሃቦ ፍቓድ ቁፅርን ሰራሕተኛ ንምልክኽ ተፈቓደሉ ዓድን፣
 - ለ. በዝሒ ዝተረኸበ ክፍቲ ስራሕ መደብ ፣ ተደላይ ክእለት፣ መጠን መሃያ፣ ናይ ቁፃር ፃንሒት ግዜ፣ ስራሕ ዝተረኸበሉ ዓዲን ቦታን ካልኣት ኣድላይ መረዳእታን
 - ሐ. ኤጀንሲ ንሰራሕተኛ ዝህቦ ዝኾነ ዓይነት ግልጋሎት ምንም ዓይነት ክፍሊት ዘየኸፍል ምዃኑ።

ምልመላ ሰራሕተኛታት (ዓንቀፅ 36)

1. ዝኾነ ይኹን ኤጀንሲ ሰራሕተኛ ዝምልመል ኣብ ዝኸፈቶ ቢሮ ጥራሕ ምዃኑ።
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ድንጋገ እንተሃለወኺ ዝምልመሉ ሰራሕተኛታት ግዚያዊ ምልመላ ዝግበረሉ ቦታ ከከም ኣድላይነቱ ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ወይ ድማ ኣግባብነት ዘለዎ ብዓል ስልጣን ክፈቅድ ይኽእል እዩ። ዝርዝር ኣፈፃፀምኡ ድማ ሚኒስቴር ማ.ሓ.ስ ብዘውፅእ መምርሒ ይውሰን።

ምፅዳቕ ውዕሊ ስራሕ (ዓንቀፅ 37)

1. ዝኾነ ይኹን ኤጀንሲ ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ብዘውፅእ ሞዴል ናይ ስራሕ መሰረት ብምግባር ኣስራሒ ንኤጀንሲን ሰራሕተኛን ዝፍርሙሉ ናይ ስራሕ ውዕልን ካልኣት እዚ ሚኒስቴር ብመምርሒ ዝወሰነ ምልክታት ብምምላእ ኣብ ሚኒስቴር ኣቕሪቡ ከፅድቕ ይግባእ።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ (1) ዝተገለፀ ናይ ስራሕ ውዕሊ ናይ ኣስራሒ ፊርማን ካልኣት ተዛመድቲ ሰነዳትን ትኽክለኛነቱ ብዝምልከቶ ሚስዮንን ናይ ወፃኢ ጉዳይ ሚኒስቴርን ክረጋገፅ ይግባእ።
3. ሚኒስቴር ሰ.ማ.ጉ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1)ን (2)ን ብዝተገለፀ መሰረት ምምለኡም ምስ ኣረጋገፀ ናይ ስራሕ ውዕሊ ብምፅዳቕ ይምዝግቦ።

ሰራሕተኛ ናብ ስራሕ ንምውፋር ምፍላጥ (ሪፖርት ምግባር) ዝምልከት (ዓንቀፅ 38)

1. ዝኾነ ይኹን ኤጀንሲ ናይ ስራሕ ውዕሊ ምስ ፀደቐ ኣብ ሓደ ወርሒ ውሽጢ ሰራሕተኛ ናብ ስራሕ ከዋፍር ኣለዎ።
2. ንስራሕ ናብ ወፃኢ ዝለኣኸ ሰራሕተኛ ናብ ዝኸዶ ዓዲ ዘሎ ናይ ኢትዮጵያ ኢምባሲ ወይ ድማ ቆንስላ ቤት ፅሕፈት ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ኣፍሊጡ ናይ ምምዝጋብ፣ ናይ ስራሕን መንበሪን ፍቓድ ምርካብ ምርግጋፅን እዚ መረዳእታ ኣማሊኡ ንሚኒስቴር ሰ.ማ.ጉ ከቕርብ ኣለዎ።

ምስራዝ ውዕሊ ስራሕ (ዓንቀፅ 39)

እቲ ኤጀንሲ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ንሰራሕተኛ ናብ ስራሕ እንተዘይኣዋፊርዎ ናይ ስራሕ ውዕሉ ዝተሰረዘሉ ዋና ምክንያታት ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ንሚኒስቴር ሰ.ማ.ጉ ከፍልጥ ይግባእ።

2.5. ግልጋሎት ምክሪ ስራሕ

አብ ማ.ሓ.ስ ናይ ምኽሪ ግልጋሎት ዝወሃብ ተገልጋሊ ብዘደልዮ ኣንፈት መሰረት ብምግባር እዩ። እዚ ማለት ዝኾነ ይኹን ንቲ ተገልጋላይ ዝበፅሖ ነገር ወይ ድማ ሓበሬታ ብዝረኸበ ብመሰረት ተገልጋላይ ዝሓተቶ መሰረት ማለት'ዩ። ከምዚ ኢሉ እናሃለወ ናይ ብዓል ጉዳይ (ተገልጋላይ) ሓበሬታ ንሳልሳይ ወገን ዝወሃብ እቲ ተገልጋላይ ባዕሉ ብፅሑፍ ብዝሃበ ናይ ይፈቐደለይ ሕቶ እዩ። ስለዚ እቲ ብጣዕሚ ጠቓሚ ግልጋሎት ንተገልጋላይ ምድማፅ እዩ። ተገልጋላይ እንትመፅእ ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ዝሓሸ ሓገዝ ይገብሩሉ። ስለዚ ተገልጋላይ ዕላሙኡ ወይ ድማ ዝሓዘ ሽቶ ክፍፅም ይኽእል። አብ ሰነድ -2- ሕዛል 1 አብ ኣጠቓላሊ ኣወሃህባ ምኽሪ ዝሃበ ተወሳኺ ሓበሬታታት እንትንርኢ ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛ ንዝስደዳን ተመለስትን ዜጋታት ብተወሰነ መንገዲ ማዕዳን ናይ ምኽሪ ግልጋሎትን ይህቡ እዮም። ንሓበሬታ ዝኣክል አብ ብርክታት ኣወሃህባ ግልጋሎት (ቅድመ ጉዕዞ ስልጠናን ተመለስቲ ናብ ማሕበረሰብ እንትቀላቐሉ ዝወሃብ ሓገዝን ትሕት ኢሉ አብ ዝርከብ ክፍሊ 2-7ን 2-8ን ምርኣይ ይካኣል)።

አብዚ እዋን ዝህልዉ ስደተኛታት

አብ መብዛኢትኡ እዋን አብ መጀመሪያ ግዜ አብ ማ.ሓ.ስ ወይ ድማ አብ ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ኤጀንስታት ርክብ ዝፈፀሙ ምናልባት አብ ወፃኢ ሃገር ዘለዉ ናይ ስራሕ መማረፅታት ዘይክፈልጡ ይኽእሉ እዮም። አብዚ እዋን ናይ ማ.ሓ.ስ ስራሕተኛታት ፍልጠቶም ብምግንዛብ አብ ወፃኢ ሃገር ዘለዉ ናይ ስራሕ ኣማራፅታት ክሕብሩሎም ምግባር። ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት በዞም ትሕት ኢሎም ዝስዕቡ ዘለዉ መንገዲታት ንስደተኛታት ናይ ስራሕ ምኽሪ ክህቡ ይኽእሉ እዮም።

ሀ. ምዝገባ

- ኩሎም ወሰንቲ ዝብሃሉ ሓበሬታታት ብዝርዝር ምምዝጋብ (ሽም ፣ዕድሙ፣ኣድራሻ ፣ትምህርቲ፣ተመሳሰልቲ ሞያን ቅድም ክብል ዝነበረ ናይ ስራሕ ተሞኩሮን)
- ድሕሪ ምዝገባ ምስተገልገልቲ ብምዝርራብ አብ ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ዘለዎም ሓሳብን አብ ሰራሕተኛታት ስደት ዘለዎም ዝንባለን ምርግጋፅ።
ድሕርዚ ንስራሕ ንወፃኢ ሀገር ክስደዱ ወይ ድማ አብ ሃገሮም ፀኒሖም ክሰርሑ ንክውስኑ ሓጋዛይ ዝኾነ ሓበሬታ ምሃብ።
- ተገልጋላይ ቅድሚ ንወፃኢ ሃገር ንስራሕ ክኸይድ ምውሳኑ እዞም ዝስዕቡ ተገልጋላይ ክሓስቡሎም ዝግብኡ ነጥብታትን ብምልዓል ዳግም ከስተንትን ወይ ድማ ከገናዝብ ምግባር።
 - ንወፃኢ ሃገር ንስራሕ ትኸይድ ዘለኻ ምኽንያት ዕላማኻ ንምዕዋት ከምዝኾነ አብ ግምት ምእታው።
ንሶምውን፡- ገንዘብን ናይ ሂወትካ መነባብሮ ብርክን ዕላማታት እዮም።
 - ናይ ገንዘብ ትልሚ ክህልወካ ይግባእ።ንሱውን ግልፂ ዝኾነ ክንደይ ከምትረክብን ክንደይ ድማ ከምትዓቁርን ምንፃር።
 - ብዛዕባ ናይ መፃኢ ጉዕዞኻ ምሳኻ ምስ ዝቀራረቡ ሰባት ግልፂ ዝኾነ ምይይጥ ምግባር።
 - ብዛዕባ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ዝህልዎ ኣዎንታዊን ኣሉታውን ፅልዋታት (ኩነታት) ምሕሳብ።

- ተገልጋላይ ንሽውስን ሓደ ሰሙን ሃቦ።ኣብ ቀፃሊ ሰሙን ብዛዕባ እቲ ኩነታት ንምዝታይ ቆፀሮ ምሓዝ።

ለ. ምፅራይን ገምጋምን

- እንድሕር ድኣ እቲ ሰራሕተኛ ንወፃኢ ንስራሕ ክስደድ እንተወሲኑ ፕሮግራም ብምውፃእ በቢ ግዚኡ እናተራኸብካ ንወፃኢ ከይዶም ንክሰርሑ ከማልእዎ ዝተሓተተ መስፈርቲ ብመንፅር ናይ ኢትዮጵያ ናይ ወፃኢ ሃገር ናይ ስራሕ ምውፋር አዋጅ ቁፅሪ 923/2008 ብዝተቐመጠ (ብዝተደነገገ) መሰረት እቲ ሰራሕተኛ እዞም ዝስዕቡ ትሕት ኢሎም ዝተገለፁ መስፈርቲታት ዘሟልእ ምዃኑ ምርግጋፅ።
 - እንተነአሰ 18 ዓመት ዝገበረ ምዃኑ
 - እንተነአሰ 8ይ ክፍሊ ዘጠናቐቐ ምዃኑ
 - ተቐዲሩ ንክሰርሑ ዝሓስብ ስራሕ መሰረት ዝገበረ ናይ ሞያ ብቐዓት መረጋገዒ ሰርቲፊኬት

ሐ. ምንፃር

- እቲ ሰራሕተኛ ሓደ ግዜ እቲ ዝድለ መስፈርቲ እንድሕር ድኣ አማሊኡ ንውልቀ ዝምላእ ቐክሊስት ብምጥቃም ጥንካረኡምን ድሽመቶምን፣ ክእለትን ሞያን ብርኪ ሞራሎምን ብተወሰኺ ናይ ብቐዓት መረጋገዒ ዶክሜንቶም ወይ ድማ ኣብ ቴክኒክን ሞያን ትምህርትን ስልጠናን (ቴ.ሞ.ት.ስ) ስራሕ ደለይቲ ናይ መወዳደሪ ስልጠና ዝውደአሉ ዝአመሰሉ ዶክሜንታት ምጥርናፍን ምፍላይን።

መ. ውሳኔ

- ድልውነት ናይቲ ሰራሕተኛ ምፅናዕ ንስደት ዘለዎም መማረፅታት ምትንታንን እቲ ትኽክለኛ ሓበሬታ ብምቕራብ ምሕጋዝ።ብተወሰኺ ኣብ ዝተፈላለዩ ቆፀሮቲ ኤጀንስታትን ስራዓት ተጉዓዝትን ወይ ድማ ናይ ስደት መስመራትን ኣግባብነት ዘለዎ እንተድኣ ኮይኑ ዝተፈለየ ሓበሬታን መምርሕን ምቕራብ።
- ኣብ ቁፃር መዐቀንታት ተሞኩሮ መሰረት ዝገበረ ሓበሬታ ምቕራብን ኣብ ከይዲ ቁፃር ዝተዋፈሩ ተፈላለዩ ኤጀንስታት ዝህልዎም ተግባርን ሓላፍነትን ምዝራብ። ብተወሰኺ ብሕጋዊ መንገዲ ዝተመዝገቡ ኣብ ክልል ውሽጢ ዘለዉ ናይ ቁፃር ኤጀንስታት ወይ ኣብ ጣብያታት ዘለዉ፣ብተወሰኺ ዝቐርብ ሓበሬታ ዘጠቓልሎም ናይ ስነ ቋንቋ ምድላው ግዜ፣ማሕበራውን ሞያውን ኩነታት ተቐባሊት ሃገር፣ኣብ ናይ መወዳእታ ምስ ቆፃሪ ካምፓኒ ዝተኸየደ ዝተስተኻኸለ ስምምዕነት ፣ብወገን ካምፓኒ ድማ ብውድድር፣ ብምፅራይ ወይ ድማ ናይ መወዳእታ ብቃለ መሕትት ምምራፅ።

ሰ. ንጉዕዝ ምድላው

- ስደተኛታት ቋንቋን ናይ ሙያ ስልጠናን ጠቓሚ እዩ ኢሎም ምስኣመኡኡ ክከታተሉ ምሕጋዝ። እዚ ዘጠቓልሎም ናይ ቅድመ ጉዕዝ ስልጠና (ኣብ ተቐባሊት ሃገር ዝህሉ ሓበሬታ ዘጠቓልሎም ባህሊ፣ኣድላይቲ ዶክሜንታት፣ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ዝህሉ መሰልን ግቡእን፣ኣብ ናይ ስራሕ ሺዛ ዝህሉ ሓበሬታ፣ናይ ጥዕና ምርመራ ወዘተ)
- ኣብ ተቐባሊት ሃገር ዝህሉ ማሕበራዊ ሂወትን ናይ ስራሕ ኩነታትን መሰረት ዝገበረ መዐቀንን ኣግባብነት ዘለዎ ሓበሬታን ምቕራብ።እዚ ንስደተኛ ሰራሕተኛ ብጣዕሚ ጠቐምቲ ሓበሬታታት ብምርካብ ክዳሎን ምስ ናይቲ ተቐባሊት ሃገር ሕጊ፣ልምዲን ባህልን ኣፀቢቂ ክላለ ይሕግዞ። ብውድብ ስራሕ ዓለምን ካልኣት ኣብናይ ስደት ስራሕቲ ዝሳተፍ ድርጅታትን ዝዳሎ በራሪ ፅሑፍ (ብሮሽር) ምጥቃም ወይ ድማ ተመሳሳሊ ሓበሬታ ንምርካብ ምስ ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ርክብ ምፍጣር። ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራኽብቲ ኤጀንስታት ብተወሳኺ ዝተፅሓፈ ማተሪያላት የሰራጩ ።ይኹን እምበር ግዜ ዝሓለፎ ሓበሬታ ክነውግዶ እናተገበአና ንተገልገልቲ ምሃብ ሓደጋ ስለዝኾነ ክንጥንቐቕ ይግባእ። እዋናዊ ዝኾነን ተአማንን ምንጪ ሓበሬታ ንክህሉን በረርቲ ፅሑፋት (ብሮሽራት) ኣዋናውነቶም ክሕልውን በቢግዚኡ ምኽሪ ምሃብ ኣገዳሲ እዩ። ምኽንያቱ እዚ ሓበሬታ እዚ ተሞክሮ ዘይነበሮም ንመጀመሪያ ግዚኦም ንዝሰደዱ ጠቓሚ እዩ።
- ኣብ መወዳእታ ሰራሕተኛታት ንስራሕ ኣብ ዝኸዱሉ ሃገር ዝተዳለወ ውዕሊ ስምምዕነት ከም ሕግን መምርሒኦምን ስለዝኾነ ኣብ ውሽጢ ዘለዉ ኩነታት ኣብ ምፍላጥ ዝለዓለ ግንዛብ ክህልዎም ምግባር። ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ንቲ ዝተፅሓፈ ናይ ሰራሕተኛታት ውዕሊ ስምምዕነት ምግምጋምን እቲ ሰራሕተኛ ዝህልዎ መሰልን ሓላፍነትን ዝተረደኦ ምዃኑን ኣብ ምርግጋፅ ቁልፊ ዝኾነ ተራ ይህልዎ። (ሳንዱቕ 2.3ን 2.4ን ርክብ)።

ሰደቓ 2.3. ውዕሊታት ስራሕ

ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ናይ ስራሕ ኩነታት ዝዳሎ ብ ሕድሕድ ናይ ዝኸዱሉ ሃገር ዝህሉ ናይ ስራሕ ምውፋር ሕጊ መሰረት ጌርካ እዩ። ስለዚ ሓደ ዓይነት ዝኾነ ናይ ውዕሊ ቅጥዒ የለን። ናይ ስራሕ ውዕሊ ስምምዕነት እቲ ሰራሕተኛ ብዝረድኦ ቋንቋ እንትኾን እዞም ዝስዕቡ ቁምነገራት ናይ ግድን ይህልዎም።

- ኣብ ውዕሊ ስምምዕነት ንክልቲኦም ወገናት ግልፂ ብዝኾነ መንገዲ ዝፈሊ ነገር ክህልው ኣለዎ።ኣስራሕን ሰራሕተኛን ብተወሳኺ ኣብ ሕድሕዶም ዝህሉ ሓበሬታን።
- ዕላማ ናይቲ ውዕሊ ስምምዕነት
- ናይ ሰራሕተኛ ግዴታ
- ናይ ስራሕ ሰዓትን ብዓላትን
- ኣስራሒ ዝኸፍሎ ክፍሊት ብዝተለመደ ተመጣጣኖ ዝኾነ ገንዘብ ፣ኣብ ስራሕ ንዝፀንሐሎም እዋናት ዝኸፈል ደሞዝ ናይ ኣከፋፍላ መንገዲታት፣ ኣብ ምሽት ወይድማ ኣብ ኣፀጋሚ ኩነታት ንዝስርሑ ትርፌ ስዓታት ኣከፋፍላ መንገድታትን ካልኣት ጥቕማ ጥቕምን።

- አብ ዕረፍቲ መዓልቲን በዓላትንዝስራሕ ስራሕ ዝኸፈል ካሕሳ፣ዝኸፈሎ ዓመታዊ ዕረፍቲ፣ ካልኣት ተወሳኺ ቅድም ኢሎም አብ ሕጊ ዝተደንገጉ ናይ ኢንሹራንስ ኮነታትን
- ካብ መበቆል ሃገር ናብ ንስራሕ ንዝኸዱሉ ሃገር እንትጉዓዓዙ ዝወፁ ወፃኢታት ኣከፋፍላ መንገድታት
- አብ ዝሰርሐሉ ቦታ መንበሪ ዝወሃበሉ ኩነታት
- ውሕስና ጥዒና ሓለዋ (ግዜ ፣መንከም ዝኸፍልን ኣበዩናይ ናይ ሃገር ክልን)
- ኢንሹራንስ ንዘጋጥሙ ሓደጋታት፣አብ ስራሕ እዋን ብዘጋጥም ሓደጋ ምኽንያትን ዘጋጥም መጉዳእትን ካብ ጥቕሚ ወፃኢ ንዝኹኑ ነገራትን ዝኸውን ካሕሳ፣ንዝተጎድኦ ውይ ድማ ንዝሞተ ሰራሕተኛ ናብ ትውልዱ ዓዱ ንምጉዕዓዝ ዝኸውን ትራንስፖርት፣አብ ስራሕ እዋን ንዘጋጥሙ ሓደጋታትን ብስራሕ ምኽንያት ዝመፁ ሕማማትን መፅናዕቲ ንምክያድ
- ውዕሊ ስራሕ እንትውዳእ ዝህሉ ኣካይዳ።

አዋጅ 923/2008 (ዓንቀፅ 3 ንኡስ ዓንቀፅ 1) ከምዝጠቕሶ ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማህበራዊ ጉዳይን ናይ ወፃኢ ሀገር ናይ ስራሕ ዕዳጋን ማሕበራዊ ግልጋሎትን ብበዝሒ ዝርከቡሉን ናይ ስራሕ ኩነታት መሰረት ጌሩ መምርሒ ከውፅእ ይኽእል እዩ።ብተወሳኺ አብ ዓንቀፅ 17 እዞም ዝስዕቡ ነጥብታት ከም ሞዴል (መርኣያ) ጌሩ ኣቐሚጥዎም እዩ።

- ሀ. ብመሰረት ዝፀደቐ ዓለም ለኻዊ ስምምዕነት ክልቲኣን ሃገራት መደበኛ ናይ ስራሕ ስዓትን፣ኣግባብነት ዘለዎ ዝስማማዕ ደሞዝ ዝኾነ ይኹን እቲ ዝለዓለ፣
- ለ. ዓመታዊ ዕረፍቲ፣ ሰሙናዊ ዕረፍቲን ካልኣት ተመሳሰልቲ ዕረፍትታትን
- ሐ. ናብ ናይ ሰራሕ ቦታን ካብ ስራሕ ቦታ ናብ መንበርን ነፃ ትራንስፖርት ወይ ድማ ተመጣጣኒ ዝኾነ ጥቕማ ጥቕሚ፣
- መ. ነፃ ሕክምና፣ምግብን መንበርን ወይ ድማ ተመጣጣኒ ዝኾነ ጥቕማ ጥቕሚ
- ሰ. ንሂወት ወይ ድማ ኣካል መጉዳእቲ ሽፋን ኢንሹራንስ (መድሕን)
- ረ. ሕጋዊ መስርሕ ዘለዎ ናይ ስራሕ ውዕሊ ምቁራፅ

ሰደቻ 2.4 ምርግጋፅ ስምምዕነት ውዕሊ ስራሕ

ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ምዝመዛ ንምክልኻል ናይ ስራሕ ወዕሎም ምርግጋፅ ኣብ ግምት ከእትውዎ ይግባእ። እቶም ብጣዕሚ ዝተለመዱ ዓይነታት ምዝመዛ፡

ናይ ስራሕ ውዕሊ ምቕያር

ካልኣት ነገራት ፅሒፍ
ካሊእው ሊ ምፍራም

ደሞዝ ምሓዝ

ናይ ደሞዝ ክፍሊት ምድንጓይ
ወይ ድማ ደሞዝ ምቕናስ

ናይ ሰሙናዊን በዓላትን ዕረፍቲ ሕፃናት

ትርፌ ሰዓት ስራሕ ብዘይ
ክፍሊት ወይ ድማ
ንብዙሕ ሰዓታ ምስራሕ

ሃንደበታዊ ስራሕ ውዕሊ ምቁራፅ

ናይ ውልቀ ደኩመንትታት
ብኣስራሒ ወይ ድማ ማእኸላይ
ኤጀንሲ ምሓዝ

ብዛዕባ ሰራሕተኛታት ንስራሕ ዝኸዱለን ሃገራት ዝምልከት ዝቆፀሩሉ፡ ዝቐፅሩሉ፡ ዝገድዱሉን ሕጊ ዝሰርሓ ትካላት ኣለውዉን። ስለዝኾነ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ምዝመዛታት እንተጋጥሞም ቅሬታኦም ምእንታን ከቕርቡ ከምዚኦም ዝኣመሰሉ ትካላት ምህላዎም ኣፍልጦ ክህልዎም ይግባእ።

ምንጩ ሓበሬታ፡ ውድብ ስራሕ ዓለም (ILO)

ተመለስቲ ስደተኛታት

ተመለስቲ ስደተኛታት ዕውት ዝኾነ ናይ ማሕበራውን ኢኮኖሚያውን ምቅልቓል ንክህልዎም ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ጠቓሚ ሚና ክፃውቱ ይግባእ። በዚ መሰረት ዝተረጋገኦ ከይዲ ናብ ስራሕ ዕዳጋን ምቅልቓል ተመለስቲ ስደተኛታትን ዳግም ናብ ስደት ምምላስ ድሌት ከይህሉን ይገብር።

ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ብዝተፈላለዩ መልክዑ ምዝመዛን መጥቃዕትን ንዝበፅሖም ተመለስቲ ኣብ ማ.ሓ.ስ ወይ ድማ ተመለስቲ ብዝመረፁዎም ሰብ ሞያታት ናይ ምኽሪ ግልጋሎትን ብወሳኔ መልክዑውን ስልጠና ክረኽቡ ይገብሩ።

ንተመለስቲ ናይ ማሕበራውን ኢኮኖሚያውን ሂወቶም ንምስትኽኻል ናብ ማሕበረሰብ ምቅልቓል ናይቲ ሰብ ኣተሓሳስባ ብጣዕሚ ውስብስብ ከምዝኾን እቲ ሓደ ገፁ ኮይኑብካልእ ወገን ግን ሓገዝቲ ግልጋሎታት እዮም።

ናይ ማ.ሓ.ስሰራሕተኛታት እዞም ዝስዕቡ ግልጋሎታት ብምሃብ ተመለስቲ ናብ ናይ ውሽጢ ዓዲ ስራሕ ዕዳጋ ክኣትው ይሕግዙ።

ስራሕ ምድላይ

- ኣብ ወፃኢ ዝረኽብዎ ሞያን ተሞኩሮን ኣብ ግምት ብምእታው ናይ ስራሕ ምኽሪ ምሃብ።
- ኣብ ስራሕ እንዳሃለዉ ዝወሰድዎ ስልጠና ንምውሳድ ናብ ዝምልከቶ ትካልምልኡኻ
- ናይ ስራሕ ዕድላት ንምስፋሕ ዘኽእል ናይ ውልቀ ትልሚ ከዳልዉ ምሕጋዝ
- ተመለስቲ ናይ ስራሕ ዕዳጋ ዘለዎ ለውጢ ንክፈልጡ ኣብ ናይ ስራሕ ክለባት ክሳተፍ ምሕጋዝ
- ተመለስቲ ምስ ዘለዉ ኣስራሕቲ ብዛዕባ ስራሕ ክደራደሩ እንተለዉ ኣብ ሚዛናዊ ስራሕ ክኣትው ይሕግዝ
- ብዝተኸለለ መንገዲ ምስ ስርሖም ተመጣጠነክእለት ክህልዎም ናይ ስልጠና ዕድላት ምምቕቓው (ብቕዓት ንምርካብ ዳግም ብቕዓትካን ክእለትካን ንምምሕያሽ)

ናይ ባዕልኻ ስራሕ ምስራሕ

- ናይ ስራሕ ዕድላት ብዝምልከት ሓበሬታ ምሃብ፣ናይ ንግዲ ስራሕ ትልሚ ምውፃእ ፣ትልሚ ምሕደራ ንግዲ ስራሕ ኣወሃህባ ግልጋሎትን ልቓሕ ምርካብን
- ናይ ንግዲ ስራሕቲ ምኽረን ሓገዝን ክረኽቡ ናብ ዝለዓላ ትካላት ምልኡኻ

ንዝወሃቡ ግልጋሎታት ንምክትታል ምትላም

ናይ ግልጋሎታት ክትትል ቀለልቲ ክኾኑ ይኽእሉ እዮም ንሱውን ንተገልገልቲ ብምፅዋዕ ኣብ ማ.ሓ.ስ ዝተውሃበም ግልጋሎት ሕጉሳት ምዃኖም ምርግጋፅ ወይድማ ማ.ሓ.ስናብ ዝለኣኹም ኤጀንሲ ዝረኽብዎ ግልጋሎት ምርግጋፅ። ዳግም ብምስትዋስ ድሕሪ ተወሰነ እዋን ብስልኪ ወይ ኬድካ ክትጉብንዮ ስለትኽእልመረዳእታ ብኣግባቡ ምሓዝ (ብወረቐት ወይ ብኤለክትሮኒክስ) ።

ድሕሪ ናይ ክትትል ግልጋሎት ምስ ወዳእኻ ወይ ድማ እቲ ተገልጋላይ ናብ ካልእ ምስለኣኽካዮ እቶም ዝኣተዉ መረዳእታታት ወዲያውኑ ኣብ ሪከርድ ብምሓዝ (እዚ ዝመፅእ ናይ መወዳእታ እዋን ንዓኻ ዝጎብነዩኻ ወይ ድማ ናይ መወዳእታ እዋን ንዕዖም ዝጎብነኹም ክትሓስብ ከለኻ እዩ) ንምርግጋፅ ክትርስዖ ዮብልካን ኣጠቓላሊ ኩሎም ናይ ክትትል መረዳእታታት ኣብ ናይ ተገልጋሊ ካርዲ ክተሓተ እዩ ዝግብኦም ።ስለዝኾነ ድማ ናይ ተገልጋሊ ወይ ኬዝ ሙሉእ ሪከርድ ይህሉ።

ምናልባት እቲ ዝለዓለ ናይ ክትትል ግልጋሎት ክስደዱ ናይ ዝወስኑ ሰራሕተኛታት ዝበፅሖም ብርኪ ብስልኪ ብምርካብ ቤተሰቦም ወይ ድማ ናይ ዝበፅሑ ዓዲ ሓበሬታ ፣ናበይናይ ኤጀንሲ ኬይዶም እዮም

ተቆረቆረምን እቲ ዘቐፀሮም ኤጀንሲ ስደተኛታት ኣብ ንስራሕ ዝኸዱሉ ዓዲ ምስ ኣተዉ መደበኛ ብዝኾነ መንገዲ ከምዝቆፃፀሮም ምርግጋፅ።

ተወሳኺ ድማ ተገልጋላይ ናብ ዝለእኸኩዎ ግልጋሎት ውሃቢ ትካልጉዳዩ ብቐጥታ ምፍፃሙ ምርግጋፅ ይከኣል እዩ። ኣብ ናይቲ ተገልጋላይ ዝህልዉ ዝመሓየሽ ለውጢን ዕብየትን-ብምሕታት ዝተመዝገበ ምዃኑ ድማ ኣረጋግፅ።ይኹን እምበር ኣብ ናይ ተገልጋላይ ዘሎ እዋናዊ ምዕባለታት (ለውጥታት) ንምፍላጥ ናይ ነገራት ምሽጥራውት ንክሕሎ ምጥንቓቕ።

2.6. ስራሕቲ ምብፃሕ

ናይ ማ.ሓ.ስ ስራሕተኛታት ብዛዕባ ከለላ ዘለዎ ስሩዕ ስደት መልእኽቲ ንምስርጫው ሓበሬታታት ብምውዳብን ብምምራፅን ስደተኛታት ኣብ ዝርከቡሉ ከባብታት ብምምራፅ ንማሕበረሰብ ሓበሬታ ምስርጫው።

እዚ ብጣዕሚ ጠቓሚ እዩ።ምኽንያቱ ብዙሓት ሰባት ናይ ማ.ሓ.ስ ክጉብንዩ ስለዘይኸእሉ፣ ግዜውን ስለዘይብሎምን ብጣዕሚ ሩሑቕ ስለዝነብሩን ብኸልኡት ምኽንያታትን እዩ።

ስራሕቲ ምብፃሕ ብዋናነት ማ.ሓ.ስ ኣብ ዘለዎ ከባቢ ኣዩ። ምኽንያቱ ድሌት ኣብቲ ከባቢ ዘሎ ማሕበረሰብ ዝተፈላለዩ እዩ።

ናይ ማ.ሓ.ስ ስራሕተኛታት ክጥቀሙሎም ዝኸእሉ ዝተፈላለዩ መንገድታት ምብፃሕ ስራሕቲ ኣለዉ እዮም። ንሶምውን፡-

- ብዛዕባ ከለላ ዘለዎ ስሩዕ ስደት ብጥብያ ብርኪ ንዝርከብ ማሕበረሰብ ናይ ግንዛብ መዕበይ ስልጠና ምሃብን ንተመለስቲ ኣብ ጥብያ ዝርከብ መኣከቢ ቦታ ኣብ ቅድሚ ማሕበረሰብ እንኳን ድሓን መፃኹም ምባል።
- ብዛዕባ ከለላ ዘለዎ ስሩዕ ስደት ኣብ ቤት ትምህርትታትን ኣብ ማሕበረሰብ ዝእከበሉ ከባቢታትን ምዝራብ
- ኣብ ማሕበረሰብ ዝእከበሉ ብዓላት ሓበሬታ ምብታን

እዚኹሉ ናይ ሓበሬታ ምብፃሕ ግልጋሎታት ናይ ማ.ሓ.ስ ስራሕተኛታት ቀንዲ ዝደልዩሉ ምኽንያት ዘይሕጋዊ ስደት ብምዕጋት ሕጋዊ ስደት ንምብርትታዕ እዩ።

ምስ ወረዳ ቤ/ፅ ሰ/ማ/ጉ ብምትሕብባር ኣብቲ ዓመት ዝፍፀም ሓበሬታ ናይ ምብፃሕ ስራሕቲ ትልሚ ብምውፃእ ንቲከባቢ ዘድሊ ዝባዓሕ ዓይነት ሓበሬታ ምውሳን ይኸእሉ እዮም። እዚንናይ ሪፖርት ስራሕቲን ብጣዕሚ ጠቓሚ ስለዝኾነ ፅቡቕ ናይ ዝባፅሉ ሓበሬታታት ሪከርድ ሃልዩ ኩሎም ተገልገልቲ ካብዚ ዝጥቀሙ ምዃኖም ምርግጋፅ።

2.7. ንዝመጡ ስደተኛታት ናይ ቅድመ ጉዕዞ ገለፃ ምሃብ

ቅድመ ጉዕዞ ገለፃ ንኹሎም ዝኸዱ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ግዴታ እዩ። እዚ ብመንግስቲ ኢትዮጵያ ንወፃኢ ሃገር ንስራሕ ንዝስደዱ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ሞያን ብቕዓት መረጋገፂ ሰረትፊኤትን ሒዞም ንክኸዱ ከም ሓደ መስፈርቲ ተታሒዞ እዩ።

ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ምስ ክልል ሲ.ማ.ጉ፣ዞባን ወረዳን ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ሰብ ሞያታት ብምትሕብባር ንቲ ስልጠና ክመርሑ፣ ብዛዕባ ኩነታት ስራሕ ንዝኸዱ ኢትዮጵያውያን ስደተኛ ሰራሕተኛታት ትኽክለኛን ሓቃውን ሓበሬታ ከዳልዉ ይግባእ።

እቲ መተሓባበሪ መድረኽ ምስ ናይ ዝኸዱ ሰራሕተኛታት ዝተተሓሓዘ ብዛዕባ ናይ ስራሕ ውሕስናን ሰብአዊ መሰልን ኣመለኪቱ ተወሰነ ምኽሪ ይህብ።

ናይ ማ.ሓ. ስብሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ናይ ወፃኢ ስርሖም ዝፀደቐሎም ንወፃኢ ዝኸዱ ስደተኛታት ዝርዝር ይቕበል።

ስለዝኮነ ናይ ቅድመ ጉዕዞ ስልጠና ኣብዞም ዝስዕቡ ነገራት ጠመተ ብምሃብ የተሓባብሩ ንስደተኛታት ብዛዕባ ከይዲ ጉዕዞ ኣፍልጦ ክውስኹ፣ ናይ ስራሕ መሰልን ግብረኛን ኣብ ስራሕ ቦታ ዝህሉ ውሕስናን ናይ ገንዘብ ኣተሓሕዞ ኩነታት፣ብዛዕባ ማሕበራዊ ፣ባህላውን ኢኮኖሚያውን ኩነታት ኣስራሕትን ኣብ ንስራሕ ዝኸዱሉ ሃገር ዘሎ ህዝብን ዝሓሸ ኣፍልጦ ሃላዮዎም ክዳለዉ ይገብሩ።

ብተወሳኺ ናብ ዓዶም ኣብዝምለሱሉ እዋንን ኣብ ዓዶም ናብ ማሕበረሰብ ክቀላቕሉ ከለዉ ክገብሩዎ ዝግበኦም ነገራት ኣቕዲሞም ይትልሙ።

ቅድመ ጉዕዞ ሓበሬታ ከም ኣቀራርባኻ እዩ። ዘንፀባርቆ ወይ ድማ ዝምልሶ ኣቲ እዋናዊ ድሌት፣ ትምህርቲ ብርክን ክእለትን ናይቲ ተጉዓዛይ ሰራሕተኛ ዝህልዎ ተሞኩሮ እዩ።

ትምህርቲ ንምሃብ ናይ ዓበይቲ ሰባት ሜላ ኣመሃህራን ኣሳታፋይን ዝኾነ ኣቀራርባ እዩ ብካሊ እዉን እውን ሕቶታት ምንፅብራቕ (ኣስተያየት ምሃብ)።

ኣብ ኢትዮጵያ ይኹን ኣብ ወፃኢ ካብ ዕለት ናብ ዕለት ነቲ ስደተኛ ሰራሕተኛ ዘጋጥሞ ሓበሬታ ምብርህራህ።

ናይ ቅድመ ጉዕዞ ስልጠና ኣጠቓላሊ 12 ሰዓታት ኮይኑ ኣብ ክልተ ተከታተልቲ መዓልታት እዩ ዝወሃብ ።

ስደተኛታት ቅድሚ ምብጋሶም ሰሙን ወይ ክልተ ሰሙን እንትተርፎም ማ.ሓ.ስ ሰርቲፍኬቶም ክህበምን ቀዲሎውን ንሰራሕተኛን ማሕበራውን ጉዳይ ኣከታቲሉ ክትብር ይግባእ። ናይ ቅድመ ጉዕዞ ስልጠና ናብ ናይ ካልኣት ክእለት ስልጠናታት ክቕየር ኣይክእልን። ወይ ድማ ብወሳኔ መልክዑ ሞያን ናይ ቋንቋ ክእለትን ፕሮግራማት ስደተኛ ሰራሕተኛታት ቅድሚ ምጉዕዞም ኣብ ዝተፈላለዩ ክፍለ ግዝያት ክስልጡኑ ምግባር ይከኣል፣። ኣብ መወዳእታ ኣጠቓላሊ እዚ ናይ ወፃኢ ቅድመ ጉዕዞ ስልጠና ስደተኛ ሰራሕተኛታት ብስነ

አእምሮአም ድልዋት ክገብሮም፤ ምስ ዘመናዊ ዝበሃሉ መሳርሒታት ከላልዮምን ኣብ ስርሖም ዘለዎም ርክብ ፈጣናት ክኾኑ ይገብሮም።

2.8. ተመለስቲ ንምቅልቓል ኣብ ዝገብሩዎ ፃዕሪ ምሕጋዝ

ስደተኛ ሰራሕተኛታት ንስደት ዝጠቐሙም ካብቲ ወሳኒ ዝኾነ ሞያን ሓበሬታን ብተወሰኺ ማ.ሓ.ስ ንስደተኛ ሰራሕተኛታት ሰፊሕ ግልጋሎት ይህብ እዩ። ልዕል ኢሉ ኣብ 2.5 ኣብ ምኽሪ ከምተዘርዘረ ኣብዚ ክፍሊ እዚ ኣብ እንህበም ግልጋሎታት ጠመተ ዝገበረ ክንርኢ ኢና።

ማ.ሓ.ስ ንተመለስቲ ናብ ማሕበረሰብ ብምቅልቓል ኩሉ ግልጋሎት ኣብ ሓደ ማእኸል ዝህብ ማእኸል እናኾነ እዩ ዝመፅእ ዘሎ ምስ ኣብ ወረዳ ዝርከቡ ቤት ፅሕፈታት ብምትሕብባር ማለትውን ምስ ቤ/ፅ ምግቢ ስውሕስናን ስራሕ ፈጠራን፤ ደቐኞትን ኣናእሽተይን ልምዓት፤ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን እዮም። ስለዚ ናይ ስ.ሓ.ማ ሰራሕተኛታት ዝህብዎ ግልጋሎት ከም ናይ ርክብ ማእኸል ብምኼን ተመለስቲ ብምምዝጋብ፤ ድሌቶም ብምፅናዕ ናይ ስራሕ ምክሪ ምሃብን ናብ ካልኦት ኤጀንስታት ብምልክሽ ተፈላለዩ ዓይነት ግልጋሎታት ክረኽቡን ይሕግዝ።

ናይ ምቅልቓል (ምስ ማሕበረሰብ ምትሕውዋስ) ቀንዲ ማእኸሉ ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ኣብ ዝተፈላለዩ ጠመተ ዘድልዮም ጉዳያት ተመለስቲ ኢድ ብምእታው ተዓፃፃፋይ ብዝኾነ መንገዲ ብምኽድ ድልዮት ተመለስቲ ምዕዋት ማለት እዩ።

ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ኣብ ከባቢኦም ብዛዕባ ምቅልቓል (ናብ ሕብረተሰብ ምትሕውዋስ) መሰረት ጌሮም ዝሰርሑ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ዝርዝሮም ይንፅፉን ምስኦም ርክብ ብምፍጣር ብቐዓት ብዘለዎ መንገዲ ናይ ምልክሽ ስራሕቲ ይሰርሑ።

እቲ ዝርዝር ዝስራሕ እውን ፍሉጣት ዝኾኑ ኣብቲ ከባቢ ዝርከቡ እንልእኽሎም ኤጀንስታትን ዘለውዎም ፕሮጀክታትን ወይ ድማ ዝህልዎም ናይ ግልጋሎት ስራሕትን እዩ።

ናይ ማ.ሓ.ስ ንዘም ዝተጠቐሱ ኩሎም ድርጅታት ክረኽቦም ይደሊን ብሪፈራል መልክዑ ክለእኽሎም እንተሎ ግልጋሎት ንምሃብውን ድሌት ከም ዘለዎም ከረጋግፅ ይደሊ።

ንተመለስቲ ግልጋሎት ኣብ ምሃብ ብበዝሒ ምስ ዝሰርሓ ትካላት ናይ ሓበራዊ ስምምዕነት ሰነድ ምፍርራም ይደሊ እዩ።

ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ምስ ከይዲ ምልክሽ (ሪፈራል) ስራሕቲ ብኸመይ ከተሓዘ ከምዘለዎን እዞም ርክባት እዚኦም ድማ ቢሮ ሰ.ማ.ጉ ከመይ ከጣይሾም ከጀምዘለዎ ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ምስ ቢሮ ሰ.ማ.ጉ ይዘራረቡ።

ብመሰረት እቲ ዝተጣየሽ ናይ ትሕብብር ኔትዎርክ መሰረት ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ንስደተኛታት ናብ ዝተፈላለዩ ግልጋሎት ዝረኽቡሉ ቦታታት ይልእኩዎም።

ብናይ ውድብ ስራሕ ዓለም/ሚ ሰ.ማ.ጉ ናብ ሕብረተሰብ ምቅልቓል ፓኬጅ ንኢትዮጵያን (ኣብ ሳንዱቕ 2.5 ምርኣይ ይከኣል)

ናይ ምቅልቓል መመርሒታት

ናብ ካልኣት ሓገዝቲ ዝኾኑ ግልጋሎታት ንምርካብ ምልኣኽ ኣብ ክሊ ናይ ተጠቀምቲ ፍቓድ ዝተመስረተ ክኾን ኣለዎ። ግልጋሎት ዝረኽቡ ኣካላት ክሳብ ሓዚ ተጠቃዕቲ እንድሕር ከይኖሩ ኣብ እትህበዎ ግልጋሎት ምስጢር ምዕቃብ ኣገዳሲ ስለዝኾነ ብጥንቃቄ ምሓዝ።

ንስኻ ካልእ ግልጋሎት ንክረኽቡ ናብ ካሊኣ ትካል ክትልእኹም እንተለኻ ሕጉሳት ምኪኖም ኣሰተውዒልካ ሕተቶም ።

- ብዛዕባ እቲ ግልጋሎት ዝህበዎ ትካል ሓበሬታን ርክብን ብዝርዝር ንገሮም።
- ነቲ ካልእ ግልጋሎት ንምርካብ ዝኽዱሉ ትካል ባዕሎም ክረኽብዎ ወይ ድማ ካብ ማ.ሓ.ስ ብሪፈራል ክለእኹ ምሕታት

ሳንዱቕ 2.5 ውድብ ስራሕ ዓለም /ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ናይ ምቅልቓል ጥቕሉል ሓሳብ (package)

ናይ ኢትዮጵያ ምስማሕበረሰብ ናይ ምቅልቓል ከይዲ' ናይ ምቅልቓል ሓገዝ ግልጋሎት ኣብ ክልተ ክፋላት ይምቀል ንሱውን እግረ ምትካልን መደበኛ (ስሩዕ) ምቅልቓል ንእዩ።

እግረ ምትካል

እግረ ምትካል ማለት ንተመለስቲ ዝጥምት ኮይኑ ንሶምውን ብእእሙራውን ኣካላውን መሰረት ዝገበረ ጭንቀት ዘለዎም፣ኣካል መጉዳእቲ ወይ ድማ ካልኣት ክትትል ዝደልዩ ናይ ጥዕና ኩነታትን ብተኸታታሊ ኣብ ድሕንነቶም ጥንቃቄን ክትትልን ዘድልዮም ኣብ መብዛሕትኡ ክፋል እዚ ሃገር ናይ እግረ ምትካል ስራሕቲ ዝሰርሑ ብዘይ መንግስታዊ ትካልን ካልኣት መንግስታዊ ዘይኮኑ ተዋሳእትን እዩ።

ውፅኢቱ እንትረኣ ግን እግረ ምትካል ኣብ ኢትዮጵያ ምስ ዝተፈላለዩ ኤጀንስታት ርክብ ብምፍጣር ይኹን ኣቲ ስራሕ ንክሰርሕዎ ዝለእኹም ትካላት ፅቡቕ ስራሕቲ እናተሰርሐ እዩ።

ተመለስቲ ሓደ ገዜ እግረ እንተተኪሎም ኣብ ናይ ምቅልቓል ፕሮግራም ክካተቱ ይግባእ።

ናይ እግረ ዝተኸሉ ተመለስቲ ድሌት ንምምላስ ተወሰኑ ናይ ምቅልቓል ፕሮግራምት ምጥያሽ ይከኣል እዩ።

ምቅልቓል

ምቅልቻል እንትበሃል ኢኮኖሚያዊ ነባህላውን ስነ አእምሮውን/ጥዕና ዝአመሰሉ ኣዮም።

ሀ. ኣብ ናይ ኢኮኖሚ ምቅልቻል

ኣብ ናይ ኢኮኖሚ ምቅልቻል ዘጠቓልሎም ሞያዊ ስልጠናን ናይ ኣተሓሳስባ ለውጢ እንምፀኣሎም ኣፀረቲ ስልጠናታትን ኮይኖም ብደሞዝይኹን ብውልቆም ሰራሕ ክረኽቡ ምሕዝ እዩ።

ሞያውን ናይ ኣተሓሳስባ ለውጢ ዘምፅኡ ኣፀረቲ ስልጠናታትን ኣዮም።

ከም ቀዳማይ መስፈርቲ ኩሎም ተመለስቲ ናይ ኣተሓሳስባ ለውጢ ከምፅእ ዘኽእል ስልጠና ክወስዱ ይግባእ።

እዚኣምውን፡- ናይ ምንባር ክእለት፣መተባብሩ ስልጠና፣ቅርሻ ኣፍልጦ፣ ምፅሓፍን ምንባብን፣መሰረታዊ ክእለታት ስልጠና፣ናይ ንግዲ ስራሕቲ ስልጠና ፣ደቂ ኣንስትዮ ናብ ኣመራረሓ ምምፃእ ኣዮም።

ሞያዊ ስልጠና ፡- ንተመለስቲ ናብ ቴክኒክን ሞያን ትምህርትን ስልጠናን ብምልክኽ ዝተፈላለዩ ዓይነታት ሞያዊ ስልጠናታት ምምችቻው።

ምችው ስራሕ ንተመለስቲ

ናይ ህዝቢ ናይ ስራሕ ግልጋሎታት ዘቕርቡ ኣካላት ብምግባር ተመለስቲ ደሞዝ ዘለዎ ስራሕ ክረኽቡ ምግባር ወይ ድማ ናይ ባዕሎም ስራሕ ክጅምሩ ምሕጋዝ።

ናይ ህዝቢ ስራሕ ግልጋሎት፡- ተመለስቲ ናይ ክእለት ስልጠና ምስ ኣጠናቐቐ ምስ ቴ.ሞ.ት.ስ ፣ሚ.ሲ.ማ.ጉ፣ ናይ ውልቀ ትካላት ፣ካልኣት ቀረቤታ ዘለዎም መዳርግቲ ኣካላትን ብምትሕብባር ስራሕ ክረኽቡ ምሕጋዝ።

ናይ ንግዲ ድርጅት ሓገዝ፡- ተመለስቲ ምጅማርን ምምዕባልን ናይ ባዕልኻ ንግዲ ስራሕቲ (SIYB) ስልጠና ብምሃብ ናይ ባዕሎም ንግዲ ስራሕቲ ክጅምሩ ምሕጋዝ፣ናይ ትካሎም ዕብዮት ምርኣይን ንናይ ንግዲ ስራሕቶም ዘመቻቹ ናይ ገንዘብ ልቓሕን ካልኣት ጠቐምቲ ዝኾኑ ማተሪያላትን ክረኽቡ ምምችቻው።

ለ. ኣድላይ እንተኾይኑ ካብ ማሕበረሰብ ዝምረፁ ማእከሎት ሽማግሌታት

ኣብ ዝበዝሕ ናይ ተመለስቲ ኩነታት ኣብ ሞንጎ ናይቲ ከባቢ ዘለዉ ማሕበረሰብን ተመለስትን ቅርሕንትታት ይፍጠሩ እዮም። ኣቶም ቅርሕንትታት ዘጠቓልልዎም እውን ናይ ውሽጢ ቤተሰብ ወይ ናይ መሬት ቅርሕንቲ ወይ ድማ ካልኣት ነገራት ኣብ ውሽጢ ማሕበረሰብ እዮም። እዞም ቅርሕንትታት እውን ዝምእኽሉ ኣብቲ ከባቢ ብዝርከቡ ሽማግሌታት፣ናይ ሃይማኖት መራሕቲ ወይ ናይ ማሕበረሰብ መራሕቲ፣ሰራተኛታት ወይ ካብ ማ.ሓ. ስካብ ዘለዉ ሰራሕተኛታት ብምሕታት፣ናይ ተመለስቲ ማሕበራዊ ፀገም ክፈትሕ ዝኽእል ዝኾነ ካብ ማሕበረሰብ ዝተወከለ ኣካል ምስታፍ።

ሐ. ብስነ ኣእምሮውን ጥዕናን ንምቅልቻል ኢድ ኣእታውነት

ኣብ ናይ ስነ ኣእምሮውን ጥዕናን እግረ ምትካል ግልጋሎታት ዝደልዩ ተመለስቲ ናይ ማ.ሓ.ስናብ

ዝምልከቶም ረፈረ ብምልክኽን ናይ ግልጋሎት ምትእስሳር ብምፍጣርን ግልጋሎት ንክረኽቡ የመቻቹ ው።

¹Kuschminder and recard guay, 2018.

3. ሜላ ምሕደራ ማ.ሓ. ስ

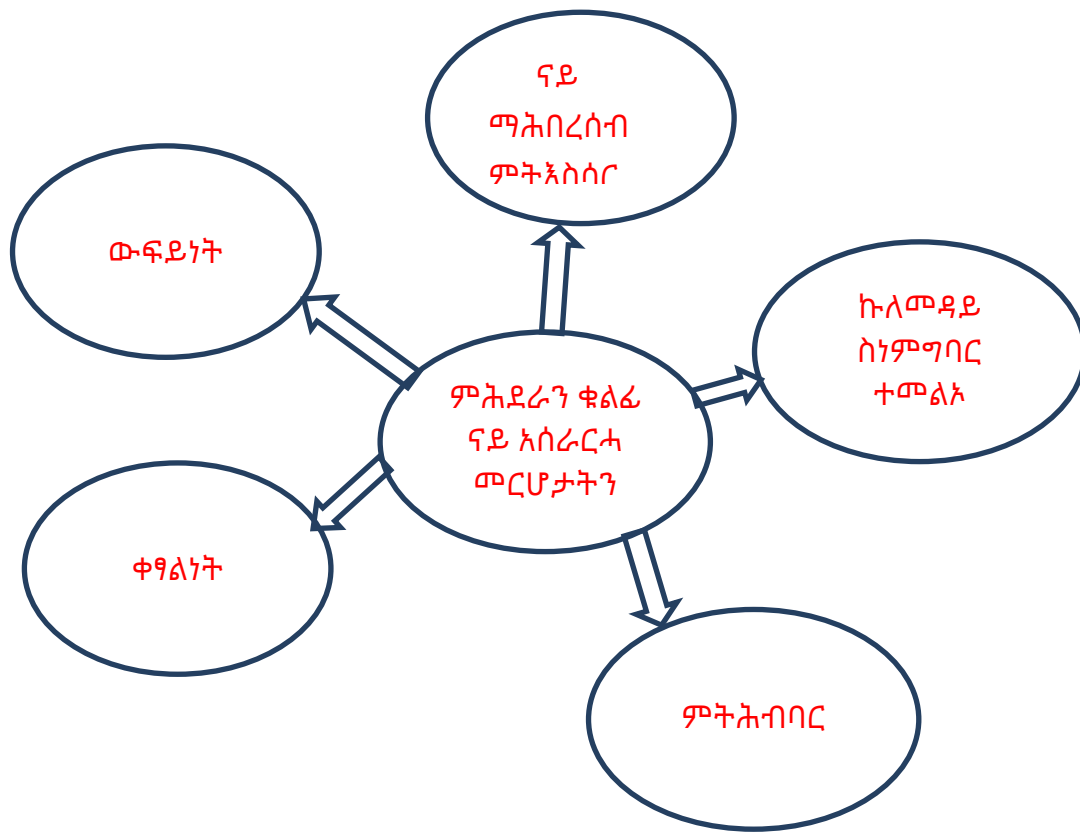
3.1. መሰረታዊ መርሆታት ምሕደራን አሰራርሓን ማ.ሓ. ስ

ናይ ማ.ሓ. ስ ሞተር ሜላ ምሕደራ እዩ።ዕቡቕ ንድፊ ዘለዎ ናይ ማናጅሜንት ስትራቴጂ ክህልዎ ይግባእ፤ስራሕቱ ንምምሕዳር ን ንተልእኹኡ ከዕውቱ ዝኸለሉ ኣካዳምታትን ክህልውዎ ይግባእ። እዚአምውን ዘጠቓልልዎ ዕቡቕ ናይ ዶክሜንቴሽን ኣተሓሕዞ ፣ተልእኹን ዕላማን፣ምስ ናይ ማንግስቲ ፖሊስን ሕግታትን ዝተዛመዱ ናይ አሰራርሓ ክዳምታትን ብንፁር ዝተገለፁ ናይ ሰራሕተኛታት ተግባርን ሓላፍነትን ግልፂ ዝኾነ ናይ ርክብ መስመራትን የጠቓልል።

እንድሕር ድኣ ናይ ማ.ሓ. ስ ስራሕቱ ብቑዕን ውፅኢታውን ጌሩ ክፍፁም ተደልዩ ናይ ምምሕዳር ኣካላት እውን እቲ ማእኸል ብፅሑቕ ንኸስጉም እዞም ዝስዕቡ መሰረታዊ መርሆታት ኣብ ግምት ከእትዉ ይደልዩ። (ስእሊ 3.1)

- ውፍይነትን ምትሕብባርን
- ናይ ማሕበረሰብ ምትእስሳር
- ኩለመዳያዊን ስነምግባርን ዝተመልኦ ሜላ ግልጋሎት ኣውሃህባ
- ቀፃልነት

ስእሊ 3.1 መሰረታዊ መርሆታት ፣ምሕደራን አሰራርሓን ማ.ሓ.ስ

ውፍይነት :- ንወፃኢ ብስራሕ ምስዳድ ውስብስብን ብተሕ መልክዓት ዘለውዎን ምዃኑ ግልፂ እዩ። እዝይውን መፀገሚብሚላ ዝስራሕን እንትኾን ብተወሳኺ ድሌትን ሓቀኝነትን ዝሓትትን ብወገን መንግስቲ እውን ጠንካራ ዝኾነ አቋም ዝሓትት (ከም ተቆፃፃሪ) ኣብቲ ኩነታት ዝምልከቶም ኣብቲ ስራሕ ተዋሳኒት ምስዝኾኑ ሓድነት ዘለዎ ፃዕርን ምትሕብባርን ምግባር። እቲ ናይ ውፍይነት ብርኪ ስፍሓት ምናልባት ናይ ሚ.ሓ.ስ ዕላማን ጥቕምን ካብ ዝፀደቐሉን ንቲ ፕሮጀክት ዝኾውን ገንዘብ ብምውሳኽ እቲ ስራሕ ግልጋሎቱ ሓፍ ክብል ምግባር። ዝብፅሑኪ ግልጋሎታት ንምውሳድ ወይ ድማ ምስመዳርግቲ ብምዃን ንሪፈረ ምልክኽ ዝኾውን ንአሰራርሓ ዝጥዕም መንገዲ እንተጣይሽ ሚ.ሓ.ስ ውዕሊ ስምምዕነት ይሰማማዕን እቲ ስምምዕነት ኣብ ዝምልከቶ ቦታ የቐምጥን።እዚ ዝዳሎ ናይ ውዕሊ ስምምዕነት ናይ ሕድሕድ ድርጅታት ናይ ውዕሊስምምዕነት፣ናይ ሕድሕድ ድርጅታት ተግባርን ሓላፍነትን፣ሓይሊ ሰብን ዘድሊ ማተሪያልን ዝሓዘ አዩ።

አጠቓላሊ ሜላ አወሃህባ ግልጋሎት:- እዚ ዘመለኽት ብሚ.ሓ.ስ ኩሉ ዝወሃብ ግልጋሎት ብማዕርነት ክበፅሕ፣ኩሎም ዝህልዉና ተገልገልቲ ብቕልጡፍ ክረኽብዎ ዝኽእሉን ብዘይ ፆታ አፈላላይ ፣ደረጃ ቤተሰብ ፣አካል መጉዳእቲ ወይ ድማ ሕሉፍ ናይ ስደት ኩነታት (Pillings,2015) ዝወሃብ ግልጋሎት እዩ። እዚ ግልጋሎት ንዝምልከቶም አካላት እንትወሃብ ብዘይምንም አድልዎን ብድልዎትን ፍቓደኝነትን ዝተፈላለዩ ዝምልከቶም ተጠቀምትን እዩ (ሳንዲቕ3-1) :: ብተወሳኺ ናይ ብሚ.ሓ.ስ ዝህበም ግልጋሎታት ብፅቡቕ ስነ ምግባርን ተቐባልነት ዘለዎ አካዲዳን ምህላው ምርግጋዕ።

ሳንዲቼ 3.1 ብ ማ.ሓ.ስ ንዝተፈላለዩ ዝምልከቶም ኣካላት ዝተወሃበ ግልጋሎት ብኹለመዳይ ምቕው ምግባር

- ኩሎም ግልጋሎት ሓበሬታ እንህበሎም መስመራት ስርዓተ ፆታ፣ቋንቋ፣ብርኪ ምፅሓፍን ምንባብን ፣ባህላዊ ኣመፃፅኣን ናይ ተመልከትኻ ብርኪ ኣካል ጉድእነትን (ኣንስታይን ተባዕታይን፣ኣካል ጉድኣት ዝኮኑ ሰባት ፣ዝተምሃሩን ዘይተምሃሩን፣ ዓበይትን መናእሰይን ስደተኛታት ወዘተ)
- ኩሎም ተገልገልትና ብማዕረን ብዘይ ኣድልዎን ክስተናገዱ ይደልዩ።
- ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታትን ኣመሓደርትን ናይ ተገለገልቲ ንፁር ድሌትን ብኡ መሰረት ክወሃብ ዝግብኦ መልስን ክፈልጡ ይግባእ።(ኣብነት፡-ንኣካል ጉድኣት ዝኹኑ ሰባት ዝወሃብ ሓበሬታ ንምሃብ ካብ ዝድለ ንላዕሊ ፃዕሪ ምግባር ይድሊ)
- ኣብ ናይ ሓይሊ ሰብ ትልምና ናይ ተባዕታይን ኣንስታይን ምኽሪ ወሃብቲ ንኸቐፁ ኣብ ግምት ምእታው።
- ናይ ተጠቃዕቲ ሰባት ናይ ውልቀ ሓበሬታ ብሚስጢር ክትሓዝን ናይ ሰባት ብሕታውነትን ሚስጢርን ክኸበርን ካብ ናቶም ፍቃድ ወፃኢ ንኺሊእ ዘይምሃብን (ንዘይምልከቶ ወይ ዘይፍቀዶ ኣካል ሓበሬታም ዘይምሃብ)
- ናይ ማ.ሓ.ስ ኣሰራርሓን ኣንፈቱን ንኣካል መጉዳእቲ ዘለዎም ሰባት ቅልጥፍና ዝምቹ ክኸን ይግባእ።

ናይ ህዝቢ ተሳትፎ :- ናይ ህዝቢ ተሳትፎ ትልሚ ዝትለም ክልቲኣዊ ርክብ ክህሉ ኣብ ማሕበረሰብ ኣብ ድሕንነቶም ወይ ድሌቶም ተፅዕኖ ኣብ ዝፈጥሩ ነገራት ዝውሰን ውሳኔ ናይ ህዝቢ ተሳትፎ ንክህልዎም ተወሰኑ ናይ ሕብረተሰብ ክፋል ንክሳተፍ ዕድል ምሃብ። እዙይውን ኣብ ሞንጎ ሕብረተሰብን ግልጋሎት ውሃብትን ዘሎ እምነት ንምጥንኻርን ናይ ማሕበረሰብ ድምፂ ክስማዕ ፣ ኣረኣእዮኦም ኣብ ግምት ክኣቱ ፣ኣፍልጡ ክወሃቦም ኣብ ሂወቶም መነባብረኦም ተፅዕኖ ንዝፈጥሩ ነገራት ክፈልጡን ክሳተፍን ይገብር(Hume City Council, n.d).

ናይ ማ.ሓ.ስ ምሕደራ (ማናጅሜንት) እቲ ማእኸል ውፅኢታዊ ዝኾነ ስራሕ ክሰርሕ ምስ ናይቲ ከባቢ ዘሎ ሕብረተሰብ ሰፊሕ ዝኾነ ናይ ምትእስሳር ወይ ናይ ርክብ ሜላታት ክህልዎ ሓደ ዓይነት ዝኾነ ናይ ርክብ ወይ ኣቀራርባ ሜላ ይለን። እቲ ህልዊ ናይ ማሕበረሰብ ውዳበ ወይ ድማ ኔትዎርክ ምጥቃም ይምከር። ዝህልዉ ናይ ሕ/ሰብ ኣተሓሕዞ ሜላታት፣ናይ ሕ/ሰብ ምይይጥ (Public meetings, see box 3.2) ፣ዎርክሾፕን ጉጅለ ምይይጥን ፣ፎረማት (መደበኛ ዝኾነ ምይይጥ ምስ ናይ ማሕበረሰብን ሃይማኖት መራሕትን) ፣ናይ ተጠቃሚ ርኢቶ ምጥቃም ስትራተጂ ምህላው (ሓሳብ መውሃቢ ሳንዲቼ ወዘተ) ናይ ማሕበረሰብ ተሳትፎ ንምዕባይ ዘኸእል ናይ ኣሰራርሓ ሜላ እዩ።

ከም ኣብ ቅጥዒ 3.1 ዝተገለፀ ሰፊሕ ናይ ማሕበረሰብ ተሳትፎ ኣብ ሰለስተ ዓይነት ይምቀል

ቅጥሩ 3.1 ናይ ማሕበረሰብ ብርክታት ተሳትፎ

ዓይነት ተሳትፎ	መግለጻ	ሜላ አቀራርባ መሳርሒታት
ምፍላጥ	ሕብረተሰብ ብዛዕባ ከላላ ዘለዎ ስደት ዕላምኡ ክፈልጥ ምግባር	ናይ ሓበሬታ ምስርጫው ወፍሪታት፣በረርቲ ፅሑፋት፣ ዌብሳይት ፣ናይ ህዝቢ እኼባ፣ናይ ማሕበረሰብ ፊድሮ ወዘተ
ምምኽኻር	ዝህብዎ ሓበሬታ ብ ናይ ማሕበረሰብ ተሳትፎ ን ዝውሰኑ ውሳኔታት ዘለዎ ግብአት ወሳኔ ብምዃኑ አፍልጦ ክወሃቡን ክሰምዑን ከምዘለዎም ንሕብረተሰብ ምሕባር	ጉጅለ ምይይጥ፣ ናይ ማሕበረሰብ ምይይጥ፣ዎርክሾፕ ፣ፅንዓት፣ ሓሳብ መውሃቢ ሳንዲቕ፣ ናይ መራሕቲ ቀጥታ ናይ ስልኪ ርክብ፣ ሓበሬታ መምልኪ ቅጥሩ ወዘተ
ብቁዕ ተሳትፎ	ውሳኔ አብ ምሃብን መፍትሒ መማረፅታት አብ ምንፃርን ምስ ጉጅለታት ማሕበረሰብ ብሓባር ምስራሕ	ምኽሪ ውሃቢ ኮሚቴ ምጥያሽ (ሕገ ወጥ ናይ ደቂ ሰባት ዝውውር ኮሚቴ ፣ናይ ማሕበረሰብ መረዳኢታ ውሃብቲ ጉጅለታት ወዘተ)

ሳንዲቕ 3.2 ዘተ ማሕበረሰብ

ናይ ማሕበረሰብ ምይይጥ ማለት አብ ማሕበረሰብ ንዝረአዩ አፀገምቲ ንዝብልዎም ሓሳባት ብሓንሳእ ኮይኖም ወሰንቲ ዝኾኑ መፍትሒታት ናይ ማሕበረሰብ ምይይጥ ንምክያድ ዝምረፅ ቦታ ካብ ዝርብሹ ነገራት ዘለዎ ቦታ ነፃ ዝኾነን ምቕዉን ክኸውን ይግባእ ።

እዙይ ዉን አብ ቤት ትምህርታት ወይ ገዛታት ወይ ድማ ዝኾነ ቦታ ማሕበረሰብ ካብ ዉልድ ወለዶ ዝእከበሉ ዝነበረ አብ ዉሽጢ እቲ ህንፃ ወይ ድማ ካብቲ ህንፃ ወፃኢ ፣ አብ ናይ ማሕበረሰብ ማእኸላት ወይ ቤተ መፃሕፍትታት ፣ ዝፍቶ ቦታ ወዘተ ክኸውን ይግባእ ።

ናይ ዘተ ማሕበረሰብ መራሒ (መሳለጢን መዘክር ፀሓፍፊ ምምራፅን ዝከይድ ዘተ ምምራሕን ቀንዲ ስራሕ ሓላፍነት መራሒ ዘተ ማሕበረሰብ እዩ ። ናይ ተሓዚ መዘክር (ፀሓፊ) ሓላፍነት ድማ እቲ ዝተበፀሐ ዘተ ምፅሓፍ እዩ። አብ እዋን ምይይጥ እቲ ዝካየድ ዘሎ ምይይጥ ናይ ዝተወሰነ ተሳተፍቲ ሓሳብ ዓብላላይነት ከይህሉ ምርግጋፅ ።

ንምድይጥ ዝኾኑ ሕቶታት ምድላዊን ምሕታትን ንሶም ዉን፡-

- ኣብ ማሕበረሰብና እቲ ዝዓበየ ወይ ድማ ንማሕበረሰብና ዝምልከት ዝረኣ ነገር እንታይ እዩ ኢልካ ትሓስብ?
- ማሕበረሰብና ዝለዓለ ለዉጢ ንምምፃእ ብሓባር ብቐዳምነት ክሰርሖ ዝግብኦ ነገር እንታይ ትሓስብ?
- እዚ ነገር እዚ ንክፍጠር ከም ምኽንያት ዝኾኑ እንታይ 'ዩ ኢልካ ትሓስብ?
- ኣብ መንጎ ማሕበረሰብና ኣፈላላይ ከምፅኡ ዝኽእሉ ነገራት እንታይ እዮም ኢልካ ትሓስብ?

ናይ ማሕበረሰብ ዘተ ስሩዕ ብዝኾነ ኣገባብን ትክክለኛ ብዝኾነ ውሳኔን ክዉዳእ ይግባእ። ስለዚ ማሕበረሰብ በቲ ዘለዎ ሓፍተንነት መሰረት ብምግንዛብ ኣደላልዎ ትልሙ ብኣግባቡ ንዝፍፅሞም ስራሕቲ ብቐደም ስዓብ ክቐመጥ ይኽእል 'ዩ

ኣስተዉዕል፡- ኣብ ማሕበረ ሰብ ንዝካየዱ ምድይጣት ናብ ተግባር ንምልዋጥ ካብ ዝተፈላለዩ ናይ ማሕበረሰብ ጉጅለታት ተሳትፎ ብምምሕያሽ ወይ ብምዉሳኽ እዩ።

በዚ መንገዲ፤ ኣብ ማ/ሓ/ስ እቶም ብጣዕሚ ሰፋሕቲ ዝኾኑ ናይ ማሕበረሰብሰብ ተሳትፎ ሽቶታት እዞም እዞም ዝስዕቡ ከጣቓልሉ ይኽእሉ እዮም ፡-

- ከለላ ዘለዎ ስሩዕ ናይ ስራሕተኛታት ስደትን ሳዕቤን ዘይሕጋዊ ስደትን መሰረት ዝገበረ ናይ ግንዛብ ምዕባይ ስራሕቲ ምስራሕ
- ናይ ማእኸል/ሓ/ስ ግልጋሎት ምጥቃም ምዕባይ
- ንማሕበረሰብ ምምሃር ፣ ሓበሬታ ምሃብን ኣብ ዝካየዱ ዉሳኔታት ክሳተፍ ምግባር
- ናይ ባህሪ ለዉጢ ምትብባዕ
- ንማሕበረሰብ ፀገማት ክንፅሩን መፍትሒታት ክቐምጡን ስልጣን ምሃብ ።

ቐፃልነት፡- ገንዘባዊን ትካላዊን ቐፃልነት ምርግጋፅ ን ናይ ስ/ሓ/ማ ሜላ ምሕደራ ወሳኒ ኣካል እዩ ። እዙይ ዉን ካብ መፈለምትኡ ክገልፅን ክርዳእን ይግባእ። ናይ ማ/ሓ/ስ ብ ቐፃልነት ስተራቴጂ ኣብ ነዊሕ እዋን ዝህበም ግልጋሎት ብኣግባቡን ዉፅኢታዊን ፍጥነት ብዘለዎ ክጓዓዝ ብምግባር እቲ ማእኸል ቀፃልነት ክህልዎ ዝገብር ጠቓሚ መሳርሒ እዩ ። ሙብዛሕትኡ ግዜ ቐፃልነት ናይ ሓደ ፕሮጀክት ኣፀጋሚ ናይ ምሕደራ ክፋል ኮይኑ እዩ ዝተርፍ። ብፍላይ ድማ ንዉሱን ዝኾኑ ናይ ፕሮጀክትታት ግዜ ንዝረኣዩ ህልዉ ጠለባት በጀት ምምዳብ ዘፀግመሉ ኩነታት የጋጥም 'ዩ። ይኹን እምበር ብዝኾነ ይኹን ጉዳይ ናይ ማ/ሓ/ስ ዝህበም ግልጋሎት ቐፃልነት ክህልዎ ምሕደራ ኣካል እዞም ዝስዕቡ ነገራት ከረጋገፀ ይግባእ፡-

- ዝዉሃቡ ግልጋሎት ምስ ናይ መንግስትን ነዊሕ እዋን ዝተትሓሓዙ ተመሳሰልቲ ስትራቴጂታትን ናይ መንግስቲ ስትራቴጂን በጀትን ዝተትሓሓዙ ምዃናም

- አብቲ ከባቢ ምስ ለዘዉ ጉጅለታት፤ ትካላዉን መንግስታዉን አካላትን ፅቡቕ ምትእስሳርን ምትሕብባርን ምህላዉ ።
- ናይ ማ/ሓ /ስ ግልጋሎት ናብ ዝሓሸ ብርኪ ንምብፃሕ ወይ ድማ ቐፃልነት ዘለዎ ስራሕ ክህልዎ ጌርካ ንምቕራፅን ምስ ተመሳሳልነት ዘለዎም አካላት (መዳርግቲ አካላት) ተሓባቢርካ ንምስራሕ ቅኑዕ ተበግሶ ምህላዉ።
- ቐፃልነት ዘለዎ ትልሚ እንትዳሎ ቀስ ብቀስ ካብ በጀት ሓገዝቲ አካላት ክወፅእ ከም ዝኽእል ጌርካ ክቕረፅ አለዎ አብዚ ጉዳይ እዚ ዉድብ ስራሕ ዓለም ወይ ድማ ካልእ በጀት ዝምድብ ምስቲ ትካል ብምትሕብባር ዝሰርሕን ንቐፃሊ ተመሳሳሊነት ዘለዎ መንግስታዊ ትካል እቶም ግልጋሎት ክወስድ ዝኽእልን ን ማ/ሓ /ስ ማናጅመንት ስትራቴጂካል ዓቕሚ ክፈጥር ዝኽእል።

3.2. ናይ ማ/ሓ/ስ ማናጅመንት አወዳድባ(ስትራቴጂካል)

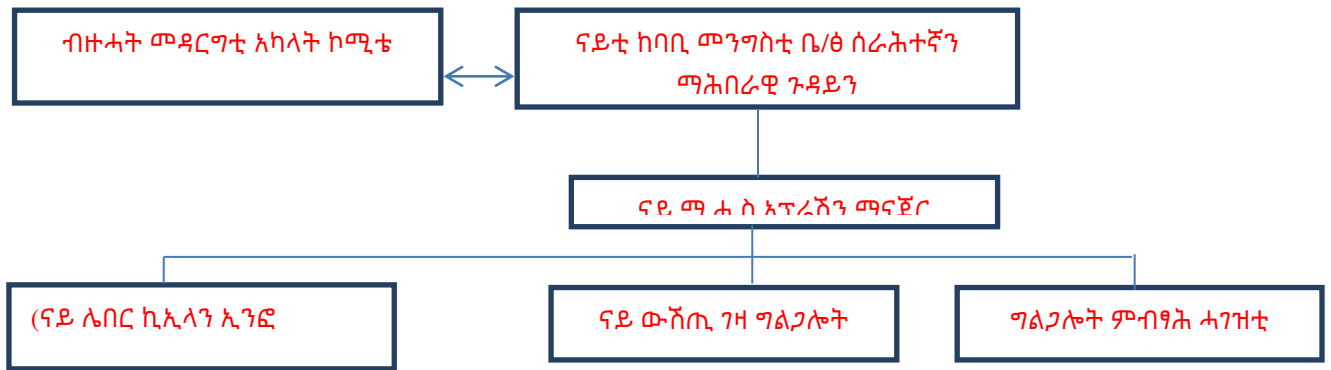
ቐፃልነት ዘለዎ ማ/ሓ /ስ ምምስራት እቲ ቀንዲ ፍረሓሳቡ (ካብ ትሑት ኣታዊ ዘለዉን ሃገራት ከምዝተምሃርናዮ) ናይቲ ትካል ማናጅመንት ብኽፋል ይኹን ብድምር ተቐባልነት ዘለዎ ክዕቀን ዝኽእል ሞዴል ዝኾነ ናይ መንግስቲ አካል ስትራቴጂካል ናይ ማናጅመንት ከይዲ ክኸተል ይግባእ።

እዚ አብነት እዚ እንመሃረሉ እዚ ሜላ አሰራርሓዚ ፣ ማ/ሓ /ስ ውፅኢታዉን ቐፃልነት ብዘለዎ መንገዲን ንምምራሕ ጠቓሚ ዝኾነ ሜላ አሰራርሓ ብምዃን እዩ።

አብ ኢትዮጵያ ማ/ሓ /ስ ዝጣየሻ በቲ ናይ አብቲ ከባቢ ዘሎ መንግስታዊ አካል ዝህበ ድጋፍ ዘቐመጡ አሰራርሓ እዩ። እዚአምውን ቤ/ፅ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን አብታ ሃገር ንዘሎ ናይ ስደት ኩነታት ብሕጋዊ መንገዲ ዝተውሃቦ ሓላፍነት ዘለዎ ትካል እዩ።

በዚ ግምት እዚ ን ናይ ኢትዮጵያ ማ/ሓ /ስ ዝተዳለወ ክዕቀን ዝኽእል ናይ አሰራርሓ ስትራቴጂካል አብ ስእሊ 3.2 ከምዝስዕብ ቀረቡ አሎ።

ስእሊ 3.2 ን ናይ ማእኸላት ሓበሬታ ስደተኛታት ዝቐረበ ናይ አሰራርሓ ስትራቴጂካል

እዚ ስትራቴጂክ እዚ ዘመለኸቶ አጠቓላሊ ናይ ማ.ሓ.ስ ማናጀሚንት (ምሕደራ) ምስ ናይ ቢሮ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ስትራቴጂክ ዝተተሓሓዘ ኮይኑ ብናይ ባዕሉ ምሕደራ፣በጀት ፣ሓይሊሰብን ናይ ማናጀሚንት ቅደም ስዓብን ዝመሓደር እዩ። ማ.ሓ.ስ ውፅኢታዊ ዝኾነ ስራሕ ንክሰርሕ እቲ ቤ/ፅ ጠንካራ ዝኾን ብዙሓት መዳርግቲ ዘለውዎ ኮሚቴ ንትሕብብርን ናይ ሪፈራል ስራሕትን ንምስራሕ ኣብቲ ከባቢ ምጥያሽ ምስ መዳርግቲ ብምትእስሳር ኣብ ዝህልወና ሃፍቲ መሰረት ብምግባር ተሓጋጊዝና ንክንሰርሕ የቀላጥፍ።

እቲ ዝህሉ ኣፕረሽን ማናጀር ተፀዋዕነቱ ንቤ/ፅ/ሰ/ማ/ጉ (ሌበር ከይዲ ስራሕ) እንትኸውን ክልተ ዓበይቲ ክፍልታት ይመርሕ (ናይ ውሽጢ ገዛን ናይ ደገን ግልጋሎታት) ብተወሳኺውን ኣብ ማ.ሓ.ስ ንዘለው ሰራሕተኛታት ይሕግዝ።

እቶም ክልተ ቀንዲ ክፍልታት ኣንተነአሰ ሰለስተ ናይ ፕሮጀክት ኪኢላታት ኣባላት ይህልውዎም። እዚ ማለት ክልተ ሌበር ኤክስፐርትታት (ዓልን ወድን) ብተወሳኺ ሓደ ናይ ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ስፔሻሊስት ይህልዉ። እዚ ናይ ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ስፔሻሊስት ናይ ሓበሬታ ምሕደራ ስራሕቲ ሓላፍነት ፣መረዳእታ ምምዝጋብን ንኹሎም ክፍልታት ናይ ቴክኖሎጂ መሳርሕታት ምትዕርራይ ሓገዝ እንትህብ እቶም ክልተ ናይ ሌበር ሰብ ሞታታት ድማ ናይ ውሽጢ ገዛን ናይ ደገን ግልጋሎታት ኣብ ምብፃሕን ብምስራሕ ተፀዋዕነቶም ንኣፕረሽንስ ማናጀር እዩ።

እዚ እቲ ዝነአሰ ን ማ.ሓ.ስ ከም መበገሲ ሓይሊ ሰብ እንትኸውን ንቐፃሊ ኣብቲ ናይ ፕሮጀክት ተጠቀምቲ ዝኾኑ ዝምልከቶም ህዝቢ እናዓበየ እንትኸውን ሓይሊ ሰብ ክቐየር ይኸእል እዩ።

3.3. ትልሚ ምምላእ ሓይሊ ሰብ:-

ናይ ማ.ሓ.ስ ማናጅሜንት ብንፁር ዝተገለፀን ግልፅነትን ተቐባልነትን ዘለዎን ምስ ህልዊ ናይ ሌበር ሕጊን ናይ ሓይሊ ሰብ ፖሊሲን ዝጠዓዓምን ክኸተሉ ይደልዩ።

ናይ ሓይሊ ሰብ ምምላእ ከይዲ ብኹሉ ሰራሕተኛ ዝፍለጥን ብደኩሙን ዝተደገፈን ክኸውን ይደልዩ። ብምጥቅላል ኣብ ናይ ሓይሊ ሰብ ምምላእ ትልሚ እንትዳሎ ማ.ሓ.ስ ማናጅሜንት እዞም ዝስዕቡ ቁምነገራት ኣብ ግምት ከእትው ይደልዩ፡-

1. ናይ ሰራሕተኛታት ከይዲ ምልመላ ንደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ማዕረ ዕድል ምሃብ ጠቓሚ እዩ።
እዝይውን ተገልገልቲ ምናልባት ንዝተፈለዩ ኣባላት ስታፍ ከዘራርቡ ስለ ዝደልዩ ስርዓተ ፆታ መሰረት ዝገበረ ኣባላት ምምልማል ብጣዕሚ ጠቓሚ እዩ።
2. ናይ ሰራሕተኛታት ምምላእ ፖሊሲ እንትወፅእ ምስ ናይ መንግስቲ ህልዊ ናይ ምልመላ ዝምልከት ፖሊሲ፣ናይ ስራሕ ውዕሊ ማዕርነት ሞያን ጥዕናን ካልኣትን ኣብ ግምት ዘእተወ ክኾን ኣለዎ።
3. ናይ ሰራሕተኛታት ምምላእ ፖሊሲ ከጉልሆ ዘለዎ ማ.ሓ.ስ ምስ ኣጋር ድርጅታትን ተመሳሳልነት ዘለዎም ናይ መንግስቲ ዲፓርትመንታትን ኤጀንስታትን ዘይመንግስታዊ ትካላትን ብቕርብ ምስራሕ ጠቓሚ እዩ። እዝይውን ማ.ሓ.ስ ንበይኑ ካብ ዝሰርሖም ብሓባር ኮይኑ እንተሰራሑ ብዝተሓተወ ዋጋ ተወዳዳሪይን ኣግባብነት ዘለዎን ግልጋሎት ክህብን ይኽእል እዩ።
4. ናይ ማ.ሓ.ስ ናይ ምልመላ ትልሚ ኣንተውፅእ ኣግባብነት ዘለዎን ዝተፈለለዩ ዓይነት ክእለትን ፍልጠትን ዝሓዘ እንትኸውን ተገልገልቲ ዝደልዮም ሓበሬታ ክረኽቡ ይኽእሉን ናይ ስራሕ መዘርዘር ድማ እቲ ዋና ናይ ሰራሕተኛታት ተግባራትን ሓላፍነትን እዩ ክግለፅ ዘለዎ።
5. ካብ መጀመርታኡ ኣብ ማ.ሓ.ስ እንታይ ዓይነት ደረጃ ዘለዎ ሰራሕተኛ ከምዘድሊ ንምግላፅ ይጠቅም። እዝይውን ኣብቲ ኣጠቓላሊ ዝህሉ በጀት ዝተመስረተ ኣዩ።ይኹን እምበር በቶም ምስቲ ማእኸል ብሓንሳእ ዝሰርሑ ቶም ዝተገለፁ ሽርካ ድርጅታት ዘለዎም ድሌት ዝህብዎ ግልጋሎትን መሰረት ፅዕንቶ ክፈጥሩ ይኽእሉ እዮም።እንተኾነ ግን ሰራሕተኛታት ኣብ ማ.ሓ.ስ ንክሰርሑ ቅቡል ክገብሩ ይኽእሉ እዮም።
6. ሞያን ክእለትን ዘለዎም ሰባት ብምምልማልን ብዘዕባ ኣብ መበገስን መብፅሕን ሃገራት ዘሎ ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ኩነታት መሰረት ብምግባር ሰራሕተኛታት እቲ ማእኸል ኣብ ስደት ዘሎ እዋናዊ ኣፍልጦ ንክህልዎም ናይ ሪፍረሽመንት ስልጠና ብምሃብን ኣብ ትኽክለኛ ቦታ ትኽክለኛ ብዓል ሞያ ብምቕፃር እቲ ናይ ሓይሊ ሰብ ምምላእ ዝወፀ ትልሚ ኣብ ማ.ሓ.ስ ናይ ሓይሊ ሰብ ምዕባላ ክተባባዕን ክረጋገፅን ይኽእል እዩ።
7. ናይ ሰራሕተኛታት ስልጠና ግድን ከጠቓልልዎም ዝግብኡ ነገራት ብቐዳምነት ናይ መበገሲ ስልጠና እንትኸውን ዝሸፍኖውን ሕግን ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛታት መሰልን ፣ስደተኛ ሺዛ ንምሓዝ ከመለኦም ዝግብኦ መስፈርታትን ሕጋዊ ኣካይድኡን ፣ኣግባብነት ዘለዎ ናይ ምዝገባ ከይድን ናይ መልመልቲ ኤጀንስታት ዘለዎም ሓላፍነትን፣ ኣብ መበቆልን ንስራሕ እትኸደሉ ሃገርን ንስደተኛታትን ሓበሬታን ሓገዝቲ ዝኾኑ ግልጋሎታት ዝሕግዙ ዓለም ለኻዊ መዐቀንታትን ኣብ

መሰል ዘድህቡ ሜላታትን እዮም። ሰራሕተኛታት እዚ ሓበሬታ ከመይ ጌሮም ከምዘብፅሑ ስልጠና ይወስዱ ፣ ትኽክለኛ ሓበሬታ ምሃብን ተወሰኑ ክእለታት ምሓዝን የድልዩ እዮም ።

እዞም ቀዲሎም ዘለዉ ተበፃሓይ ዝኾኑ ተወሰኑ ርእስታት ሰራሕተኛታት ዝለዓለ ፅሬት ዘለዎ ግልጋሎት ንምሃብን ኣብ መበገሊን ኣብ ከይድን ንሰራሕተኛታት ዝወሃቡ ስልጠናታት ኣግባብነት ዘለዎም እዮም።

- እዋናውን ተመሳሳልነት ዘለዎን ምንጪ ሓበሬታ ንምርካብ ኢንተርኔት ምጥቃም
- ናይ ስደት ሕጊ ፣ ሓበሬታን ተለመደ ኣገለልፃ ቃላትን
- ስደትን ኣብ ዋና መብፅሒ ሃገር ዘሎ ናይ ስራሕ ዝንባላን
- ውልቀ ሰባትን ጉጅለታትን ናብ ዘለውዎ ቦታ ሓበሬታ መበገስን መብፅሕን
- ምስ ሃገራውን ዓለምለኸውን ሕጊ ዝተኣሳሰረ ምኽርን ሓበሬታን
- ሕገወጥ ናይ ደቂ ሰባት ዝውውርን ንዝተጠቐሙ ስደተኛታት ከለላን
- ዘቕፅር ክእለት (መረዳኢታ ሞያን ክእለትን በዝሒ ግልጋሎትን ናይ ስራሕ መሕትትን ወዘተ) ኣብ ትውልዱ ዓድኻ ከመይ ስራሕ ከምትደሊ ሓገዝ
- ናብ ኣጋር መሳርሕትኻ ከመይ ግልጋሎት ከምትህብ ንኣብነት፡- ንሪፈር ዝለኣኹን ብሓባር ተመቓቂልኻ እትሰርሖ ስራሕን ዝሕብሩ መንገድታት ጌርኻ ውዕሊ ብምእታው።

ቅጥዒ 3.2 ፡- ን ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ዝኾኑ መርእያ ናይ ስራሕ መዘርዘራት።

ሓላፍነት	ዋና ዋና ተግባርን ሓላፍነትን	ሞያ
1. ናይ ማ.ሓ.ስ ኦፕሬሽን ማናጀር	• ማ.ሓ.ስ ዕለታዊ ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ስራሕቲ ይመርሕ /የመሓድር • ንስሩዕ ስደት ዝውዕሉ ኣሰራርሓታት የተሓባብርን በጀት የፅድቕን • ብዛዕባ ትሓታትነት ዘለዎ ወፃኢታት ምድላውን ውፅኢታዊ ምኺን ምርግጋፅን • ንሰራሕተኛታት ይመርሕን ይከታተልን። መደበኛ ዝኾነ ኣኼባ ምክያድን ኣፈፃፀማ ስራሕን ግልጋሎት ኣዋህባ ምግምጋምን • ናይድርጅታት ርክብ/ምሕዝነት የመሓድር • ኣብ ማ.ሓ.ስ ዝህሉ ምዕባለ መደበኛ ናይ	ብሶሻል ሳይንስ ተመረቐ ማናጅመንትን ካልኣት ተመሳሳሊ ፊልድታትን ፣ ማስተርስ ዘለዎን ተመራፂ ተሞኩሮ ኣብ ናይ ስደት ዝምልከት ኣብ ኢትዮጵያ ተሰርሖ ፅቡቕ ናይቲ ከባቢ ቋንቋ ዝዛረብን ፅቡቕ ናይ ኢንግሊዝኛ ኣቀራርባ ዘለዎን

	ስራሕ ሪፖርት የዳሉ። • አብ ስሩዕ ስራሕቲ ን ማ.ሓ .ስ ስራሕቲ ብስሩዕ ይውክል እኼባ፣ ስልጠና ወይ ድማ ካልኣት ክስተታትን ይጠልብ	
2. ሌበር ኤክስፐርት (ናይቲ ፕሮጀክት ኦፊሰራት)	• ንዝመጡ ስደተኛታት መደበኛን ፅቡቕ ስነ ምግባር ብተመልኦን ብዛዕባ ስራሕተኛታት ስደት ሓበሬታ ይህብ • ንስደተኛታትን ቤተሰቦምን ናይ ስነ እጅምሮን ናይ ምግባር ሰናይ ሓገዝን ግልጋሎት ይህብ (ምኽሪን ካልኣት ዓይነታት ኢድ እጅታውነትን) • ትኽክለኛ ዝኾኑ ናይ ሓባር መሳርሕትና ምርኣይን ክትትል ምግባርን • አብ ምቕው ናይ ስራሕተኛታት ስደት መሰረት ብምግባር ንስሩዕ ስደተኛታት መደበኛ ዝኾነ ስልጠና ምሃብ • ብዛዕባ ስሩዕን ከለላ ዘለዎን ናይ ስራሕተኛታት መሰል ንዝተፈላለዩ ማሕበረሰብ ኣካላት ብምፅዋዕ ሓበሬታ ብምሃብ ኣፍልጦ ክሓድሮም ምግባር	ብቐዳማይ ዲግሪ ብሶሻል ሳይንስ ዝተመረቐ/ት አብ ናይ ማሕበረሰብ ስራሕትን ናይ ምቅልጣፍ ምትሕብባር ክእለትን ተሞኩሮ ዘለዎን ናይቲ ኸባቢ ቋንቋ ፅቡቕ ኣዘራርባን እንግሊዝኛ ክእለትን ዘለዎ
3. ናይ ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ኪኢላ	• ናይ ማ.ሓ .ስ አብ ናይ ምዓልታዊ ስርሑ ዘጋጥሙ ናይ ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ናይ ቴክኒክ ሓገዝ ምሃብ • ብመረዳእታ ዝተትሓዙ ኬዛት ክትትል ምግባር • መረዳእታ/ስታትስቲክስ ክርከብ ምግባር • ንዝምልከቶም ኣካላት ብዛዕባ ምቕው ዝኾነን ከለላ ዘለዎን ስደት ምስ ናይ ሌበር ስራሕተኛታት ብዓል ሞያ ብምኽኒን	እንተነአሶ ብኢንፎርሜሽን ኮሚኒቴሽን ቴክኖሎጂ ወይ ኮምፒተር ሳይንስ ቀዳማ ዲግሪ ዘለዎ ፅቡቕ ናይ ኢንግሊዝኛ ክእለትን ናይቲ ከባቢ ቋንቋን ዘለዎ

	ሓበሬታ ምሃብ	
4. ሓላዊ ቤት ፅሕፈት	• ናይ ማ.ሓ.ስ ምፅራግን ናይ ፅሬት ግልጋሎት ምሃብን • ከም መልእኽተኛ ብምኃን ነቲ ቤት ፅሕፈት ምሕጋዝ	
5. ዋርድያታት	• ናይ ማ.ሓ.ስ ዕለታዊ ድሕንነት ምርግጋፅ	

ብዘሎ በጀትን አግባብነት ዘለዎ ናይ ማ.ሓ.ስ ሓይሊ ሰብን ናይ ሰራሕተኛታት ብቐጥታ ቐፃሪ ሙሉእ ስዓት ክሰርሑ ወይ ድማ ምሳና ብሓባር ብምትሕብባር ዝሰርሑ ናይ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ቤት ፅሕፈት ወይ ካልኦት ዝምልከቶም አካላት ብምምፃእ ክሰራሕ ምግባር ብጣዕሚ ወሳኒን ገንዘብ ቐጥብን እዩ።

ክትትል አፈፃፀማ ስራሕ

ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት እቲ ማእኸልን ማናጅሜንን አካላትን አፈፃፀማ ስራሕ መምልኪ ቐጥሞ መሰረት ብምግባር መዐቀኒ (ኣብነት፡- ናይ ሰራሕተኛታት መቐፃፀሪ መዝገብ ኣብ ሕዛል 2 ዘሎ) ኣብ ሰሙን ሓደ ግዜ ብመደበኛነት ብምክትታል ብሓባር ኣብ ዝህብዎ ርኢቶ መሰረት እቲ ማናጅሜንን ግልፅነት ዘለዎ ከይዲ ክኸተል ይግባእ።

ኣብ 15 መዓልቲ ሓደ ጊዜ ወይ ወርሓዊ ብመደበኛነት ብምክትታል ብሓባር ኣብ ዝህብዎ ርኢቶ መሰረት እዚ አካይዳ እዚ ናይ ሰራሕተኛታት አፈፃፀማ ስራሕ ን ሕድሕዶም ንምግምጋም፣ጥንካረ ዘለዎ ከይዲ ይገልፅን ንመፃኢ አበይናይ ከባቢ ምምሕያሽ ከምዘድሊ ዝሕብር አካይዳ እዩ

ቅደም ስዓብ ክትትል አፈፃፀማ ስራሕ ሰራሕተኛታት

- ሕድ ሕድ ሰራሕተኛ ብዛዕባ ሰራሕተኛታት ኣብ ቐፅፅር ተትሓዘ መረዳእታ ናቱ ይኹን ናታ ቐጥሞ ብምምለእ ን ናይ ቀረባ ቀጥታ ተቐፃፃሪ አካል ምሃብ
- ናይ ተቐፃፃሪ አካል ርኢቶ
- ኣብ ሰራሕተኛታትን ተቐፃፃሪ አካልን ምይይጥ ምክያድ (ሪኢቶን ናይ ዘይምርድዳኣት መፍትሒ ሓሳብን ምንፃር)።
- እቲ ናይ መወዳእታ አፈፃፀማ ዝተመልአሉ ቐጥሞ ተፈሪሙ ኣብ ናይ ሰራሕተኛታት ፕርሰኔል መመዝገቢ ፋይል ይቐመጥ ።

ካብዚ ብተወሰኑ ናይ ማ.ሓ .ስ ሰራሕተኛታትን ማናጀመንት አካላትን ብመደበኛ ወይ ድማ ብኸልእ ሜላ ተገልጋላይ ብዝረኸበ ናይ ግልጋሎት አወሃህባ ከይዲ መሰረት ጌሩ ዝሃበ ርኢቶ ምምርማር (ብዘለዉ ስደተኛታትን ተመለስትን ዝሃብዎ ርኢቶ)።

እዚ ካይዲ፣ዚ ተገልጋላይ ዝረኸቦሉ (ዝሕጎሎሉ) ግልጋሎት ንምሃብ የገልግል። ተገልገልቲ ብዝረኣይዎን ዝረኸብዎን ግልጋሎት ዝተዳለወ መሕትት ቅጥዒንኸመልኡ ክትሓቶምን ብዝረኸብዎ ግልጋሎት ሕጉሳት ድዮም አይኮኑን ፣ጉዳዮም ብሰራሕተኛታት እቲ ትካል ከመይ ተታሒዙ፣ ውፅኢቱኸ እንታይ ይመስል (ካብቲ ግልጋሎት እንታይ ተጠቐሞም) ዝብሉን ዝኾነ ይኹን አብቲ ከባቢ ንምምሕያሽ ዝጠቐሙ ገራትን ወዘተ ንምፍላጥ የገልግል።

ካብ ናይ ተገልገልቲ ዕግበት መዐቀኒ ቅጥዒ ማ.ሓ .ስ ማናጀመንት ሓሳብ መውሃቢ ሳንዲቕን ርኢቶ መምልኢ ማህደርን ብምድላው ካብ ተጠቀምቲ ርኢቶ ብምእካብ ምጥቃም ይከኣል እዩ።

3.4. ን ማ.ሓ.ስ ዝኸውን በጀትን ናይ ገንዘብ ተንኸፍ ጠለብን ዝምልከት ትልሚ ምድላው።

ንናይ ማ.ሓ.ስ ተልእኾ ንምፍፃም ዘድልዩ እዮም ተባሂሎም ዝግመቱ ገንዘብ ምምዳብ። ናይ መጠን ማ.ሓ .ስ ካብ ዘለዎ ሓላፍነት ንላዕሊ ከሰጉም እዩ ዝብል አካል ናይ ዓመታዊ በጀቱ ዝምደብ ንቕፃልነቱ እዩ። (ሳንጀቕ 3.3 ብተወሰኑ ርኢዩ)

ኣብ መጀመሪያ እዋን ንማ.ሓ .ስ ዝምደብ በጀት እዞም ዝስዕቡ ነገራት ንመሸፋን እዩ ዝኸእል።

1. አካላዊ ናይ ቤት ፅሕፈት ስትራቴጂክ ምስ ንዝተረጋገፁ ግልጋሎታት ዝኸውን እኹል ቦታ (ኣብነት፡- ናይ ስልጠና ወይ መአከቢ ዝኸውን ክፍሊ፣ ምኽሪ መውሃቢ ክፍሊ ወዘተ)
2. ናይ ቤት ፅሕፈት ቀረብን መሳርሒታትን (ዴስክ፣ወንበር ፣ፎቶኮፒ ማሽን፣ፋይል ካቢኔት ፣መፍፈሊን ናይ አየር ኩነታትን)
3. ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂን ናይ ርክብ መሳርሒታትን (ኮምፒተርን ፕሪንተርን ተንቀሳቓሲ መንፀባረቂ ፕሮጀክተር፣ ናይ ኢንተርኔት ግልጋሎትን ወዘተ
4. ናይ ሓይሊ ሰብ ጠለባት (ቋሚ፣ብትርፊ ሰዓት ዝስራሕ ሰራሕተኛ ፣ፅገና ሰራሕተኛ ፣ሓላዎ ፣ምኽሪ ውሃብቲን ካልኣት ወዘተ)
5. መሰረታዊ ግልጋሎታት ንዝኾኑ ወፃኢታት (ማይ፣ ኤለክትሪክ ወዘተ)
6. ወርሓዊ ንዝተሰርሑ ወፃኢታት (ትራንስፖርት፣ምግብ፣ ወዘተ)
7. ስልጠናን ዓቕሚ ምዕባይን
8. ድንገተኛ ንዝኾኑ ዝወፅእ ወፃኢ (ተገለገለቲ ኣብ ዝጉድእሉ (ዝሸገርሉ) እዋን ዝወፅእ ወፃኢ ኣብነት፡-ንሕክምና ፣ምግብ፣ ትራንስፖርት፣ግዝያዊ መንበሪ ኣብ ማ.ሓ .ስ እንድሕር ዘየለ)
9. ናይ ማ.ሓ .ስ ናይ ዕብዮትን ሓበሬታ መሳርሒታት (ኣብነት፡-ብሮሽር በራሪ ፅሑፍ)፣ናይ ሓበሬታ መሳርሒ ወዘተ) ብተወሰኑ ካልኣት ፕሮግራማት ፣ ግልጋሎታትን ስራሕትን

ሰንዳቅ 3.3 :- ን ማ.ሓ.ስ በጀት ምትላም ዝሕግዙ ተወሰኑ ውህብቶታት

- ወፃኢ ቆጣቢ ክኾን ምስ ሽርካ ብምኒን ወፃኢ ናይ ምክፍፋል ስትራቴጂ ዝኾነ ምድላይ ኣብነት፡- ብነፃ ድሌት ምስ ዝስርሑ ምትእስሳር ናይ ከበቢኻ ማተሪያል ሃፍተገነት ምጥቃምን ካልኣትን
- ኩሎም ናይ ፋይናንስ ኣካይዳታት ምስ ህልዊ ናይ ፋይላንስ ፖሊሲ ናይ መንግስቲ ኣዲትን ሪፖርትን ሲስተማት ሜላታት ንኣብነት፡- ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን
- ትልሚ ፋይናንስ ከጠቓልሎም ዝግበኡ ነገራት ምስቲ ናይ ፕሮጀክት ስራሕቲ ዝኸይድ ኣፈፃፀማ ፋይናንስ ንምዕቃን ከይዲ ክትትልን ንምጋምን ኣዲትንጥድሊ

3.5. ምሕደራ መረዳእታ

ምሕደራ መረዳእታ ማለት ናይ ማ.ሓ .ስ ጠቓሚ ስራሕ እዩ። ማ.ሓ .ስ ብዘይካ ትኽክለኛ ዝኾነ ናይመረዳእታ ምሕደራ ግልጋሎት ምሃብ ጥራሕ እኹል ኣይኮነን።

ናይማ.ሓ.ስ መረዳእታ ምሕደራ እዞም ዝሰዕቡ የጠቓልል መረዳእታ ምእካብ ፋይልን ዶክሜንቴሽንን ሪፖርትን ናይ ማ.ሓ .ስ ሰራሕተኛታት ኣግባብነት ዘለዎ መጠንን ዓይነትን ግልጋሎት ንምሃብ ጥበብ ዝተመልኦ መረዳእታ ብምእካብ ኣብ ፋይል የቕምጡን ሪፖርት ይገብሩን

ብትልሚ ንዝተትሓዙ ዓበይቲ ስራሕታት ንምፍፃም ዝተሓተተ ገንዘብን ማቴርያልን ኣብ ዝተቐመጠሉ ናይ ግዜ ገደብ ምጥቃም።

ምስ ማ.ሓ.ስ ብምትሕብባር ብሓንሳእ ዝሰርሑ ኣካላት እቲ ማእኸል ከመይ ጌሩ መረዳእታ ከምዘመሓድር ክግምግሙን ካብቲ ኣሰራርሓ ክመሃሩን ይኽእሉ ኣዮም።

ድሕሪ እዚ ሰራሕተኛታትማ.ሓ.ስ ፅሬት ዘለዎ መረዳእታንሕብረተሰብ ግልጋሎት ምሃብን ምዕሩይ ዝኾነ ናይ መረዳእታ ምሕደራ ንምህላውን ማዕረ ክብደት ብምሃብ ይሰርሑን ጠቓሚታ ዘለዎን ትኽክለኛ ዝኾነን ናይ መረዳእታ ምሕደራ ምህላው ሰራሕተኛታት እቲ ማእኸል ተቐባልነት ዘለዎ ትልሚ ከውፅኡን ብኣንፃር ዕላማን ተትሓዘ ሽቶን ንቲ ሰራሕቲ ኽከታተሉን *ብገባብ ክፍፀሙን* ይሕግዝ ብተወሳኺ ናይ ስ.ሓ.ማ ሰራሕተኛታት ብመረዳእታ ዝተደገፈ ሒዞም ክኣትዉ ዘሎ ናይ ስደት ዝንባለ ይርድኡ፤ ናይ ስተደኛታት መሰል ይሓቱ፤ ምስናይ መንግስቲ ኤጀንስታትን ገንዘብ ዝሕግዙ ኣካላትን ፣ ብሓባር ምሳና ዝሰርሑ ድርጅታትን ኣግባብነት ዘለዎ ርክብ ብምፍጣርብድምር ናይ ማ.ሓ.ስማናጅሜንት ክእመን ዝኽእልን ተመጣጠነን መረዳእታ ክእከብ ዝጠልቡ ነዞም ስዒቦም ዘለዉ ነገራት ንምፍፃም እዩ።

- ናይ ማ.ሓ.ስ ግልጋሎት ዘለዎ ፃዕቂ ስራሕ ንምክትታል

- ብንፁር ንዝተገለፁ ተጠቀምቲ ጉጅለታትን ውልቀሰባትን ብዝወሃብ ግልጋሎት መሰረት ምክትታል
- ናይ ተጠቀምቲ ሓበሬታ ምምዝጋብን ዝርዝር ፅሑፍ ምሓዝን ትልሚ ምሓዝን ናይ ተጠቀምቲ ሽቶን ውፅኢቱን መረዳኢታን ምሓዝ
- ንናይ ፕሮጀክት ሪፖርት ዝኸውን ጥቕሉል መረዳኢታ ምቅራብ

ምእካብ መረዳኢታ

ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ንሕብረተሰብ ብዛዕባ ዝህብዎ ቀንዲ ዓይነት ግልጋሎታት መረዳኢታ ክእክቡ ይክእሉ።

- ምቕው ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛታት መሰል ምቅልቓል መሰረት ዝገበረ ምኽሪ
- ኣብ ማእኸልን ብናይ ምብፃሕ ፕሮግራምን ብዛዕባ ትምህርትን ስልጠናን ሓበሬታ ምቕራብ
- ግልጋሎታት ሪፈራልን ናይ ምትእስሳር ግልጋሎትን

ኣብ ትሕቲቶም ዓበይቲ ዓይነት ግልጋሎታት ዝተነፁሩ ናይ ኣፈፃፀማ ስራሕ ኣመላኻትቲ መሰረት ብምግባር ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት መረዳኢታ ንምእካብ ስታንዳርዱ ዝሓለወ ናይ ሓበሬታ መኣከቢ መሳርሒ ክሕዙ ይኽእሉ እዮም። መረዳኢታ ናይ ምእካብ ስራሕቲ ኣብ ማ.ሓ.ስ ስራሕቲ ኣብ ምብፃሕ እዋንን ኣብ ክልቲኡ ክኾን ይኽእል እዩ። ምስናይ ማ.ሓ.ስ ዝፍፀሞም ስራሕቲ ዝመሳሰል መረዳኢታ ንምእካብ ሰራሕተኛታት ብዛዕባ ተገልገልቲ ወሳኒ ሓበሬታን ሓልዮዎ ዝሃብዎ ዓይነት ግልጋሎታት ንምምዝጋብ ንክሕግዝም ሰራሕተኛታት ናይ ተገልገልቲ ካርዲ ክጥቀሙ ይኽእሉ እዮም። ኣብዚ ማንዋልከም ኣብነት ዝኸውን ናይ ተገልገልቲ ካርዲ ኣብ ሕዛል ተተሓሒዙ እዩ (ሕዛል 2 ርኣይ)።

ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት እቲ ናይ ተገልገላይ ካርዲ ቅድሚ ናብ ጥቅሚ ምውዓሉ ምምሕደሽ ዝደሊ ምዃኑን ዘይምዃኑን ክሪእዎን ክምርምርዎን ይግባእ ሓይ ግዜ እንተተመሓይሹ ግን ኣብ ውሽጢ ማ.ሓ.ስ ተገልገልቲ ናይ ተወሰኑ መረዳኢታታት መረጋገፂ ጌሮም ክጥቀሙሉ ይኽእሉ እዮም።

ማ.ሓ.ስ ንዝህብዎም ዓይነታት ግልጋሎትን ንናይ ዝባፅሑ ስራሕቲ መረዳኢታ ንምእካብን መመዝገብን ዝግባእ ዝተዳለወ ቕጥዒ ከዳልዉ ይኽእሉ እዮም።

በዚ ዝተዳለወ ቕጥዒ ዝተሓዘ መረዳኢታታት እውን ዑደት ዝገበሩለን በዝሒ ወረዳታት ግልጋሎት ንምሃብ ዝተጠቐሙሉን ሜላታት ንማሕበረሰብ ብዝተወሃቡ ግልጋሎታት መሰረት ተጌሩ ዝተውሃበ ርኢቶን እዮም።

መረዳኢታ ምምላእ ዶክሜንቴሽንን ውሕስናን

ክልተ ዓይነት ዓበይቲ ናይ ማ.ሓ.ስ መረዳኢታ ኣታኣታትዎን ዶኪመንት ኣተሓሕዝን ኣለዉ ብናይ ወረቐት ፋይልን መረዳኢታታት መኣከቢ ዳታ ቤዝ ምሕደራን ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ኩሎም ዓይነታት

መማረፅታት ምጥቃም ይኸአሉ እዮም ። መረዳኦታ አብ ወረቀት እንሕዘሉን እነቕምጡሉን እዋንናይ ተገልጋላይ ፎርምን ናይ ተገልጋላይ ካርዲን ፋይልን እንምዝግበሉ እዋን እዩ። ንስደት ዝኸውን ናይ ወረቐት ቅዳሕ ብተገልጋላይ ይቐርብ። እቶም ዝተሓዙ መረዳኦታታት ብጣዕሚ-ብዙሓት እንተኸይዮም ብዝነአሰ ዋጋ አብ ወረቐት መረዳኦታ ምምላእን ከም ዶኪሜንት ንምትሓዝ ግን አተሓሕዝኡ መፀገሚ እዩ። አብ መረዳኦታ እንትንትነሉ እዋንእውን ንኸነመሓላልፎን ብዝግባእ ንኸንሕዞን ቀሊል ዘይኮነን ንአተሓሕዝኡ መፀገምን እዩ።

ስለዝኾነ ድማ ብናይ ኮምፒውተር መረዳኦታ ማእኸን መሰረት ምጥቃም ይምከር እንተተኸኢሉውን ብዌብ ምጥቓም ብርክት ዝበሉ ንዓመታት ዝፀንሑ መረዳኦታታት እነቕምጡሉን ብጣዕሚ ውፅኢታውን ስለዝኾነ ብዌብ ምጥቃም ተመራፂ እዩ።

ናይ ማ.ሓ. ስ ሰራሕተኛታት ብዌብ ከመይ ጌርካ መረዳኦታ ከምትሰርሕ ስልጠና ክወስዱ ይደልዩ እዮም ይኹን እምበር ንኸምዚ ዝበለ አጠቓቕማ መረዳኦታ ፅቡቕ ዝኾነ ናይ ኢንተርኔት ትሕዝቶ ክህሉ ይግባእ። እቲ ካልእ መማረፂ ካብ ናይ ኢንተርኔት መስመር ወፃኢ ማይክሮሶፍት ኤክስኤል ምጥቃም ናይ ተጠቀምትን ናይ ማ.ሓ. ስ ግልጋሎትን ዝተማልአ ሓበሬታ ክህበና ይኸእል እዩ ስለዝኾነ ናይ ማ.ሓ. ስ ሰራሕተኛታት ዝተሟላአ ናይ ኮምፒውተር ክእለት ክህልዎም ይግባእ።

አብ መረዳኦታ ማዕኸን ዳታ ቤዝ ዝሰፍሩ መረዳኦታታት ዝእከቡ ካብ ናይ ተገልገልቲ መመዝገቢ ቕጥዒ ናይ ተገልገልቲ ካርዲን ወይ ድማ ናይ ተገልገልቲ ፋይልን እዮም።

ኩሎም አብ ማ.ሓ. ስ ዝጉብነዩ ብስልኪ ይኹን ኢመይል ዝግበሩ ርክባት ንካልእ ግልጋሎት ንምርካብ ዝለኡኹን ናይ ተገልገልቲ ውፅኢትን አብ ዳታ ቤዝ ክሰፍሩ ይግባእ።

ናይ ማ.ሓ. ስ መረዳኦታ ማዕኸን እዞም ዝስዕቡ ናይ ተገልገልቲ ፕሮፋይላት ሽም፣ ትውልዲ ዘመን፣ ናይ ሓዳር ኩነታት፣ ናይ ስራሕ ኩነታትን ርክብ ሓበሬታን ቦታን፣ ፋይልዝተኸፈተሉ ዕለት፣ ረፈር ዝተብሃለሉን ካልኣትን የጠቓልል። መረዳኦታታት ብፆታ፣ ዕድሙ ዝተውሃቡ ዓይነት ግልጋሎታትን ንቐፃሊ ንዝህሉን መሰረት ጌርካ መቐቕልካ ምሓዝ ብጣዕሚ ጠቓሚ እዩ። መረዳኦታ ማዕኸን ምክሪ ንምሃብ ቐፃልነት ዘለዎ ምክሪ ንምሃብ ናይ ማ.ሓ. ስ ሰራሕተኛታት ሓገዝ ዝገበሩሎም ዝርዝር አሽማት ንምሓዝ ይጠቕሙ እዞም ጥሙር ሓሳባት ዝተረኽቡውን ማ.ሓ.ስ መረዳኦታ ማእኸን ካብ ውድብ ስራሕ ዓለም ዝረኽቦ(2014 ከ.አ.ፈ)፣ ፒሊንገር (2015 ከ.አ.ፈ)፣ አብ ቕጥዒ 3.3 ብዝተገለፀ እዩ።

ቕጥዒ3.3 :- አብ ማ.ሓ.ስ መረዳኦታ ንኸንጥቀመሎም ዝቐረቡ ጥሙር ሓሳባት

ጥሙር ሓሳባት	ትሕዝቶ
----------	------

ርክብ ሓበሬታ	- ዝርዝር ናይ ተገልጋላይ ርክብ - ኣብ ሓዲጋ እዋን ዝፅውዑ ዝርዝር ናይ ቤተሰብ መርከቢ መረዳእታታት
ናይ ተገልጋላይ ጠቐምቲ ሓበሬታታት	- ዕድሙን ፆታን - ናይ ሓዳር ኩነታት፣ ናይ ቤተሰብ ኩነታትን በዝሒ ፅግዕተኛታትን - ትውልዲ ዓዲ፣ንማ.ሓ.ስናይ መብፅሒ ሃገራት ግልጋሎታትን - ኣብ ሐዚ እዋን ዝነበረሉ ከተማ ወይ ተገልጋላይ ዝነበረሉ ቦታ - ዝለዓለ ናይ ትምህርቲ ደረጃኡ
ናይ ተገልጋላይ ስራሕ ወይ ናይ ስደት ሓበሬታታት	- ሕጂ ዘሎ ናይ ስደት ኩነታት ደረጃ - ናይ ስራሕ ኩነታት - ዝሰርሐሉ ትካል - ሞያዊ ግልጋሎት - ቀዳማይን ካልኣይን ዝዛረቦ ቋንቋ - ቅድም ኢሉ ዝነበረ ስደት ብተወሳኺ ዓይነት ስደትን ዝሰርሐሉ ሃገርን - ተጎዳኣይነት ኣብነት ጥዕና ብዘይ ሕጋዊ ስደት ተጎድኦ - ብትልሚ ተትሓዘ ንስራሕ ዝኸደሉ ሃገር ወይ ዝምለሰሉ ሃገር - ንስደት ዝኾኑ ምክንያታት
ክወሃበም ዝደልዩዎ ግልጋሎት	- ዝደልዩዎ ዓይነት ግልጋሎታት - ዝተቐበልዎ ዓይነታት ግልጋሎት ሓዲንሓዲ ምክሪ ግልጋሎት ናይ ቅድመ ጉዕዞ ስልጠና ሕጋዊ ግልጋሎት - ምስ ማ.ሓ.ስ ዝህሉ ሜላ ርክብ ማ.ሓ.ስምጉብናይ፣ ቴለፎን፣ ኢሜይል ዌብሳይት - ንካልኣት ግልጋሎታት ሪፈር ምልክኽ ንኣብነት፣ መንግስታዊ ስራሕቲ ወይ ስልጠና ግልጋሎታት ናይ ዘይመንግስታዊ ትካላት ግልጋሎታት - ናይ ማ.ሓ.ስ ተገልገልቲ ኣብ ክንዲ ካልኣትን ባዕሎምን ምሕታት - ናይ ማ.ሓ.ስ ተገልገልቲ ብዛዕባ ናይ ገዛ ርእሶም ምሕታት - ናይ ማ.ሓ.ስ ቅድም ኢሉ ዝነበረ ናይ ዓለምለኸዊ ናይ ስደት ተሞኩሮ መሰረት ተገልገልቲ ግልጋሎት ክረኽቡ ምግባር

ውፅኢት	• ተገልገልቲ ዝህልዎም ዘይስሩዕ መንገዲ ኣንፈት ፅንዓትን ናይ ቤተሰብ መነባብሮ ለውጥን ካልኣትን • ናይ ተገልጋላይ ውፅኢት ግልጋሎት ኣብ ዝገደፉሉ እዋን ዘይተመርዐዉ ትወሰኽቲ ካልኣት ትምህርቲ ወይ ስልጠናታት ስራሕ ምርካቡ ወዘተ
------	--

ፀብፃብ (ሪፖርት)

ፀብፃብ ጠቓሚ ዝኾነ ክፋል ማ.ሓ.ስ ማናጅሜንት እዩ። እዚ ድህረ-ገጽ ብወረቐት ዝተትሓመረዳእታ ማዕኸን ዝኣተወ መሰረት ተጌሩ ተተንቲኑ ዝተረኸበ ከይዲ ውፅኢት እዩ። ኣብ ሪፖርት ዝተጠቓለሉ ሓበሬታታት ብዙሓት ጥቕምታት ኣለውዎ፡-

- ነገራት ክንርዳእን ሓበሬታ ንዝነበሮም ተጠቀምቲ ፀገም መፍትሒ ዝኸውን ምኽሪ ንምሃብ ይሕግዘና
- ኣብ ስደት ዝተኣታተዉ ነገራትን ተመሳሳልቲ ነገራትን ንምንፃር ይሕግዝ
- ፓሊሲን ዝተቐየረ ናይ ሕጊ ከይድን ንምፍላጥ ይጠቕመና
- ከም ናይ እቶት መተኣኸኸቢ መሳርሒ ናይ ዝተውሃበ ግልጋሎት ውፅኢት ንምርኣይን ንገንዘብ ዋጋ ምሃብን ኮይኑ ይጠቅም

ናይ ማ.ሓ.ስ ስራሕተኛታት ክልተ ዓይነት ሪፖርት ይገብሩ፡-

እቲ ቐዳማይ ሪፖርት ናይ ማ.ሓ.ስ ስራሕተኛታት ዝምልከት እንትኾን እቲ ካልኣይ ሪፖርት ድማ ብዛዕባ በጀት ወይ ድማ ናይ ፋይናንስ ሪፖርት እዩ። ኩሎም ዓይነት ሪፖርት ኣብ ርብዒ ዓመት ወይ ኣብ ዓመት ክኸውን ይኽእል እዩ እዚ ድህረ-ገጽ ከከም ኩነታቱ ኮይኑ ኣብ ሞንጎ ማ.ሓ.ስ ሓላፍነት ዘለዎም ኣካላትን ብዝህሉ ውፍይነት መሰረት ዝገበረ እዩ።

ናይ ማ.ሓ.ስ ስራሕተኛ ሪፖርት ኣብ እንገብረሉ እዋን እዞም ዝስዕቡ ናይ ኣፈፃፀማ ስራሕ ኣመላኽቲ ነገራት ኣብ ግምት ምእታው ጠቓሚ እዩ።

- ኣብ ተወሳነ እዋን ናብ ማ.ሓ.ስ ናይ ዝመፁ ተገልገልቲ ቁፅሮምን ዝረኽቡሉ ክፋል ቅጥዒን
- ተገልጋላይ ዝደልዮም ዓይነት ግልጋሎትን ዝረኽቦምን
- ቁፅሪ ናብ ካልእ ኣካል ሪፈረ ዝተብሃሉን ግልጋሎት ዝረኽቡን ተገልገልቲ
- ቁፅሪን ዓይነትን ብምብፃሕ ዝተፈፀሙ ስራሕተኛታትን
- ኣብ ናይ ምብፃሕ ስራሕተኛ እዋን በዝሒ ዝተርኣዩ ወረዳታት

- ስራሕቲ ኣብ ምትእትታው ብዓይነትን ብቕፅርን ዝተፈፀሙ ስራሕትታት ንኣብነት፡- ኣብ ዘይሕጋዊ ስደት ዝመፀ ናይ ኣተሓሳስባ ለውጢ እቲ ማሕበረሰብ ሕጋዊ ስደት ንምትብባዕ ዘለዎ ምድላው ተመለስቲ ምስ ማሕበረሰብ ንምሕዋስ ናይ ማሕበረሰብ ዘሎ ድልውነት
- ብኻሊእ መዳይ ፋይናንሻል (ናይ ሒሳብ ሪፖርት) ዘመላኽቶ ኣብ ቀፃሊ እዋን እተውፅኦ ወፃኝ ክሳብዚ እዋን እዚ ብትኽክል ዘውፃእኹ ወፃኝ መሰረት ዝገበረ እዩ።
- ሓድ ሓድ ናይ ቅርሺ ሓገዝ ዝገብሩልና መሰረታትና ዝኾኑ ኣካላት ረቢት ዝሓቱ እንትኾኑ ሓድ ሓድ ድማ ሱቕ ብምባል ንኦዲት ይገድፍዎ እዮም።

3.6. ናይ ማ.ሓ.ስ ስራሕቲ ዘለውዎ ቦታታት ፣ ብኣንሳብ ሓቢሮም ዝሰርሑ ኣካላትን ናይ ሪፈራል መስመራትን

ዝተዋደደ መስመራት ስራሕቲ ኔትዎርክ ብምትሕብባር ምስራሕን ሪፈራልን ማ.ሓ.ስ ብብቕዓትን ብውፅኢታውነትን ስራሕቱ ንክሰርሕ ወሰንቲ እዮም።

ማ.ሓ.ስ እዞም ዝስዕቡ ከተሓባብር ይኽእል እዩ። ሃፍቲ ኣማእኪሎም ዝሰርሑ ኪኢላታት ዝተኣሳሰረን ቀፃልነት ዘለዎን ግልጋሎታት ንስደተኛታት ዝህቡ፣ ስደተኛታት፣ ብፅቡቕ ኔትዎርክን ተሓባቢርካ ናይ ምስራሕ ሜላን ንተመለስትን ቤተሰቦምን ምትሕብባርን ናይ ሪፈራል ስራሕቲ ሜላታት ዝረኣ ዓቕምን ቀፃልነት ዘለዎ ስራሕትን ናይ ማ.ሓ.ስ ክህሉ ብሓባር ዝሰርሑ ኣካላት ዝህብዎ ግልጋሎት ኣብ ፅሬትን ተበፃሒይነትን ጠመተ ጌሮም ክሰርሑ ምትብባዕ።

ማ.ሓ.ስ ዝህብዎ ግልጋሎት ተገልገልቲ ንዝደልይዎ ግልጋሎት ብሙሉእነት ክህቡ ስለዘይኽእሉ ተሓባቢሮም ዝሰርሑ ኣካላትን ሪፈራል ኔትዎርክን ቅድመ ግምባር ምምፃእ ጠቓሚ እዩ።

እዚ ይውን ብምኽንያት ሃፍትን እስፔሻሊስት ኪኢላታትን ተገልገልቲ ንዝደልይዎ ዝተፈላለዩ ግልጋሎታት ንምሃብ ሕፅረት የጋጥም እዩ። ዋላውን ናይ ማ.ሓ.ስ ዝህበም ግልጋሎታት ምትሕብባርን ናይ ዝተፈላለዩ መዳርግቲ ኣካላት ሓገዛትን ብጣዕሚ ጠቓሚ እዩ።

ተሓባቢርካ ኣብ ምስራሕን ኣብ ሪፈራል ኔትዎርክን ማ.ሓ.ስ እዞም ዝስዕቡ ነገራት ክፍፅም ይኽእል እዩ

- ብዛዕባ ማ.ሓ.ስ ዝህበም ግልጋሎታት ብምብርታዕ ናይ ዝተፈላለዩ መዳርግቲ ኣካላት ኣፍልጦ ብምውሳኽ ኣብ ናይ ሪፈራል ኔትዎርክ ውዑይ ዝኾነ ተሳተፎ ክህልዎም ምግባር።
- ካብ ናይ ማ.ሓ.ስ ክእለትን ሓላፍነትን ንላዕሊ ንተገልገልቲ ምቕውነት ዘለዎ ናይ ግልጋሎት ኣወሃህባ ሜላ ክህሉ ምግባር
- ናይ ዝወሃቡ ግልጋሎታት ፅሬት ምምሕያሽ
- ንተገልገልቶም ስራሕቶም ኣብ ሓደ ማእከል ክህቡ ምሕጋዝ

አብ መወዳእታ ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ብምትሕብባር ዝሰርሑ ድርጅታት፣ጉጅለታትን ዉልቀሰባትን ይንፅፋን ብተወሰኺ ማ.ሓ.ስ ንዘይህበ ናይ ስፕሺያላይዜሽን ግልጋሎት ተገልገልቲ አዩናይ ከም ዝመርፁ ይንፅፋ።

እቶም ናይ ስፔሻሊስትታት ግልጋሎታት ምናልባት ናይ ሕጊ ድጋፍ፣ናብ ሰራሕ ምእታዉ ድጋፍ፣ናይ ንግዲ ስራሕቲ ስልጠና፣ናይ ሞያ ስልጠና ፣ናይ ትምህርቲ ስኮላርሺፕ፣ናይ ጥዕና ሓለዋን ሞያዊ ብቅዓትን፣ናይ ስነ አእምሮ ምክሪ፣ ገንዘባዊን ማተሪያላዊን ሓገዝ፣ልቃሕ ዝረኽብሉን ዝምልሱሉን አሰራርሓታት ወዘተ የጠቃልል።

እዞም ዝ ስዕቡ ትካላት ፣ድርጅታትን ጉጅለታትን ምስ ማ.ሓ.ስ ተሓባቢሮም ክሰርሑ ዝኽእሉ ትካላት እዮም።ብናይቲ ከባቢ አገባብ ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ስራሕቶም ብአግባቡ ንምፍፃም ዘቀላጥፍሎም ካልኣት ድርጅታትን መደርግቲ አካላትን ከጠቃልሉ ይክእሉ እዮም።

- ቤት ፅሕፈት ጉዳይደቂ አንስትዮን ህፃናትን
- ቤት ፅሕፈት መናእሰይን ስፓርትን
- ቤት ማዘጋጃ
- ቤት ፅሕፈት ደቀቅትን አናእሽተይን ቢዝነስ ኢንተርፕራይዝ
- ቤት ፅሕፈት ፍትሕን ፀጥታን
- ቤት ፅሕፈት ጥዕና
- ሆስፒታላት
- ላዕለዎት ትምህርቲ ትካላት (ዮኒቨርስታትን ኮለጃትን)
- ቤት ፅሕፈት ከተማን ገጠርን ስራሕ ፈጠራን ምግቢ ወሕስናን
- ማሕበረሰብ መሰረት ዝገበሩ ድርጅታትን ዘይመንግስታዊ ትካላትን
- ናይ ንግዲ ማሕበራትን ሕብረት ስራሕ ማሕበራትን
- ሃይማኖታዊ ትካላት
- ናይ ተመለስቲ ማሕበራት
- ቤት ፅሕፈት ፖሊስ
- ቤት ፍርዲ
- ትካላት ማይክሮ ፋይናንስ
- ቴክኒክን ሞያን ትምህርቲን ስልጠናን
- ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕን ሰራሕተኛን መራኽብቲ ኤጀንስታት
- ናይ ዉሽጢ ዓዲ ዉልቀ ሰራሕን ሰራሕተኛን መራኽብቲ ኤጀንስታት
- ሕብረት ሰራሕ ማሕበራት
- ዓርሰ ሓገዝ ጉጅለታት

ሓቢርካ ብምስራሕን ሪፈራል ብምጥቃምን ዕዉት አፈፃፀማ ንምምፃእ ናይ ማ.ሓ. ስ ሰራሕተኛታት እዞም ዝስዕቡ ጠቀምቲ ነገራት አብ ግምት ከእትዉ ይግባእ።

- ናይ ሰራሕ ድግግሞሽ ክህሉ የብሉን
- ብካልኣት ኤጀንስታት ዝወሃብ ግልጋሎት ምስ ማ.ሓ.ስብምትሕብባርን ብምቅብባልን ዝካየድ እንተኾይኑን ዉፅኢታዊ ዝኾነ ናይ ተገልገልቲ አተሓሕዞ ጉዳያት ይህሉ።ፅቡቅ ናይ ሪፈራል ፎርሚ (አብነት :-አብ ሕዛል 2 ርአዮዎ) እዞምዝስዕቡ የመቻቹንሱውን ብዛዕባ ናይ ተገልጋላይ ጠቓሚ ዝኾኑ ሓበሬታታት የካትት። ንሶም ዉን፡- ሽም፣ ዝርዝር ወሰንቲ ኩነት ማለት ዕድመ፣ ፆታ፣ ትምህርቲ፣ አድራሻ፣ተገልጋላይ ሪፈር ንክበሃል ዘለዎ ድሌትን ዝተወሰኑ ካብ ማ.ሓ.ስ ዝተረኽቡ ግልጋሎታትን ናይ ሪፈር መብሃሊ ምክንያትን
- ማ.ሓ.ስ ሪፈራል ዝቕበሉ ሓቢሮም ዝሰርሑ ድርጅታትን ተግባርን ሓላፍነቶምን ክፈልጡ ይደልዮ።ብተወሳኺ ናይ ተገልጋላይ ሓበሬታ ናብ ሪፈራል ዝተብሃለሉ ብሓባርዝሰርሕ ትካል ናይ ተገልጋላይ ሚስጥር ብምዕቃብ ከመይ ይኸይድ ዝብል እንትኮን እዙይ ዉን አብ ሞንጎማ.ሓ.ስንብሪፈራልተሓባቢሮም ዝሰርሑ ድርጅታትን ዝፍረም ብናይ ሓበራዊ ስምምዕነት ይፍፀም።(ናይዚ አብነት፡- አብ ሕዛል 2 ርአዮ) እቲ ቀንዲ ስራሕ ናይ ሪፈራል መዳርግትና አብ መንጎ ማ.ሓ.ስ ማእከልን ብሪፈራል ሓቢሮም ዝሰርሑ ድርጅታትን ናይ ርክብ ስርዓትን ሓበሬታ ዝመጋገብሉ ከይድንናይ ተገልጋላይ ዉፅኢትን ከመይ ክትትል ከም ዝግበርን ብዝርዝር ክቕመጥ አለዎ።
- ንከይዲ ክትትልን ናይ ሪፈራል ዉፅኢት ናብ ትክክለኛ ንምእታዉን ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ንቲ ምስአም ብሪፈራል ዉሃቢ ትካል ንተገልገልቲ ዝህቦ ዓይነታት (እንትኸዱን እንትውድኡን) አብ ናይ ተገልጋላይ ዓይነት መነባብሮ ዘሎ ኩነታት ብምግንዛብ ናይቲ ዝተዉሃበ ግልጋሎት ዉፅኢቱን ዘሕደረሉ ፅልዎን ምግንዛብ ይከአልእዮ።

3.7. ክትትልን ገምጋምን ማ.ሓ.ስ

ክትትልን ገምጋምን (አብ ሰንዶቅ 3.4) ን ግልጋሎት አወሃህባ ትሕዝቶ ማ.ሓ.ስ ብማዕረ ጠቓሚ እዮ።ምኽንያቱ ካብ ሕሉፍ ዝተሰርሑ ስራሕቲ ትምህርቲ ብምርካብ ንመፃኢ ንስደተኛታትን ንተመለስትን ዝወሃቡ ግልጋሎታት ንምምሕያሽ ዝጠቅም ናይ ምሕደራ መሳርሒ እዩ። ስለ ዝኾነ ናይ ማ.ሓ.ስ ግልጋሎት ዉሃብቲ አካላት ክትትልን ገምጋምን ንኸካየድ ምሕደራ ማ.ሓ.ስ ጠቓሚ ክፋል እዮ ኢልካ ብምሓሳብ ብትልሚ ክተሓዝ አለዎም።

ሳንዶች 3.4 :- እንታይነት ክትትልን ገምጋምን

ክትትል ማለት አብ ሓደ ናይ ፕሮጀክት ግዜ አብ ከይዲ ዘሎ ስራሕቲ ዝበፅሖ ብርኪን ፅሬትን ምርኣይ ማለት ዮ።ክትትል ብምግባር ሓደ ፕሮጀክት ብትልሚ መሰረት አብ ምንታይ በዒሉ ኢልና እንዉስነሉ ክትትል እዮ። ክትትል ሓደ ፕሮጀክት አብ ትኽክለኛ ምህላውን ወይ ድማ አብ ዝኾነ ክፋል ስራሕቲ ምምሕያሽ ዘድልዮ ምኒኑ ንምንፃር ጠቓሚ እዮ።

ገምጋም ማለት እቲ ፕሮጀክት ዕለምኡ አብ ምዕዋት ከመይ ኣሎ ኢልካ ንምዉሳን ዝጠቅም እዮ። ብተወሳኺ ካብቲ ፕሮጀክት ዝድለ ውፅኢት ንምምፃእ እቶም ስራሕትታት ዝህልውዎም ፅዕንቶ ከም ፍልጠት ወይ ድማ ዝህሉ ናይ ባህሪ ለውጢ ንምርኣይ ሓጋዛይ እዩ። ናይ ሓደ ፕሮጀክት ገምጋም ዝጅምረሉ ቅድሚ እቲ ፕሮጀክት ዝነበሩ ስራሕትታት ኣፅኒዑ መበገሲ ሃሳብ ብምሓዝ እዩ። ናይ ፕሮጀክት መፅናዕቲ ዝጠቓለል ካብ ናይቲ ፕሮጀክት መወዳእታ ዝርከብ ፅንዓት ምስቲ ናይ መጀመርያ መበገሲ ሓሳብ (ቤዝ ላይን ዝነበረ መረዳእታ) ብምንፃር እዩ።እቲ ዘሎ በጀት ዝፈቕደልና

ብዘይካ ብኸመይ ከምዝከታተሎን ብኸመይ ከምዝግምግምን እንተይገለፀ ዝዳሎ ናይ ማናጅሜንት

ትልሚ ዮለን ። ቐዲሉ ዝህሉ ሓቃዊ ብርኪ ስራሕ ናይ ማ.ሓ.ስ ፕሮግራም፣ ዕላማን ስራሕትን

ምስነፀረ ናይቲ ፕሮጀክት ዘሎ ፕሮግራም ውፅኢታዊ ኮይኑ ዕለምኡ ወቐዑ በቲ ዝድለ ንክኸይድ

ናይ ክትትልን ገምጋምን ዝርዝር ኣፈፃፀማ ትልሚ ይዳሎ።

ናይ ክትትልን ገምጋምን ትልሚ እንትዳሎ ዝረብሕ ምእንታን ክኸውን ብምትሕብባር ሓቢሮም

ምስ ዝሰርሑ ትካላትን ናይ ማሕበረሰብ ኣካላትን ኳንካ ዝዳሎ ምህላው ናይ ማ.ሓ.ስ ማናጅሜን

ት ኣካላት ከረጋግፁ ይግባእ። ስለዚ እዚ ዝዳሎ ኣክሽን ፕላን ናይ ማ.ሓ.ስ ብዘካይዶ

ገምጋም መሰረት እዩ። እቶም ማናጅሜንት ኣካላት በቲ ፕሮጀክት እንታይ ከዕውቱ ከምዝደል

ዩ እንተፈሊጦም ብኣንፃር ትልሞም ንምፍፃም ዝህሉ ከይዲ ኣፈፃፀማ ስራሕቲ ንምርግጋፅ እንታይ ክከታተሉ ከምዝደልዩ ክንፅሩ ይኽእሉ እዮም። (ሳንዶች 3.5 ረአ)

ሰንደቅ 3—5 ትልሚ ፣ ክትትልን ገምጋምን ማ.ሓ.ስ

- ክትትል በቢ ግዚኡ እንትረክ ገምጋም ግን አብ መብዛኤቲኡ እዋን አብ ፍርቅን አብ መወዳእታን ናይቲ ፕሮጀክት እዋን እዮ።
- ክትትልን ገምጋምን ምስ ኩሎም ምሳና ብምትሕብባር ዝሰርሑ አካላትን ብሓባር ክረክ አለዎ።
- ናይ ክትትል መረዳኦታ ምምዝጋብ ናይ ክትትልን ገምጋምን ሜላና ንምስትኽኻል ጠቓሚ ከይዲ እዮ።
- አቐዲምካ ትልሚ ንምወፃእ እኹል ሃፍቲ (ገንዘብ፣ሓይሊ ሰብ ፣ማተሪያል ወዘተ) ምህላዉ ምርግጋፅ
- ኩሎም ምሳኻ ብሓባር ዝሰርሑ አካላት እንታይ እናተገምገሙ ከም ዝመፀ ብስምምዕነት ዝገለፁ ምዃኖም ግልፂ ምዃንን ምርግጋፅን።
- ከም ተሞኩሮ ክኾኑ ዝተመረፁ አመላኽቲ ነገራት ዝሓሸን ለዉጢ ዘለዎን ፅንዓት ንምድላዉ ናይቲ ፕሮጀክት ቀዳማይ ዝገበረ ፅንዓት (ቤዝላይን) ምጥቃም
- ትርፌ ሰዓት አብ ሞንጎ ስርዓተ ፆታ ናይ ዕድመ ጉጅለታት አንፈታት ወይ ድማ ዝተፈላለዩ ናይ ፕሮጀክት ስራሕታት ምንፅፃር ይከኣል እዮ።
- ዝተረኸበ ዉፅኢትን ብሰፊሑ ዘካፈልናዮም ሓሳባትን ብደኩመንት ክትሓዝ አለዎ
- ገምጋም ዝነበረና ዕዉት ስራሕን ዉድቀትን እንፈልጦሉ ጥራሕ እንተይኮነስ ብተወሳኺ ካብ ዝነበሩዎ ናብ ፅቡቅ ንምዉሳድ ዓቕሚ ዝፈጥረልና ከይዲ ምዃኑ አፀቢቅና ምፍላጥ ጠቓሚ እዮ

አብ ክትትልን ገምጋምን እቲ ቀዳማይ ስራሕ ማ.ሓ.ስ ናይ አመላኽቲ ዕላማ ምንጻር እዮ።

አመላኽቲ ን ማ.ሓ.ስ ማናጀሚንት አፈፃፀማ ስርሑን ወፅኢቱን ትክክለኛ መስመር ሒዞ ሓሊዮ ክኸይድ ይጠቅሙ። እዚአምዉን ዝገልፅዎ ናይ ሓይ ፕሮጀክት ወፅኢት ብከመይ ይዕቀንናይ ማ.ሓ.ስ ስራሕተኛታትን ተጠቀምቲ ማሕበረሰብን ሓገዝትን አካላት ዝገብርዎ ናይ ስራሕ ምትእስሳርን ዝህብዎ ግልጋሎታትን ናይ ክትትል ስርዓት ክወስኹ አብኩሉን ብርክታት አፈፃፀማ ስራሕ መሰረት ጌሩ የመላኽት እዮ። አመላኽቲ አብ ናይ ስራሕ እዮ ፅቡቅ ዝኸይድ ዘሎ አይናይ ከ ምስትኽኽል ይለሊ ዝብል ጥልቅ ዝበለ ሓሳብ የቅርብ እዮ። ፕሮጀክትታት ዝተፈላለዩ ዓይነታት አመላኽቲ ከጣይሹ ይኸእሉ እዮም ። ንሶምዉን፡- ፅዕንቶ አመላኽቲ፣ ወፅኢት አመላኽቲ ወይ ድማ ምህርቲ አመላኽቲ እዮም። ፅቡቓት አመላኽቲ (ስማርት) ወሱን ዝዕቀን ፣ ዝትግበር፣ ተመሳሳልነት ዘለዎን ተወሰነ ግዜ ዘለዎን ተባሂሎም ይፅዉዑ። ስለዚ ወፅኢታዊ ክኹኑ እንተድአ ከይኖም ምስ ዝተነፀሩን ናይ ዕላማ መተግበሪ ተባሂሎም ዝተገለፁን ጉኒንጉኒ ተአሳሲሮም ክኸዱ ይደልዮ። ብቐሊሉ እዚ ማለት ድማ ብዓይነት ወይ ብቐፅሪ ዝዳሎ ሽቶ ክተሓዝ አለዎን ወፅኢታዊ ዝኹኑ አፈፃፀማ እንተሃልዮ ንምዉሳን ግልፂ እዮ።(ዉድብ ስራሕ ዓለም 2014ለ). ቅጥዒ 3.4 ንማ.ሓ.ስ ጠቐምቲ ዝኹኑ አመላከቲ አብነታት ይገልፅ።

ቅጥዒ 3.4 ፡- ንማ.ሓ.ስ ቀንዲ አመላኽቲ

ክይዲ ምትእስሳር ወፅኢት	አመላኽቲ	ዕላማ (አብነታት ጥራሕ)	መረጋገፂ ሜላ
ወፅኢት	ናይ ስራሕተኛታት መሰል ከለላ ዝረኽቡ ስደተኛ ስራሕተኛታት	----	ናይ ገምጋም ፀብፃብ
ናይ መወዳእታ ወፅኢት	- ብስሩዕ ስደት ንምኽድ ዝወሰኑ በዝሒ ተጠቀምቲ - በዝሒ ብቀፃልነት ናብ ማሕበረሰብ ዝተሓዋወሱ ቁፅሪ ተመለስቲ	-1000 ስደተኛታት (700 አንስትዮ 300 ተባዕትዮ) -500 ተመለስቲ (400 ደቂ አንስትዮ 100 ተባዕትዮ)	ናይ ክትትል ፀብፃብ
ወፅኢት	- ዝተዉሃቡ መጠን ስልጠናታትን ዝተሳተፉ ስደተኛታትን - ናይ ሕብረተሰብ አብነት፡- አብ ናይ ግንዛቦ ምዕባይ ወፍሪ ዝተሳተፉ - ምኽሪ ግልጋሎት ዝረኽቡ በዝሒ ተገልገልቲ	-2000 (50% አዋልድ) -15000 ሰባት -500 ተገልገልቲ -300 ተመለስቲ	ናይ ስልጠና መረዳእታ ናይ ክትትል ሪፖርት

	• ሓገዝ ዝረኽቡ በዝሒ ተመለስቲ		
ስራሕቲ	• ንስደተኛታት ዝተወሃበ ዝተመቻቸወ ስልጠና • ሕብረተሰብ ንምልዕዓል ኣብ ዝተኸየደ ወፍሪ • ንተመለስትን ስደተኛታትን ብጉጀለን ብዉልቀን ዝተወሃበ • ንተመለስቲ ኣብ ስራሕቲ ንግዲ ፍልጠት ክሕዙ ዝተወሃበ ስልጠና	-3 ናይ ስልጠና ክፍለ ጊዜታት -4 ክፍለ ግዜታት ወፍሪ -100 ክፍለ ጊዚያት -3 ናይ ስልጠና ክፍለ ጊዚያት	ናይ ስራሕ ፀብፃብ ሪፖርት ናይ ሒሳብ ሪፖርት

ፅቡቓት ኣመላኽቲ ንምንፃር ዝህሉ ቅደም ሰዓብ

ኣብ ማ.ሓ.ስ ትልሚ ኣብ ዝወፀሉ እዋን ኣብ ብዙሕ ስራሕቲ ክኣትው ዝኽእሉ ኣመላኽቲ ክንንፅር ይግባእ ፅቡቕ መመላኽቲ ንመፃኢ ክመፅእ ዝኽእል ዕብዮትን ውፅኢቱን ከርእየና ይኽእል እዩ። በዚ መሰረት ብዝተኸኣለ መጠን ንዝተሓሰበ ለውጢ ብትኽክል ይዕቅን፤ ይገልፅ፤ ብቐሊሉ ክትርድኦ ትኽእልን ብቐሊሉ ዝዕቀንን ይኸውን።

ንኣብነት፡- ኣብ ዚ ፕሮጀክት ካብ ናይ ወፃኢ ስደት ተመለሱ ተመለስቲ 500 ዝኾኑ ምስናይ ንግዲ ስራሕቲ ክእለት ክህልዎም ስልጠና ምሃብ ሓደ ዕላማኹም እዩ። ሓደ መመላኽቲ ዕውቅነት ናይዚ ዕላማ ንምዕቃን ናብ ናይ ስራሕቲ ንግዲ ዝተሰማረዩ ተመለስቲ ብምቕፃር “ኣብ ናይ ቢዝነስ ስራሕቲ ዝተሰማረዩ በዝሒ ተመለስቲ” ብጣዕሚ ቀሊልን ቀጥተኛ ዝኾነ መመላኽትን እዩ።

ፕሮጀክ ክትትል ንምግባር ኣብ እንጅምረሉ እዋን “ተመለስቲ” “ንናይ ንግዲ ኣሰራርሓ ክእለትን” ኣብ ዝብል ትንታነ (ገለፃ) ን ፕሮጀክት ስራሕቲ ንኽንጥቀመሉ ብቐዳምነት ክንረዳዳእ ይግባእ። እዙይውን ኣብ ሓደ ፕሮጀክት ዘለው ስራሕተኛታትን ናይ ማሕበረሰብ ኣባላትን ኣብ ኩሉን ናይቲ ፕሮጀክት ቦታታት ዝህሉ ስራሕቲ ስታንዳርድ ዝሓለወ መረዳእታ ንምምዝጋብ ይሕግዝ ብዝብል ክንረዳዳእ ይግባእ።

እዞም ቀዲሎም ዘለው ሕግታት ኣመላኽቲ (ሓበርቲ) ንምምራፅ ይሕግዙ፡

1. ናይ ክትትል ትልሚ ምድላውን ዝከኣሉ ዝርዝር ሓበርቲ ምንፃርን (ብዓይነትን ብቕፅርን) ኣብ ሞንጎ ብሓባር ዝሰርሑ ኣካላትን ናይ ማ. ሓ.ስ ሰራሕተኛታትን ብምርድዳእ ኣየናይ ሓባሪ ክትትል ይግበረሉ ወይ ገምጋም ይካየዱሉ ዝብል ንምውሳን
2. ዕላማኹ ብጥንቃቄ ምኽላስ። ብትኽክል እንታይ ከምዝበሉ ምርዳእን ብገፊሑ ዝተቐመጠ ቀንዲ ምኽንያቱ ሰፋሕቲ ዝኾኑ ዕላማታት ግልፂ ኣይኮኑን። ንክትትልን ገምጋምን ዝኾኑ መመላኽቲ /ሓበርቲ/ ሓሳባት ንምንፃር እውን መፀገሚ እዩ።

3. እንታይ ዓይነት ለውጢ ከተምፅእ ከምዝኸንካ ግልፂ ኩን አብቲ ፕሮጀክት እንታይ ለውጢ ከምፅእ እዩ ኢልካ ትሓስብ ፍልጠት፣ አተሓሳስባ፣ ባህሪ፣ ኩነታት ስራሕ፣ ሕጊ ፣ ፖሊሲ ወይ ናይ ማሕበረሰብ ኩነታት? አብዩናይ ብርኪ እዩ ናይ ማ. ሓ.ስ ፕሮጀክት ለውጢ ንምምፃእ ክትልም ዘለዎ አብ ውልቀ ሰባት፣ አብ ቤተሰብ፣ ጉጅለ፣ አብ ብርኪ ሕብረተሰብ?
4. አመላኽቲ (ሓበርቲ) ምስ ውሱን ዕላማን ስራሕትን ማ. ሓ.ስ ፕሮጀክት ዝተአሳሰሩ ምዃኖም አረጋግፅ። እዚይውን ዝተፈላለዩ ማሕበረሰብ መረዳኢታ ክእክቡን ክትንትኑን እንተለው ይሕግዝ።
5. ሓደ ዓይነት ዝድለ ለውጢ ንምምፃእ ጠመተ ዘለዎም ቀለልቲ ዝኾኑ አመላኽቲ (ሓበርቲ) ንምምራፅ ሞክሮ። ምኽንያቱ ብጣዕሚ ውስብስብ ዝኾነ ሓባሪ ብጣዕሚ ከቢድንክትእክቦ፣ ክትንትኖን ክትገልፃን ዘይትኸእል መረዳኢታ እዩ።
6. ሓደ ግዜ ሓበርቲ ምስተመረፀ ክንደይ ዝአክል መረዳኢታ ከምዝእክቡን ከምዝምዝገቡን ምውሳን መቓሚ እዩ ምንጭ መረዳኢታን ካብ ዝተፈላለዩ ሓበርቲ መረዳኢታን ምእካብ አየናይ ሜላ ምጥቃም ምቸው ከምዝኾነ ምርግጋፅ።

ትንተና አግባብነት ዘለዎ መስርሕ :- ናይ ክትትልን ገምጋምን መሳርሒ

ናይ ማ.ሓ.ስግልጋሎታትን ስራሕትን ውፅኢታዊ ብዝኾነ መንገዲ ንምክትታልን ንምግምጋምን ዝተፈላለዩ ዓይነት መሳርሒታት አለው እዩም። እቲ ዝበዝሕ እዋን ሰባት ዝጥቀሙሉ ግን አግባብነት ዘለዎ መስርሕ ትንተና ማትሪክስ እዩ።

አግባብነት ዘለዎ መስርሕ ትንተና ቀንዲ መፃኢ ፕሮግራም ንምጥቕላልን ዝበፅሕ ብርኪ ንምክትታልን ዘምፅእ ለውጢ ንምግምጋምን ቁልፊ መሳርሒ እዩ። ቁልፊ ዝኾኑ ናይ አግባብነት ዘለዎ መስርሒ ትንተና ነገራት እንትንርኢ፡-

- ናይቲ ዕላማ ዘለው ቅደም ሰዓብ ትሕዝቶታት ብምርዳእ አብ ዝነበሩ ሕሳቦታት ሓደ ዓይነት አረዳድኦ ንኽህሉ ይገብር።
- ናይ ዕውቀትን ሓበርቲ ዝኾኑ ይገልፁን ንክትትልን ገምጋምን ዝኾኑ መስፈርታት ይዳሉን።
- እቲ ፕሮግራም አብ ምንታይ ዝተመስረተ ከምዝኾነ ግምታት ይንፅር
- ናይ አፈፃፀማ ሜላታት ይንፅር

እቲ ቋሚ ናይቲ ማትሪክስ አገባብ ዝገልፃ ክፋል ሜላን ናይ መወዳእታን ርክብ እዩ

በዚ ገለፃ ሕድ ሕድ ፕሮግራም እንትኾን ድሕሪዚ ወይ ድማ ሜላን መወዳእታን ክኾን ዝግባእ አብ ባዕሉ ተሰሪሑ እዩ ከም ወይ ክንድኡ ዝአክል አብ ተወሰኑ ነገራት ተወሰኑ ውፅኢት እንድሕር ረኺብና በዚ መንገዲ ብኻልኦት ነገራት ካሊእ ውፅኢት ክንረክብ ከምንኸእል ንሓስብ ኢና ስራሕትታት ውፅኢት ይህቡና ዝተፈፀሙ ውፅኢታት ድማ እቲ ዝተሰመረሉ ዕላማ ንኸንረክብ ይመርሑና ከምዚናበለ ይቐፅል።

ብኻልእ መዳይ እዚ ንጎኒ ዘሎ ማትሪክስ ብተወሳኺ ብዝተኣከበ ሓበሬታን ብዘሎ ዝተፈለየ መረጋገጺ መንገድታትን ግምታት ንሕድ ሕድ ቀዋሚ መስመር ዝሓዙ ዕላማታት ብናይ አመላኽቲ ወይ ሓበርቲ ዕላማ መሰረት ይዕቅን።

አብነት ትሕት ኢሉ አብዘሎ ማትሪክስ ቅጥዒ 3.5 ናይ ክልቲኦም ቁልፊ ሓሳባት ብዝሓሸ መንገዲ ጌሩ ክገልፅ እዩ ወይ ድማ ከብራህርሆ እዩ።

ቅጥዒ 3.5 አግባብነት ዘለዎ መስርሕ ማትሪክስ ከም አብነት፡-

ናይ ሓይ ዝተፈጠረ ክስተት መጠቓለሊ	ብዕላማ ክረጋገፁ ዝኽእሉ ሓበርቲ (አመላኽቲ)	መረጋገጺ መንገድታት	ጠቐምቲ ግምታት
ዕላማ፡-አብነት፡- ናይ ስደተኛታትን ተመለስትን ናይ ሰራሕተኛታት መሰልን ናይ ስነ እጅምሮ ድሕንነትን ምሕላው። አብነት፡- ናይ ስደተኛታትን ተመለስት ሰራሕተኛታት መሰልን ስነ እጅምራዊ ድሕንነትን ከለላ ረኺቡ። ዘይስሩዕ ስደት አብጠመተ ዝግበረሉ ከባቢ ቀኒሱ	ካብ ማ.ሓ.ስ ንመደበኛ ናይ ሰራሕተኛታት ሳይትን ተጠቐሙ ቁፅሪ ስደተኛታትን ተመለስትን % ዝቐነሰ ዘይሕጋዊ ስደት አብ ጠመተ ዝግበረለን ከባቢታት አብ XXX ዓ.ም	ናይ ገምጋም ሪፖርትን ክልላዊ ናይ ስደት መረዳእታን	አብ ሞንጎ መዳርግቲ አካላትን አብ ሪፈራል ብሓባር ዝሰርሑ ትካላትን ፅቡቕ ዝኾነ ናይ ተሓባቢርካ ምስራሕ ድሌት ወይ ውፍይነት አሎ
ውፅኢት፡- ንአብነት፡- በዝሒ ስሩዕ ስደት ንምኻድ ዝሓበሩ ስደተኛታት አብ XXXX ዓ/ም ናብ ማሕበረሰብ ብቐፃልነት ዝተሓዋወሱ በዝሒ ተመለስቲ	ብ ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ከይዲ ዝውድእ በዝሒ ስደተኛታት ተባዕታይን አንስታይን ዳግም ዝተሰደዱ በዝሒ ተመለስቲ ናይ ንግዲ ስራሕቲ ወይ ድማ ስራሕ ዝረኽቡ በዝሒ ተመለስቲ	- ናይ ዝተፈፀሙ ስራሕቲ ሪፖርት - ዝተመዝገቡ ስልጠናታት - አብ ተመለስቲ ብትኽክል፣ ብመፀዋዕታን እዋናዊ ሓበሬታ ብምሃብን ዝተመዝገቡ - ናይ ገምጋም ሪፖርት	ውፅኢታዊ ዝኾነን ትርጉም ዘለዎን ናይ ሕብረትሰብ ትሕብርርን ተሳትፎን
አፈፃፀማ ብቐዓት ፡-	- ስልጠና ዝውድኡ ቐፅሪ ስደተኛታት	- ናይ ስራሕቲ ጊዚያት፣ ናይ ሓሳብ ሪፖርት	ብቐዓት ሰልጠንትን ክእለት ዘለዎ

ንኣብነት፦ - ኣብ ስልጠናን ገለፃን ክፍለ ግዝያት ዝተኸታተሉ ስደተኛታት - ናይ ምኽሪን ናይ ንግዲ ስራሕቲ ክእለት ክፍለ ግዜን ዝወድኡ ተመለስቲ። - ኣብ ናይ ግንዛብ ምዕባይ ወፍሪ ዝተኸታተሉን ዝተሳተፉን ናይ ሕብረተሰብ ኣባላት	- ናይ ምኽሪ ክፍለ ጊዜ ዝወድኡን ናይ ንግዲ ስራሕቲ ክእለት ዝወስዱን ቁፅሪ ተመለስቲ - ናይ ግንዛብ ምዕባይ ወፍሪ ዝተኸታተሉ ቁፅሪ ኣባላት ማሕበረሰብ	መዘክራት - ናይ ገምጋም ፀብፃብ - ናይ ተሳተፍቲ ዝርዝር (ሌጀር) - ናይ ተገልገልቲ ዕግበት መምልኢ ፎርሚ	<i>ስራሕተኛን ኣሎ።</i>
ስራሕቲ፦ ንኣብነት፦ - ሕፃናት ማተርያላትን መሳርሒታትን - ንስደተኛታት ዝተውሃቡ ስልጠናታት - ንተመለስቲ ዝተውሃቡ ምኽሪ - ናይ ግንዛብ ምዕባይ ወፍሪ - ናብ ካልኣት ትካላት ሪፈር ብምባል ዝተሓገዙ ተመለስቲ	- መጠን ዝተገዘኡ - ቁፅሪ ዝተውሃቡ ናይ ስልጠና ክፍለ ጊዜታት - ናይ ምኽሪ ግልጋሎት ዝረኽቡ በዝሒ ተመለስቲ (ብቁፅሪ)። - ዝተኸየደ ወፍሪታት ብቁፅሪ - ናይ ሪፈራል ሓገዝ ዝረኽቡ ቁፅሪ ተመለስቲ	- ፕሮግራስ ሪፖርት - ናይ ሒሳብ ሪፖርት - ናይ ኦዲት ሪፖርት - ናይ ውዕሊ ስምምዕነት ሪፖርት - ንዕድገት ዝተኣዘዘ ናይ ሒሳብ ወፃኢታት ሪፖርት	<i>ን ማ.ሓ.ሰ ከንቀሳቕሶ ዝኸእል በጀት ይህሉ</i>

መዘክር፦

ብዕላማ ክረጋገፁ ዝኸእሉ ኣመላኽትቲ፦ ብዕላማ ክረጋገፁ ዝኸእሉ ሓበርቲ ማለት ብመጠን፣ ብዓይነታት ግዜ ገደብ ብዘለዎን መንገዲ ስራሕቲ በቶም ኣርባዕተ ብርኪታት መሰረት እቲ ዕላማ ሽትኡ

ወቂዑ ድዩ አይወቅዎን ንምፍላጥ ብዘለዎ ስፍሐትን መረዳኝታን መሰረት ዝዕቀነሉ ከይዲ እዩ። ብዕላማ ክረጋገጹ ዝኸእሉ ሓበርቲ ዘመላኸትዎ ዕውታነት ዕላማ ኣብ ኣርባዕቲኣን ብርክታት ዕላማ ተቐባልነት ይረክብ እዩ። ንክትትል እንድሕር ተደልዩ እውን ንዝተፈጸሙ ድርጊታት መፍትሒ ብምሃብ ንዕውታነት እቲ ዕላማ የሳልጥ።

ሜላታት ምርግጋፅ፡- ማለት ናይ ሕድ ሕድ ኣመላኸትቲ ዘለውዎ ብርኪ ብዝተፈላለዩ ምንጪ መረዳኝታ የረጋግፅ።

ግምታት፡- ግምታትን ሓደጋታትን ደጋዊ ኩነታት ስለዝኾኑ ከብ ናይ ፕሮግራም ቁፅፅር ወፃኢ እዮም። ናይቲ ዕላማ ዝለዓለ ውፅኢት ዝመፅእ ብ ናይ ግምታት ዝሕዝዎ ትኽክለኛን ዘብፅሖም ሓደጋን መሰረት ንሩ ብምስራሕ እዩ።

4. ብተደጋጋሚ ዝሕተቱ ሕቶታት

እዚ ክፍሊ እዚ ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ንዝቐርቡሎም ሕቶታት መልሲ ክኾኑ ዝኸእሉ ሓሳባት ምቕራብ እዩ።

4.1. ብዛዕባ ማ.ሓ.ስ

ማ.ሓ.ስ ማለት እንታይ ማለት እዩ? ነዚ ማእኸል እዚ ብምጉብናይ እንታይ እዩ ክጥቀም ዝኸእል?

ናትካ ክኾን ዝግበኦ መልሲ

ናይ ማ.ሓ.ስ ማለትን ወፃኢ ስራሕ ምውፋር፣ ናይ ሰራሕተኛታት ስደትን ምስ ማሕበረሰብ ምቅልቓልን ዝኣመሰሉ ኩሎም ጠቐምቲ ዝኾኑ ሓበሬታታት እንረኽበሉ ቦታ እዩ። ኣብ ወፃኢ ከይዶም ስራሕ ንክሰርሑ ዝኸዱ ሰባት ብፍላይ ድማ ኣብ ጋልፍ ኮኦፐሬሽን ካውንስል ሃገራት ንክሰርሑ ዝኸዱን ተመለስትን ብምጉብናዮም ዓብይ ጥቕሚ ይረኽቡ እዮም። ይኹን እምበር ናይ ማ.ሓ.ስ ብተወሳኺ ንስደተኛታት ፣ቤተሰቦም ፣መልመልቲ ኤጀንስታትን ካልኣት መዳርግቲ ኣካላትን ከም ናይ ሓበሬታ ማእኸል ኮይኑ የገልግል።

ኣብ ማ.ሓ.ስ ዝህልው ኩሎም ጥቕምታት ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ፣መደበኛ ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ፣ናይ መደበኛ ስደት ዘለዎ መስፈርቲ ፣ንሰራሕተኛ ናይ ወፃኢ ሃገር ንስራሕ ተሳታፊካ ንስራሕ ኣብትኸደሉ እዋን ዘጋጥሙኻ ኣሸገርቲ ነገራትን ሓደጋታትን ፣ ስራሕን ናይ ስራሕ ኩነታትን መሰረት ዝገበረ ናይ ምኽሪ ግልጋሎት ንህብ። ብተወሳኺ እንህበካ ሓበሬታ ሕጋውን ፍቓድ ዘለዎን ናይ ምልመላ ኤጀንሲ ክትዘራረብ ንመክር። ብተወሳኺውን ብዛዕባ እዞም ዝስዕቡ ዝርዝር መረዳኝታ ሓበሬታ ንህብ፡-

መሰልን እትሰርሑ ስራሕን፣መሰልን ሓላፍነትን ኣስራሕን መልመልቲ ኤጀንስታትን ፣መልመልቲ ኤጀንስታትን ናይ ስራሕ ኩነታትን ኣብ ንስራሕ ዝኸዱሉ ሃገር ዝርከብ ናይ ሰራሕተኛታት ሕጊን ንተመለስቲ

አብ ዝግበር ምስ ማሕበረሰብ ናይ ምቅልቓል ስራሕቲ ዕዉት ንኸኸውን ዘድልዩ ሓበሬታታትን መሰረት ዝገበረ ምኽሪ ንህብ። እንድሕር ድኣ ንድሌትካ ዘዕግብ ግልጋሎት ዘይሂብና ነቲ ግልጋሎት ናብ ዝህቡ መንግስታዊ ይኹኑ ዘይመንግስታዊ ትካላት ብምልክእ እትደልዮም ዓይነት ግልጋሎታት ናይ ሕጊ ሓገዝ ናይ ጥዕና መድሕን ስራሕ ንምርካብ ገንዘባውን ማተርያላውን ሓገዛት መሰረት ዝገበሩ ግልጋሎታት ንኸትረክብ ንልእኽ ኢና ።

ናይ ስደተኛታት ሓበሬታ ማእኸል ልቓሕ ይህብ ድዩ (ገንዘባዊ ሓገዝ) ወይ ድማ ንስራሕ ዘይብሎም ወገናት ስራሕ የትሕዝ ድዩ?

ናትካ ክኾን ዝግበኦ መልሲ፡-

ማእኸል ሓበሬታ ስደተኛታት ብቐጥታ ገንዘባዊ ሓገዝ ይኹን ናብ ስራሕ ምእታው ዘይቐርብ ይኸእል እዩ።እቲ ቐንዲ ዕላማ ናይዚ ማእኸል እዚ ግን ብዛዕባ ሰራሕተኛታት ስደት ንስደተኛታትን ተመለስትን ሓበሬታ ምሃብን ንዝሓልሙዎ ነገር ከሳኽዐሎም ዝኸእል ተአማናይን ሓቃውን ዝኾነ ምኽሪ ምሃብ እዩ።ማ.ሓ.ስእዞም ኣብ ላዕሊ ዝተዘርዘሩ ብሪፈራልን ናይ ኔትዎርክ ስራሕትን ምስክልኣት መዳርግቲ ኣካላት ብምዃን ተገልገልቲ ዝደልዩዎ ነገር ክሟለኣሎም ይገብር። ምስ መዳርግቲ ኣካላት ጠንካራ ናይ ምትሕብባርን ሓገዝን ስትራቴጂክ ክህሉ ብምግባር ሃፍተ ገነት ይኹን ናይ ስራሕ ምርካብ ምቕውነት ንኸህሉ የቀላጥፍን ይሕግዙን።

ስለዚ ምስ ማ.ሓ.ስ ብምዝርራብ ተገልገልቲ እቲ ዝደልዩዎ ግልጋሎት ከመይ ከምዝረኽብዎን ኣበይ ከምዝረኽብዎን ሓበሬታ ብቐሊሉ ብምርካብ ዝደልዩዎ ግልጋሎት ክረኽቡ ይኸእሉ እዮም።

ብዛዕባ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ንስኽ ዘቕረብካዮ ሓበሬታ ምስ ምሓዙትካ፣ደላሎን ተመለስትን ዘቕረብዎ ሓበሬታ ኣፈላላይ እንተፈጠሩ እንታይ ትሰርሕ?

ናትካ ክኾን ዝግበኦ መልሲ

ብዛዕባ ናይ ወፃኢ ሀገር ስራሕ ምውፋር ወይ ድማ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ብዙሓት ሓበሬታታት ከምንሰምዕ ትኽክል እዩ፣ ይኹን እምበር ኣብዚ ኩነታት እዚ ክረኣ ዘለዎ ናይቲ ሓበሬታ ተአማንነት፣ትኽክለኛነትን ሙሉእነትን እዩ። ካብዞም ዝተጠቐሉ ናይ ሓበሬታ ምንጮታት ብዛዕባ ስደት ሓቃዊ ዘይኮነ ሓበሬታ ናይ ምርካብ ተኸእሎ ዝለዓለ እዩ።

ከም ናይ ማ.ሓ.ስ ሰራሕተኛታት ካብ ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን፣ ውድብ ስራሕ ዓለምን ካልኣት ኣብ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ሞያን ኣፍልጦን ዘለዎም ትካላት ሰፋሕቲ ስልጠናታት ወሲድና ኢና። እዚ ውን ብዛዕባ ናይ ስደተኛታት ድሌትን ተሞኩሮን ተመለስቲ ብፍላይ ካብ ጋልፍ ከኣፕሬሽን ካውንስል ሃገራትንዝመጹ ተመለስቲ ኩነታቶም ክንፈልጥ ኪኢልና ኢና። ብተወሳኺ ኩሉ ግዜ ኣብ ናይ ሰራሕተኛታት

ስደት ዘለዉና ፍልጠትን ክእለትን ኣብ ስራሕ ቦታ እናሃለና ብንወስዶ ስልጠና ፣ ኣብ ዝተፈላለዩ ዎርክሾፓት እንወስዶም ናይ ዓቕሚ መዕበይ ተሳትፎታት መሰረት ብምግባር ዘለና ኣፍልጦ እናወሰኸ እዩ ዝኸይድ ።

ካብዚ ብተወሰኺ ንስደተኛ ሰራሕተኛታት ምሕጋዝ መደበኛ ስራሕና እዩ። ስለዚ ንናይ ሰራሕተኛታት ስደት መሰልን ድሕንነትን ንምሕላው እዋናውን ዝተሟለአን ሓበሬታ ምሃብ ሓላፍነትና እዩ።

ኣየናይ ድርጅት እዩ ብዛዕባ ዓለምለኸዊ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ተአማንነት ዘለዎ ሓበሬታ ዝህብ?

ናትካ ክኾን ዝግበኦ መልሲ፡-

ብዛዕባ ስደት ብጣዕሚ ፅቡቕን ጥንቃቄ ዝተመልኦን ትልሚ ክተውፅእ ንተድኦ ኳንካ ብቐዳምነት ናብ ማ.ሓ.ስ ኬድካ ክትጉብኒ ወይ ድማ ቤ/ፅ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ክትከድ ይግባእ። ካብ ሕጋዊ ፍቓድ ዘይብሎም ኣካላት ከም ኣብነት ደላሎ፣ተመለስትን ዘይሕጋዊ መልመልትን ምናልባት ናይ ሓሶት ሓበሬታ ናባኻ ክመፅእ ስለዝኽእል ኩሉ ግዜ ተጠራጣሪ ክትኮን ይግባእ ። ምክንያቱ ትኽክለኛ ሓበሬታ ንምሕላፍ እቲ ዝረኽብካዮ ሓበሬታ ምስ ስራዕ ዝመፀካ ሓበሬታ ብምንፅፃር ብዛዕባ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ዘሎ ሓቃዊ ሓበሬታ ንክተሕልፍ ስለዝሕግዘካ ኩሉግዜ ኣረጋጊፅካ ምዝራብ ኣገዳሲ እዩ።

ስለዚህ ንዝሰማዕኻዮ ኩሉ ብቐሊሉ ምእማን ናብ ናይ ጨካኖት ዝኾኑ ዘይሕጋውያን ደላሎ ብሓሶት ዝተመልኦ ቃል ይእቶ ኣብ ኢድ ዘይሕጋውያን ይወድቁ ስደተኛታት ሕጋዊ መሰሎምን ጥቕሞምን ይስእኑን ዘይሕጋዊ ስደት ብምምራጽም ድማ ሂዎቶም ኣብ ሓደገኛ ዝኾነ ናይ መቓብር ቦታ ይነብሩ። ይኹን እምበር እቶም ትኽክለኛ ዝኾነ ሓበሬታ ዝረኽቡ ግን ትኽክለኛ ዝኾነ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት የካይዱ ኣብ ሕድሕድ ዝኸዱሉን ተቐበልቲ ሃገራት መሰልን ግዴታን ስደተኛ ሰራሕተኛታት የክብሩ፤ ናይ ሂወቶም ኣነባብራን ባህላውን ማሕበራውን ኩነታት ጋልፍ ከኣፕሬሽን ካውንስል ሃገራትን ዘሎ ናይ ስራሕ ጠለባትን ተረዲኦም ይኸዱ ኣብቲ ንስራሕ ዝኸዱሉ ሃገር ዝድለ ዓይነት ሞያ ይፈልጡን ኣብቲ ዝኸዱሉ ሃገር ሕጋዊ ከለላ ብኸመይ መንገዲ ክረኽቡ ከምዝኽእሉ ይርድኡን እዮም።

4.2. ብዛዕባ ሰራሕተኛታት ስደት ወሰንቲ ሕቶታት

ኣነ ሕጋዊ ስደት ካብ ዘይሕጋዊ ስደት ብኸመይ ክፈልዮ ይኽእል?

ናትካ ክኾን ዝግበኦ መልሲ ፡-

ሓደ ሰብ ሕጋዊ ስደተኛ እዩ ዝብል እንተድኦ ኮይኑ ቅድሚ ናብቲ ናብ ስራሕ ዝኸደሉ ሃገር ምኽዱ ኣብ ዓዱ እናሃለወ ናይ ሃገሩን ንስራሕ ናይ ዝኸደሉ ሃገርን ናይ ሕጋዊ ስደት መስፈርታት ከማልእ ይግባእ።

እዚያውን ብናይ ሓባራዊ ስምምዕነት ክልቲኤን ሃገራት (ለእኽን ተቐባልን ሃገራት) ፣ብናይ ምልመላን ዶክሜንቴሽንን መስፈርታት ፣ሃገራዊ ሕጊ ለእኽን ተቐባልን ሃገር መሰረት ይውዳእ።

እቶም ብዘይ ሕጋዊ መንገዲ ካብ ሃገሮም ናብ ተቀባሊ ሃገር ዝኣተዉ ስደተኛታት ግን ብቐጥታ ዘይሕጋዊያን ስደተኛታት እዮም ስለዝተብሃሉ መሰሎም ናይ ምኽባር ከለላ የብሎምን ሰብአዊ ክብሪ ኣይረኽቡን ከም ሕጋዊ ስደተኛውን ከምድሌቶም ክንቀሳቀሱ ኣይክእሉን ።

ብድልየተይ ብዘይሕጋዊ ስደት ንምኽድ ትልሚ እንተዉጂኣ (ብዘይምንም ፅዕንቶን ወይ ዝኾነ ሰብ እንተይኣእመነኒ) ሓደጋ ኣለዎ ድዩ?

ናትካ ክኸውን ዝግብኦ መልሲ፡-

እወ! ናዓኽ ዘይሕጋዊ ከብለካ ዝኽእል ብዘይናትካ ድልየት ወይ ከገድድኺ ዝኽእሉ ነገራት ስለዘለዉ ዘይኮነስ ዘይሕጋዊ ኣክያደዳኽ እዩ። ማለት እዉን ጉዕዞካ ብምግዳድ እንተኾይኑ (ብዝኾነ ሰብ ተታሊልካ ወይ ተገዲድካ) ኣብ ዘይሕጋዊ ናይ ደቂ ሰባት ዝዉዉር ትኣቱ መወዳእቱ እዉን ንፆታዊን ናይ ስራሕ ምዝመዛን ትቃላዕ። ብተመሳሳሊ እንድሕር ድኣ ብድልየትካ ብዘይሕጋዊ መንገዲ ክትጓዓዝ ተሊምካ ናብ ዘይሕጋዊ ደላሎ ኢድ ትወድቕ ዝተፈላለዩ ዓይነት ሓደጋትት ኣብ ኩለን ዝተጉኣዝካለን ቦታታት የጋጥመካ ንሂወትካ ኩሉ ጊዜ ኣብ ሓደጋ ምኪንካን ድሕሪ ተወሰነ እዋን እዉን ብወንጀለኛ መልክዕ ናብ ሃገርካ ክምልሱኽ ዘይኽእሉን እዮም። ዘይሕጋዊ ስደተኛታትን ዝተፈላለዩ ዓይነት ምዝመዛታት ፆታዊን ስነኣእምራዊን ኣካላዊን ምዝመዛታት ስነኣእምራዊን ኣካላዉን ምዝመዛታት የጋጥምዎም እዮም እዙይ ማለት እዉን ዝኮነ ይኹን ናብ ጋልፍ ከኣፕራሽን ካዉንስል ሃገራት ዝኸይድ ስደተኛ ሕጋዊ መስፈርታት ኣብ ሃገርካን ንስራሕ ኣብ ትኽደሉ ሃገርን እንተማሊእኽ ሕጋዊ ስደተኛ ሰራሕተኛ ትበሃል ምኪንካ ኣቐዲምካ ምፍላጥ ኣገዳሲ እዩ።

ሕጋዊ ፓስፖርትን ናይ መጓዓዚ ሺዛን ምሓዝ ሕጋዊ ስደተኛ ሰራሕተኛ ንምኪን እኹል ድዩ?

ናትካ ክኸን ዝግብኦ መልሲ ፡-

ሙሉእ ብሙሉእ ኣይኮነን እዩ መልሱ። ብዙሓት መረዳእታታት ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ከምዘመለኽትዎ መብዛሕቲኦም ብዛዕባ ከይዲ ሕጋዊ ስደት ከምዘመለኽትዎ መብዛሕቲኦም ብዛዕባ ከይዲ ስደት ዘይተማልኦ ኣረዳድኦ እዩ ዘለዎም። ሕጋዊ ፓስፖርትን ኣየር ትኬት ምሓዝን ንናይ ወፃኢ ሃገር ሰራሕተኛታት ስደት ሕጋዊ መስፈርቲ እኹል ኣይኮነን።

ሓድሓደ ግዜ ስደተኛታት ካብ ዘይሕጋዊ ወኪላት መንግስቲ ዘይፈልጡ ቀጥታ ዘይሕጋዊ ስራሕ ጃፃር ንምክያድ ናይ መጓዓዚ ሺዛ ይረኽቡ እዮም። ኣብዚ ከይዲ እዚ ስደተኛታት ብዛዕባ ናይ ስራሕ ኩንትራት ይኹን ኣብቲ ዝሰርሕሉ ሃገር ዘለዎም መሰልን ግዴታን ዝፈልጡዎ ነገር የለን። ብድምር ኣየር ቲኬት፣ሺዛን ፓስፖርትን ምህላው ውሕስና ዘለዎ ስደት ማለት ኣይኮነን ስለዚ ስደተኛታት ከይዲ ስደቶም ብመሰረት ናይ

ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር አዋጅ 923/2008 መሰረት ሕጋዊ ውክልና ዘለዎ አካል ከይዲ ስድቶም ንኸውድኡን ከረጋግጡን ይግባእ።

ብናይ ኢትዮጵያ ሕጊ መሰረት ንናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ብሕጋዊ መንገዲ ንምስዳድ ብቐፅ ዝኾነ መን እዩ?

ናትካ ክኸውን ዝግብኦ መልሲ :-

ኣብ ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር አዋጅ ቁፅሪ 923/2008 ከምዝተገለፀ እዞም ዝስዕቡ ቁምነገራት ዘሚለኦ ውለቀሰብ ናብ ወፃኢ ስራሕ ንምውፋር ብሕጋዊ መንገዲ ንምኽድ ብቐፅ እዩ።

- እንተነአሰ 18 ዕድመ ክህልዎ ይግባእ
- ሕጋዊ ፖስፖርት ክህልዎ ይግባእ
- እንተነአሰ 8ይ ክፍሊ ዘጠናቐቐ ክኸውን ኣለዎ
- ንዝሰርሐሉ ስራሕ ካብ ሕጋዊ ዝኾነ ናይ ብቐዓት መረጋገዚ ማእኸል ዝረኸበ ሕጋውነቱ ዝተረጋገፀ ናይ ብቐዓት መረጋገዚ ሰርቲፊኬት ክህልዎ ይግባእ።
- ዝተረጋገፀ ናይ ስራሕ ውዕሊ ስምምዕነት
- ብመሰረታዊ ዝቐረቡ ካልኣት መስፈርታት ዘሚልእ
- ንስራሕ ናብ ዝኸደሉ ሃገር ሕጋዊ ናይ መእተዊ ሺዛ ዘለዎ
- ናይቲ ዝኸደሉ ሃገር ናይ ስራሕን መንበርን ፍቓድ ዘለዎ

ሕጋዊ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ናብ ዘይሕጋዊ ዝቕየረሉ ኩነታት ኣሎ ድዩ?

ናትካ ክኸውን ዝግብኦ መልሲ :-

እወ! ሕጋዊ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት ብቐጥታ ከም ዘይሕጋዊ ጌርካ ምግማት ኣሎ እዩ። ናይ ስራሕ ውዕሊ ስምምዕነት ብዘይ ምንም ምኽንያት ምጥሓስ፣እቲ ቐዳማይ መስረታዊ ብዘይፈልጦን እንተየረጋገፀን መልማሊ ኤጀንስን ናይ መንግስቲ ብዓል ስልጣን እንተይፈለጡዎን እንተይ ኣፅደቐዎን ናብ ካሊእ መስረታዊ ምቕያር፣ብዘይ ናይ መንበሪ ፍቓድ ኣብ ንስራሕ ዝኸደካሉ ሃገር ምፅናሕ ፣ኣብ ንስራሕ ዝኸደካሉ ሃገር ዘሎ ሕጊ ከም ወንጀል ጌሩ ኣብ ዘቐመጦ ነገር መሰረት ጌርካ ናብ ናይ ንግዲ ስራሕቲ ምእታውን ካልኣት ዘይተጠቐሱን መሰረት ጌሩ ዝሰርሕ ስደተኛ ሰራሕተኛ ከም ዘይሕጋዊ ይሕሰብን ብኡመሰረትውን ይረኣ።

4.3. መሰረታዊ ሕፃናት ምልመላን ምደባ ስራሕን

ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንስታት ማለት እንታይ ማለት እዩ? ከዘራርቦም እንተደሌ ሕጋዊያን ምኒኖም ከመይ እዩ ክፈልጦም ዝኽእል?

ናትካ ክኾን ዝኽእል መልሲ፡-

ብመሰረት ናይ ኢትዮጵያ ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር አዋጅ ቁፅሪ 923/2008 ዓንቀፅ 2 ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንሲ ማለት ዝኾነ ይኹን ሰብ መንግስታዊ አካል ዘይኮነ ምስ ሰራሕተኛ ውዕሊ ብምእሳርን ኣብ ወፃኢ ሃገር ንዝርከብ መስርሓይ ሰራሕተኛ ዘቕርብ አካል እዩ።

ብመሰረት ኣብ አዋጅ ዝተዘርዘሩ ስራሕቲ መስፈርቲታት (መዐቀንታት) ኤጀንስታት ሰራሕተኛ ንክምልሙ ኣብ ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ሕጋዊ ፍቓድ (ሰርቲፊኬት) ይረኽቡ። ንሕጋዊ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንስታት ሕጋዊ ንምግባር ብተሓት መንገድታት አለዉ። ዝርዝር ናይ ሕጋዊያን ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን ኤጀንስታት ኣብ ማ.ሓ.ስ ይህሉ። ስለዝኾነ ኣብቲ ማእኸል አዚ ምህላው ብጣዕሚ ሓጋዘይ እዩ። እቶም ሕጋዊያን ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንስታት ሕጋዊነት ዝረኽቡሉ ፍቓድ ኣብ ክረአ ዝኽእል ቦታ ኣብ ቤት ፅሕፈቶም ክሰቕሉዎ ወይ ክልጥፍዎ ይግባእ። ይኹን እምበር ሕጋዊያን ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንስታት ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ንክዋፍሩ ዝተፈቐደሎም ቦታ ምሕባር (ምግላፅ) አድላይ እዩ። ምክንያቱ ሓይ ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንሲ ስራሕን ሰራሕተኛን ንክራሽብ ማለት ብሕጋዊ ፍቓድ ስደተኛ ሰራሕተኛታት መልሚሉ ክልእኽ ናይ ኢትዮጵያ መንግስቲ ምስቲ ሃገር ብዝገበሮ ስምምዕነት መሰረት ናብ ኪንግደም ስዑድ ዓረብ ሰራሕተኛታት መልሚሉ ክልእኽ ብመንግስቲ ፍቓድ እንተተዋሂብዎ ናብ ሊባኖስ ስደተኛ ሰራሕተኛታት መልሚሉ እንተልኢኹ ዘይሕጋዊ እዩ።

ብተወሳኺ መልመልቲ ኤጀንስታት ክልተ ዓይነት ምኒኖም ምፍላጥ አገዳሲ እዩ። እዙይ ማለት፡-ናይ ውሽጢ ዓዲ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንስታት ሕጋዊ ሰርቲፊኬት እንትህልዎም ሓላፍነቶምን ናይ ስራሕ ስፍሓቶምን ዝፍፅምዎ ተግባራትን ግን ዝፈላለ እዩ። ናይ ውሽጢ ዓዲ ስራሕ ምውፋር ዝሰርሕዎ ሰራሕቲ ኣብ ክሊ ዶብ ኢትዮጵያ ንዝህልዎ ክልላዊ መንግስታት ውሽጢ መሰረተ ጌሮም ዝሰርሑ እንትኾኑ ናይ ወፃኢ ዓዲ ሰራሕተኛ ስደተኛታት ንምምልማል ግን ፍቓድ አይተውሃቦምን። ንናይ ወፃኢ ሓገር ስራሕ ምውፋር ሰራሕተኛታት መልሚሉ ንወፃኢ ሃገር ንስራሕ ክስደዱ ንክልእኽ ዝተፈቐደሉ ናይ ወፃኢ ሃገር ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንሲ ጥራሕ እዩ።

ዝኾነ ይኹን ሰብ ናይ ምልመላ ወኪል ክኾን ይኽእልዩ? ናይ ምልመላ ኤጀንሲ ክኸፍት ዝኽእል ብቑዕ ዝኾነ መን እዩ?

ናትካ ክኾን ዝግበኦ መልሲ፡-

አይኸእልን! ብመሰረት እቲ ሓዲሽ ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር አዋጅ ብዘይካ ናይ ህዝቢ ትካላትን ማ.ሓ.ስ ቀጥታ ናይ ስራሕ ሞዴልን ስደተኛ ሰራሕተኛታት ዝምልሙሉን ናብ ስራሕ ዝኣትውን ሕጋዊ ሰርቲፊኬት ዘለዎም ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራኽብቲ ኤጀንሲታት ጥራሕ እዮም። እዚ ቢዝነስ እዚ ዝምልከት ንኢትዮጵያውያን ዜግነት ዘለዎም 1 ሚልዮን ብር ካፒታል ዘለዎ ጥራሕ እዩ።

ብተወሰኺ ብቑዕ ክገብሩ ዝኸእሉ ካልኣት ረቋሒታት እቲ ኤጀንሲ 100,000 ናይ አመሪካን ዶላር ወይ ድማ ብማዕረኡ ዝኾነ ኢትዮጵያ ቕርሺ ንናይ ሒሳብ ጋራንቲ ኣብ ባንኪ ከቐምጡ ይግባእ። ቀጥታ ስራሕ ምውፋር ዝተፈቐደሎም ናይ ወፃኢ አስራሕቲ 50 ናይ አሜሪካ ቅርሺ ጥራሕ ንሰራሕተኛ ውሕስና ይህቡ።

ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ኤጀንሲ ካብ ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ናይ ቢዝነስ ዝተመዝገበሉ ሰርቲፊኬት ክህሉ ይግባእ እንድሕር ናብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ክምልሙሉን ካልኣት ስራሕቲ ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ዝሰርሑ እንተኾይኖም ንሕድሕድ ሃገራት ዝኸውን ዝተፈላለዩ ፍቓድ ክሕዙ ግዴታ እዩ። እቲ አዋጅ ብተወሰኺ ኣብ ዓንቀፅ 23 ከምዝብሎ ሓድሓድ ሰባት ብዝነበሮም ናይ 632/2001 ሕጊ ምትሕልላፍ ብዝተወሰደሎም ስጉምቲ ንፍቓድ ብቐዓት ክኾኑ አይኸእሉን። ብተወሰኺ ካልኣት ሕግታት ምጥሓስን ኣብ ሓደ ቤት ፅሕፈት ናይ ድሌት ግጭት እንትህሉ ብቑዕ ክኸውን አይኸእልን።

አዋጅ 632/2001 ብዛዕባ ሕጊ ምጥሓስ አቐሚጡ እዩ። ብፍላይ ድማ 1/ ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛ መሰል ፡ሴፍቲን ክብርን ብዘይምኽባሩ ናይ ስራሕ ፍቓዱ ዝተመንጠለ ኤጀንሲ 2/ ናይ ስራሕ ፍቓድ ን 3 ጊዜ ዝተናወሐ ኤጀንሲ 3/ ቅድም ኢሉ ናይ ዝተመንጠለ ናይ ስራሕ ፍቓድ ተቐባሊ ንምውሳድ ፍቓደኛ ዘይምኺንን ካልኣት ዝተጥሓሱ ሕግታትን ብናይ ደቂ ሰባት ሕገወጥ ምዝውዋር ወንጀል ዝተፈረዱ ውልቀ ሰባት ወይ ካምፓኒታት፡ብምድላል ዶብ አሻጊሮም ስደተኛ ሰራሕተኛታት ዝወሰዱ፡ ብ ምትሕብባር ዝተፈፀመ ወንጀል፡ኸብርተኝነት፡ሱስ ዘትሕዙ ሓሸሻት ዝሓዙ ብወንጀል ዝተረኸበ ገንዘብ ናብ ናይ ወፃኢ ባንኪ ዘሻገረን ፍቓዶም ዘይወሰዱ ጉዳዮም ምስተንጠልጠለ ዘሎ ዝአመሰሉ እዮም። እቲ አዋጅ ብተወሰኺ ዝደንገጎ ጉዳይ ሰብ ዋና ወይ አስራሕቲ ኣብዝተወሰኑ ናይ ንግዲ ስራሕቲ ዝሰርሑ ከም ኣብነት ናይ መጓዓዚ ኤጀንሲ፡ናይ አየር መንገድ ቲኬት ቤት ፅሕፈት፡መመሓላላፍቲ፡ፍቓድ ንምርካብ ብቐዓት አይኮኑን።

ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራኽብቲ ኤጀንሲታት ናብ ዝኾነ ዓዲ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ክምልሙሉ ይኸእሉ ድዮም?

ናትካ አግባብነት ዘለዎ መልሲ፡-

ፍፁም አይኸእሉን። ብመሰረት ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር አዋጅ ቁፅረ 923/2008 ዓ.ም ዓንቀፅ 12 ን ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ሰራሕተኛታት መልሚልካ ንምልኣኽ ሰራሕተኛታት ንምቕባል ምስ ኢትዮጵያ ሓባር ስምምዕነት ናብ ዝፈረማ ሃገራት ጥራሕ እዩ። እዙይውን ሕጋዊ ናይ ወፃኢ ናይ ስራሕ ምውፋር ንክህሉን ዘይሕጋዊ ስደት ንምክልኻልን ርዱእ ብምግባር እዩ። ናይ ቐፃር ኤጀንሲታት ሰራሕተኛታት መልሚሎም ዝልእኹ ምስ ናይ ኢትዮጵያ መንግስቲ ሓባራዊ ስምምዕነት ናብ ዝፈረማ ጋልፍ ኮኦፐሬሽን ካውንስል

ሃገራት ጥራት እዩ። ሓምለ 2010 ዓ.ም ሓባራዊ ስምምዕነት ዝፈረማ ሃገራት ጆርዳን፣ኪታር፣ ኪንግዶም ስዑድ ዓረብን እዩን።

ናይ ሰራሕተኛታት “ሓባራዊ ስምምዕነት” ማለት እንታይ ማለት እዩ?

ናትካ ክኾን ዝግበኦ መልሲ፡-

“ሓባራዊ ስምምዕነት” ማለት ኣብ ክልተ ሃገራት ዝካየድ ስምምዕነት እንትኾን ኣብዚ ከይዲ እዚ ናይ ኢትዮጵያ መንግስትን ተቐባሊ ሀገርን ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ቅቡል እንተጌረን ንወፃኢ ሃገር ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ከቕፅራ ዝኸእላ ኣብ ናይ ኢትዮጵያ መንግስትን ተቐባሊት ሃገርን ሓባራዊ ስምምዕነት እንተተኸይዱ እዩ። ትሕዝቶ እቲ ውዕሊ ስምምዕነት እውን ዝተሓተ መበገሲ ደሞዝ፣ናይ ስራሕ ኩነታት፣ሴፍትን ናይ ኢትዮጵያ ሕጋውያን ሰራሕተኛታት ኣብ ተቐባሊ ሃገር ዝህልዎም ናይ ሕጊ ከለላን የጠቓልል።

ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራኽብቲ ኤጀንስታት ንኸመይ ዓይነት ስራሕ እዮም ንስደተኛ ሰራሕተኛታት ናብ ጋልፍ ኮኦፕሬሽን ካውንስል ሃገራት ዝምልምልዎም?

ናትካ ኣግባብነት ዘለዎ መልሲ፡-

ብመሰረት ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ኣዋጅ ቁፅሪ 923/2008 ናይ ወፃኢ ሃገር ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራኽብቲ ኤጀንስታት ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ንኸምልምሉ ዝተፈቐደሎም ናይ ኢትዮጵያ መንግስቲ ሓባራዊ ስምምዕነት ናብ ዝፈረመለን ናይ ማእኸላይ ምብራቕ ሃገራት እዩ። እቲ ዘሎ ሓባራዊ ስምምዕነት ናይ ወፃኢ ሃገር ውልቀ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ክምልምሉ ይኸእሉ እዮም ማለት ኣይኮነን። ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ፌደራል ሚኒስቴር ትምህርትን ኣብ ትሕቲ ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ማዕቕፍ ሰለስተ ዓበይቲ ስራሕታት ነዊሮም እዮም።ንሶምውን ናይ ገዛ ኣተሓሕዛ፣ ክንክንን ናይ ቤተሰብ ግልጋሎትን እዮም ።

እዞም ዝተጠቐሱ ናይ ገዛ ስራሕቲ ኣብ ትሕቲኦም ብዙሓት ስራሕታት እንትህልውዎም ኣብ ናይ ኢትዮጵያ ቴክኒክን ሞያን ትምህርትን ስልጠናን ናይ ሞያ ብቕዓት ስታንዳርድ ስትራተጂ ተቐባልነት ዝረኽቡ እዩም።

ክንክን ገዛ ዝብል ክፋል ስራሕ ዘጠቓልሎም ገዛ ምፅራግ፣ ምግብን ለስላሳ መስተታት ናይ ምቕራብ ግልጋሎት፣ ምሕፃብን ምትኪስን ክዳውንቲ፣ ክንክንን ሓገዝን ትኹረት ዘድልዮም ነገራትን ህፃናትን እዮም። ናይ ቤተሰብ ግልጋሎት ዘጠቓልሎም ድማ ብዘይካ ናይ ህፃናትን ጥንቃቄ ዘድልዮም ነገራትን ምሕብሓብ ካልኣት ኩሎም ኣብ ናይ ገዛ ስራሕታት ዘለዉ ስራሕቲ የጠቓልል።

እቲ ሽም ከምዝገለፅ ክንክን ምሃብ ዝሕዞም ስራሕቲ ክንክንን ሓገዝን ህፃውንቲ፣ ፍሉይ ድጋፍ ዝደልዩ ህፃናት፣ ሽማግሌታት ብተወሰኺ ገዛ ምፅራግ፣ ክዳን ምሕፃብን ምትኪስን ውዑይን ዝሓልን ምግብታት ምድላውን ብተወሰኺ ስራሕቲ ክንክን ምሃብ እዮም።

አዞም ዝተጠቐሱ ዓይነታት ስራሕቲ ብመዛሕትኡ ግዜ ንደቂ ኣንስትዮ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ዝተወሰኑ እዮም። ዘይተምሃሩ ደቂ ተባዕትዮ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ብተወሰኺ ንማእኸላይ ምብራቕ ዝኸዱ ኣብ ናይ ውልቀ ሕርሻ ፣ኣትክልተኛ ፣ሓላዊ ከፍቲ ኣጣልን ኣግማልን ብተወሰኺ ናይ ገዛ ሹፌርን ኮይኖም ይሰርሑ።

ከም ኣጋጣሚ ንኸምዚ ዓይነት ናይ ገዛ ግልጋሎት ናይ ሞያ መዐቀኒ ስታንዳርድ ዝተዳለወ የለን። ኣብ ናይ ቴክኒክን ሞያን ትምህርትን ስልጠናን እውን ነዚ ዝተዳለወ ናይ ብቕዓት መዐቀኒ ማእኸላት የለን።

ተወሰኖ ኣብ ኢትዮጵያ ዘለዎ ትካላት ቴክኒክን ሞያን ትምህርትን ስልጠናን ንክንክን ግልጋሎት ናይ ገዛ ሰራሕተኝነትን ናይ ቤተሰብ ሓገዝ ስራሕትን የቕርብ እየን።

ብመሰረት ናይ ወፃኢ ሀገር ስራሕ ምውፋር ናይ ማእኸላይ ምብራቕ ሃገራት ስደተኛ ሰራሕተኛታት ካብ ቴክኒክን ሞያን ትምህርትን ስልጠናን ትካላት ቅድም ኢሉ ብዝተገለፀ ናይ ስራሕ መዘርዘራት ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራኽብቲ ኤጀንስታት ብተወሰኺ በቶም ዝተገለፁ ናይ ስራሕ መዘርዘር መሰረት ናይ ብቕዓት መረጋገጫ ሰርቲፍኬት ክረኽቡ ይደልዩ።

ኣብ ጋለፍ ኮኦፐሬሽን ካውንስል ሃገራት ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ንስርሖም ክንደይ ይረኽቡ?

ናትካ ክኸን ዝግበኦ መልሲ፡-

መብዛሕትኦን ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ዘለዎ ሃገራት ዝተሓተ ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ደሞዝ ኣቐሚጠን እየን። ይኹን እምበር እቲ ዝነአሰ ደሞዝ ካብ ሃገር ናብ ሃገር ይፈላለ እዩ። በቲ በለ በቲ ክንፈልጦ ዝግባእ ዝነአሰ መበገሲ ደሞዝ ማለት ዝላዕለ ማለት ዘይምዃኑ ምፍላጥ ኣገዳሲ እዩ። እዙይ ማለትውን ብዘለካ ሞያ ፣ ተሞኩሮ ፣ድሌት ብ ናይ ኣስራሒ መሰረትን ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ኩሉ ግዜ እታ ዝነአሰት ደሞዝ እናተኸፈልካ ክትነብር ኢኻ ማለት ግን ኣይኮነን ሓድ ሓድ ኣስራሕቲ ዋላ እቲ ሰራሕተኛ ናይ ስራሕ ውዕሊ ስምምዕነቱ ሒዞ ኣናሃለወ ዝነአሰ ደሞዝ ዝኸፍሉ ኣለው እዮም ። ስለዚ ንስኻ ክትገብሮ ዝግበኣካ እቲ ዝነአሰ ደሞዝ ናይቲ ትሰርሖሉ ሃገር ካብቲ ኣብ ኮንትራት ውዕልኻ ዘሎ ደሞዝ ዝነአሰ ከይኸውን ምርግጋፅ ኣገዳሲ እዩ።ንኣብነት እቲ ዝነአሰ ደሞዝ ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ኣብ ኪንግዶም ስዑድ ዓረብ 1000 ሳውዲ ሪያል (ብግምት 260 ናይ ኣሜሪካን ዶላር) ንወርሒ ፣ኣብ ኩዌት ድማ 52 ዲናር (ብግምት 170 ናይ ኣሜሪካን ዶላር ንወርሒ (እዙይ ክቀያየር ስለዝኽእል ኩሉግዜ ንባዕልኻ ኣብ ዘለዉ ለውጥታት ሓበሬታ ክህልወካ ኣለዎ) ናይዘን ሃገራት እዚኤን ዝነአሰ ደሞዝ ንኢትዮጵያውያን ስደተኛ ሰራሕተኛታት ዝኸፍለኦ ደሞዝ ካብ ብዓል ፊሊፒንስ ንዝመፁ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ዝኸፍለኦ ደሞዝ ክፈላለ ይኽእል እዩ።

ስለዚ ብመሰረት ናይ ኢትዮጵያ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ኣዋጅ ንናይ ኢትዮጵያ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ዝነአሰ ደሞዝ ዝወሰን ብመሰረት ኣብ ሞንጎ ኢትዮጵያን ተቐበሊት ሃገርን ዝተኸየደ ውዕሊ ስምምዕነት እዩ።

ኣብ እዋን ከይዲ ምልመላ ብ ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽቢ ኤጀንሲ ክሕበረለይ ዘለዎ ነገር እንታይ እዩ? ካብቲ ኤጀንሲ እንታይ ዓይነት ደኩሜንትታት እዩ ክእክብ ዘለኒ?

ናትካ ክኾን ዘለዎ መልሲ፡-

ምስ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽቢ ኤጀንሲ ኣብ ትራሽቦሉ እዋን እዞም ዝስዕቡ ነገራት ሓቲትካ ሓበሬታ ናይ ምርካብ ሙሉእ መሰል ኣለካ፡-

ብዛዕባ ትሕዝቶ ናይ ስራሕ ውዕሊ (ዓይነት ስራሕ ፣ ደሞዝ ፣ ናይ ስራሕ ስዓት ሕጋውን ባህላውን ግምታት፣ ንስራሕ እትኸደሉ ዘለኻ ሃገር ከም ኣጋጣሚ ኮይኑ እቲ ኣስራሒ እቲ ዘሎ ውዕሊ ስምምዕነት ዘይምትግባር እንተጋጥም ነዚ ሓላፍነት ዝወስድ ኣካልን ኣድራሽኡን)፣ ዘለኻዮ ኩነታት ምክትታልን ንስራሕ ኣብ ዘለኻዮ ሃገር ኣብትፀንሖሉ እዋን ንመሰልካ ከለላ ምሃብ፣ ዝኾነ ይኹን ነገር ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ንስራሕ ኣብትፀንሖሉ እዋን ምስ ስራሕኻ ብዝተሓሰበረ ንዘጋጥሙኻ ነገራት ንመሰልካ ተጣቢቐ ከለላ ምሃብን እዩም። ብተወሳኺ ናይቲ ኤጀንሲ ሙሉእ ኣድራሻን ናይ ኮንትራት ውዕልኻ ኮፒን ናይ ምርካብ ወይ ድማ ምስ ቀረባ ቤተሰብካ ኣብ ዓድኻ ክትገድፎ ትኽእል ኢኻ።

ናብ ንስራሕ እትኸደሉ ዘለኻ ሃገር ንክትከይድን ናብ ስራሕ ክትኣቱን ክትነብርን ጥቕምኻ ክትቅበልን ካብ ዝገበረ ኤጀንሲ ሕጋዊ ዶክሜንትታት ክትሓትትን ክትቅበልን ይግባእ። እቶም ዶኩሜንትታት እውን፡-

- ናይ መንበርን መስርሕን ፍቓድ
- ናይ ስራሕ ኩነት-ራት ውዕሊ
- መጓዓዚ ወይ ናይ ኣየር ትኬት

ናይ ስራሕ ውዕሊ ማለት እንታይ ማለት እዩ? ኣብ ውዕሊ ስራሕ ክካተት ዝግብኦ ነገር እንታይ እዩ? ኣነ ብዝዛረቦ ቛንቛ ዝተፅሓፈ ውዕሊ ስራሕ ክህልወኒ ይኽእል ድዩ?

ናትካ ክኾን ዝግብኦ መልሲ፡-

ናይ ስራሕ ውዕሊ ማለት ኣብ ሞንጎ ኣስራሕን ሰራሕተኛን ብዛዕባ ዘለዎም ርክብ መሰረት ጌፎም ዝሰማምዑሉ ከይዲ እዩ።

ትሕዝቶ እቲ ውዕሊ እዞም ስዒቦም ዘለዉ ቁምነገራት የካካቲትት፡-

- ሰራሕተኛ ዝሰርሖ ዓይነት ስራሕን ዝፍፀሞም ተግባራትን
- ብኣሰራሒ ንሰራሕተኛ ዝኸፈል ደሞዝ
- ናይ ኣከፋፍላ ኩነታት
- ናይ ስግግር እዋን
- ሰራሕተኛ ዝረኽቦም ብዓላትን ናይ ዕረፍቲ መዓልትን
- መሰልን ጌዴታን ኣስራሕን ሰራሕተኛን

- ውዕሊ ስራሕ ዝውደአሉ እዋን(ዝጅመረሉን ዝውደአሉን እዋን)
- መንበሪ፣ ምግብ፣ ክዳንን ናይ ሕክምና ክንክንን
- ናይ ኢንሹንስ መድሕን
- ካብ ስራሕ ቦታን ናብ ስራሕ ቦታን ንስራሕተኛ ትራንስፖርት
- ካብ መበቐል ዓድኻን ናብ መበቐል ዓድኻን ናይ ትራንስፖርት ወፃኢ ኩሎም እዞም ኣብ ላዕሊ ተዘርዚሮም ዘለዉ ውሱናትን ትኽክለኛታትን እዮም።

ኩሉ ኣብ ኩንትራት ውዕልኻ ዘሎ ነገር ኣይስማዕማዕን ክትብል ትኽእል ኢኻ። ንዘይምቐባል፣ ምቕያርን ንዘይምፍራምን ሙሉእ መሰል ኣለካ እዩ።

እቲ ናይ ውዕሊ ስምምዕነት ግድን ብኣምሓረኛ ክፀሓፍ ኣለዎ (ወይ ድማ ብ ናይ ከባቢኻ ቋንቋ እትርድኡን እትዘረበሉን ቋንቋ ምፅሓፍ) ብኽልእ ወገን ድማ እንግሊዘኛን ናይቲ ንስራሕ ትኽደሉ ሃገርን ቋንቋ ኮይኑ ምስቲ ናይ ትኽደሉ ሃገር (ንስራሕ ትኽደሉ ሃገር) ሕገን መምርሒን ክጠዓዓም ክኽእል ኣለዎ ።

ብመሰረት ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ኣዋጅ ቁፅሪ 923/2008 ውዕሊ ስምምዕነት ንምፅዳቕ ናይ ባዕሉ ዝኽእል ቅደም ሰዓብ ከይድታት ኣለውዎ እዮም። ብቐዳምነት ኣቲ ኤጀንሲ ኣስራሒ ዝፈረመሉ ውዕሊ ስምምዕነት ይህብ (የቕርብ)፣ ካልኣይ እዚ ሚኒስቴር ናይ ኣስራሒ ፊርማን ምስቲ ኩንትራት ዝተተሓሓዙ ካልኣት ዶክሜንታትን ዘለዉ ዝርዝር ተግባራት ምስቲ ልኡኹን ምስ ናይ ወፃኢ ጉዳይ ሚኒስቴርን ዝተጠዓዓመ ምዃኑ የረጋግፅ።

ሳልሳይ ፡- እንድሕር ሓደ ግዜ እቲ ናይ ውዕሊ ስምምዕነት ኣቲ ሚኒስቴር ኣፅዲቕዎ እቲ ውዕሊ ስምምዕነት ተወዲኡ ማለት እዩ። ፀዳቕን ተመዝጊቡን ኣሎ ማለት እዩ። ስለዚ ናይ ስራሕ ውዕሊ ስምምዕነትካ እንትትወስድ እዞም ዝስዕቡ ቁም ነገራት ኣብ ግምት ኣእትዉ

- እቲ ናይ መጀመሪያ ውዕሊ ስምምዕነትካ ዘይተቐየረ ምዃኑ ምርግጋፅ
- እቲ ውዕሊ ስምምዕነት ብኹሎም ሕጋውያን ዝምልከቶም ኣካላትን ብተወሳኺ ድማ ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ፣ ሚኒስቴር ወፃኢ ጉዳይን ተመሳሳሊቲ ኣብ ንስራሕ እትኽደሉ ሃገር ዝርከቡ ሕጋውያን ኣካላትን ዝረኣዩዎን ዘፅደቑዎን ምዃኖም ምርግጋፅ።

4.4. ናብ ማእኸላይ ምብራቕ ብስሩዕ ስደት እንትኽየድ ዝወፁ ወፃኢታት

ናብ ጋልፍ ከኣፕሬሽን ካውንስል ሃገራት እንትኽየድ ዝወፁ ወፃኢታት እንታይ እዮም? ዝበዝሕ ሰብ ብዘይስሩዕ ስደት እንትኽይድ ካብ ስሩዕ ስደት ምኻድ ዝነኣሰ ወፃኢ ከምዘለዎ ሰባት ይሓስቡ? ትኽክል ድዩ?

ናትካ ኣግባብነት ዘለዎ መልሲ፡-

ሙሉ እብሙሉ እይኮነን! ንስደተኛታት ንምስሓብ ጨካኛት ኣብ ዘይሕጋዊ ስደት ዝዋስኡ ከም ናይ ሃፍቲ መስሕብ ጌሮም ብምዝራብ ንሰባት የታልሉን ብሓሶት የኹብልሉን እዮም። ስለዝኾነውን ሰባት ብዛዕባ እቲ ጉዳይ ትኽክለኛ ዝኾነ ሓበሬታ የብሎምን።

ብመሰረት ናይ ወፃኢ ሃገር ሰራሕ ምውፋር አዋጅ ቁፅሪ 923/2008 እቶም ዓበይቲ ዝበሃሉ ናይ መደበኛ ስደተኛ ሰራሕተኛ ዝወፁ ወፃኢታት ዝሸፈኑ ብሕጋዊ ፍቓድ ዘለዎ ናብ ወፃኢ ሃገር ንስራሕ ዝኾዱ ስደተኛታት መልሚሉ ዝልእኽ ሕጋዊ ፍቓድ ዘለዎ ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራኽቢ ኤጀንሲ እዩ። እዚውን ካብቶም ዝስደዱ ሰራሕተኛታት ዘውፅእዎ ወፃኢ ዝዓበየ እዩ።

ብሕጋዊ መንገዲ ናይ ዝኾዱን ብዘይሕጋዊ መንገዲ ዘይሕጋውያን ደላሎን ዶብ ጥሒሶም ዝወስዱ መኹብላልትን ዝወስድዎም ስደተኛታት ዘውፅእዎ ወፃኢታትን ኣንትነፃፀር ዝተሓተ እዩ። ተወሰነ ሓበሬታ ንምሃብ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ኣብ ቴ.ሞ.ት.ስ ሰልጢኖም ናይ ሞያ ብቕዓት መረጋገፂ ሰርቲፊኬት እንትወሃበም ዝኸፍልዎ ወፃኢ ፣ ኣብ ኢሚግሬሽን ቤት ፅሕፈት ፓስፖርት ንምውፃእ ዘውፅእዎ ወፃኢ፣ ናይ ህዝቢ ጥዕና ጣብያታት ወይ ሆስፒታላት (ናይ ውልቀ ጥዕና ትካላት ካብ መንግስታዊ ጥዕና ትካላት ብተነፃፃሪ ዝወሰኽ እዩ) ንጥዕና ምርመራን ኣብ ማዘጋጃ ቤት ዝወፅእ ናይ ልደት ሰርቲፊኬትን ዝወፁ ወፃኢታት እንተረገጸና ንእስተይ እዩ። ኣብዚ መሰረት ጌሮም ዘይሕጋዊ ደላሎ ይኹኑ መኹብላልቲ ብዛዕባ እዚ ሓቂ ንሰራሕተኛ ስደተኛታት ኣይነግሩዎምን ስለዚ ንሕና እቲ ሓቂ ንሕጋውያን ስደተኛ ሰራሕተኛታት እንተነገርናዮም ንመኹብላልቲ ወይ ዘይ ሕጋዊ ደላሎ ክኣምንዎም ኣይኽእሉን።

ቅጥሒ 4.1 :- ብኣስራሒን ሰራሕተኛን ዝወፁ ወፃኢታት

ብኣስራሒ ዝሸፈኑ ወፃኢታት	ብሰራሕተኛ ዝወፁ ወፃኢታት
• ናይ መእተዊ ሺዛ ክፍሊት • ዶክሜንት ንምርግጋዕ ዝወፁ ወፃኢታት • ናይ ስራሕ ውዕሊ ንምርግጋዕ ዝወፅእ ወፃኢ • ንናይ ስራሕ ፍቓድ ዝወፅእ ወፃኢ • ናይ መንበሪ ፍቓድ ክፍሊት • ናይ ጥዕና መድሕን ክፍሊት	• ናይ ብቕዓት መረጋገፂ ሰርቲፊኬት ንምርካብ ዝኽፈል ወፃኢ • ፓስፖርት ንምውፃእ ዝኽፈል ክፍሊት • ናይ ጥዕና ምርመራ ወፃኢ • ናይ ክትባት ክፍሊት • ናይ ልደት ሰርቲፊኬት መረጋገፂ ክፍሊት • ቅድሚ ናብ ስራሕ ዝኾዱ ዓዲ ምኻዶም ዘውፅእዎ ናይ ውልቆም ወፃኢታት

4.5. ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ናብ ዝርከባ ሃገራት ብሕጋዊ መንገዲ ስደት ኣብ ዝኸየደሉ እዋን ከጋጥሙ ዝኽእሉ ሓደጋታት

ናብ ማእኸላይ ምብራቕ ንስራሕ ኣብ ዝስደድሉ እዋን እቲ ኤጀንሲ ዘምፀኦ ስራሕ ሕጋዊ ምኃኑ ብኸመይ የረጋግፃ? እቲ ኤጀንሲን ኣነን ዝፈረመናሉ ናይ ስራሕ ውዕሊ ስምምዕነት ናብ መስረሓይ ምኃዱ ብኸመይ የረጋግፅ? እቲ ኣብ ኩነትራት ውዕሊ ዝፈረመኩሉ ዝተገለፀ ከተማን ኣነ ዝተመደብኩሉ ቦታን ሓደ ምኃኑ ከመይ ጌረ የረጋግፅ?

ናትካ ክኾን ዝግብኦ መልሲ፦

ብዙሓት መረዳእታታት ከምዝሕብርዎ ካብ ኢትዮጵያ ናብ ማእኸላይ ምብራቕ ዝኸዳ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ብዘለዉን ተሞክሮ ኣብ ውዕሊ ስራሕ ስምምዕነት ዝግለፅ ስራሕን ኣብቲ ዝኸዳሉ ሃገር ዝወሃበን ስራሕን ከምዘይመሳሰል ይገልፃ እዩን።

ንኣብነት፦ ሓንቲ ስደተኛ ሰራሕተኛ ጓል ኣንስተይቲ ንናይ ገዛ ሰራሕተኛነት ውዕሊ ኣሲራ እንተኸይዳ ኣብ ክንድኡ ናብ ፆታዊ ርክብ ስራሕ ንኸትኣቱ ዝግበረሉ ተርእዮታት የጋጥም እዩ።

ኣብ መብዛሕትኡ እዋን ደቂ ተባዕትዮ ዝቐፀሩ ኣጣል ወይ ጊመል ክሕልዉ ውዕሊ እንትኣስሩ ኣብ ክንድኡ ናብ ካሊእ ስራሕ ኣገዲዶም የስርሕዎምን ናብ ዝኸፍኦ ናይ ሓሺኽ ስራሕቲ የሰማርደዎምን እዮም።

ካልኣት ኣብነታት እውን ስደተኛ ሰራሕተኛታት ካብቲ መጀመሪያ ፈሪሙ ዝወሰደም ኣስራሒ ኣካል ወፃኢ ናብ ካልእ ውዕሊ ስራሕ ዘይፈረመ ኣካል የሕልፍዎም እዮም። ኣብ ከምዚ ዝበለ እዋን ስደተኛ ሰራሕተኛታት ኣብ ውዕሊ ስምምዕነት ካብ ዝፈረሙሉ ከተማ ወፃኢ ናብ ካልእ ቦታ ይውሰዱ እዮም።

ንኣብነት፦ ካብ ናይቲ ስራሕተኛ ድሌትን ኣፍልጦን ካብ መልማላይ ኤጀንሲ ኣፍልጦን ወፃኢ እቲ ኣስራሒ ኣካል ናብ ቤተሰቡ ፣ምሓተቱ ወይ ድማ ናብ ካልኣት ሰባት የመሓላልፎም። ሓድ ሓደ ግዚያት እውን እቲ ስደተኛ ሰራሕተኛ ንክሰርሑሉ ዝፈረሞ ቦታ ከተማ እናሃለወ ናብ ገጠር ዝልእኸዎም ኣስራሕቲውን ኣለዉ እዮም።

እዚ ከምዚ ዝበለ ፀገም ዘጋጥሙ ኣብ እዋን ናይ ስራሕ ኩነትራትና እንፍርመሉ እዋን እዩ። ስለዚ ውዕሊ ስምምዕነትና ኩሎም እቶም እንደልዮምን ተኣማሚንና ቅቡል ዝገበርናዮምን ዝተኸተቱ ምኃኖም ምርግጋፅን ናይቲ መስረሓይ ትኽክለኛ ኣድራሻን ኣብቲ ንስራሕ ትኸደሉ ሃገር ኬድካ እትሰርሑ ስራሕን ብዝርዝር ክፀሓፍን ኩሎም ጠቐምቲ ሓበሬታታት ክሕዙን ይግባእ።

ብተወሳኺ እቲ ዝፀሓፍ ውዕሊ ስምምዕነት ብዝርደኣካ ቋንቋ ክፀሓፍ ምግባርን እቲ ናይ ስራሕ ውዕሊ ስምምዕነት ብዝምልከቶም ኣከላት ክፍረም፣ክረጋገፅን ማህተም ክውቃዕን ኣለዎ። እዚ ድማ ነቶም ዝተገለፁ ፀገማት ከየጋጥሙኻ ይቕንስ።

ይኹን እምበር ንስኻ ዘይተሰማማዕኻሉ ስራሕ እንተተዋሂብካ፣ እንድሕር ድኣ ናብ ዘይፈረመካሉ ኣስራሒ ተመሓላፊካ ፣ እንድሕር ድኣ ካብቲ ኮንትራት /ውዕሊ ዝኣተኻሉ ከባቢ ናብ ካሊእ ተቐይሮካ ስምምዕነትካ ከምዝፈረሰን ኣብ ሓደገኛ ኩነታት ኼንካ ብዝተፈላለዩ መንገዲ ትምዝመዝ ከምዘለኻን መሰልካ ከም ዘይተኸበረን ንቤተሰብካ እቲ ዘሎ ፀገም ምንጋር በዚ መንገዲውን ናብቲ ዝለኣኸካ ኤጀንሲ ወይ ድማ ናብ መንግስታዊ ኣካል ሪፖርት ክገብሩ ናብቲ ኤጀንሲ ስልኪ ምድዋል ወይ ኢመይል ጌርካ እቲ ዘሎ ፀገም

ምሕባር እንድሕር ድኣ እቲ ኤጀንሲ ነዚ ፀገም እዚ ምስትሸኽል ዘይከኣለን ነቲ ፀገም ብትኹረት እንድሕር ዘይረኣዮን ምስ ኣብቲ ትሰርሖሉ ዓዲ ዘለዉ ናይ ኢትዮጵያ ኢምባሲ ወይ ሚስዮናት ወይ ድማ ካልኣት ተመሳሳልነት ዘለዎም እቲ ጉዳይ ዝምልከቶም ኣካላት ከም ኣብነት፡- ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ወይ ቢሮ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ብምዃን ተዘራረብካ ክስተኽኽል ምግባር ።

ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ኣብ መደበኛ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ዘጋጥሙ ዓይነታት መሰል ጥሕሶት እንታይ እንታይ እዮም?

ናትካ ክኾን ዝግበኦ መልሲ፡-

ብዘይ ሕጋዊ መንገዲ ዝኸዱ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ዝተፈላለዩ ዓይነታት ምዝመዛን መሰል ምግሃሳትን ከምዘጋጥሙም ርዱእ ኮይኑ ብሕጋዊ መንገዲ ዝስደዱ ስደተኛ ሰራሕተኛታት እውን ሓደ ሓደ ግዜ ብኸምዚ ዓይነት ፀገም ይጥቅዑ እዮም።

ኣብ መደበኛ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ከጋጥሙ ዝኸለኦ ናይ ሰራሕተኛታት መሰል ምግሓስ እዞም ዝስዕቡ እዮም።

- ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛ ጠቐምቲ ዶክሜንታት ምውራስ ንሶምውን፡- ፓስፖርት፣ ናይ መንበርን ስራሕ ፍቓድን፣ ካልኣት ጠቐምቲ ዝኾኑ ዶክሜንታትን ማለት ኣድራሻ ናይ ኤጀንሲን ናይ መንግስቲ ሰበስልጣናትን ኢምባሲታትን።
- ፆታዊ መጥቓዕቲ ብበዝሒ ኣብ ደቀንስትዮ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ዝረኣ እዩ።
- ናይ ስራሕ ምዝመዛ ወይ ኣገዲድካ ምስራሕ (ንነዊሕ ሰዓታት ምስራሕ፣ ሕልፊ ናይ ትርፌ ሰዓት ምስራሕ፣ናይ ብዓላትን ሰሙናዊ ዕረፍትን ሕፃረት፣ ብውዕሊ መሰረት ደሞዝ ዘይምኽፋል፣ ዶሞዝ ምሓዝ ካብ ውዕሊ ወፃኢ ኣብ ካሊእ ቦታ ከይዱ ክሰርሕ ንሰራሕተኛ ምግዳድ ወዘተ)
- ድኹም ናይ ስራሕ ኩነታት (ኣግባብነት ዘለዎ ናይ መንበሪ ሕፃረት ፣ ናይ ምግብ ሕፃረት ዝተመጣጠነ ምግብ ዘይምህላው ወዘተ)

እንድሕር ድኣ ካብቶም ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሱ ሓዲኦም ኣጋጢሞሙኻ ነይሮም ንስኻውን መሰልካ ኣብ ዝተጥሓሰሉ /ኣብ ዝተመዝመዝካሉ ኩነታት ከምዝነበርካ ምፍላጥ ኣገዳሲ እዩ። ስለዚ ካብዞም ዝተጠቐሱ ምዝመዛታት ንገዛ ርእሰኻ ክትከላኽልን ካብዚኦም ነፃ ኂንካ መሰልካ ክትኸብርን ይግባእ።

ንዝፍጠሩ ናይ ሰራሕተኛታት መሰል ምዝመዛ ብኸመይ መንገዲ ክንቕንሶም ንኸእል?

ናትካ ክኾን ዝግበኦ መልሲ፡-

ብቐዳምነት ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ዘለዎ ሃገራት ይኹና ካልኣት ሃገራት ብዛዕባ ናይ ሰራሕተኛታት መሰልን ካልኣት ብዛዕባ ናይ ሰራሕተኛታት መሰል ስታንዳርዳትን ብተወሳኺ ዘይፀደቁ ግን ኣብተን ሃገራት

- ኢንተርኔት ከመይ ጌርካ ከምትጥቀም ምምሃር (ማሕበራዊ ሚዲያ አብነት፡- ፌስቡክ ወይ ካልኦት) ስለዚ ብዛዕባ ኣጠቓላሊ ኩነታት ስራሕኻ ብቐሊሉ ምስ ምሓተትካ ይኹን ኔትዎርክታት ሓበሬታ ምልውዋጥ።
- ዕቡቕ ዝኾነ ማሕበራዊ ኔትዎርክ ምምስራት ንኣብነት ፡- ምሓተት ወይ ድማ ካልኦት ውልቀ ሰባት ኣብ ተመሳሳሊ ስራሕ ዘለዉ ይኹን እምበር መን ብዘይሕጋዊ መንገዲ ንሰራሕተኛታት ከምዘኹብልል ኣብ እትሰርሐሉ ሃገር ንዝተፋለጥካዮም ሰባት ክትዛረብ ዮብልካን ብተወሳኺውን ንዝህቡኻ ምኽሪ መሰረት ጌርካ ዝኾነ ይኹን ስጉምቲ ክትወስድ የልካን።
- ኣበይ ኬድካ ከምትጠርዕን ኣበይ ሓገዝ ከምትረክብን ፍለጥ።

እንድሕር ድኣ ዝኾነ ይኹን ዓይነት ናይ ሰራሕተኛ ምዝመዛ ኣጋጢሙኒ እንታይ እዩ ክገብር ዝኽእል?

ናትካ ክኸውን ዝግበኦ መልሲ ፡-

እንድሕር ድኣ ንዘጋጠመካ ናይ መሰል ጥሕሶት ፍፁም ክትፃወር ዘይክኢልካ ሕጋዊ ኣክሽን ንምወሳድ ካብ ሓደጋ ናብ ተዕቂበሉ ቦታ ክትከይድ እዩ ዝግባእ ።

ናይ ሰራሕተኛታት መሰል ዝጠበቐ ብርክት ዝበሉ ሓላፍነት ዘለዎም ካልኦት ኣካላት ኣለዉ እዩም ። ንሶም እዉን ሌበር ኣታቶ፣ ኣብ ኢትዮጵያ ኢምባስን ቆንስላ ጀነራል ቤት ፅሕፈታትን ፣ናይ ሰራሕተኛታት ማሕበር ፣ ናይ ኢትዮጵያ ኮሚኒቲ ማሕበር እንድሕር ድኣ ስልኪ ናይ ምርካብ ዕድል ኣሎካ ኾይኑ ንቤተሰብካ እቲ ዘጋጥመካ ዘሎ ዓይነት ምዝመዛ ምንጋር፣ብቐጥታ ናብ ኤጀንስዝ ምድዋልን እቲ ኤጀንሲ ምስቲ መስርሓይ ብምዝርራብ ነቲ ዝተፈጠረ ፀገም ብምዕጋት ንመሰልካ ክጠበቕ ምግባር ። እንድሕር ድኣ እቲ ኤጀንሲ እዚ እንተይገበረ እንድሕር ተሪፉ ጥርዓንካ ናብ ናይ ኢትዮጵያ መንግስቲ ነዚ ጉዳይ ዝምልከቶ መንግስታዊ ኣካል ወይ ናብ እትሰርሐሉ ሃገር ዘሎ ናይ ሰራሕተኛታት መሰል ዘኽብር ኣካል ጥርዓንካ ምቕራብ።

ብመሰረት ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ኣዋጅ ቁፅረ 923 /2008 ዓንቀፅ 43 ናይ ዝቐረቡ ቅሬታታት ከይዲ በዘም ዝስዕቡ ኣካይዳታት ይቐርቡ፡-

- ዝኾነ ዝተጠቐመ ሰራሕተኛ ወይ ናቱ ተወካሊ ናብ ሚኒስተር ሰራሕተኛን ማሕበረዊ ጉዳይን፣ ኣግባብነት ዘለዎ ብዓል ስልጣን ከም ኢምባሲ፣ ቆንስላ ጀነራልን ናይ ሰራሕተኛታት መሰል ዘኽብርን (ሌቨር ኣታቶ) ብምኽድ ብቃል ይኹን ብፅሑፍ ቅሬትኡ ከቐርብ ይኽእል።
- እንድሕር ድኣ እቲ ክጠርዕ ዝመፀ ብቃል ጥራሕ ኮይኑ ኣቲ ዝሰምዖ ዘሎ ዝምልከቶ ኣካል ብዓል ስልጣን እቲ ብቃል ዝተዛረበ ናብ ወረቐት ይፅሕፎሞ ድሓር የፈርሞ።

- እቲ ሚኒስቴር ወይ አግባብነት ዘለዎ ብዓል ስልጣን ብናይ ባዕሉ ተበግሶ ቃለጉባኤ ይሕዝ ወይ ድማ ብዛዕባ ናይ ሰራሕተኛ መሰል ጥሕሶት ካብ ካልኣት አካላት ብዝረኸበ ሪፖርት መሰረት ይሕዝ ።

ብመሰረት ናይቲ አዋጅ ዓንቀፅ 44 ጥርዓን ዘቕርብ አካል እዞም ዝስዕቡ ቁምነገራትን ብተወሰኹውን ካልኣት ገለፅቲ ዝኾኑ ነገራትን ግድን የካትት።

- ሽምን አድራሻን ጥርዓን መቕረቢ
- ሽምን አድራሻን እቲ ኤጀንሲ ሕቶ ዘቕርብ አንፃር ናይቲ ጥርዓን ዘቕረበ አካል
- ናይቲ ጥርዓን ቁምነገር፣ተቐራራብነት ዘለዎም ሓቅታትን ምክንያት ናይቲ ጥርዓንን።
- እቲ ድርጊት ዝተፈፀመሉ ግዜን ቦታን
- እትሓቶ መጠን ፣ካልኣት እውን እንተሃልዮም?
- ሓገዝ ዝወሰደሉ
- ካልኣት ቀረቤታ ዘለዎም ሓገዝቲ መረዳእታታትን

4.6. ንስራሕ ኣብ እትኸደሉ ሃገራት ዝህልው ሓገዝቲ ግልጋሎታት

እንድሕር እቲ ስራሕ ዘይፈትየዮ ፣ናብ ካልእ መስርሓይ ንምቕያር እንተደልዮ ወይ ድማ ናብ ገዛይ ክምለስ እንተደልዮ ንመን እዩ ዝዛረቦ?

ናትካ ክኸውን ዝግበኦ መልሲ ፦

ኣብ ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር አዋጅ ከምዝገለፃ እቲ ቀንዲ ስራሕ ቢሮ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ናይ ቅድመ ጉዕዞ ገለፃ ንስደተኛ ሰራሕተኛ ይህብ። ኣብ እዋን ገለፃ ሓገዝቲ ግልጋሎት ዝህባ ዝተፈላለዩ ድርጅታትን ናይ ርክብ መስመራትን ኣብ ኣረንተሽን እዋን ብዝርዝር ክግለፅ አለዎ።

ሓድ ሓድ ድርጅታት ሓጋዚ ግልጋሎት ዝህባሉ ኣብ ንስራሕ እትኸደሉ ሃገር ዘሎ ናይ ኤጀንሲ ተወካሊ ፣ ናይ ኢትዮጵያ ኢምባሲ ወይ ሚሲዮን፣ ናይ ኢትዮጵያ ኮሚቴ ተወካሊ (እንተሃልዩ)፣ ናይ ኢትዮጵያ ናይ ሰራሕተኛታት ማሕበር (እንተሃልዩ)፣ ዘይመንግስታዊ ድርጅታት፣ ናይ ንግዲ ማሕበር ተመሳሳላይ ትሕዝቶ ዘለዉን ኣብ ንስራሕ እትኸዱሉ ሃገር ዘለዎ መንግስታዊ ትካላት መሰረት ጌሮም አዮም።

ይኹን እምበር እተን ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ድርጅታት ንዓኻ ኣብ ዝሕግዛሉ እዋን ውስንነት ክህልውን ይኸእል እዩ።ብወገንካ ግን ብመሰረት እቲ ውዕሊ ስምምዕነት ሓላፍነትካ ብአግባቡ ክትወፃእ አለካ።

ካብ ድሌትካ ወፃኢ ፀገም እንድሕር አጋጢሙካ ማለት ኣብ ድሌት ፣ፃዕሪ፣ ምልዕዓል ውፅኢታዊ ብዝኾነ መንገዲ ሰራሕተኻ ንምስራሕ እንተአፀጊሙልካ ብቐዳምነት ክትገብሮ ዝግበኣካ ናብ አስራሒኻ ጥርዓን ምቕራብ እዩ። ብጀካ ንሂወትካ ሓደጋ ዘብፀሕ እንተዘይኮይኑ ተጓይኻ ክትወፅእ የብልካን ። ካብ መስርሓይ ብዘይ ምንም መግለፂ ምውፃእ ገንዘባውን ሕጋውን ሳዕቤን እዩ ዘለዎ። ንሱውን ናብ ፍትሒ ክትከዶ

ዝግበአካ ዝነበረ ዕድል ይቕንስ ብተወሰኸውን ንኹሎም ብሰንክኻ ዝጠፍኡ ጥፍኦታትን ወፃኢታትን ተሓታቲ ብምዃን ንኹሎም አስራሒ ዘውፀኦም ወፃኢታት ክትሸፍን ትግደድ።

ኣብ ልዕሊ እዚ ብዘይ ሕጋውያን ደላሎን መኸብላልቲን ትህደንን ምናልባትውን ናብ እስርቤት ክትኣቱ ትኸእልን። መሰርሓይ ኣካል ሂወትካ ኣብ ሓደጋ ምዃኑ እናፈለጠ ንዓኻ ንምስማዕ ድሌት እንድሕር ዘይብሉ ንኤጀንስኻ ወይ ኣብ ንስራሕ ትኸደሉ ሃገርዘሎ ናይ ኤጀንሲ ተወካሊ ምፅዋዕ ይከኣል እዩ።

እቲ ዝተርአየ ፀገም እውን ውዓል ሕደር ዘይብሉ እስካብ ዝተኸኣለ ፅዒርካ እንድሕር እዙይ ዘይተሳኸቡ ንኢትዮጵያ ወይ ድማ ሌቨር ኣታቹ ብተወሰኸ ንኣግባብነት ዘለዎ መንግስታዊ ብዓል ስልጣን ናይቲ ትሰርሑሉ ሃገር ብምሕባር እቲ ዝተርአየ ፀገም ክፍታሕ ምግባር።

ኣብ ብጣዕሚ ሰፋሕቲ ዝኾኑ ነገራት እቲ መሰርሓይ ንቲ መውፅኢ ማዕፆ ብምዕፃው ከይትወፁ ክገብር ይኸእል እዩ። ስለዚ ኩሉ ግዜ ናይ ዝምልከቶም ኣካላት ስልኪ ብምሓዝ ደዊልካ እቲ ተፈጠረ ነገር ክስተኻኸል ምግባር እዩ። ስልኪ ቁፅሪ ብልብኻ ምሓዝ ንኸምዚ ዝበለ ፀገም ብጣዕሚ ጠቓምን ተመካርን እዩ።

ከም ኣጋጣሚ ኾይኑ እንድሕር ድኣ ዶክሜንትኻ ብአስራሒ ተወሪሱ ናብ ካልእ ኣግባብነት ዘለዎ ኣካል ብኣካል ኬድካ ጥርዓንካ ብቻል ይኹን ብስልኪ ወይ ብኣካል እዞም ዝስዕቡ ነገራት ንክተቐርብ ትሕተት (ብተወሰኸ እቶም ዝሓለፉ ኣብ ላዕሊ ዘለዉ ብተደጋጋሚ ዝሕተቱ ሕቶታት ርኣይ)

- ናትካ ናይ መንነት መለለይ ካርዲ፣ናይ ስራሕ ፍቓድን ፓስፖርትን (ኣብ ኩሎም ኩነታት ስደተኛ ሰራሕተኛ ኩሉግዜ እዞም ዶክሜንታት ባዕሎም ክሕልውዎም ወይ ክሕዝዎም ይግባእ)
- ብዛዕባ አስራሒኻ ሓበሬታ ኣድራሻ፣ ስም ፣ንመፃኢ ዝተወሰነ ወይ ዝተነፀረ ናይ ስራሕ ቦታ (ብዓል ሞያ ብቑልጥፍ ከይዱ ቁፅፅር ንምግባር) ፣ ናይቲ ካምፓኒ ስልኪ ቁፅሪ ምሓዝ
- ብወረቐት ንዝኣቱ ጥርዓን ተመሳሳልነት ዘለዎ ጭብጢ መረዳእታ ንሶምውን፡- ናይ ደሞዝ መጠን መረጋገፂ ፣መኸፈሊ ስሊፕ ፣ናይ ስራሕ ውዕሊ ወይ ናይ ሰራሕተኛ መለለይ ካርዲ
- ዝተሰርሑ ምዝጉባት መዓልታት፣ ደሞዝ ተኸፈለሉ ፣ትርፌ ሰዓትን ብዓላትን ዝኣመሰሉ ምሳኻ ክትሕዞም (ከተምፀኡም) ኣለካ።

ኢምባሲ ወይ ሚሲዮን ማለት እንታይ ማለት እዩ? ናይ ሰራሕተኛታት ተኸታታሊ (ሌቨር ኣታቹ) ማለት እንታይ ማለት እዩ? ናይ ሰራሕተኛ ስደተኛታት ዝምልከቱ ነገራት ምፍታሕ ናይ ኢምባሲን ሌቨር ኣታቹን ዓብይ ስራሕ ድዩ?

ናትካ ክኾን ዝግበኦ መልሲ፡-

መንግስቲ ኢትዮጵያ ኣብ መብዛሕቲኡን ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ዘለዎ ሃገራት ኢምባሲ ወይ ቆንስላ ጀነራል መስሪቱ እዩ። እዚኦምውን ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ከይኖሩም ንኢትዮጵያ መንግስቲ እዮም ዝውክሉ እቲ ቐንዲ ስርሓም ድማ ክልቲኡን ሃገራት ቀዳነት ዘለዎ ርክበን ክጠናኸር ምግባር እዩ። ብተወሰኸ ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ንዝነብሩ ናይ ኢትዮጵያ ዜግነት ዘለዎም ኣካላት ናይ ሕጊ ከለላ ንምሃብ እዩ።

ናይ ኢምባሲታት ስራሕ ንኢትዮጵያ መንግስቲ ወኪሉ ኣብ መተኣናገድቲ ሃገራት ብመንፅር ናይ ዓለም ለኸዊ ሕጊ ናይ መንግስቲ ድሌትን ዜጋታቱን ኣብ ዝተወሰነ እዋን ከለላ ንምሃብ እዩ። ኢምባሲታት ምስ መተኣናገድቲ ሃገራት ኣብ ናይ ንግዲ ስራሕቲ፣ ምሕዝነታዊ ርክብ ምጥንኻር ዝህሉ ርክብ ክልቲኤን ሃገራት ፣ኢኮኖሚ ክልቲኤን ሃገራት ኣብ ምድንፋዕ ፣ባህላውን ሳይንሳዊ ርክብን የጠናኽሩ።

ብተወሳኺ ኣብ ኣፀጋሚ ኩነታት ዝርከቡ ዜጋታትን ስደተኛ ሰራሕተኛታትን ምሕጋዝ ዓብይ ስርሑ ኣዩ።ይኹን እምበር ስራሕ ንዝገደፍ ስደተኛታት ስራሕ ኣይደልዩሎምን። እቲ እምባሲ ቦቲ ናይ መተኣናገዲት ሃገር ዘሎ ሕጊ እዩ ዝመሓደር። ኣብነት፡- ሓደ ሰራሕተኛ ወንጀል እንተድኣ ሰራሑ ክሕግዞ ዝኽእል ናይ ሕጊ ብዓል ሞያ ብምድላይ ጥራሕ እዩ።

ብኻልእ ወገን ሌበር ኣታቼ ምስ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ዝተተሓሓዙ ዝለዓሉ ሃገራት ናይ ምርኣይን ናይ ምስትኽኻልን ቀጥተኛ ሓላፍነት ኣለዎ እዩ። ንሳ ወይ ድማ ንሱ ቐዳማይ ሓላፍነቶም ኣብ ወፃኢ ሃገር ናይ ዝሰርሑ ስደተኛ ሰራሕተኛታት መሰል፣ድክንነቶምን ክብርምን ንክሕሎ ናይ ናይ ምክትታል ሓላፍነት ኣለዎ። ብመሰረት ናይ ኢትዮጵያ ኣዋጅ ቁፅሪ 923/2008 ብምትሕብባር ሚኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ምኒስቴር ወፃኢ ጉዳይን ኣብ ናይ ኢትዮጵያ ኢምባሲ ወይ ቆንስላ ጀነራል ሌበር ኣታቼ ክምስርቱ እዮም።

ኣብዚ ሓዚ እዋን መንግስቲ ኢትዮጵያ ኣብ ኩለን ናይ ማእኸላይ ምብራቕ ዝርከባ ሃገራት ሌቨር ኣታቹ ንምምዳብ ኣብ ምድላው ይርከብ። ስለዚ ሌቨር ኣታቹ ሙሉእ ስርሑ ኣብ ዝጅምረሉ እዋን እቲ ቐንዲ ስርሑ ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ዝርከባ ሃገራት ዝህሉ ስደተኛ ሰራሕተኛ መሰሉን ክብሩን ንክሕሎ ከለላ ምሃብ ዝዓበየ ስርሑ እንትኾን ኢምባሲታትን ቆንስላታትን ድማ ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ሃገራት ኣብ ናይ ዲፕሎማሲያዊ ኣገባባት ይሕግዝዎም ። ብምጥቕላል እቲ ቐንዲ ምክንያት ምምዳብ ሌቨር ኣታቹ ናይ ዜጋታት መሰል ንምጥባቕን ንምክልኻልን ኣብ ወፃኢ ንዝርከቡ ሰራሕተኛ ስደተኛታት ዝተመቻቸዉ ስራሕ፣ ዝተሓለወ ክብርን መሰልን ክህልዎም ይሰርሑ።

4.7. ኣብ ተቐበልቲ ሃገራት ዝህልው ናይ ባህሊ ኣፈላላይን ፀገማትን

ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ምስራሕ እንታይ ኢኻ ትብሉኒ?

ናትካ ክኾን ዝግበኦ መልሲ ፡-

ሕድ ሕድ ተቐባሊ ሃገር ብምጥቕላል ኣብ ናይ ስደት ፣ ኣብ ናይ ሰራሕተኛ ስደተኛታት ብፍሉይ ናይ ባዕሉ ናይ ሕጊ ማዕቐፍ ኣለዎን እዩ። ናይ ኢትዮጵያ መንግስቲ ኣብ ክሊ ናይ ባዕሉ ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ኣዋጅ ቁፅሪ 923/2008 ብሰራሕተኝነት ንምስዳድ ዝፈቐደ ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ናብ ዘለዎ ሃገራት ጥራሕ ንኽልእኽ ሓበራዊ ውዕሊ ስምምዕነት ፈሪሞ እዩ።

አብዚ ክንርድኦ ዘለና ውዕሊ ስምምዕነት ናብ ዝተፈራረመናለን ሃገራት ምኽድ ሙሉእ ብሙሉእ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ውሑሳት እዮም ማለት አይኮነን። ምክንያቱ ንሕጋውያን ስደተኛ ሰራሕተኛታት እውን ብዙሓት ዓይነት መሰል ምግሃሳት ኣጋጣምታት የጋጥምዎም እዮም።

ይኹን እምበር ብዘሎ ናይ ክልቲኤን ሃገራት ሓበራዊ ስምምዕነት ናይ ኢትዮጵያ መንግስቲ ብዛዕባ ስደተኛታት ዝተሰማመዐሉ ሰነድ ሓበራዊ ስምምዕነት ከምዘሎ ርዱእ ኮይኑ አብተን ሃገራት ዘለዉን ሕጊ ተወሰነ ንምጥቃስ ኪታር፤ ኪንግደም አፍ ስዑድ ዓረብ፤ ዩናይትድ ዓረብ ኢሜሬትስን ካላኦትን ብዛዕባ ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት መሰል፤ ስራሕን ቅፅዓታትን ደንብን ተወሰኹ ግዴታታትን ናይ ሰራሕተኛ መሰል ዝወሃበ ከለላን አብቲ ሕጊ ተጠቂሱ እዩ (ሕዛል 1 ሰነድ 3 ረኣ አብቲ ዘውፅእዎ ሕጎም ዘጠቓልሎ ናይ ስራሕ ስዓታት (10 ሰዓት አብ መዓልቲ)፤ መዓልታዊ ዕረፍቲ (ካብ 9-12 ሰዓታት)፤ ናይ ዕረፍቲ መዓልቲ (1 መዓልቲ አብ ሰሙን)፤ ክፍሊት ደሞዝ (አብ ወርሒ ሓደ ግዜ)፤ ተሞኩሮኻ ንምርኣይ ዝወሃብ ጊዜ (ካብ 3-6 አዋርሓት)፤ ዓመታዊ ፍቓድ (ካብ 3 ሰሙን እስካብ 1 ወርሒ አብ ዓመት) ንስራሕ ብቐዕ ዝኾነሉ ዕድመ (18-60 ዕድመ)፤ ናይ ሕማም ፍቓድ (አብ ዓመት ሓደ ወርሒ)፤ ናይ አየር ክፍሊት (ደርሶ መልስ ሓደ ግዜ አብ ክልተ ዓመት) እዮም።

ይኹን እምበር ብዙሓት ፅንዓታትን ናይ ሚድያ ፀብፃብን ከምዘራጋግፁዎ እዚ ዝረቐቐ ሕጊ ብአስራሒ ንቲ ስምምዕነት ዘፍርስ እዩ፤ ስለዚ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ንስራሕ ናብ ማእኸላይ ምብራቕ አብ ዝኸዱሉ እዋን ኩሎም እቶም ከጋጥምዎም ዝኸእሉ አፀገምቲ ኩነታት ፈሊጦም ክኸዱ ይግባእ።

ብተወሳኺ ንሰራሕተኛ ከለላ ዝተውሃቡዎ ግዴታታት ዘጠቓልሎ መሰረታዊ ድሌታት ምምላእ (መንበሪ፣ምግቢ ጥዕና ሓለዋን) ንሰራሕተኛታት፤ ካብ አድልዎን ምዝመዛን ነፃ ምኒን፤ አብስራሕ ዘጋጥሙ ሓደጋታት ካሕሳ፤ ካብ ትሰርሖ ስራሕ ናብ ካሊእ ናይ ምቕያር አብ ተወሰኑ ኩነታት ከምዘጋጥም ቅሬታኻ ናብ ዝምልከቶ ብዓል ስልጣን ምቕራብ ንሱውን ሚንስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ልምዓትን ብናይ ኪንግደም ሱዑድ ዓረብ እንትኾን ኪታርን ሕቡራት ዓረብ ኢሜሬትስን ድማ አግባብነት ዘለዎ ብዓል ስልጣን ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ጥርዓን ከምዝርኢ ተገሊፁ እዩ።

ስለዚ አብ ማእኸላይ ምብራቕ ንምንባር እንታይ ኢኻ ትብላኒ? አብ ባህልን መነባብሮ ኩነታትን ማእኸላይ ምብራቕ ዝሰርሑን ዘይሰርሑን እንታይ እዮም?

ናትካ ክኾን ዝግብኦ መልሲ፡-

አብ ዓለም ዘለዎ ኩለን ሃገራት ናይ ባዕለን ባህሊ፤ ልምድን አመፃፀኦን ስለዘለዉን ካብ ካልኦት ሃገራት ይፈልዩን። ካብ ናይ ምልክት ቋንቋ ናብ ምዝራብ፤ካብ አክዳድና ናብ ሰላምታ ፤ ካብ ናይ ውልቀ ርክብ ናብ ብዓላት ምክባር ስለዚ ልምድታት ብእኡም ክንምራሕ እንተኮይንና ንገብሮን ዘይንገብሮን ነገራት ፈሊጥና ክንከድን ከባቢታት ይገዝኡና እዮም። ናትካ ዘይኮነ ባህሊ ብጣዕሚ ዘደናግፀካ ከጋጥመካ ይኸእል እዩ። ስለዚ ብቐዳምነት ንስኻ ክትሕዞ ዘለካ ናይ ባህሊ አፈላላይ ኖርማልን አብ ኩሉ ከጋጥም ዝኸእልን ጌርካ

ምርአይ አገዳሲ እዩ ። በዚ መሰረት እውን ኣብቲ ዘለኻዮ ዝህሉ ባህሊ ምፅናዕን ምግንዛብን የድሊ እዩ። ምኽንያቱ ኣብ ከይዲ መነባብሮ ከፀግመልካ ይኸእል እዩ።

ኣብ ጋልፍ ከኣፕሬሽን ካውንስል ሃገራት እቲ ዝለዓለ ዝበዝሖ ሰብ ዝሓዘ ሃይማኖት እስልምና እዩ። እዙይውን ምስ ባህሎም ኣተሓሓዝም ስለዝርእዎ ዓብይ ፅዕንቶ ዘለዎ እዩ። መብዛሕትኡ እቲ ናይ መነባብሮኦም ኩነታት ካብ ናይ እስልምና ሃይማኖት ዝተወሰደ እዩ። ስለዚህ እዞም ዝስዕቡ ነገራት ኣብ ግምት ኣእቲኻ እንተኹድካ ኣብቲ ማሕበረሰብ ፅቡቕ ተቐባልነት ክህልወካ ትኸእል።

ዝለዓለ ክብሪ ንሃይማኖትን ጎሳ (ዓሌት) ምሃብ :- ብዛዕባ ኣላህን መሓመድን ዝፃረረ ነገር ዝኾነ ነገር ዘይምዝራብን ዘይምስራሕን፣ ንዝኾነ ይኹን ሞስሊም ክብሪ ምሃብ፣ ምኽንያቱ ሙስሊም ኣብ ዕለታዊ ምንቅስቃሶም ትኹረት ዝህቡለን ነገራት እዚኤን እየን።

ፀሎት:- ሞስሊም እንተነኣሰ ኣብ መዓልቲ 5 ግዜ ፀሎት ይገብር እዩ ። ንሱውን ንጉሆ፣ቀትሪ ፣ምሽት፣ፀሓይ ክትፀድቅን ፣ፍርቂ ለይቲን ከይኑ ቅድሚ ምፅላዮም ኣእዳዎም ማይ ክሕፀቡ ይደልዩ ስለዚ ገፆም፣ኣእደዎምን ኣእጋሮምን ይሕፀቡ እዮም። ድሕረዚ ፀሎት ምስ ጀመሩ እንድሕር ሪእኻዮም ናብቲ ከበቢኦም ዘይምኽድ፣ ኣብ ቅድሚኦም ዘይምንቅስቃስ፣እዚ ብዝገባእ ኣብ ግምት ምእታው ኣገዳሲ እዩ።

ፆም:- ሞስሊም ኣብ ናይ ሮሞዳን ፆም እዋን ካብ ዝወግሑ ክሳብ ፀሓይ ትጠልቕ ናብ ከባቢ 29 ወይ 30 መዓልታት ኣይበልዑን ኣይሰትዩን። ኣብ ዝፆሙሉ እዋን ኣብ ቅድሚኦም ምግቢ ዘይምብላዕን ምግቢ ዘይምቕራብን ከምዚ ዝበለ እንተረኣዎ ግን ይቕየሙን ይናደዱን እዮም። ስለዚ ካብ ከምዚ ዝበለ ነገር ምጥንቓቕ ጠቓሚ እዩ።

ዝተወሰኑ ምግብታት ዘይምብላዕ :- ሓድ ሓድ ምግብታት ኣብ ምግብነት ሞስሊም ዝተኸልከሉ እዮም። ዘም ከምዚኦም ዝበሉ ምግብታት ባዕሎም ድሌት ሃልዮም ኣንተዘይኮይኑ ካብ ምድላው ተጠንቀቕ። እንድሕር ድኣ ንሃይማኖታውያን ቤተሰብ ምግቢ ተዳሉ ኼንካ ሓድ ዓይነት ኣቕሓ ዘይምጥቃምካ ኣረጋግፅ ። ዝተኸልከሉ ምግብታት ዝሰራሕኻሉ መሊስካ ድማ ንዕኡም ምግቢ ኣይተቕርበሉን። ኣብቲ ከባቢ ንምግብነት ዝተኸልከሉ ነገራት ከይህልው ምርግጋፅ ኣገዳሲ እዩ።

ስግዳን:- ዓርቢ ንሞስሊም ናይ ስግዳን መዓልቲ እዩ ናይ መንግስቲ መስራቤታትን ባንክታትን ንክልተ ሰዓታት ዝኣከል ይዓፀውውን እዮም ። ስለዚ ኣብታ ዕለት ናብ መስጊድ ብምኽድ ይሰግዱ እዮም ።

ኣክዳድና ባህሪ:- ሞስሊም ደቂ ኣንስትዮ ትሑትን ነብሰን ዝሸፍነን ክዳን እየን ዝኸደና ።ኣብ ናይ ህዝቢ ቦታታት ርእሰን ይሸፈናን ሙሉእ ነብሰን ዝሸፍን ይኸደናን እየን። ሞስሊም ዘይኮና ደቂ ኣንስትዮ ናብ ህዝቢ ዘለዎ ከባቢታት እንትኸዳ ዘመናዊ ዝኾነ ክዳን እየን ዝኸደና ስለዚ ነብስኻ ኣስጢሙ ዝሕዝ ክዳን ምኽዳን ብጣዕሚ እዩ ዘናድዶም ስለዚ ከምዚ ዓይነት ክዳን ክትክደን ኣይፈቕዱን። ኣብ ላዕሊ ኣእዳው ኣብ ታሕቲ ድማ ኣእጋር ዝሸፍን ወይ ድማ ነዊሕ ክዳን ደቂ ኣንስትዮ ምኽዳን እንትከኣል ደቂ ተባዕትዮ ድማ ቁምጥ ምኽዳን ስለዘይፍቀድ ክኸደኑ የብሎምን።

4.8. መሰረታዊ ሕጎችን አብ ክሊ ምምላስን ምቅልቓልን

ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ሃገራት ብ ናይ ገዛ ሰራሕተኛነት እናሰራሕኹ ፀኒሐ ኣብዚ ቀረባ እዋን ናብ ኢትዮጵያ ተመሊሰ ናይ ንግዲ ስራሕቲ ክሰርሐሉ ዝኸእል ገንዘብ ዓቕረ እዩ። ክሕግዚ ንዝኸእል ኣካል ንመን ክረክብ?

ናትኻ ክኾን ዝግብኦ መልሲ፦

ንንግዲ ስራሕቲ ከጀምረኻ ዝኸእል ገንዘብ ሒዝኻ ምምፃኽ እንኳን ኣሕጎሰኻ፣ ብምቕፃል ብ ናይ ከባቢኻ ኩነታት ኣበይን ከመይን ንግዲ ስራሕቲ ከምትጀምር እኹል ሓበሬታ ከይረኽብኻ ገንዘብ ምውፃእ ኣይትጀምር። ባዕልኻ ናይ ዕዳጋ ዕንዓት ክትገብር ትኸእልን መዋፃኣይን መትረፋይን ዝኾነ ኣየናይ ከም ዝኾነ እውን ክትንፅር ትኸእል ኢኻ። ብተወሳኺ ነቲ እትደልዮ ዓይነት ንግዲ ስራሕቲ ምናልባት ብዓል ሞያን ተሞክሮ ዘድልዮን ከይኸውን ምፍላጥ ኣገዳሲ እዩ።

ስለዚ ናይ ኢንተርኒት ኢንተርኔት ስልጠና ንክህቡኻን ኣግባብነት ዘለዎ መንግስታዊ ኤጀንሲ ኣብ ከባቢኻ ስልጠናን ኦረንቴሽንን ንክህቡኻ ኣማኸሮም። ኣብዚ ሰዓት እዙይ ዓይነት ግልጋሎት ዝህብ ኣካል ስራሕ ፈጠራን ምግብ ውሕስናን ቤት ፅሕፈት እንትኾን እዚ ቤት ፅሕፈት ኣብ ወረዳ ይኹን ኣብ ከተማ ምምሕዳር ኣሎ እዩ። ብተመሳሳሊ ድማ ኣብ ገጠር ወረዳ ብፍላይ ድማ ኣብ ግብርና ቤት ፅሕፈት ዘሎ ኹይኑ ቤት ፅሕፈት ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ብተወሳኺ ናይ ንግዲ ስራሕቲ ስልጠና ካብ ዘይ መንግስታዊ ትካል ይኹን ካልኣት ተመሳሳልነት ዘለዎም ኣካላት ስልጠና ንክህቡ የተሓባብርን የሰልጥንን እዩ። ብተወሳኺ እዚ ቤት ፅሕፈት እዚ ናይ ስራሕ ስእነት ካርዲ የዳልዉን መዝጊቡ እንትህብ እዙይ ውን ስራሕ ዘይብሎም ወገናት ኣብ ከባቢኦም ናይ ስራሕ ዝተረኽቡሉ ግልጋሎት ክረኽቡ ይሕግዝ። እንድሕር ድኣ ብጮር ምስ ካልኣት ሰባት ክሰርሑ ደልዮም ድማ ንቤት ፅሕፈት ስራሕ ዕድል ፈጠራን ምግብ ውሕስናን ምምኽር ኣገዳሲ እዩ።

ብዛዕባ ትደልዮ መበገሲ ካፒታል ናብ ቤት ፅሕፈት ማይክሮ ፋይናንስ ክልእኽኹም ይኸእሉ እዮም (እንድሕር ልቓሕ እንተደልዩ) ማዘጋጃ ቤት ድማ (ንስራሕ ዝኸውን ቦታ እንተደልዮም) ግልጋሎት ይህብዎም። ይኹን እምበር ክትፈልጡ ዘለኻ ማዘጋጃ ቤት ይኹን ማይክሮ ፋይናንስ ናይ ባዕሎም ዝኾነ ስታንዳርድ፣ ከይዲ ኣፈፃፀማ ስራሕን ቅድሚያ ግልጋሎት ዝህብዎን ኣካይዳ ስለዘለዎም ንቶም መስፈርታት ከተማ ድልው ብምኺን ምስዞም ትካላት ስምምዕነት ምፍጣር።

ናብ ማእኸላይ ምብራቕ ተሰዲዶ ነይረ ኣብዚ ቐረባ እዋን እዩ ተመሊሰ። ኣብ መንግስታዊ ይኹን ኣብ ዘይ መንግስታዊ ተቆፂረ ክሰርሕ ይደሊ። ነዚ ግልጋሎት እዚ ንክረክብ ንክሕግዚ ንመን ክረክብ?

ናትኻ ክኾን ዝግብኦ መልሲ፦

አብ ዝኾነ ይኹን ትካል ንምቕፃር መስፈርታት ከም ዘለዎ ምፍላጥ አገዳሲ እዩ። ንአብነት ገናሒ መኪና (ሹፌር) ኬንካ ክትቁፀር እንተደሊኻ ናይ መዛወሪ ፍቓድን (ማንጃ ፍቓድ) እቲ ዝነኣሰ ደረጃ ትምህርቲን ክህልወካ ኣለዎ። ን ናይ ዋርድያ ስራሕቲ እንድሕር ክትቁፀር ደሊኻ ድማ አብ ምክልኻል ሃገር ወይ ተመሳሳሊ ዘለዎ ተሞኩሮን ዝነኣሰ ደረጃ ትምህርትን ክማላእ ይግባእ። ብዝኾነ ይኹን አብ ትወዳደረሉ ትካልን ሓላቓኻ መን ከምዝኾነን ክተሟልኡ ዝግበኣካ መዐቀሪታትን ምግላፅ የድሊ እዩ።

አብ ወረዳ ቤት ፅሕፈት ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ብምኻድ ከመይ አብ ስራሕ ከምትቁፀር ምኽርን ሓበሬታን ምርካብ። ብተወሳኺ አብ ከባቢኻ ዘለዉ ሕጋውያን ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራኽብቲ ኤጄንሲታት ብምኻድ ዘለዉ ናይ ስራሕ ዕድላት መሰረት ዝገበረ ናይ ስራሕ መማረፅታት ምፍላጥ ወሳኒ እዩ።

ልጋብ - 1

ዝተጠረዘ መምርሒ

ጥራዝ -1

መምርሒ ውሕስና ዘለዎ ናይ ሰራሕተኛታት ስደት³

1. ቅድመ ጉዕዞ

ሀ - ናብ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ቅድሚ ምውሳኔካ ኣቕዲምካ አብ ግምት ክኣትው ዝግብኡም ቁልፊ ነገራት፡-

- ቅድሚ ውሳኔ ምስ ቤተሰብ ምዝርራብ ሓገዝን ወሳኒን ምዃኑ ብምርዳእ ብዛዕባ እቲ ጉዳይ ምስ ኩሎም ቤተሰብ ምዝርራብ። ምኽንያቱ ናታቶም ሓሳብ ብኣካል ይኹን ብሓሳብ ንዓኻ ጥንካረን መተባብዕን ይኸውን እዩ።
- ብዛዕባ መን እቲ ገንዘብ ይሕዝ፣ ብኸመይ ይቆፃፀርዎ፣ አብ ወርሒ ክንደይ ዝኣክል ክትዓቕር ኢኻ ዝብል ምስ ሽቶኻ ንክተዕውት ምስ ቤተሰብ ምዝርራብ።
- ናይ መሰደዲኻ ቀንዲ ምኽንያት እንታይ ከምዝኾነ ነፅር (አብነት፡- ዝግዝኡ ንብረታት፣ ናይ ቆልዑ ትምህርቲ፣ አብ ፈለማ እዋን ዝቕመጥ መበገሲ ካፒታል ወዘተ)
- ድሕሪ ምስ ቤተሰብ፣ ሰበስልጣናትን ግልጋሎት ውሃብትን ምምይያጥካ ግልፂ ዝኾነ ናይ ምቅልቓል ትልሚ ክህልወካ ይግባእ።
- ካብ ዝተረኸበ ሓበሬታ መሰረት ጌርካ ውሳኔኻ ወስን። ብቐሊሉ ን ዝኾነ ይኹን ኣካል ብቓላት ኣይትእመን። ንዝተፈላለዩ ሰባት ሕቶ ሕተት።
- ካብ ተኣመንቲ ዝኾኑ ምንጭታት ሓበሬታ ርኽብ (ብሕጋዊ መንገዲ ዝምልምሉ ኤጄንስታት፣ ናይ ኢትዮጵያ መንግስቲ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን) ብዛዕባ አብ ዝተፈላለያ ሃገራት ዘሎ ዝተፈላለዩ ናይ ስራሕ ኩነታት ትኽክለኛ ሓበሬታ ክትረክብ ትኽእል ኢኻ።

- አብዚ ሐዚ እዋን ዘሎ ገንዘብካን ኣብ ንስራሕ እትኸድሉ ሃገር ምስክድካ ክረኽቦ እዩ ኢልካ እትግምቶ ገንዘብካ ኣነፃፅር።
- ክትዓቁር ትኽእል ዲኻ ኣይትኽእልን ንምፍላጥ ኩሉ ወፃኢታትካ ክንደይ ከምዝኸውን ፀብፀቦ እንኮላይ መንበሪ፣ ትራንስፖርት ናብ ስራሕ፣ ምግብን ናይ መተሓፃፀቢ መሳርሕታትን ወዘተ

እዞም ቀደሎም ዘለዉ ንባዕልኻ ሕተት፦

- ትልሚ “ለ” ኣለኒ ድዩ (ኣነ ዝኣምኖ ሓደ ሰብ ንዓይ ክሕግዘኒ) እንድሕር ድኣ ዝሓዝኩምዎ ነገራት ብትልሚ እንተዘይተፈፃሞም?
- ብሰላም ናብ ንስራሕ ዝኸድሉ ሃገር ክበፅሕ ድዩ? ኣብ ጉዕዞይን ኣብቲ መብዲሒ ዓዲ ኣብ ስራሕ እናሃለኹን ኣካላዊ፣ ሕጋውን ወይ ገንዘባዊን ሓደጋታት ክጋጥሙኒ ድዮም?
- ባዕለይ ንባዕለይ ንምሕጋዝ እኹል ዝኾነ ዘይምለስ ገንዘብ ኣለኒ ድዩ?
- መሰለይን ከመይ ጌረ ንመሰለይ ከምዝጣበቕን ይፈልጥ ድዩ?
- ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ግልጋሎት ንምርካብ ምኽንያተይ ብደንቢ ተረዲኤዮ ድዩ?
- ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ምድላይ ቤተሰብይ ዕላምኡ ተረዲኡምለይ ድዮም?
- ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ንምርካብ ብቑዕ ድዩ? (ዕድሙ፣ ደረጃ ትምህርቲ፣ ናይ ስልጠና ሰርቲፊኬትን ናይ ሕክምና መዐቀንታትን ወዘተ)
- ኣብ ዓዲ ውሽጢ ዘለዉ ናይ ስራሕ መማረፅታት ኣፅኒዑዮም ድዩ?
- ኣብ ዝመረፅክዎ ዓይነት ስራሕ ንኽኣቱ ዝወፁ መዐቀንታት ክእለት፣ ተወዳዳሪይነት ብምኽን ንኽማልእ ክእለት ኣለኒ ድዩ?
- ኣነ ኣብዘዩለኹሉ እዋን ህፃናት ቤተሰብይ መን እዩ ክሕብሕቦም
- ደቀይ ትምህርቶም ሓደ ቅርበት ዘለዎ ሰብ ክከታተሎም ድዩ?
- ቤተሰብይ ካብ ናተይ ሓገዝ ወፃኢ ካብ ዕለት ናብ ዕለት ዘሎ ስራሕቲ ክሰርሕዎ ይኽእሉ ድዮም?
- ቅድሚ ንስራሕ ናብ ስደት ምኽደይን ውሳኔ ቅድሚ ምውሳኔይን ምስ መን እዩ ዝራኽብን ምኽሪ ዝረክብን?

(ካብ ሲሪላንካ ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋርን ውድብ ስራሕ ዓለምን ዝተወሰደ 2015)

ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ፣ ህፃናት ፣ቤተሰብ ፣ኣረጋውያንን ኣዝማድን ፣ኩሎም ኣዝማድ፣ ኣሓት፣ ኣሕዋት፣ ጎረባብቲ ወዘተ ... ብዛዕባ ዝምልከቶም ምዝርራብን ምኽርን ሓገዝን ምርካብን። ግልጋሎት ወሃብቲ ፣ርእሰ መምህራን ፣ሃይማኖት መራሕቲ፣ ብኣኣቶም ዝተውሃቡ ግልጋሎታትን ኣነ ካብ ሃገር ኣብ ዝወፃኹሉ እዋን ንቤተሰብይ ዝሓገዝዎም ሃገዛትን ዝተፈላለዩ ዓይነት ግልጋሎታትን ምርዳእ።

ለ - ንምኽድ ምድላው

ኣብ ወፃኢ ኬድካ ንምስራሕ ሓደ ጊዜ እንተወሲንካ

- **ተቐባልነት ዘለዎ ፓስፖርት ምሓዝ ፦** ፓስፖርት ከመይ ጌርካ ከምትረክብ ምምኽር (ፓስፖርት ዝረጋገፅ (ዝወሃብ) ብናይ ኢትዮጵያ ኢሚግሬሽን ብዓል ስልጣን)

- **ንስራሕ ናይ ትኸደሉ ሃገር ሺዛ ምሓዝ** :- ናይ ሰራሕ ሺዛ (ናይ ጎብናይን ንበዓላት ዝኸዱን ሺዛ ኣይኮነን) ንወፃኢ ዜጋ ዝወሃብ ኣብቲ ሃገር ክትነብርን ክትሰርሕን ዝተፈቐደልካ ምዃኑ ዘርኢ እዩ ።

ኣብ እዋን ምውፃእ ሺዛ ክቐርቡ ዝግበኡም ዶክሜንታት ሺዛ

- ሕጋዊ ፓስፖርት
- ናይ ሕክምና ሪፖርት ወይ ሰርተፍኬት
- ናይ ፖሊስ ሪፖርት
- **ናይ ቅድመ ጉዕዞ ስልጠና ሰርተፍኬትን ናይ ሙያ ስልጠና ብቕዓት መረጋገፅን ምሓዝ (ምርኅብ)**:- ናይ ስልጠና ሰርተፍኬት ምሓዝ ግዴታ እዩ ። ብዙሓት ዓይነታት ናይ ስልጠና ፕሮግራማትን ክፍልታትን ኣለው ። ብፍላይ ድማ ንተወሰነ ስራሕን ግልጋሎትን ዝተቐረፀ ።
- **ናይ ስራሕ ውዕል ስምምዕነት ምርኅብ**:- ቅድሚ ምጉዕዓዝካ ኣብ ናይ ምልመላ ኤጀንሲ ብምኽድ እቲ ናይ ውዕሊ ስምምዕነት ምፍራም ። ኣብቲ ዝፍረመሉ ውዕሊ ኩሎም ተዘራሪብኩሙሎም ኣረጋግፀ እንድሕር ደሊኻ ውን ንሓደ እትኣምኖ ኣምፂእኻ ከንብበልካ ምግባር ይከኣል እዩ ። እዚ ውዕሊ እዚ ኣብ ናይቲ ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ኤጀንሲ ይጣበቕ ብተወሰኺ እውን ኣብ ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛ ብምጥባቅ ናይቲ ሰራሕተኛ ሴፍቲን ፅቡቕ ክብርን ክህልዎ ሓደ ኮፒ ክሕዝ ይግባእ ።
- እዞም ስዒቦም ዘለው ፊርማታትን ድጋፋትን ኣብ ውዕሊ ስምምዕነት ክህልው ይግባእ ።
 - ✓ ናይ መስረሓይ ፊርማ
 - ✓ ናይ ወፃኢ ወኪል ፊርማ
 - ✓ ናይ ውሽጢ ዓዲ ወኪል ፊርማ
 - ✓ ናይ ሰራሕተኛታት ፊርማ
 - ✓ ብሚ.ሰ.ማ ጉዳይን መረጋገፂ

ንምኽድ ምድላው :-

እንድሕር ደኣ ኩሎም ኣብ ላዕል ዝተገለፁ ኣዳሊኻ እቲ ትክክለኛን ኣድላይን ዝኮነ ንጉዕዞ መረጋገፂ ረጂብካ ንጉዕዞ ንበዕልኻ ምድላው ። ሕጂ ኣብ ግምት ክተእትዎም ዝግቡእኻ ስዒቦም ዘለው ነገራት እትርኤሉ ሰዓት እዩ ።

- እቲ ትካል ስራሕ ዘዳለው ምዃኑ ኣረጋግፀ / ኣጠቓላሊ ናይ ስራሕ ኩነታትካ ብዝምልከት ብዝርዝር ምፅሓፍ (ደመዝ ፣ ሰዓታት ወዘተ)
- ናይ ስራሕ ፍቓድ ከምዝተውሃበካን ሕጋዊ ኣግባብነት ዘለዎ ናይ ኢሚግሬሽን ፍቓድ ብሕጋዊ መንገዲ ንኸተስርሕን ኣብኡ ክትፀንሕን ዝገልፅ መረዳእታ ምህላውካ ኣረጋግፀ
- ንኹሎም ጠቀምቲ ዶክሜንታትካ ኮፒ ብምግባር ዘረጋገፅካዮም ምዃንኻን ኣብ ጥቁብ ዝኮነ ቦታ ኣብ ዝሓቕጥካ ኣረጋግፀ።
 - ✓ ናይፓስፖርትኻ ኮፒ

- ✓ ናይ ስራሕ ውዕልኻ ኮፒ
- ✓ ናይ ዓዲ ውሽጢን ወፃኢን ሰራሕተኞቻት ዝምልመልሎም ኤጀንስታት ምርከብ ዝምልከት
- ✓ ዝርዝር ናይ ኣስራሒ ኩነታት እንድሕር ሃልዩ
- ✓ ብዛዕባ ናይ ኢትዮጵያ ኢምባሲ ኣብትሰርሖሉ ሃገር ዝርከብ ዝርዝር ትሕዝትኡ ምሓዝ

- ናይ ምዕቋር ባህልኻ ንኽዓቢ ኣብ ዓድኻ ብሽምካ ባንኪ ኣካውንት ምኽፋት
- እንክትመላለስ ብምዕሩይ ዝኾነ ትራንስፖርት ንክትመፅእን ክትከድን ትልሚ ምውፃእ
- ኩሎም ዕላዊ ዶክሜንታት ምውሳድ (ፓስፖርት ፣ ናይ መስረሒ ሰርተፍኬት ፣ ውዕሊ ስምምዕነት ወዘተ) ብተወሳኺ ጠቓሚ ዝኮነ ስልኪ ቼዕርታት ምሳኽ ምሓዝ።
- ንስኻ ምስ ኸድካ ኩሎም ንብረትካን ካልኣት ሃፍትኻን ካብ ቤተሰብ ክከታተል ዝኽእል ሰብ ምቕማጥን ኩለመዳይ ምድላዎት ምግባርን።
- ኣብ ኸባቢኻ ንዘለው ሰባ ስልጣናት ብዛዕባ ናትካ ትልሚ ምሕባር ምክንያቱ ንቤተሰብካ ንክረእዎምን ክሕግዝዎምን ኣብ ንስኻ ትምለሰሉ እዋን እውን ክሕግዙኻ ይኽእሉ እዮም።

ዓብይ ሻንጣ ፣ ናይ ኢድ ጉዕዞን ናይ ኢድ ሻንጣን

- ዝሓዝካዮ ክብደት ሻንጣን ጉዕዞን ካብ ናይ ጉዕዞ ቲኬት ዝፈቐዶ ንላዕሊ ከይኸውን ምርግጋፅ።
- ናይ ኢድካ ጉዕዞ ልዕሊ 7 ኪሎ ግራም ከይኸውንን ዝተኸልከሉ ነገራት (በላሕቲ ነገራት ፣ ብረት ወይ መሳርያ ፣ ሓዊ ብቀሊሉ ክስሕቡ ዝኽእሉ ነገራት ፣ ብርክት ዝበለ ፈሳሲ) ከይህልው ምርግጋፅ።
- ብጣዕሚ ጠቐምቲ ዝተብሃሉ ነገራት ባዕልኻ ምሓዝ ንሳምውን ፡- ፓስፖርትን ኮፒኡን ፣ ትኬት ፣ ናይ ገንዘብ ቦርሳ ፣ ናይ ወፃኢ ወኪል ሓበሬታኡን ስልኪ ቁፅሩን ፣ ናይ ዓዲ ውሽጢ ወኪል ፣ ኣስራሕን ኢምባሲን ዝርዝርም ምሓዝ።
- ናይ ውልቀ ንብረታት ምህላዎም ምርግጋፅ ናይ ስኒ ብሩሽ ፣ መበፀሪ (ሚዶ) ወዘተ ፣መድሓኒታት ንሰለስተ ወርሒ ዝኸውን ኣብ ውሽጢ ሻንጣኻ ምሓዝን ኣብ ኣየር መንገድ ምርግጋፅን። ናይ ስኒ ብሩሽን ሚዶን ኣብ ናይ ኢድ ሻንጣ ምሓዝ ብጣዕሚ ጠቓሚ እዩ።
- ንጉዕዞኻ ምቐት ዘለዎምን ንባህላዊ ምቕዋት ዝኾኑን ክዳውንቲ ኣብ ጉዕዞኻ ምምራፅ። ብተወሳኺ ውን ጃኬት፣ ሻርባ ወዘተ ተስማዕማዒ እንተኾይኑ ምሓዝ።
- ኣብ ሻንጣኻ ሽምካን ኣድራሻኻን ናይ ትሰርሖሉ ቦታን ብግልፂ ኣብ ሻንጣኻ ክልጠፍን ኣብ ዝረኣ ናይ ሻንጣኻ ኣካል ክሳብ ትቐበሎ ክፀንሕን ዝኽእል ምኪኑ ምርግጋፅ።
- ሻንጣኻ ብንእሽተይ ቁልፊ ዝተዓፀወ ምኪኑ ምርግጋፅን እቲ መፍትሕ ኣብ ናይ ኢድካ ንእሽተይ ሻንጣ ምሓዝን ኣገዳሲ እዩ።
- ዘይተፈቐደ ንብረት ይኹን ካልእ ነገር ኣብ ኢድካ ፣ ንስራሕ እትኸደሉ ሃገርን ዝኾነ መመሓላለፊ ሃገርን ዘይፈቐደ ነገር ዘይሓዘካ ምኪኑን ምርግጋፅ። (ኣብነት ፡- ናይ ሃይማኖት ክብርታት ፣ ስእልታት ፣ እንስሳት ፣ ኣልኮል ፣ ሓሺሽ ፣ ብረት ፣ ፈንጂ)
- ናይ ዝኾነ ይኹን ሰብ ሻንጣ ኣብ ውሽጡ እንታይ ከምዘሎ ሰለዘይትፈልጥ እንተለመነካ እውን ዘይምሓዝ።

2. ምጉዓዝ (ምኽድ)

ናብ ኣየር መንገድ ምጉዓዝ

- ምስ ናይ ኢትዮጵያ ኣየር ትኬት ሲስተም ምልላይ (ፈሊጥካዮ ምፅናኽ)
- ኣብቲ ትኬት ዝተገለፀ ሽም ኣየር መንገድን ትበረሖ ግዜን ብደንቢ ተረዳእኻ ምፅናኽ
- ኣብ ናይ ጉዕዞ ትኬትካ ካብ ዝተገለፀ ማለት ካብ ትበረሖ ሰዓት ንቕድሚት ቅድሚ 3 ሰዓት ኣብ መንገዲ ኣየር ምእታውን ትራንስፖርት ዝተዳለወልካ ምዃን ምርግጋፅን ።
- ብዛዕባ ዝኾነ ይኹን ስፔሻል ምግባር ምርጫኽ ከም ኣትክልትን ካልእ ምግብን እንተደሊኻ ንቲ መንገዲ ኣየር ምሕባር ።
- ቅድሚ ምብጋስካ ፅቡቕ ክዳን ምኽዳንን ንባዕልኻ ፍሬሽ ክትኮንን ከምዘለካ ኣስተውዕል ።
- ቲኬትካ ፣ ፓስፖርት ፣ ቪዛ ዶክመንት ፣ ናይ በረራ ዝርዝር ፣ ናይ ስፖንሰርካ ዝርዝር ፣ ኣብ ኣየር መንገድ ኣብ ትሰርሖሉ ሃገር ዝቕበለካ ሰብ ዝርዝር ፣ ናይ ኢትዮጵያ ኤምባሲ ስለኪ ቁፅሪ ኣብ እትሰርሖሉ ሃገር ኩሎም ኣብ ዕቕብ ዝኾነ (ውሑስ ዝኾነ) ብቀሊሉ ንክትረኽቦ ኣብ ናይ ኢድ ቦርሳ ምቕማጥ ወይ ምሕላው ።
- ንዘይፍለጥ ሰብ ዝርዝር ኣድራሻኽ ዘይምሃብ ምኽንያቱ ምናልባት ክቕጥቅጠካን ንዘይሕጋዊ ድለላ ከውዕለካን ከታልለካን ይኸእል እዩ ።

ኣብ መዕርፎ ነፈርቲ

- ኣብቲ መዕርፎ ነፈርቲ ዘሎ ሓበሬታ ዴስክ ምስተርእኻ ናብ ትክክልኻ ናይ መጓዓዚ መእተዊ ቦታ ትኸድ ምህላውካ ምርግጋፅ ድሕሪ ናይ ሓበሬታ ቦርድ ምርግጋፅ ኣብቲ ናይ መንገዲ ኣየር መፍለጢ ቦታ ብምእታው ክትረኣ ኣብ እትክእለሉ ቦታ ምዃን ። ሓድሒ ግዜ ኣብቲ መእተዊ መረጋገፂ ቦታ ዘይሕጋዊ ንብረታት ዘይሓዘካ ምዃንካ ንምርግጋፅ ናይ ጉምሩኽ ኣፈሰራት ናይ ባዕሎም መረጋገፂ ሜላ ተጠቒሞም ይሰርሑ እዮም።
- ቅድሚ ናብ ፔክ ኢን ካውንተር ምእታውካ ፓስፖርትኻን ትኬትካን ይረጋገፅ እዩ ። ንድሕንነትካ እንትበሃል ሻንጣኽ ንካልኣይ ጊዜ ክረጋገፅ እዩ ።
- ናይ ካልእ ዘይትፈልጦ ሰብ ሻንጣ ሓዘለዎ እንተበለካ ዘይምሓዝ ምኽንያቱ ኣብ ውሽጢ ዘለው ነገራት ሰለዘይትፈልጦም ዘይሕጋዊ ዝኾኑ ነገራት ክህልውዎ ሰለዝኸእሉ እምቢ ንምባል እንተፀገሙካ ኣብ ውሽጡ እንታይ ከምዘሎ ከይረኣኻ ምሓዝ ፅቡቅ ኣይኮነን ።
- ኣብ ተመሳሳሊ ኣየር መንገድ ክትኣቱ ፓስፖርትኻ ፣ ኣየር ትኬትኬትካን ሻንጣኽን ኣርእዮም ካብኡ ናይ ቦርዲንግ ፓስ ወረቐትካ ሓዝ። ናይ ሻንጣኽ መፍለጢ ትኬት እውን ተቀበል እንድሕር ደኣ መንገድኽ ብትራንዚት ኮይኑ ንቕድሚት መሕለፊ ቦርዲንግ ፓስ ምሓዝካ ኣረጋግፅ።
- ኣብ መዕርፎ ነፈርቲ ናይ ኢድካ ጉዕዞ ይኹን ሻንጣ ንበይኑ ዘይገደፍካ ምዃንካ ኣረጋግፅ ።
- ናብ ቦርድ እትኸደሉ ካርዲ ብትኽክል ዝመላእኻዮ ምዃንካ ኣረጋግፅ
- ናብ ናይ ኢሚግሬሽን ትኬት መሸጢ ብምኽድ ፓስፖርትኻን ቦርዲንግ ፓስን (መሕለፊ) ንምርግጋፅ ምሃብ
- ናይቲ በረራ ሓበሬታ ቦርድ ምርኣይን ምርግጋፅን ትኸደላ ኣየር ተጓዓዝቲ ተእትወሉ ሰዓት ምክትታልን

- ናብ ናይ ቦርዲንግ መእተዊ ብናይ ካብ ቐረፅ ነፃ ዝኾኑ ነገራት ዝሸየጡሉ ቦታ ጌርካ ምሕላፍን ኣብቲ ናይ ቦርዲንግ ፓስ ብዘምልክተካ መሰረት ናብ ቦርዲንግ መእተዊ ምኽድን ብናይ ኣየር መንገድ ሰራሕተኛታት ሓበሬታ ክሳብ ዝወሃብ ኣብ መፅንሒ ቦታ ምፅናሕ ::

ኣብ በረራ እዋን :-

- ብመሰረት ቦርዲንግ ፓስ ዝተውሃበካ ቁፅሪ መሰረት ኣብ ወንበርካ ኮፍ ምባልካ ኣረጋግፅ
- ብዘይካ ንእሽተይ ናይ ኢድ ቦርሳ ኣብ ልዕሊ ወንበርካ ዝርከብ ናይ ቀለልቲ ሻናጡ መቐመጢ ብኢድካ ዝሓዝካዮም ጉዕዞታትን ኣብ መቐመጢ ምቕማጥ
- ኣብ ኣየር ውሽጢ ንዝወሃቡ መምርሒታት ብትኽኽል ምድማፅ ምክንያቱ ይጠቅሙኻ እዮም :: እንድሕር ድኣ ዝኾነ ሓበሬታ ደሊኻ ሓገዝ ንክትረክብ ሕተቶም ::
- ካብ ናይ ኣየር መንገድ ባጀት ወፃኢ ቀለልቲ ምግብን መስተን ዘይኸፈሎም ክወሃበካ ይኽእል እዩ ::
- ንካልኣት ተጓዳዝቲ ብዘይጎድእ ባህሪ ምጉዳዝ ወይ ዘይምርባሽ

ኣብ ንስርሕ እንትኽደሉ ሃገር ምስ በፃሕኻ

- እቲ ናይ መውረዲ ካርዲ ብትኽኽል ተመልኦ ምዃኑ ኣረጋግፅ ካብኡ ካብ ናይ ኢሚግሬሽን ካውንተር ኬድካ ምርካብ
- ኣብ ፓስፖርትኻ ናይ ኢሚግሬሽን ማህተም ምህላውን ዝመፃኽሉ ዕለት ዘረጋግፅ ምዃኑን ኣረጋግፅ ::
- ሻንጣኽ ካብ ናይ ሻንጣ ዝቐመጡ ከባቢ ብምዃር ምርካብ :: ሻንጣኽ እንድሕር ስኢንካዮ ኣብ ናይ ሻንጣ ዝጠፍኦ መረጋገዚ ክፍሊ ብምኽድ ሓገዝ ምሕታት ::
- ካብ ናይ ጉምሩኽ ቦታ ናብ ናይ መውፅኢ በሪ ትኽክለኛ መምርሒ ትኸተል ምህላውካ ኣረጋግፅ ::
- ናይ ወፃኢ ዓዲ ኤጀንሲ ብዝሓበረልካ መሰረት ናይ ወፃኢ ዓዲ ሃገር ኤጀንሲ ተወካሊ ምርካብ ::
- ናይ ዝረኽብካዮ ሰብ መለላይ ካርድ ብምርግጋፅ እቲ ረኺብካዮ ዘለኻ ትኽክለኛ ሰብ ድዩ ኣይኮነን ኣረጋግፅ
- ናብ ትሰርሐሉ ቦታ ብሰላማዊ መንገዲ ንክብፅሐካ ወይ ከፋንወካ ምሕታት
- ንቤተሰብካ ብሰላም ምእታውካ ምሕባር

ቅደሚ ናብ መብፅሒ ዓዲ ብ ናይ ካልእ መዕርፎ ነፈርቲ ብምግባር (ትራንዚት) እንትትጓዳዝ

- ዘለኻዎ ኣየር ብቐጥታ ናብ ትሰርሐሉ ዓዲ ድያ ተብፅሐካ ወይስ ናብ ካልእ መዕርፎ ነፈርቲ ትራንዚት ክትገብር ኢኻ ዝብል ምርግጋፅ
- ዝኾነ ይኹን ሓገዝ እንተደሊኻ ናብቲ ናይ መዕርፎ ነፈርቲ ሓበሬታ ዴስክ ኬድካ ኣዘራርብ
- እንድሕር ድኣ እትኸደላ ኣየር ክትቅይር ደሊኻ ናይ ኣየር ትኬትካ ብምርኣይ ናይ ቀፃሊት ኣየር ዘሎ ዝርዝር ኩነታት ሰዓት ፣ ትለዓለሉ እዋንን ናይ ተርሚናል ቁፅርን ምርግጋፅ
- እንድሕር ድኣ ኣብቲ ኣየር መንገድ ካብታ ቀዳመይቲ በረራ ኣብ እዋን ትራንዚት ወሪድካ ናይ ቀፃሊት ኣየር ዘሎ ቦርዲንግ መእተዊ እቲ ትኽክለኛ ናይ ቦርድ መእተዊ ትኬት ብምድላይ ቁፅሪ ናይ ቀፃሊ ዘላ ኣየር እንተይደንጎኻ ምርኣይ::

- በቲ ዘመለኸቶ መሰረት ናብ መእተዊ ምኽድን ድሕሪ ኣድላይ ናይ ሰኩሪቲ ቦታ ምስሃለፍካ ናብ ናይ መበገሲ ቦታ ምዃድ

3. ኣብ ስራሕ እዋን

ሀ. ግዴታ ዝተዛመደ ሓላፍነት

- ናይ ፓስፖርትኻ ኮፒ ኩሉ ግዜ ምሳኻ ሓዞ፣ መስረሓይ ኣብ እዋን ስራሕ እናሀለኻ ባዕሉ ክሕዞ እዩ ዝደሊ ። ብተወሳኪውን ናይ ፓስፖርትኻ ቁፅሪ ኣብ ሞባይልካ ምሓዝን ወይ ድማ ኣብ ካልእ ድሓን ዝኾነ ከባብን ምቕማጥ።
- መስረሓይ ናትካ ናይ ስራሕ ፍቓድ ወይ ድማ መንበሪ ፍቓድ ተቐበሎ ምካኑ ምርግጋፅን እቲ ቁፅሪ ኣብ ናይ ኢድ ሞባይልካ መዝጊብካ ምሓዝን እስካብ ዘለኻ እዋን ጠቓሚ እዩ ።
- ናይ ገዛ ስራሕቲ ኣብ ምምሕዶሽ ፅቡቕ ኣፍልጦ ምህላው ጠቓሚ ከምዝኾነን ብተወሳኺ ኣስራሒ ዝህበካ ትክክለኛ ዝኾነ ስራሕ ክትሰርሖ እትሓስቦን ምርግጋፅ ።
- ኣስራሒ ንስኻ ክትሰርሖ ኢኻ ኢሉ ሓሲቡ ነጊሩካ ዝፀንሖ ስራሕቲን ንስኻ እቲ ትክክለኛ ክሰርሖ እዩ ኢልካ ሓሲብካዮ እትፀንሕን ምርግጋፅ
- ፅቡቕ ዝኾነ ርክብ ምፍጥር። ይኹን እምበር ምስ ኣስራሒ ናይ ሞያ ኣፈላላይ፣ ናይ ቤተሰብ ኣባላት በዝሒን ካልኦትን ኣብቲ ስራሕ ቦታ ከጋጥሙ ይኸእሉ እዮም
- ዝሓዝካዮ ስራሕ ብዝተቐየሙ ዘሎ ግዜን ኣግባብነት ብዘለዎን ምፍፃሙ ኣረጋግፁ
- ዝሰራሕኻዮ ስራሕ ብመስረሓይን ቤተሰብ ኣባላትን ተቐባልነት ረጅቡ ሕጉሳት ኮይኖም ድዩ ተወዲኡ
- ናይ መስረሓይ ቤተሰብ ኣባላት ንበይኖም ምዃንን ምኽባርን ስራሕቲኻ ኣብትሰርሖሉ እዋን እውን ንዓዓቶም ዘይምርባሽን ምህላው ምርግጋፅ
- ኣብ ናይ ስራሕ ቦታኻ ዘሎ ሃፍትን ቤተሰብ ኣባላትን ምሕጋዝን ካብ ዝኾነ ሓደጋ ከይበፅሖም ምጥንቃቕን ካብ ሓደጋ ነፃ ምዃንን ወዘተ
- ናይ ሴፍቲ መምርሒታት ትኸተልን ናይ ባዕልኻ መከላኸሊ ምህላውካን ኣረጋግፁ
- እንድሕር ደኣ ፀገም ኣሎ ነቲ መስረሓይ ይንገሮን ዝኾነ መፍትሒ ድማ ይረክብ ።
- ኣብ ስራሕ እናሀለኻ ብናይቲ ከባቢ ቋንቋ ጌርካ ናይ ምዝርራብን ምርድዳእን ክእለትካ ፅቡቕ ምንባሩ ምርግጋፅ ።
- ናይቲ ከባቢ ቋንቋ ክትመሃር እንተኾንካ እቲ ዝሓፀረን ዝቐለለን መፍትሒ መፅሓፍ ሒዝካ ንታሕቲ ቃላት ምፅሓፍን ኣብ ጎኖም ድማ ትርጉሞም ምፅሓፍን እዩ።
- ኣስራሒኻ ናብ ናይ ኢትዮጵያ ንግዲ ባንኪ ወርሓዊ ደሞዝካ ዝለኣኸ ምዃን ምርግግፁ ፣ ናትካ ዝርዝር ኣካውንት ንመስረሒኻ ምሃብን ክንደይ ከም ዝዓቕረልካ ድማ ንመስረሒ መረዳእታ ምሕታት ።
- ስራሕቲ ኣብ እትሰርሖሉ እዋን ሞባይል ዘይምጥቃምን ኣግባብነት ኣብ ዘለዎ እዋን ምዃን ምርግጋፅን ።
- ካብ እትሰርሖሉ ቦታ ክትወፅእ እንከለኻ ናይ ስራሕ ፍቓድ ምሳኻ ምህላው ምርግጋፅ

- አብትሰርሐሉ ዓዲ ዝተኸልከሉ ነገራት ምስትውዓል አገዳሲ እዩ
- አብቲ ዓዲ አብ ስራሕ እናህለኻ ንዘጋጥሙኻ ነገራት ንመስርሒኻ ምዝራብ ወይ ድማ ንዝመልመለኻ ኤጀንሲ ቀዳምነት ምዝራብ :: ዘይምርድዳኣት ምህዳእ ናይ ሕድ ሕድ ድሌት ምኪኑ ምፍላጥ :: ስሩዕ ጥርዓን ክተእቱ አብ ተደልዮሉ ሰዓት እቲ ዝደለኻዮ ምምዝጋብን እንድሕር ደኣ እቲ ፀገም ክስተካኻኽል ዘይእክሉ ምስ ናይ ንግዲ ማሕበር፣ ኤምባሲ ፣ ሌበር ኣታቶ ወይ ድማ መኒስተር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ብ ናይ ቤተሰብካ ስልኪ ቐፅሪ ብምግባር ምድዋል እንድሕር ደሞዝካ ዘይተኸፈልካ ወይ ስፓንሰር ዝገበረልካ ኣካል እቲ ኩነትራት ውዕሊ እንድሕር ጥሒስዎ ንመስርሒኻ ወይ ድማ ንዝመልመለኻ ኤጀንሲ ምዝራብ
- ብጣዕሚ መፀገሚ ኩነታት እንተዘይኮይኑ ካብ ስራሕኻ ዘይምጥፋእ ከምዚ ዓይነት ኩነታት ከጋጥም ከሎ ንመልመላ ዘካየድልካ ኤጀንሲ ፣ ንኤምባሲ ፣ ንመደበር ፖሊስ ምሕባር :: ይኹን እምበር ክትፈልጡ ዝግባእ እንድሕር ደኣ ካብ መስርሒኻ ገዛ ሃዲምካ ኬድካ ፖሊስ ክኣስረካን መትሐዚ ክኸኖምን ይኸእል እዩ :: ከምኡ ክትገብር ካብ ዝነገሩኻ ሰባት ትኬት ዘይምቕባል :: ከምኡ እንተጌርካ ምናልባት ንፆታዊ ወይ ናይ ስራሕ ምዝመዛ ክጥቀሙልካ ይኸእሉ እዮም ::

ለ. ናይ ውልቕኻ ሓላፍነት

- ምስ እትሰርሐሉ ቤተሰብን ሰራሕተኛታትን ፅቡቕ ርክብ ክህሉ ምግባር
- ንውልቕኻ ክትሰርሐሉ አብ ዝተውሃበካ ግዜ እዋን ኩሉ ግዜ መደበኛ ብዝኾነ መንገዲ ምስ ኣባላት ቤተሰብ ፅቡቕ ርክብ ምህላውካ ኣረጋግፅ ::
- ንመሳለጢ ዝተውሃበካ መሳርሒታት ኣግባብነት ዘይብሉ ኣጠቓቕማ ዘይምጥቃም ኣብነት :- ቴሌፎን (ስልኪ) ፣ ማይ (ኣብ ማእኸላይ ምብራቕ ሕፃናት እንድሕር ኣሎ) ፣ ናይ ቤተሰብ መሳርሒታት ወዘተ
- ብጣዕሚ ጠቓሚ ዝበሃሉ ዶክመንታት ብጥንቃቄን ኣብ ውሑስ ቦታን ዝተቐመጡ ምኪኖም ምርግጋፅ :: ኣብነት :- ፓስፖርት ፣ ናይ ኮንትራት ውዕሊ ፣ ናይ ስራሕ ፍቓድ ፣ ናይ መንበሪ ፍቓድ ኣግባብነት ዘለዎ እንትኾይኑ ፣ ናይ መምለሲ ትኬትካን ናይ ሕክምና ሪፖርትን ኣግባብነት ዘለለዎ እንተኾይኑ
- አብ ናይ ቤተሰብ ስራሕ ቦታ ባህላውን ኣግባብነት ዘለዎ ኽዳንን ምኽዳንካ ኣረጋግፅ ንፅህናኻ ብኣግባቡ ምሕላው ኣብነት:- ናይ ጥዕና ኩነታትካ፣ ካብ ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ፣ ፅሩይ ዝኾነ ኣቀራርባ ከህልወካ ምግባር
- ኣብ ናይ ውዕልኻ ግዜ እዋን ጠቓሚ እስካዕ ዘይኮነ እዋን ናብ ኢትዮጵያ ክትምለስ ዘይምሕሳብ ::
- ካብ ትሰርሐሉ ቤተሰብ ይኹን ኣብ ደገ ዝኾነ ይኹን ኣቕሓ ዘይምስራቕ:: እዚ ከቕፅዐካን ከእስረካን ሰለዝኸእል ተጠንቀቕ::
- ዝኾነ ኣቕሓ ኣብ እትገዛኣሉ እዋን ናይቲ ቕርሺ መለዋወጢኡ ክንደይ ከምዝኾነ ፈሊጥካ ምፅናሕ ::
- ገንዘብካ ኣብ ባንኪ ዝጠራቐም ምህላው ብዝተውሃበካ መረጋገጺ ነገር ምርግጋፅ (ብናይ መጠራቕሚ ስሊፕ)

4. ናብ ኢትዮጵያ ምምለስ

ቅድሚያ ኩንትራትና ምውዳጃ ንምንታይ ክትምለስ ከምትደሊ ብዙሓት ምክንያታት ኣለው እዮም ቅድሚያ ኩንትራት ምውዳጃ ብቐጥታ እትምለሱሉ እውን ከጋጥም ይኸእል እዩ ንሱውን፡-

- ኣብ ሀገርካ ብዝተረኸበ ናይ ሕክምና ውፅኢት
- ኣብ ስራሕ እናሃለኻ ብጣዕሚ ከቢድ ሕማም እንተጋጥም
- ኣብ ስራሕ ቦታ ብዘጋጥም ሓደጋ
- ኣብ ዓድኻ ብጣዕሚ እትፈትዎ ሰብ እንትሞት
- ካብ መስርሓይ ዝተፈላለዩ መጥቃዕቲ ወይ መሰል ምግሃስ እንትበፅሐካ
- ዝተማለአ ዶክመንት ብዘይምህላውካ
- ዝነበረ ናይ ማእሰርቲ ኩነታት እንትውዳእ

ኩንትራትካ ኣብ ዝወዳእኻሉ እዋን ምምለስ

- ቅድሚያ ናይ ኩንትራት እዋን ምውድኡ ንመስርሓይ ምሕባር ምክንያቱ ክትፀንሕ ወይ ንኢትዮጵያ ክትምለስ ምዃንካ ንምርግጋፅ ፡፡
- ኩሉ ደሞዝካ ብኣስራሒ ዝተኸፈለካ ምዃንካ ምርግጋፅን ብገንዘብ እንተሂቡካ እውን እቲ ዘቐመጥካሉ ቦታ ውሑስ ምዃንካ ምርግጋፅ ፡፡
- መስረሓይ ቅድሚያ ናይ መውፅኢ ፍቓድ ምርካቡ ደሞዝካ ዝሃበካ ምዃንካ ምርግጋፅ ፡፡
- ናይቲ ኩንትራትካ ውዕሊ ዝጠልበ ናይ መምለሲ ወረቐትካ ዝግዛእ ብመስረሓይ እዩ ፡፡
- ናይ ሰራሕ ፍቓድካ ብቐደም ስዓብ ምምልኡ ምርግጋፅ፡፡ ስእሊ ፣ ስፖንሰር ዝገበረልካ ኣካል ምስ መለለይ ካርዱን ሽሙን፣ ሽምካን ፓስፖርት ቁፅርኻን ብዘይካ ናይ ስራሕ ፍቓድ ናይ መምለሲ (መውፅኢ) ቪዛ ካብቲ ሃገር ክትረክብ ኣይትኸእልን ፡፡
- ብዘይካ ናይ ስራሕ ፍቓድ ኣብ ፀገም ምህላውካን ናብ ቤት ማእሰርቲ ክትኣቱ ከምትኸእልን ምፍላጥ ፡፡
- እንድሕር ደኣ ትምለስ ኬንካ ኣብ ኢትዮጵያ ንዝርከቡ ቤተሰብካ ሓበሬታ ምሃብ
- ናይ መስረሓይ ኩሎም መሳርሒታት ኣብ እዋን ስራሕ እናሃለኻ ምርካብ

ክትሰርሑም ዘይግበኣካ ዘይምስራሕ

- ካልኣት ንዓኻ ክልእኹልካ ወይ ሰብ ክትልእኹሉ ምዃንካ ቃል ዘይምእታው፡፡ ምክንያቱ ኣብ ችግር እንተኔርካ ካልኣት እውን ናብ ችግር ክኣትው ዘይምግብር
- ናትካ ዘይኮነ ኣቕሓ ዘይምውሳድ
- ካብ ቐረፅ ነፃ ዝኾኑ ንብረታት ኣብ እትገዝኣሉ እዋን ዘይምትላል ምክንያቱ ኣብ ፀገም ምህላውካ ፍለጥ፡፡
- ናይ ኩሎም ኢትዮጵያውያን ክብሪ ምሕላው ማለት ናትካ ክብሪ ምሕላው ማለት ምዃንካ ምፍላጥ ፡፡

ብቐፃሊ ምፅናሕ

እንድሕር ንዓዲ ምምለስ ዘይትደሊ ኬንካ ንመስረሓይካ ኣቐዲምካ ብምሕታት እዞም ዝስዕቡ ነገራት ክትሰርሕ ይግብእ

- ናይ ስራሕ ፍቓድካ ብዝግብእ ተስተካኸለ ምዃኑ ወይ እቲ ስፖንሰር ዝገበረልካ ኣብ ከይዲ ምፍፃም እንተሃልዩ ኣረጋግፅ።
- ዘለካ ትልሚ ንቤተሰብካ ምሕባር ።
- ንናይ ወፃኢ ወኪልን ናይ ውሽጢ ዓዲ ወኪልን ምንጋር ።
- ንናይ ኢትዮጵያ ኢምባሲ ምሕባርን ንካልኣይ ግዜ ኩንትራትካ ምሕዳስን ።

ኣብ ናይ ኢትዮጵያ መዕርፎ ነፈርቲ ምብፃሕ

- እቲ ናይ መውረዲ ካርዲ ብኣግባቡ ዝተማላእኹ ምዃንካ ቅድሚ እታ ኣየር ምጥፋኣ ምርግጋፅ ። እንድሕር ደኣ ኣብታ ኣየር ሃልዩ ናብ ናይ ኢሚግሬሽን ካውንተር ምምለስ ።
- ኣብ ፓስፖርትካ ናይ ኢሚግሬሽን ማህተም ዝዓረፎ ምዃኑን ኣብ ዝኣተኹሉ ዕለት ተረጋገፀ ምዃኑን ምርኣይ ።
- ካብ ናይ ሻንጣ መትሐዚ ቦታ ሻንጣኻ ምሓዝ። እንድሕር ደኣ ሻንጣኻ ስኢንካ ካብ ናይ ዝጠፍኦ ሻንጣ መድለይ ቦታ ሓገዝ ክገብሩልካ ምሕታት
- ጉምሩኽ ብዘረጋገፆ ቦታ ጌርካ መምርሒ ተኸቲልካ ትወፅእ ምህላውካ ምርግግፅን በቲ ቆፃል መንገዲ ትኸይድ ምህላውካን ብምርግጋፅ እተቐርቦ ነገር እንተዘይብልካ ማለት እዩ ። ይኹን እምበር ናይ ጉምሩኽ ሰባት ክሓቱኻ ይኸእሉ እዮም ። ከም ሓደሽቲ ናይ ኤሌክትሮኒክስ መሳርሒታት ፣ አልኮል ፣ ወይ ሽጋራ ከይህሉ ትኸክለኛ ሓበሬታ ክትመልእ ይግባእ ። ብተወሳኺ እውን ትኸክለኛ ዝኾነ መስመር ንሰባት ምስ ንብረቶም ብዝኸድሉ ቦታ ምሕላፍ ።
- ንንግዲ ዝኾኑ ዝተኸልከሉ ነገራት ኣብ ሻንጣኻ ዘይምሓዝን ንሶም እውን ሓደገኛታት ዝኾኑ ከም ሓሸሽ ፣ መሳርያ ፣ ፈንጂ ፣ ወርቂ ዝኣመሰሉ እዮም ።
- እንድሕር ደኣ ሕማም ተሰሚዑካ ካብቲ ናይ ኢሚግሬሽን ና መዕርፎ ነፈርቲ ትኬት መሸጢ (ካውንተር) ሓገዝ ምሕታት ።
- እንድሕር ኣብ ኣየር መንገድ ንብረት ኣጥፊእኻ ብቐዳምነት ነቲ ዝምልከቶ ዝተጉዓዝካሉ ኣየር መንገድ ምርካብን ንክሕግዝካ ምሕባርን
- ብሰላም ከምዝበፃሕኻ ንቤተሰብካ ምሕባር ። እንድሕር ደኣ ቤተሰብካ ካብቲ መዕርፎ ነፈርቲ ዘይወሲዶምኪ ብታክሲ ንገዛኻ ንክትከድ ወስን እትጥቀመሉ ታክሲውን ኣብቲ ኣየር መንገድ ዝተመዝገበ ምዃኑ ኣረጋግፅ ። ካብ ደለልቲ ሓገዝ ዘይምቕባልን ኣብ ዝሓዝካ መኪና ዘይትፈልጦም ሰባት ከይኣትው ምጥንቃቅን ምኽንያቱ ክጎድኡኻ ዝኸእሉ ነገራት ሰለዘለው ፡-
- መታለልቲ ዝኾኑ ሰባት ኣብ ኣየር መንገድ ይኹን ኣብ ደገ ከየጋጥሙኻ ተጠንቀቕ

5. ምቅልቓል

- ዝነበረካ ዕላማን ፈፃምካዮ ዘለኻ ስራሕን ኣነፃፅር። ሽቶኻ ተሰኺሑ ድዩ? ነዚ ንምዕዋት ቀፃሊ እንታይ ክትሰርሕ ኣለካ?
- እንድሕር ካልእ ናይ ንግዲ ስራሕቲ ክትከፍት ኬንካ ንሚኒስቴር ስራሕተኛን ማሓበራዊ ጉዳይን ንስራሕ ፈጠራን ምግቢ ውሕስናን ቤት ፅሕፈት ረኽቦም ።

- ናብ ማሕበረሰብ ናይ ምቅልቓል ሓበሬታ ካብ ኣብቲ ኸባቢኻ ዘሎ ቢሮ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ወይ ስደተኛታት ሓበሬታ ማእኸል ሓበሬታ ምርካብ
- ናይ ሚኒስተር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ፣ ስራሕ ፈጠራን ምገቢ ውሕስናን ማ . ሓ . ስ ዝህቡኻ ናይ ምቅልቓል ግልጋሎት ምኽሪ ምስማዕ ኣብነት ፡- ልቓሕ ከመይ ከምትረክብን ስልጠናታት ምውሳድን
- ናይ ማ . ሓ . ስ ሓበሬታ ምርካብ፣ ብዛዕባ ደቐቕትን ኣናእሽተይን ንግዲ ልቓሓትን ካልኣት ተመሳሳልቲ ፕሮግራማትን ዘይመንግስታዊ ትካላትን ዩናይትድ ኔሽንን ኤጀንስታትን
- ን ነዊሕ እዋን ሕክምና እናወሰድካ እንተፀኒሕኻ ብመደበኛነት ዝወሃብ ሓበሬታ ሕክምና ምኽሪ ምርካብን ጥዕናኻ ዝተማለኣን ስራሕ ክትሰርሕ ትኽእል ምዃንካን ኣረጋግፅ ።

ጥራዝ -2

ናይ ምኽሪ ሓገዛት ስርዓት

1. ናይ ምኽሪ ርክብ

ምኽሪ ማለት ሰባት ንዘለዎም ስምዒት ፣ ባህሪ ፣ ዘረባ ፣ ጥቕሚ ፣ ርክብን መሰረት ጌርካ ሽግሮም ንኸትፈትሕ እትገብሮ ርክብ እዩ ። ምኽሪ ጠመተ ዝገብረሉ ኣብ ውልቀ ሰብ ከይኑ ሓድ ሓድ ግዜ ድማ ቤተሰብን ማሕበረሰብን ምርካብ እትግደድሉ እዋናት ኣለው እዮም ። ምኽንያቱ ናታቶም ሓገዝ ብዙሕ ከምዝኾነን ንዝለዓሉ ሕቶታት እውን ምፍትሒ ንክትህብን ይሕግዝ እዩ (ዓለም ለኽ ትካል ስደተኛታት 2009) ።

2. ናይ ምኽሪ ሓገዛት ውፅኢት

ናይ ምኽሪ ሓገዛት ውፅኢት ናይ ምኽሪ ርክብን ከይዱን (ስርዓቱን) ንውልቀ ንዞም ዝስዕቡ ነገራት ይጠቅም ፡-

- ንባዕሎም ተረዲኦም ከመሓይሹ (ኣብ ዝህልው ፀገማትን ፀጋታትን)
- ተቐባልነቶምን ኩነታቶምን የመሓይሹ
- ብዛዕባ ሓደ ነገር ነቲ ፀገም ዝፈጠሮ ነገር ግልፅን ፍልጦ ዘለዎም ብምክራም የመሓይሹ
- ኣብ ነገራት ኣተሓሕዝን ዓርሶ እምነት ኣብ ምህላውን የመሓይሹ
- ሓዲሽ ውሳኔን ፅቡቕ ዝኾነ ተግባራትን ይትልሙ
- ኣብ ቤተሰብን ማሕበረሰብን ትርጉም ዘለዎ ተሳትፎ ምጅማርን ምልዕዓልን

ምኽሪ ንምሃብ መዐቀኒ ዘለዎም ነገራት ፣ ክእለትን ናይ ምኽሪ ውሃቢ ፍልጠትን እትኸዶም ከይዲታን ወሰንቲ እዮም ። ብተወሳኺ ኣብቲ ውልቀ ሰብ ለውጢ ዝፈጥር ምቕውነትን ሚስጥራውነትን ኩነታት እንተተጣዓዒሞም እዩ ። እቲ ምኽሪ ዝህብ ኣካል እኹል ዝኾነ ሰዓት ነዚ ስራሕ እንተመዲቡ ነቲ ሰብ ፅዕንቶ ዝተፈጠረሉ ነገራት ንግምት ይጠቅም እዩ ። እዚ ቐዲሉ ዘሎ ብጣዕሚ ጠቓሚ ዝኾነ መጠቓለሊ ናይዚ ከይዲ እዩ ። እዚ ከይዲ እዚ ከከም ክነታቱ ልዕሊ ቆፀሮ ብዙሕ ግዜ ክውድእ ይክእል እዩ ። ሓደ

ቆፀሮ ንምውዳእ ልዕሊ ሓደ ሰዓት ክውድእ የብሉን ብጣዕሚ እንተሓዲሩ ዝኾነ ይኹን ለውጢ ትረኣሉ ኢኹ።

I. ቀዳማይ ምዕራፍ

ምቹውን ናይ ውልቀ ቦታን ምድላው

- ኣብቲ ትሕዝቶ ብዘለካ ሃፍቲ (ማተርያል) ጌርካ ክሳብ ዝከኣለካ ምስራሕ ። ይኹን እምበር ክተስተውዕሎ ዘለካ ኣብ ሰብ ዘይብሉ ንበይንኻ ምኪን ግን ጠቓሚ እዩ ።
- እዚ ማለት ኣብቲ ኸባቢኻ ንተዘራርቦ ነገር ዝኾነ ይኹን ኣካል ክሰምዓካ ከምዘይኽእል ፣ ነቲ ናይ ምኽሪ ክፍለ ግዜ ዘይርብሽ ቦታ ክኸውንን በይንኻ ምኪንን
- ዝኾነ ይኹን ክርብሽና ዝኽእል ነገር መቐናሰ ኣብነት ፡- ስልክኻ ምዕፃው ፣ ንመሳርሕትኻ ንቲ ዝመፀ ውልቀ ሰብ ከይርብሽዎ ኣቐዲምካ ነጊርካዮም ምፅናሕ ።

ንምኽሪ ምርኻብ

- ንተገልጋላይ እንኳን ደሓን መፃእኻ ብምባል ብቐሊሉ ሰላምታ ምቕራብ ፣ ዝተመቻቸወ ከፍ መበሊ ምድላው ወዘተ
- ፍሽክታ ምረኣይን ትኹረት ምሃብን
- ናይቲ ምኽሪ ግልጋሎት ዕላማ ምግላፅ ፣ ፍሉጥ ናይ ግዜ ኣጠቓቕማ ፣ ናይ ቆፀሮ ጊዜ ፣ ሚስጥር ምሕላው
- ኣድላይ ዝበሃል ናይ ውልቀ መረዳእታታት ምእካብ ።
- ክዘራረቡ ዝደልዩ ካልኣት ዝምልከቶም እንተሃልዮም ንቲ ውልቀ ሰብ ምሕታት (ብካሊኡ ክለኣኹ ወይ ብድልዮቶም ክመፁ)።

II. ማእከላይ ምዕራፍ

- ንቲ ውልቀ ሰብ ታሪኹ ክዛረብን ናይ ዘጋጠሞም ኩነት ዘለዎም ስምዒት ክገልፅን ምሕታት
- ነቲ ሰብ ምድማፅን እቲ ኩነታት ክዕዘብን ምሕጋዝ
- በቲ ናይቲ ውልቀ ሰብ ድሌት መሰረት ወሰንቲ ዝበሃሉ ነገራት ማስታወሻ ምሓዝ ። ይኹን እምበር እዚ ትሕዝ ማስታወሻ ንዓኻ ካብ ምስማዕ ዝግዓተካ ክኾን የብሉን ። ስምዒታት ምዕዛብን ምድማፅን ፣ እቲ ውልቀ ሰብ ብተረጋገጐ መንገዲ ክገልፅ ምትብባዕ ፣ እቲ ውልቀ ሰብ ነፃ ኮይኑ ሓሳብ ብመሉእነት ኣብ ቅድሜኻ ክገልፅን ንስኻ እንድሕር ዘየለኻ ድማ ብቅልጡፍ ከቋርፅን ምግባር ። ሓደ ሓደ ግዜ ኣብዚ ሱቅ ምባል ጠቓሚ እዩ ።
- ንዘረባታትን እምንታትን ምዕዛብን ምድማፅን።

- ንባህርታትን ናይ ርክብ ኩነታትን ምዕዛብን ምድማፅን ።
- እቲ ውልቀ ሰብ ከፅንዖ ወይ ክሪኦ ዝደሊ ነገር ብናይ ኣመላልሳኻ ክእለት መሰረት መልሲ ብምሃብ ምሕጋዝን ነቲ ኣካይዳ ክውስን ምፍቃድን
- ሓበራዊ ኣረዳድኣ ንክህሉ ምግላፅ ፣ ምንፅብራቕን ምጥቕላልን
- ኣብ ፈለማ እዋን ኣብቲ ውልቀ ሰብ እንታይ ከምዝተረደኣ ብሓባር ምግላፅ ።
ምናልባት ዝለዓለ ስምዒትን እምነትን ፣ ኣረዳድኣ ባህሪ ወይ ርክብን እንተሃልዩ ማለት እዩ።
- ብሓባር ምምይያጥን ነቲ ጉዳይ መፍትሒ ዝኸውን ሽቶ ምድላውን
እቲ መማኸሪ ነቲ ውልቀ ሰብ ብዓል ሞያ ብ ምቕራብ ብምትብባዕ ክሕግዞ ይደሊ ። **ኣስተውዕል፡-** እቲ ውልቀ ሰብ ኣብ ናይ ባዕሉ ሂወት ብዓል ሞያ ምኪኑ ምፍላጥ ኣድላይ እዩ
- ነቲ ውልቀ ሰብ ንምሕጋዝ ብዛዕባ እቲ ጉዳይ ብሓባር ብምኪን ተግባራት ምውሳን ።
- እዚ ናይ ብዙሓት ሓገዛት ዘጠቓለለ እንትኾን ንኣብነት፡- ቤተሰብ ፣ ናይ ማሕበረሰብ ጉጅለታት ፣ መምሃሪ ፣ ፀገማት ኣፈታትሓን ምልምማዱን ፣ ማሕበራዊ ክእለት ፣ ናይ ሕክምና ሓገዝ ፣ ማሕበረሰብ መሰረት ዝገበረ እግሪ ምትካልን እዮም ። ኣከታቲሉ እዚ ኣብ ውልቀ ሰብ ለውጢ እንትመፅእ (እንትረኣ) ክኸለስ ይኸእል እዩ ።
- እቲ ውልቀ ሰብ ኣብ እዋን ምኽሪ እናቀነሰ እንትኾይድ ኣብ ኣተሓሳስብኡ ለውጢ የምፅእ ምህላው ምርዳእ የድሊ ። ስለዚ ካብቲ ዝነበረ ስሩዕ ምኽሪ ወፃኢ ካልእ ሓገዝ ምድላው እውን የድሊ እዩ ።

III. ናይ መወዳእታ ምዕራፍ

እቲ ውልቀ ሰብ ፍልጠት ምውሳኽ እንትጅምር እቲ ለውጢ ናይ ኣተሓሕዛ ዓቕሞም ክዓቢ ይገብሮምን ነቲ ውልቀ ሰብ ብናይ ምኽሪ ተሞክሮ ሓላፍነት ብምሃብ ንሂወቶም ብዕላማን ሞራልን ክመርሑ ይገብር ። ምቁራፅ ንውልቀ ሰባት ከቢድ ክኾን ይኸእል እዩ ። ይኹን እምበር ግድን ፡-

- ንለውጢ ኣብ ዝገብርዎ ፃዕሪ ዕውታት ምኺን
- ኣብ ዝኾነ ይኹን ግዜ ናይ ምኽሪ ድልየት እንትህልዎም ከምዝምለሱ ምርግጋፅ

3. ሪፈራል መዓዝ ትግምቶ

ሓድ ሓድ ግዜ ሰባት ናብ ካልኦት ፕሮፌሽናላት ሪፈር ምባል ፅቡቕ እዩ ኣብነት ፡- ሳይኮሎጂስት ፣ ሳይክትሪስት ብመሰረት እቲ ዝተረኸበ መፅናዕቲ ክብደት ናይቲ ፀገም መሰረት ኣቲ ካውንስለር ወይ ሶሻል ወርከር ብዛዕባ እቶም ሓበርቲ ብ ናይ ሳይክትሪስት ዝተረኸቡ ፀገማት ኣብ ምቕባል ሓጋዚ ክኸውን ይኸእል እዩ ።

እንድሕር ደኣ ከምዚ ዓይነት ምልክታት ሪፈሽ ንውልቀ ሰባት ብቐጥታ ናብ ዝምልከቶም ፕሮፌሽናላት ኢኻ ሪፈር ክትብሎም ዝግባእ ።

- ዝሓለፎ ናይ ኣእምሮ ምዝባዕ (እቲ ስደተኛ እንድሕር ደኣ ኣብ ናይ ስነ ኣእምሮ ምዝባዕ ኩነታት ከም ፡- ፆታ መጥቃዕቲ ፣ ናይ ቅትለት ፈተነ ፣ ሰበይቱ ምሟት ወይ ምጥፋእ ወዘተ)
- ናይ ምትንፋስ ሕፃራት ፡- ናይ ምድቃስ ሕፃራትን ኣፒታይትን ፣ ሓይሊ ምቕናስን ሂወትካ ናይ ምጥፋእ ዘረባታትን ፣ ምድኻም ፣ ምሕዘን ፣ ናይ ምብካይ ኩነታትን

- ናይ ኣእምሮ ሕማም ምልክታት፡- ፍርሒ ፣ ናይ ምንዋፅ (ምልዕዓል) ኩነታት ፣ ፈጣን ናይ ልቢ ውቅዒት ፣ ናይ ድምዒን ሰውነትን ምንቅጥቃጥን ዕረፍቲ ምስኣንን
- እንድሕር ሓደ ውልቀ ሰብ ኣነ ክመውት እዩ ዝተባህሉ ኮይኑ ባዕሉ ንባሉ ክቐትል እዩ ኢሎም እውን ዝግምቱ እንተኾይኖም ብቐጥታ ናብ ዶክተር ሪፈረ ክበሃል ዘለዎ ።
- እቲ ምኽሪ ውሃቢ እቲ ክመውት እዩ ንዝተባህል ዘሎ ቤተሰቡ ኣቐዲሙ እቲ ዝዛረበ ዘሎ ነገር ክነግሮም ይግባእ ።

4. ብጉጅለን ቤተሰብን ምምካር

ማ.ሓ.ስ ተገልገልቲ ናይ ጉጅለ ምኽክር ከይዲ ከዳልው ይኸእሉ ወይ እቶም ቤተሰብ ብተወሳኺ ሓደ ንሓደ ሓገዝ ምክያድ ። ናይ ጉጅለ ምኽክር ናይ ባዕሉ ጥንካረ ኣለዎ እንተኾነ እውን መብዛሕትኦም ንውልቀ ሰባት ዝተጠቐምናሎም ተሞክሮን ክእለታትን ኣብ ጉጅለ ምኽሪ እውን ብጣዕሚ ክንጥቐመሎም ንክእል ኢና ።

ጉጅለ ማለት ካብ 5- 7 በዝሒ ፅቡቕ ኮይኑ ምናልባት ክልተ ሰባት ፣ ናይ ሓደ ቤተሰብ ኣባላት ፣ መሓተት ፣ ዝተጎድኡ ውልቀ ሰባት ወይ ኣባላት ማሕበረሰብ ክኾኑ ይኸእሉ እዮም። ዓሰርተ ድማ እቲ ዝለዓለ መጠን እንትኾን እቲ ምኽሪ ውሃቢ ከም ናይቲ ጉጅለ መራሒ ኮይኑ ክሰርሕን ነቲ ምይይጥ እውን የሳልጥ (ILEP & NLR, 2011 U.C).

ናይ ጉጅለ ምኽሪ ብብዙሕ መዳይ ብፍሉይ ጥቕሚታት ይህበና እዩ ምኽንያቱ ፡-

- ግዜን ዋጋን ቆጣቢ እዩ
- ውልቕ ሰባት ይግንዘብዎ ካልኣት ድማ ከምናቶም ክኾኑ ይደልዩ
- ናይ ርክብ ክእለታት ይዓብን ይተኣታተውን
- ብናይ ጉጅለ ምይይጥ ምኽንያት ናይ ርክብ ክእለት ይዓቢ
- እቲ ጉጅለ ሕድ ሕድ ኣባል ሓጋዚ ይኸውን
- እቲ መሳለጢ ተወሳኺ ኣጋጣሚ (ዕድል) ይረክብ ። ንሱ እውን ኣብ ናይ ጉጅለ ኩነታት ሓደ ውልቀ ሰብ ወይ ጉጅለ ከመይ ከምዝሳተፍ ይፈልጥ
- ውልቀ ሰብ ንዕላማ እንትውፈ ካልኣት ድማ ናይቲ ዕላማ ዕውትነት ብዲሒቶም ሓላፍነት ይወፅኡ።

ኣብ ናይ ጉጅለ ምኽሪ ናይ ምኽሪ መቕረቢ ብፅሒት ዝኸውን ፡-

- ንሕድ ሕድ ኣባላት ምርካብን ምድማፅን ፣ ነቲ ናይ ርክብ ከይዲ ምምራሕን ምሽምጋልን ኣግባብነት ዘለዎ እንተኾይኑ ድማ መበገሲ ሓበሬታ ምሃብ
- ገንዘብን ንብረትን ምቕራብ፣ ናብ ናይ ማሕበረሰብ ግልጋሎት ሪፈራል ምልኣኽን ንኔትወርካት ምሕጋዝን
- መሰረታዊ መምርሕታት ምግለፅን ሕድ ሕድ ኣባላት ዝተቐበልዎ ምኪኖም ምርግጋፅን ።
- ናይ ጉጅለ ምኽሪ ዕላምኡን ምኽንያቱን ምግለፅ
- ንሕድ ሕድ ኣባል ክብርን ግዜን ምሃብካ ኣረጋግፅ፣ ብዙሕ ግዜ ብምሃብ ንምቅፃል ቀስ ብቐስ ንክኸውን ኣእሚንካ ወይ እቲ ናይ ምኽሪ መቕረቢ ካልእ ዝተቐየረ ትምህርቲ ምልላይን ሱቕተኛታት ውልቀ ሰባት ድማ ንክሳተፉ ምትብባዕን ።
- ነቲ ጉጅለ ኣብቲ ዝነበረ ክስተት ዝነበሮም ስምዒትን ዘለዎም ተሞክሮታትን ክምርምሩን ጠመተ ንክገብሩን ምሕጋዝ

- እቲ ጉጅለ መፍትሒታት እንተደከነስ መግረዲታት ብምቕራብ ነቲ ጉጅለ ሓሳባት ብምቕራብ መፍትሒታት ከቕምጥ ምግባር ።

ጥራዝ -3
ኣብ ስደት ዘለው ሃገራውን ዓለምለኸዊ ሕግታት

ሃገራዊ ሕጊ⁴ :-

ናይ ፌደራላዊን ዲሞክራሲያውን ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ ሕገ መንግስቲ (1987 ዓ.ም) ፣ ናይ ኢትዮጵያ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 18 ከምዝበሎ ባርነት ወይ ብዘይሕጋዊ መንገዲ ደቂ ሰባት ምዝውዋርን ብሓይሊ ኣገዲድካ ሰራሕተኛ ምስራሕን ከልኪልዎ እዩ ።

ናይ ወንጀለኛ መቐፅላ ሕጊ (1997 ዓ.ም) ብፍላይ ኣብ ክሊ እዚ መሰረት ዝገብሩ ብዙሓት ዝተቐመጡ ሕግታት ኣለው እዮም ። እዚኦም እውን :- ዓንቀፅ 597 (ዘይሕጋዊ ዝውውር ኣብ ደቂ ኣንስትዮን ህፃናትን) ፣ ዓንቀፅ 635 (ዘይሕጋዊ ዝውውር ደቂ ኣንስትዮን ንኣካለ መጠን ዘይበፅሑን) ፣ ዓንቀፅ 596 (ኣብ ባርነት መሰረት ዝገበረ) ፣ ዓንቀፅ 598 (ብዘይሕጋዊ መንገዲ ንኢትዮጵያውያን ንስራሕ ናብ ወፃኢ ምልኣኽ) ፣ ዓንቀፅ 243 (ብዘይሕጋዊ ጉዕዞ ፣ ምእትውን ምንባርን) ።

ኣዋጅ መስርሕን ሰራሕተኛን ቁፅረ 377/96 :-እዚናይ መስርሕን ሰራሕተኛንኣዋጅ ዝሓዘም ጠቐምቲ ነገራትብዛዕባ ዜጋታት ዘይኮኑ ኣብ ኢትዮጵያ ዝሰርሑን ኢትዮጵያውያንኣብ ወፃኢ ናይ ምስራሕ ድልዎትንዝሓዘ እንትኾን ኣብ ዘቐመጡም ካልኣት ሕግታት ድማ ኣብ ሞንጎ ሰራሕተኛታት ብዜግነት ኣድልዎ ዘይምግባር (ዓንቀፅ 14 (1) (1) ፣ ብፍላይ ዓንቀፅ 175 ገደብ ዝገበሮ ኢትዮጵያውያን ዜጋታት ኣብ ወፃኢ ሃገር ኣብ ስራሕ ዝርከቡ ኣቲ ሚኒስተር እኹል መሰሎምን ክብሮምን ኣብቲ ዝሰርሑ ዓዲ ዝኸበር ምህላውን እኹል ዝኾነ መረጋገፂ ክሕዝ ኣለዎ ።

ኣዋጅ 909/2007 ዓ.ም :- ኣዚ ኣዋጅ ዝድንግጎ ብዘይሕጋዊ መንገዲ ደቂ ሰባት ንንግዲ ምዝውዋርን ስደተኛታት ዶብ ምሽጋርን ብተወሰኺ ናይ ሀገራዊ ኣክሽን ፕላን ዘይሕጋዊ መንገዲ ናይ ደቂ ሰባት ዝውውር መሰረት ዝገበረ ምስ ዓለም ለኽ ውድብ ስደተኛታትን ምኒስቴር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ብምትሕብባር ተዳልዩ እዩ ።

ኣዋጅ 923 /2008 :- ናይ ኢትዮጵያ ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ኣዋጅ ዝፀደቐ ብ ናይ ሃገርና ተወከልቲ ቤት ምክሪ ብዝተዋሃበም ሕጊ ናይ ምውፃእ ስልጣን መሰረት ከም ሕጊ ኮይኑ ከገልግል ዝወፀ ኣዋጅ እዩ ። እዚ ኣዋጅ ካብ ዝዘርዘር እቶም ተወሳኑ እንትንርኢ ዜግነት ፣ ስደት ፣ ፓስፖርት ፣ መእተውን መውፅኢን ካብ ኢትዮጵያ፣ ፅግዕተኛ ስደተኛ (ረፋዩጅ) ናይ ፖለቲካ ፅግዕተኛን ኣብቲ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 55 (2ን 55(1)) ምርኣይ ይከኣል እዩ ። ብመሰረት እዞም ዝስዕቡ ሓቅታት /ዓበይቲ ዕላማታት:-

ሀ. ብመሰረት ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ሞያን ክእለትን ጌሮም ንስራሕ ንወፃኢ ሃገር ብድልዎቶም ዝኸዱ ኢትዮጵያውያን ንመሰሎም ፣ ድሕንንቶምን ክብሮምን ከለላ ምሃብ

ለ. ምስ ተቐባሊት ሃገር ዝካየድ ሓበራዊ ስምምዕነትን ሕጋዊ ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ንክህሉን ዘይሕጋዊ ናይ ደቂ ሰባት ዝውውር ንኸከላኸልን ይኣምን ።

ሐ. ውልቀ ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ግልጋሎት ዘለዎ ሚና ክገልፅ ይደሊ

መ. ኣብ ናይ ወፃኢ ሃገር ስራሕ ምውፋር ግልጋሎት ናይ መንግስቲ ሚና ኣብ ምክትታልን ምቁፅፃርን ከይዲ ክሰርሕን ክበረታታዕን ይደሊ ።

ሰ. ናይ ስራሕ ምውፋር ግልጋሎት ኣዋጅ 632/2001 ክቕየር ይደሊ ።

(This section is based on information in IOM, 2017b, Annex V, Section V and quotes extensively from it.)

ናይ 2008 ኣዋጅ ክሳብ ሓዚ ናብ ምግዳድ ኣይኣተወን ብምንፅፃር እንትረኣ ግን ካብ ኣዋጅ 2001 ወሰንቲ ምምሕያሻት ኣሎዎ እዩ ። ብተወሳኺ እውን ዝበለፀጎ ውፅኢታውን ዝኾነ ናይ ማናጅመንት ምሓውርን ሰለስተ ናይ ምልመላ መስመራትን ስለዘለዎ እዩ ሀ/ ካብ መንግስቲ ናብ መንግስቲ ለ/ ብውልቀ ስራሕ ን ሰራሕተኛን መራሽቢ ኤጀንሲ ሓ. ቀጥተኛ ስራሕ ብናይ ወፃኢ ዜጋ መስርሒ (እዚ ማለት ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽቢ ኤጀንሲ ተሳትፎ ኣይህልዎን) (እዚ ክፍሊ እዚ ብመሰረት ውድብ ስደተኛታት ዓለም 2017 b ፣ ልጋብ V ክፍሊ V ን ዝተወሰደ እዩ)። በዚ መሰረት ብጣዕሚ ጥብቂ ነገራት ከም ምጥያሽ ፣ ምሕደራን ፍቃድ ምሃብን ፣ ኣስራርሓን ተልእኾን ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንሲታትን ተሓታትነትን ብኣዋጅ ጌርካ ምውፃእ ፣ ምልመላ ፣ ናብ ስራሕ ምስምራይን ክንዲ ዝኣክል ተመለስቲ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ብተወሰነ መልክዑ ምቁጃም ፣ ብዙሓት ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛታት መሰል ንምኽባርን ድሕንነቶም ንምሕላውን ንምጥንካርን ዝተፈላለዩ ዝምስገኑ ምድርጃዎት ተካይዶም እዮም ። ብተወሳኺ ናይ ስራሕ ውዕሊ ስምምዕነት ሞዴል ብምድላውን ሌበር ኣታቶ ንክምደብ ተሓሳቢ ብምግባርን ናይ ስደተኛታት ቅሬታን ዘይምርድኣትን እንትህልው መፍትሒ ሓሳብ ብምቅራብ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ክሕገዙ ምግባርን ተኻቲቶም እዮም ።

እቲ ኣዋጅ ብተወሳኺ ዘረጋገፆ መንግስቲ ኢትዮጵያ (እዚ ማለት እውን ሚኒስተር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ከም ኣግባብነትቱ ድማ ወፃኢ ጉዳይ ሚኒስተር) ናይ ሰራሕተኛታት መሰል ፣ ድሕንነትን ክብርን ኣብ ምርግጋፅ ሓላፍነት ኣለዎም። ካብ ኣየር ምስ ወረዱ ኣብ ወፃኢ ናይ ሰራሕ ምውፋር እናሃለው እውን ክኸበረሎም ይግባእ ። (ናብ ፌደራላዊት ዲሞክራሲያዊት ኢትዮጵያ ኣዋጅ 923/2008 ዓንቀፅ 63 (1) ከም ዘቐመጡ ዝተፈላለዩ ግልጋሎታት ብመንግስቲ ኢትዮጵያ ተዳልዮም እዮም ንሶም ውን ንዝተጠቐሙ ሰራሕተኛታት ናይ ሕጊ ድጋፍ ምግባር (ዓንቀፅ 64 (5)) ። እቲ ኣዋጅ ብተወሳኺ ኣብ ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንሲታትን ወፃእተኛ ኣስራሕትን ግዴታታት ኣውጺኡ እዩ ።

ሀ. ውልቀ ሰራሕን ሰራሕተኛን መራሽብቲ ኤጀንሲታት ኣስራሕቲ ኣብ ኩንትራት ውዕሊ ስምምዕነት ብዘለዎ መሰረት ኣብ ወፃኢ ሃገር ዝሰርሕ ዘሎ /ዘለ ሰራሕተኛ ስምምዕነቶም ክኸብሩ (ዓንቀፅ 63 (2)) ።

ለ. ሰራሕተኛ ንዝህበም ግልጋሎታትን መሰላቱን ብዝተቐመጡሉ ናይ ኩንትራት ውዕሊ መሰረት እንተዘይተፈፃሙ ናይቲ ኤጀንሲን ጌዳ ወገንን ተሓተትቲ እዮም (ዓንቀፅ 40) ።

ሐ. ካብ ሰራሕተኛ ሓገዝ ንምርከብ ሕቶ እንተቐረቡ ወይ ድማ ንቲ ኣብ ወፃኢ ዝሰርሕ ዘሎ ሰራሕተኛ ዝጣበቐ ሰብ እንተኣቐረቡ ናይ ውልቀ ስራሕ ሰራሕተኛን መራኸቢ ኤጀንሲ ነቲ ፀገም ንምፍታሕን ክሕግዝን ትኹረት ሂቡ ብምስራሕ እቲ ፀገም ንምፍታሕ ዝተበፀሐ ብርኪ ድማ ሪፖርት ንክገብር እቲ ሚኒስተር ወይ ኣግባብነት ዘለዎ በዓል ስልጣን ትእዛዝ የውርድ (ዓንቀፅ 64 / 2/) ።

መ. እንድሕር ደኣ እቲ ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራኸቢ ኤጀንሲ ነቲ ብሰራሕተኛ ዘጋጥም ፀገም ንምፍታሕ እንተዘይክኢሉ ወይ ተዘይፈቒሙ እቲ ሚኒስተር ወይ ዝምልክቶ ብዓል ስልጣን ምምሕዳራዊ ቅፅዓት ነቲ ኤጀንሲ ወይ ኣስራሒ ይህብ (ዓንቀፅ 64/3/) ። እዚ ውን ንቲ ኣብ ናይ ሰራሕተኛ ዝቐረበ ናይ መሰል ፣ ድሕንነትን ክብርን ሕቶ መፍትሒ ሰለዘይሃበ እቲ ኤጀንሲ ናይ ስራሕ ፍቃድ ክሰብ ምእጋድ ዘጠቓለለ እዩ (ዓንቀፅ 42(2) (1)) ።

ሰ. ተወሲኑ ሕጊ ምጥሓሳት ምክንያት ብምግብር ንናይ ወፃኢ ኣስራሒ፣ ኤጀንሲ ወይ ተወከልቶምን ዝወሃቡ ምምሕዳራዊ ቅፅዓታት ኣብቲ ኣዋጅ ዘጠቓልሎም (ዓንቀፅ 53) ፡-

- i ኣብ ናይ ስራሕ ውዕሊ ስምምዕነት ንዘለው ግዴታታት ኣብ ምፍፃም ግዴትኡ እንተዘይተዋፂኡ
- ii ተወከልቲ እንተኾይኖም እውን ብውክልንኦም መሰረት እቲ ኣብ ኩንትራት ውዕሊ ዘሎ ግዴታ እንተዘይፈቒሞም
- iii ናይቲ ሰራሕተኛ ሕጋዊ ናይ መጓዓዚ ዶክሜንታት ምሓዝ ወይ ድማ ምኽሓድ
- iv ናይቲ ሰራሕተኛ ናይ ወፃኢ ገንዘብ ደሞዙ ብዘይ ምንም ፀገም ምሓዝ
- v ሰራሕተኛ ብጣዕሚ እንትጉዳእ ፣ ናይ ጥዕና ፀገም ፣ ሞት እንተጋጥም ዘይምግዳስ
- vi ናይቲ ሰራሕተኛ ሰብኣዊ ክብርን ሞራልን እንተጥሒሱ
- vii ኣብ ልዕሊ ሰራሕተኛ ፃታዊ ጥቕዓት ምፍፃም
- viii ኣዋጅ ፣ ሕግታት ወይ መምርሒታትን ምምሕልላፍ

ረ. እቲ ኣስራሒ ይኹን ተወካሊኡ ሕጊ ብምትሕልላፍ ዝወሃብ ውሳኔ እንተተዋሂቡ እቲ ኣስራሒ ዳግም ካብ ኢትዮጵያ ሰራሕተኛ ክወስድ ኣይኽእልን ወይ ድማ እጉድ እዩ ። እቲ ተወካሊ እውን ኣብ ናይ ኢትዮጵያ ናይ ወፃኢ ስራሕ ምውፋር ስራሕቲታት ንክይሳተፍ እጉድ እዩ ። ብተወሳኺ እቲ ኣስራሒ ይኹን ተወካሊ ነቲ ሕጊ ዝተሓላለፍዎ ተመጣጣኒ ዝኾነ ካሕሳ ንክኸፍሉ ተጠየቑት እዮም (ዓንቀፅ 56). ።

ሸ. ናይ ሰራሕተኛ ዝምልክቶ ኣካል ኣብ ሞንጎ ኣስራሕን ሰራሕተኛን ንዝለዓሉ ዘይምርድዳኣት ወይ ድማ ምስ ተወከልቶም ዝለዓሉ ዘይምርድዳኣትን ኣብ ክሊ ናይ መሰል ሕቶታትን ዝህሉ ፀገም ናይ ምርግጋፅ (እቲ ድርጊት ናይ ሕጊ ማዕቀፍ ጌርካ ንምርኣይ) እቲ ሰራሕተኛ ወይ ተወካሊኡ ነቲ ከይዲ እንተተቐደሞም ናፍቲ ኣስራሒ ወይ ተወካሊኡ ምቕያር (ዓንቀፅ 71 ን 72ን) ።

ቀ. እቲ ኣዋጅ ብተወሳኺ ንመንግስቲ ኢትዮጵያ፣ ናይ ህዝቢ ትካላት፣ ኢትዮጵያ ኢምባሲን ሌበር ኣታቸን እዚ ኣዋጅ ዝሃበ ተወሳኒ ሓላፍነት ኣግባብ ብዘለዎ መንገዲ ይኸድ ምህላው ንምርግጋፅ ዝተዳለወ

ሃገራዊ ኮሚቴ ንኣብነት ፡- እቲ መኒስተር ወይ ኣግባብነት ዘለዎ በዓል ስልጣን ምስ ዝምልክቶም ትካላት ብምትሕብባር ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ናይ ኢትዮጵያ ናይ ወፃኢ ሃገር ሰራሕተኛታት ኣብ ስራሕ ዝኣተውሉን እንትምለሱን ናብ ማሕበረሰብ ናይ ምቅልቃል ስራሕቲ የሰልጥ (ዓንቀፅ 64 (4))

::

ዓለምለኸዊ ስምምዕነት ፡-

ኢትዮጵያ ብዓለምለኸ ብርኪ ኣፍልጦ ዝረኸበ ናይ ደቂ ሰባት መሰል ምኽባር ብዝተፈላለዩ ዓለምለኸውን ሃገራውን ናይ ደቂ ሰባት መሰል መሳርሒታት ኣብ ምኽባር ወይ ድማ ኣብ ምፍፃም ቀስ ብቀስ እናወሰኸት ትመፅእ ዘላ ሃገር እያ ::

ኣዞም ዝስዕቡ ዝርዝራት ዘመላኽትዎ ምስ ናይ ስደተኛ ሰራሕተኛታት ዝተዛመዱ መሳርሒታት ፣ፅሑፋት ምፅዳቕን ወይ ምቕባልን መሰረት ዝገበረ እዩ ::

- ሕቡራት መንግስታት ፕሮቶኮል ብዘይሕጋዊ መንገዲ ስደተኛታት ዶብ ምስጋር ብ Land Sea and Air, 2002 ተወሳኺ ሕቡራት መንግስታት ስምምዕነት ኣንፃር ዝተደራጀወ ዓለምለኸዊ ወንጀል (2012)
- ውድብ ስራሕ ዓለም ‘‘ኣገዲድካ ምስራሕ ‘‘ ዝምልከት ስምምዕነት 1930 (ቁ.29) ብናይ መወዳእታ ዓንቅፅ ዝተመሓየሸ (2003)
- ውድብ ስራሕ ዓለም ዝከፍኦ ናይ ህፃናት ምዝመዛ ዝምልከት ስምምዕነት 1999 (ቁ-182) (2003)
- ውድብ ስራሕ ዓለም ዝተሓተ ዕድመ ስምምዕነት 1973 (ቁ.138) (1999)
- ውድብ ስራሕ ዓለም ንስራሕ ምስዳድ ስምምዕነት (ዝተኸለሰ) ፣ 149 (ቁ.97) ክሳብ ሓዚ ግን ኣይፀደቐን
- ውድብ ስራሕ ዓለም ስደተኛ ሰራሕተኛታት (ተወሳኺ ስምምዕነት) ስምምዕነት ,1975 (ቁ-143) (ክሳብ ሓዚ ዘይፀደቀ)
- ውድብ ስራሕ ዓለም ናይ ውልቀ ስራሕን ሰራሕተኛን መራኽቢ ኤጀንሲ ስምምዕነት 1997 (ቁ-181) (1999)
- ውድብ ስራሕ ዓለም ተቆፃፃሪ ኩነታት ስራሕ 1947 (ቁ-81) (ክሳብ ሓዚ ኣይፀደቀን)
- ሕቡራት መንግስታት ባርነት ዝምልከት ስምምዕነት 1926 ብፕሮቶኮል 1953 (1969) ዝተመሓየሸ
- ሕቡራት መንግስታት ስምምዕነት ሕገ ወጥ ናይ ደቂ ሰባት ዝውውርን ፆታዊ ምዝመዛን ካልኦትን ዝሸፈነ ስምምዕነት 1949 (1981)
- ሕቡራት መንግስታት ሓጋዚይ ስምምዕነት ኣብ ባርነት ምጥፋእ ፣ ናይ ባርያ ንግዲ ፣ ተመሳሳሊ ስራሕቲ ዝሰርሓ ትካላትን 1956(1969)
- ሕቡራት መንግስታት ዓለምለኸዊ ስምምዕነት ናይ ኩሎም ስደተኛ ሰራሕተኛታት ቤተሰቦምን መሰል ምክልኻል 1990 (ክሳብ ሓዚ ዘይፀደቐ)
- ሕቡራት መንግስታት ምስ ደረጃ ፅግዕተኛ ስደተኛታት ዝመሳሰል ስምምዕነትን ምስ ደረጃ ፅግዕተኛታት ስደተኛታት ዝመሳሰል ፕሮቶኮል 1951 (1969)
- ሕቡራት መንግስታት ስምምዕነት ኣብ ክሊ ኩሎም ዓይነታት ናይ ዘርኢ ኣድልዎ (CERD), 1963 (1976)

- ናይ አፍሪካ ሕብረት ስምምዕነት ኣብ ኣፍሪካ ንዘሎ ንዝተወሰኑ ናይ ፅግዕተኛ ስደተኛታት ፀገም ዘመሓድር 1969(1973)

ሓደሽቲ መሰላት ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ኣብ ጋልፍ ኮኦፕሬሽን ካውንስል⁵

ናይ ውድብ ስራሕ ዓለም ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ስምምዕነት 2011 (ቁ.189) ንናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ዝተውሃቡ መሰላት ኣቐሚጡ እዩ ። እዚ ስምምዕነት ኢኮኖምን ማሕበራዊን ጥቕምን ናይ ገዛ ስራሕ ንከመሓይሽ ፈቲኑ እዩ ። ብተወሳኺ ብርክት ዝበሉ ነገራት እውን ምስ ናይ ውድብ ስራሕ ዓለም ስምምዕነት ጎኒ ንጎኒ ዝመሳሰል ወሰንቲ ዝበሃሉ ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት መሰል ዘኽብር ሕገ ኣውላጽም እዮም ።

ናይ ውድብ ስራሕ ዓለም ስምምዕነት ካብ ዘይፈረመ ሀገራት ሕቡራት ዓረብ ኢሚሬትስ ፣ኪንግደም ስዑድ ዓረብን ኪታርን ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት መሰል ንምሕላው ሕግን ዝተመሓየሸ ፖሊሲን ኣውላጽን እዩን ። እዚ ዓንቀፅ እዚ ዘቐርቦ ኣብቲ ከባቢ ንዘሎ ናይ ዕዳጋ ኩነታትን ዝነበረ ሕግን ብምንፅፃር እዩ ።

ሕቡራት ዓረብ ኢሚሬትስ ፡-

ሕቡራት ዓረብ ኢሚሬትስ ናይቲ ሃገር ናይ ፌደራል ሕገ ቁፅሪ 10/2017 ንግልጋሎት ወሃብቲ ሰራሕተኛታት (ሕቡራት ዓረብ ኢሚሬትስ ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ሕገ) ናብ መገደዳይነት ዝመፀሉ እዋን ነሓሶ 12/2017 ከ.አ.ፈ እዩ ። እዚ ሕገ እዚ ንናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ቅድም ክብል ዘይነበረ መሰረታዊ ዝኾነ ናይ ስራሕ መሰላት ኣምዲኡ እዩ።

እዚ እውን ተግባራዊ ዝኾነሉ ብግዝያውነት ይኹን ብቐዋሚ ኣብ መንበሪ ገዛ ምስ ኣስራሒ ንዝሰርሑ ሰራሕተኛታት ፣ናይ ውልቀ ሕርሻ ቦታታት ፡- 19 ናይ ስራሕ ዓይነታት ዝሓዘ ፣ ናይ ገዛ ሰራሕተኛ ዓል ኣነስተይቲ ፣ ናይ ምግብ ስራሕ ፣ ኣትክልተኛ ፣ ሽፌር ብተወሳኺ ኣብ መብዛሕትኡ እዋን ዘይንጥቀመሎም ከም ሓላዊ ከፍቲን ውልቀ ናይ ሕርሻ መሓንዲስን እዮም ። ኣብ ትሕቲ ሕቡራት ዓረብ ኢሚሬትስ ንናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ዘመሓድር ሕገ ክሳብ ሕጂ ኣይወፀን (ኣይተሓተመን) ። እዙይ እውን ኣብ ትሕቲ ሕገ ንዘለው ተዘርዘሩ ዓንቀፃት ንምስፋሕ እዩ ። ኣቲ ሕገ ንሰራሕተኛታት ዝተወሰነ ኣብ ሕገ ዝሰፈረ መሰልን ተወሰኽቲ መዐቀኒታትን ንስራሕተኛታት ኣተኣታትዩ እዩ (ትሕት ኢልኩም ረኣዩ) ።

ኪታር ፡-

ኪተር ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ሕገ ኣፅዲቐ ኣውላጽ እዩ ቁ.15/2017 (ኪታር ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ሕገ) ኣብ ነሓሶ 22/2017 ከ.አ.ፈ ተራእዩ ን 173,742 ዝኾነ ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት (ብመሰረት ናይቲ መንግስቲ 2016 ናይ ሰራሕተኛታት ስታቲስቲክስ ሪፖርት እዩ) መሰሎም ንምክልኻል እዩ ። እቲ ሓዲሽ ሕገ ንናይ ገዛ ሰራሕተኛታት እንትገልፃ ከም ውልቀ ሰብ ኣብ ትሕቲ ማናጅመንትን ተኸታተልትን ኣስራሕቲ ኮይኑ ደሞዝ ንምርካብ ናይ ገዛ ስራሕቲ ዝሰርሕ ኣካል ብዝብል እዩ ። ከም ኣብነት ዝገልፃውን ዝተፈላለዩ ዓይነታት ናይ ሰራሕ ቦታታት በዚ መግለፂ እዚ እንትገልፃ ዘጠቓልሎ እውን ፡- ገናሒ መኪና (ሹፌር) ፣ ሞግዚት ፣ ናይ ምግብ ሰራሒን ኣትክልተኛን እዮም ። እቲ ሕገ ንዝርዝር ሰራሕተኛታት ንክሰርሑሉ ዝወፀ ሕግታት ኣብ ሓደ ብምዝርዛር ኣየርእዮምን ።

ንመፈፀሚ ዝኾኑ ካልኣት ሕግታት ክወፁ ከምዝኽእሉ ይግመት እዩ እዙይ እውን ናይ ሰራሕተኛታት ዝሓሸ ጥቕሚን ክብርን ዝህብን ግልፅነት ዘለዎን ሕጊ ክኸውን ይግባእ ። ኣብነት ፦ እቲ ሓዲሽ ሕጊ ዘቕርቦ ኣስራሕቲ ንሰራሕተኛታት ኣብ ሕጻም እዋን ክሰርሑ ካብ ምግባር ምቕጣብ ፣ እቲ ሕጊ ዝነኣሰ ናይ ሕጻም ዝወሃብ ዕረፍቲ ጊዜ ግን ኣየቐመጠን ።

ኣብዚ ሰዓት እዚ ግን ዝነኣሰ ኣብ ሕጊ ክቐመጥ ዘለዎ መሰል ዘርዚሩ ኣውጺኡ እዩ ። (ትሕት ኢልካ ረኣይ)

ግዝኣት ስዑድ ዓረብ (Kingdom of Saudi Arabia)፦

ኣብ ነሐሴ 2013 ስዑድ ዓረብ ናይ መኒስተራት ውሳኔቁ.310/1434 ሓቲማ እዙይ እውን ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ንምቁፅፃር ዝወፀ እዩ ። ኣብ ለከቲት 2017 ስዑድ ዓረብ ሓዲሽ ናይ መኒስተራት ውሳኔ ቁ.605/1434 እንተፅድቅ እዙይ እውን ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ካብ መስረሓይ ናብ መስረሓይ ንክዘዋውር ኣብ ተወሰኑ ዝፈቐድ እዩ ።ኪንግዶም ኦፍ ስዑድ ዓረብ ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ስዑድ ዓረብ ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ሕጊ ዘጠቓልሎ ተባዕታይን ኣንስታይን ናይ ቤተሰብ ሰራሕተኛታት ፣ ናይ ውልቀ ሹፌር ኣትክልተኛን ዋርድያን እዮም። እቲ ሕጊ ተወሰኑ ናይ ሰራሕተኛታት ብሕጊ ዝፀደቐ መሰላትን ኣብ ክልቲኦም ወገናት ዘሎ ግዴታን ወሲኑ እዩ ። (ትሕት ኢሉ ተገሊፁ እዩ).

⁵(This section, including the tables, is quoted from khoja and Thomas,2017)

ዝነአሰ ብሕጊ ዝተውሃበ መሰል

ትሕዝቶ	ሕቡራት ዓረብ ኢሜሬትስ	ኪታር	ኪንግዶም ኦፍ ስዑድ ዓረብ
ናይ ስራሕ ሰዓታት	እቲ በዓል ስልጣን ኣብ ዘውፀኡ መምርሒ ክግለፅ ይግመት	10 ሰዓታት ንመዓልቲ (ብዘይ ናይ ዕረፍት ሰዓት) ክልቲኡም ወገናት እንተተሰማሚዖም	-
መዓልታዊ ዕረፍቲ	እንተገደደ 12 ሰዓታት ኣብ መዓልቲ	10 ሰዓታት ንመዓልቲ (ብዘይናይ ዕረፍቲ ሰዓት) ክልቲኡም ወገናት እንተተሰማዕሚዖም	እንተነአሰ 9 ሰዓታት ኣብ መዓልቲ
ናይ ዕረፍቲ መዓልቲ	1 መዓልቲ ኣብ ሰሙን	1 መዓልቲ ኣብ ሰሙን	1 መዓልቲ ኣብ ሰሙን
ደሞዝ	ወርሓዊ ኮይኑ ድሕሪ ወርሒ ልዕሊ 10 መዓልቲ ኣይፀንሕን	ኣብ ናይ ወርሒ መወዳእታ ኮይኑ ኣብ ቀፃሊ ወርሒ ኣብ ዘሎ 3 መዓልታት ኣይሓልፍን	ብናይ ሙስሊም ኣቆፃፅራ (ካላንደር) ኣብ ናይ ወርሒ መወዳእታ ብካልእ ናይ ኩንትራት ውዕሊ እንተዘይኮይኑ ግን
ናይ ፈተነ እዋን	6 ወርሒ	ጊዜ ዝውሰን ብሚኒስቴር ልምዓት ምምርን ሚኒስተር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን	90 መዓልታት
ዓመታዊ ዕረፍቲ	ንዓመት 30 መዓልቲታት	3 ሰሙን ኣብ ዓመት	30 መዓልታት ኣብ 2 ዓመት
ናይ ሕማም ፍቓድ	30 መዓልታት ኣብ ዓመት	-	30 መዓልታት ኣብ ዓመት
ናይ ኣየር ክፍሊት	ደርሶ መልሲ ኮይኑ 1 ግዜ ኣብ ዓመት	ደርሶ መልስ ኣየር ትኬት ኣብ 2 ዓመት 1 ግዜ	-
ናይ ግልጋሎት መወዳእታ	14 መዓልቲ ንዓመት ግልጋሎት	ንሓደ ዓመት ግልጋሎት ሰለስተ ሰሙን	ናይ ሓደ ወርሒ ደሞዝ ንኣርባዕተ ተኸታተልቲ ዓመታት ግልጋሎት

ውህብቶች :- ካብዚ ብዝበለፀ ገለፃ በዓል ስልጣን ኣብ ዘውፅኦ መምርሒ ክወፅእ ይግመት

ተወሰኑት ግዴታታትን ንሰራሕተኛታት ከለላ ዝኾኑ ክማልኡ ዝግበኦም ነገራትን

ትሕዝቶ	ሕቡራት ዓረብ ኢሜሬትስ	ኪታር	ኪንግዶም ኦፍ ስዑድ ዓረብ
ናይ ስራሕ ውዕሊ ስምምዕነት	ብሚኒስተር ሓይሊ ሰብን አሚሬታይዜሽንን ይረጋገፅ። ኩንትራት ዝወደአሉ አብ 2 ዓመት ኮይኑ አብ 2 ዓመት ድማ ይሕደስ	እቲ ሚኒስቴር ዘረጋግፆ ኩንትራት (ውዕሊ ስምምዕነት) ብዓረብኛ ይውዳእ	እቲ ፅሑፍ ናይ ሰራሕ ውዕሊ ስምምዕነት (ብዓረብኛ) ግዴታ ይውዳእ እዩ ።
ወሰንቲ ድልዎታት	ንሰራሕተኛ ኣግባብነት ዘለዎ መንበሪ ፣ ሕክምናን ምግብን ኣቅርቦት ግድን ይወሃብ	ንሰራሕተኛታት ግድን መንበሪ ፣ ምግብን ናይ ሕክምና ግልጋሎትን ይወሃብ	ንሰራሕተኛታት ግድን ምቕው መንበሪን ናይ ጥዕና ግልጋሎትን ይወሃቦም
ኣድልዎ	ኣድልዎ ኣብ ሞንጎ ሰራሕተኛታት ብዘርኢ ፣ ሕብሪ ፣ ፆታ ፣ ሃይማኖት ፣ ንጉላቲካ ኣተሓሳስባ ፣ ዜግነትን ናይ ማሕበረሰብ መበቆልን ክልኩል እዩ	-	-
መጥቓዕቲ	ዝተኸልከሉ ዝኾነ ይኹን ቃላት ፣ ኣካላዊን ፆታዊን መጥቓዕቲ ፣ ኣገዲድካ ምስራሕን ዝምልከት ኣስራሒ ንሰራሕተኛ ብፅሑቕ ምርኣይን ከለላ ምሃብን	ንሰራሕተኛ ብፅሑቕ ምሓዝ ፣ ክብሪ ምሃብን ንኣካላዊን ስነ ኣእምራውን መጥቓዕቲ ምክልኻልን	ኣስራሒ ን ሰራሕተኛኡ ብኽብሪ ምሓዝን ነቲ ሰራሕተኛ ብዝስማዕመዖን ምቕው ብዝኾነ መንገዲን ምሓዝ
ናይ ዕድመ ጣራ	ክሰርሑ ዝኸእሉ ካብ 18-60 ዓመት ዘለዎም	ሰራሕተኛታት ግድን ካብ 18-60 ዕድመ ዘለዎ	-
ኣብ ስራሕ እዋን ዘጋጥም ሓደጋ	ሰራሕተኛታት ዝኾነ ይኹን መጉዳእቲ ኣብ ስራሕ እናሃለወ እንተጋጥሞ ካሕሳ ይረክብ	ንሰራሕተኛ ኣብ ስራሕ እናሀለወ ዘጋጥም ሓደጋ (መጉዳእቲ) ብናይ ሰራሕተኛታት ሕጊ መሰረት ካሕሳ ይረክብ	-

ስራሕ ምዝውዋር ወይ ምትሕልላፍ	ዝርዝር አይኮነን ግን ብናይ ኢሚግሬሽን ሕጊ መሰረት ይኸውን	ዝርዝር አይኮነን ግን ብናይ ኢሚግሬሽን ሕጊ መሰረት ይኸውን	ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ናብ ሓዲሽ አስራሒ ምትሕልላፍ (ምዝውዋር) ኣብ ዝተወሰኑ ኩነታት ይፍቀድ እዩ ።
ናይ ምቁራፅ መሰል	ኣብ ዝተወሰነ ኩነታት ምናልባት ንክልቲኦም ወገናት እቲ ኩነት-ራት ከቋርፅዎ ይኸእሉ እዮም	ኣብ ዝተወሰነ ኩነታት ምናልባት ንክልቲኦም ወገናት ኣቲ ኩነት-ራት ከቋርፅዎ ይኸእሉ	ኣብ ዝተወሰነ ኩነታት ምናልባት ብክልቲኦም ወገናት እቲ ኩነት-ራት ከቋርፅዎ ይክእሉ ።
ዘይምርድዳኣት ዕልባት ክረኽቡ ምግባር	መሰማምዒ ኣካል ነቲ ትካል ናይ ምቁፅፃር ፣ ማእኸላይ ኮይኑ የረዳድእ ፣ ጥርዓን ንዘቕረቡ ብሓባር ወይ በበይኖም የዘራርብ	ናይ ሰራሕተኛታት ሕጊ ከምዝብሎ	ሚኒስተር ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ልምዓትን ጥርዓን ዘቕርቡ ብጉጅላ ወይ ብውልቀ የዘራርብ
ጊዜ ገደብ	ብዛዕባ ስራሕ ውዕሊ ምቁራፅ ይኹን ካልኣት ይግበኣኒ ዝብልዎም ነገራት ንምቕራብ 6 ወርሒ ገደብ ኣለዎም	ብዛዕባ ውዕሊ ስራሕ ይኹን ካልኣት ይግበኣኒ ዝብልዎ ነገራት ንምቕራብ 6 ወርሒ ገደብ ኣለዎ	-
ቅፅዓት	ኣብ ዝኾነ ዓይነት ሕጊ ብጣዕሚ ከቢድ ዝበሃል ገበን እንተኾይኑ ካብ 10000-200000 ናይቲ ሃገር ቅርሺ የቅፅዕን ክሳብ 6 ወርሒ የእስርን	5000-10000 ናይቲ ሃገር ቅርሺ ኣብ ዝኾነ ይኹን ዓይነት ሕጊ እቲ ዝለዓለ ቅፅዓት	ኣስራሒ ዝቅፅዕ ናይቲ ሃገር ቅርሺ 2000-5000 እንተኾነ እውን ካብ 1-3 ዓመታት ንዝኾነ ዝኾነ ይኹን ናይ ገዛ ሰራሕተኛታት ስፖንሰር (ካብ ምግባር ይእገድ ካብ ዝኾነ ይኹን ሕጊ እቲ ዝለዓለ ናይ ገዛ

			ሰራሕተኛታት ዝቕፅዕዎ ናይቲ ሃገር ቅርሺ 2000 ናይ ሰራሕ እገዳ ድማ (ኣብ ዝኾነ ይኹን ዓይነት ሕገ እቲ ዝለዓለ)፤
--	--	--	--

ናይ ሰራሕተኛታት ግዴታ

ትሕዝቶ	ሕቡራት ዓረብ ኦሚሬትስ	ኪታር	ኪንግዶም ኦፍ ስዑድ ዓረብ
------	----------------	-----	------------------

ተግባራት	ብመሰረት ናይ ኣስራሒ መምርሒ ስራሕቶም ብትግሃት ይፍፀሙ	ስራሕቶም ብትግሃት ይፍፀሙ ብተወሰኺ ኣብቲ ቤተሰብ ንህፃናት ፣ ዓበይቲ (ሽማግሌታት) ዘይምጉዳእ ።	ብመሰረት ናይ ኣስራሒ መምርሒ ስራሕቶም ብትግሃት ይፍፀሙን ኣብ ውሽጢ ቤተሰብ ዝርከቡ ህፃናትን ሽማግሌታትን ዘይምጉዳእ፣ ናይቲ ኣስራሒ ንብረታትን ጉዕዞታትን ብኣግባቡ ምሕላው
ነፃነትን ዓርሰ እምነትን	ናይ ኣስራሒ ነፃነት ምሕላውን ናይ መስረዓይ ምሽጥራት ምሕላውን	ናይ ኣስራሒ ነፃነትን ዝህልው ሚሽጥራትውን ምሕላው	ናይ ኣስራሒ ነፃነት ምሕላውን ምሽጥራት ምዕቃብን ።

ሕዛል - 2

ንግግ.ሒ. ስ ዝተዳለወ በጀት (ብብር)	የኒት መዐቀኒ	ዓይነት እቕሓ ወርሒ	የኒት መጠን መዐቀኒ/ ወርሒ	ንኡስ ድምር/ ወርሒ	Y1	Y2 + X%	Y3 + Y%
ናይ ሓይሊ ሰብ ደሞዝ							
ግግ.ሒ.ስ ኣፕሬሽን ማናጀር	ወርሒ						
ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ብዓል ሞያ	ወርሒ						
ሓላዊ ቤት ፅሕፈት	ወርሒ						
ዋርድያ	ወርሒ						
ንኡስ ድምር							
መሰረታዊ ግልጋሎታት							
ኤለትሪክሲቲ	ግልጋሎት						
ማይ	ግልጋሎት						

መሳርሒታትን ንድፈ ሓሳብን

ናይ ማ.ሓ.ስ ናይ 3 ዓመት ናይ አሰራርሓ ትልሚ

ንግግር ዝተዳለዎ በጀት (ብብር)	የኒት መዐቀኒ	ዓይነት አቕራቢ ወርሒ	የኒት መጠን መዐቀኒ ወርሒ	ንኡስ ድምር ወርሒ	Y1	Y2 + X%	Y3 + Y%
ኢንተርኔት ኮንክሪት	ግልጽ						
ቴሌፎን	ግልጽ						
አኬባ	ክስተት						
ስልጠና	ክስተት						
ናይ መስራቢት ቀረብ	ክስተት						
ትራንስፖርት							
ፅገና							
ሃንደበታዊ ድጋፍ							
ንኡስ ድምር							

ንግሥት ዝተዳለወ በጀት (ብብር)	የኒት መዐቀኒ	ዓይነት አቕላ ወርሒ	የኒት መጠን መዐቀኒ ወርሒ	ንኡስ ድምር ወርሒ	Y1	Y2 + X%	Y3 + Y%
መሰርሒታትን ቀረብን							
ከምጥቀስ	መጠን						
ፕሪንተር	መጠን						
ኤልሲዲ	መጠን						
ጠረፎዛ	መጠን						
ወንበር	መጠን						
ካልኦት							
ንኡስ ድምር							
ፕሮጀክትን ስራሕትን							
ንስደተኛታት ስልጠና							
ተመለስቲ ምቅልቓል							
ሓበሬታ ምሕታም፣ትምህርትን							

ናይ ርክብ ማተረፊያ							
ናይ ማሕበረሰብ ክስተት							
ዝበፀሑ ግልጋሎታት							
ካልኣት							
ንኡስ ድምር							
ጠቕላላ ድምር							

ናይ ሰራሕተኛታት መቆፃፀሪ መዝገብ

አባል ሰራሕተኛ	
-----------	--

ዕብዮትን ዝለዓለ ውፅኢትን	ኣብ መወዳእታ ኣብ ዝነበረ ጅፅፅር :- ዕውት፣ፀገማት ዝፈትሑ ፣ፅቡቕ ግብረ መልሲ ፣ ኮርስታት፣ሞያታት ወዘተ
ምምሃርን ዕብዮትን	ኣብ መወዳእታ ኣብ ዝነበረ ጅፅፅር ብተወሰኺ ናይ ልምዓት ክባቢታት እንታይ ፣ ምዓዝ ወዘተ

ዕለማ / ናይ ቡድን ስራሕ	ርክብ ስራሕ ኣፈፃፀማ ወዘተ
ናይ ሰራሕተኛታት ድሕንነት	ፃዕቂ መደብ ፣ ናይ ስራሕ ስዓታት ፣ሕመም ወዘተ

ወርሒ	
ዕብየትን ዝለዓለ ውፅኢትን	
ምምሃርን ዕብየትን	
ዕለማ / ናይ ቡድን ስራሕ	
ናይ ሰራሕተኛታት ድሕንነት	
ካልኣት ዝኾኑ ነገራት	
ዝተሰማምዑሎም ተግባራት	
ቐፅፅር	
ዕለት	

ናይ ሪፈራል ቕጥዒ (ፎርም)

ናይ ሪፈራል ቕጥዒ			
ሽም ማ.ሓ.ስ		ሪፈራል ዝለኣኸሉ ትካል ሽም	
አድራሻ ማ.ሓ.ስ		ሪፈራል ዝለኣኸሉ ትካል አድራሻ	
ሽም ሪፈር ተብሃለ			
ሪፈራል ተፅሓፊሉ ዕለት			
ናይ ተገልጋላይ ዝርዝር			
ሽም			
ፆታ			
ስርዓተ ፆታ			
ደረጃ ትህርቲ			
ና ሓዳር ኩነታት			
ስራሕ			
ናይ ስደት ሂስትሪ			

መንበረ ቦታ	
ዝርዝር ርክብ (አድራሻ)	
ዝተነፀረ ድሌት	
ካብቲ ማእኸል ዝወሃብ ግልጋሎት	
ሪፈር ናብ	
ሪፈር መበሊ ምኽንያት	
ናይ መወዳእታ ውፅኢት / ዝተፈፀመ ወይ መፍትሒ ዝረኽበ ፀገም	

አብ ሞንጎ ማ.ሓ.ስ ን ሪፈራል ዝተልእኾሉ ኤጀንስን ዝተዳለወ ሓበራዊ ስምምዕነትፍ

ውዕሊ ስምምዕነት

አብ ሞንጎ -----ሸርካ (ብምትሕብባር ዝሰርሕ ትካል)-----
 ዕለት -----

1. ዕላማ

ዕላማ ናይዚ ስምምዕነት ንዝተሰርሑ ስራሕቲ ድልውነት ዝዝርዝረሉ ከይዳ እዩ።

ብ ማ.ሓ.ስ -----ብመሰርሕቱ ትካል-----ኩሉ ግዜ አብ -----ብሓንሳእ
 ክንሰርሕ ሽም ናይቲ ስራሕ አብ -----ዕለት -----

2. እዚ ስምምዕነት ዝፀንሖ ግዜ ነቲ ሓባራዊ ስምምዕነት ብኸሊቲኡም ወገናት እንትፍረምን መገደዳይ አብ ዝኾነሉ እዋን(ዕለት) እዩ።

3. ናይ ርክብ ትሕዝቶ

እቲ ርክብ አብ ሞንጎ ማ.ሓ.ስን ----- (ሽም ብሓባር ዝሰርሕ ትካልን) እንትኾን(ትሕዝቶ ናቲ ርክብ) -----

4. ዕላማ ናይቲ መበገሲ ሓሳብ

እዞም ተሰማሚዖም ዘለው አካላት እቲ ቀንዲ ሓባራዊ ዕላማኦም ክልቲኦም ወገናት እዚ ዕላማ እዚ ንምዕዋት ብሓባር ንክሰርሑ እንትሰማምዑ እዞም ዝስዕቡ ትሕት ኢሎም ዝተዘርዘሩ ቁምነገራት ንምፍፃም ተሰማሚዖም አለው።

5. ናይ ክልቲኦም ወገናት ተግባርን ሓላፍነትን

5.1 ናይ ማ.ሓ.ስ ተግባራት----- (ዝርዝር ተግባራት)

5.2 ናይ ማ.ሓ.ስ ሓላፍነት ----- ዝፍፀምዎም ተግባራት (ዝርዝር ሓላፍነት)

5.3 ስራሕቲ (ናይ መስማዕማዕትኻ ሽም) ዝፍፀምዎም ተግባራት (ዝፍፀምዎም ዝርዝር ተግባራት)

5.4 ሓላፍነት (ናይ መስማዕማዕትኻ ሽም) ዝሰርሖም ስራሕቲ (ዝርዝር ዝሰርሖም ስራሕቲ)

6. ድልውነት

6.1 ማ.ሓ.ስ ----- ተሰማመዖ (ናይ ድልውነት ዝርዝር)

6.2 (መስመሳመሳኢኻ ጽመ) ተሰመመዐ (ናይ ድልውነት ዝርዝር)

8. ስምምዕነት ምምሕያሽ

እዚ ምምሕያሽ ብ ክልቲኦም ወገናት ዝኣመንሉ ብፅሑፍ ክኸውን ኣለዎ።

9. ስልጣን

ክልቲኦም ወገናት ብፅቡቕ መንፈስ ተሓባቢሮም ንክሰርሑን እዞም ኣብ ላዕሊ ዝተዘርዘሩ ዕላማታት ንክፍፀሙ ተሰማሚዖም

ፊርማ-----

ፊርማ-----

ሽምን ደረጃ ሓላፍነትን-----

ሽምን ደረጃ ሓላፍነትን-----

ማ.ሓ.ስ-----

(መሰማምዕቲ ትካል)-----

ናይ ሚ.ሒ.ስ ተገልጾላይ ካርዲ

መረጃ ቅፅ	ዝተመዝገበሉ ዕለት
--------	-------------

1. ናይ ውልቀ ሓበሬታ

ሀ. ናይ ሓዚ ዘሎ ስደተኛ ሰራሕተኛ ዝርዝር

ሽም ተገልጾላይ.....ተባ / አንዝተወለደሉ ዕለት.....
ሓዚ ዘለዎ አድራሻ.....ቁፅሪ ስልኪ.....ናይ ቤተሰብ መርከቢ ቁፅሪ ስልኪ.....
እዚ ተገልጾላይ ብዛዕባ ናይ ስደተኛ ሓበሬታ ማእኸል ዝሰምዓሉ አበይ እዩ?.....
ዝተምሃረሎም ቁፅሪ ዓመታት.....አብ ናይ ክእለት ስልጠና
በቃ ተሰዲድካ ክትምለስ ዲኻ? እዉ / አይፋሉን

ለ. ቤተሰብ / ናይተገልጾላይ ምሓዛ ዝርዝር ኩነታት (አብ ቁፅሪ 1 ሀ ዘሎ ምልእዎ) ንስደተኛ ሰራሕተኛ ዝርዝር

ናይ ተገልጾላይ ሽም.....ተባ/አንዝተወለደሉ ዕለት.....
ሓዚ ዘለዎ አድራሻ.....ስ.ቕ.....ናይ ቤተሰብ መርከቢ ቁፅሪ
እዚ ተገልጾላይ ብዛዕባ ናይ ማ.ሓ.ስ ዝሰምዐሉ አበይ እዩ?.....

2. ቅሬታ (ጥርዓን ክተቐርብ እንተደሊኻ ናይ ጥርዓን መምልኪ ፎርሚ ምላእ ወይ ድማ ናይ ሪፈራል መቐረቢ)

አብ ናይ ስደተኛ ቤተሰብ ዝተረሰዐ አሎ ድዩ? እዉ / አይፋሉን.....
ናይ ስደተኛ ቤተሰብ አባል ፀገም አለዎም ድዩ? እዉ / አይፋሉን

ብዛዕባ ቅሬታ ፍሉጥ ሓበሬታ ምምዝጋብሜላታት ስደት ፣ ዝመልመለ ኤጀንሲ ፣ ናይ ስራሕ ዓይነት ፣ ናይ መወዳእታ
ዘጋጠመ ፀገም ወዘተ.....

ንሪፈር ዝቐረበሉ

ሪፈር ናብ

ን አብዕለት.....ዕለት.....ዕለት.....

3. ን ስደት ምሕሳብ

3.1 ናይ ስደት አቀራርባ (ምልክት) ሀ. ዘይ ምቕው ለ. ክኸውን ይኸእል ሐ. ምቕው

3.2 ናይ ስደት እዋን ሀ. አብ ቀፀልቲ 6 አዋርሓት ለ. ካብ 6 – 12 አዋርሓት ሐ. ካብ 12- 24 አዋርሓት

3.3 ዝሓስበ መብፅሒ ቦታ ሀ. ታይላንድ ለ. ማሊዥያ ሐ. ታዋን (ቻይና) መ. አይፍለጥን ካልኦት ግለፅ.....

3.4 ዝሓስበ ናይ ስራሕ ትካል ሀ. ፋብሪካ ለ. ናይ ገዛ ሰራሕተኛነት ሐ. ኮንስትራክሽን መ. ሕርሻ ዓሳ ምፅማድ

4. ግንዛባ ከሌለ ዘለዎ ስደት (ብዝተዳለወ መስፈርቲ ኣንፃር ምዕቃን)

4.1 ኣብ ስደት ዘጋጥም ፀገም ምርዳእ ሀ. እዉ ሊ. ኣይፋሉን ሓ. ብወሳኛይ መልክዑ

4.2 ብሕጋዊ መንገዲ ኣብ ወፃኢ ንምስራሕ መዐቀኒታት ምፍላጥ ሀ. እዉ ሊ. ኣይፋሉን ሓ. ብወሳኛይ መልክዑ

4.3 ኣብ ምልመላ እዋን / ስደት ዝወፁ ዝተፈላለዩ ወፃኢታት ምርዳእ ሀ. እዉ ሊ. ኣይፋሉን ሓ. ብወሳኛይ መልክዑ

4.4 ብዝምልሙሉ ኤጀንሲ ናይ መሰል ምግሃስ እንተጋጥመካ እንታይ ከምትገብር ትፈልጥ ዲኻ?

ሀ. እዉ ሊ. ኣይፋሉን ሓ. ብወሳኛይ መልክዑ

4.5 ብዛዕባ ደሞዝን ናይ ስራሕ ስዓትን ትፈልጥ ዲኻ? ሀ. እዉ ሊ. ኣይፋሉን ሓ. ብወሳኛይ መልክዑ

4.6 ብመስረሓይ ናይ መሰል ምግሃስ እንተጋጥመካ እንታይ ከምትገብር ትፈልጥ ዲኻ? ሀ. እዉ ሊ. ኣይፋሉን ሓ. ብወሳኛይ መልክዑ

5. እንቕበሎም ግልጋሎታት

ዓይነታት ግልጋሎት	ተቐበልካሉ ዕለት	ተቐበልካሉ ዕለት	ተቐበልካሉ ዕለት	ተቐበልካሉ ዕለት
ምኽሪ(ቅድመ ስደት ምኽሪ)				
ናይ ሕገ ድጋፍ (ምስ ይግበኣኒ ፤ጥርዓንን ውዕሊ ምርግጋፅን ዝተተሓሓዘ)				
ሓበሬታ ፤ትምህርቲ፤ስልጠና (ማ.ሓ.ስ ናይ ስልጠና ወይ ሓበሬታ ኩነታት ይሕግዝ)				
ምትእስሳር (ኣብ ዝኾነ ይኹን ጉጅለ ምይይጥ ምስ ስደተኛታት ወይ ካልኣት ተመሳሳልቲ ሃገራት ናይ ስደተኛታት ማሕበራት ምስታፍ)				
ናይ ንግዲ ማሕበር ምስታፍ				

ዝባፅሑ ስራሕቲ ንምትለም መሳርሒ ኮይኑ ዘገልግል ቅጥዒ¹

መን? ስራሕትና ጠመተ ጌርና እነባፀሐሎም ኣካላት መን እዮም? ዕድሙ፣ ፆታ፣ ብርኪ ትምህርቲ ናይ ስደት ክፍሊታት

እንታይ? እንታይ ንምግባር ኢና ንራኽብ ዘለና? እቶም ቁልፊ ዝኾኑ መልእኽትታት እንታይ እዮም? እቲ ማሕበረሰብ ፈሊጥዎ ዝፀንሐ ነገር እንታይ እዩ?

¹ ካብ ናይ ውድብ ስራሕ ዓለም 2014a ዝተወሰደ

ከመይ ? ንርክብና እንታይ ዓይነት ሜላ ኢና ክንጥቀም? ዝተፈላለዩ ሜላታት ኣብ ግምት ኣእቱ፣ ዝኾነ ነገር ምስ ሕብረተሰብ ዝገደፍካዮ እውን እንተኾነ ይካተት፣ እቲ ምብፃሕ ከመይ እዩ ዝተኣታቶ?

ምዓዝ ? እዚ ምብፃሕ ንምዓዝ እዩ ትልሚ ተታሒዙ? ኣብዚ እዋን እዚ ኣብ ማሕበረሰብ እንታይ ኢና ንፈልጥ? ንደቀንስትዮ፣ መናእሰይ ፣ ተባዕትዮ ፣ ተመልኪትና ኣብ ግምት ብምእታው እንታይ ምቕውነት እዩ ዘሎ?

አበይ ? እቲ ናይ ምብፃሕ ስራሕቲ አበይ እዩ ዝካየድ ? ኣብቲ ክባቢ እንታይ ኣጋጣምታትን ገደባትን ኣለው ?

ፍልፍል ሓበሬታ መግለጫ (Bibliography)

CORE Initiative. 2006. *Participatory monitoring and evaluation of community and faith-based programs*, 2nd edition (Wellington, South Africa).

Federal Democratic Republic of Ethiopia (FDRE). Ethiopia's Overseas Employment Proclamation 923/2016. Available at: https://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.detail?p_isn=103965.

Froggatt, W. 2001. *A brief introduction to Rational Emotive Behaviour Therapy* (Hastings, New Zealand). Available at: [http://www.anapsys.co.uk/files/Brief%20Introduction%20to%20REBT](http://www.anapsys.co.uk/files/Brief%20Introduction%20to%20REBT.htm)

T.htm. (But if this section is not kept, delete this item).

Human Rights Watch. 2015. *World Report 2015* (New York).

Hume City Council (Australia). No date. *Community engagement framework and planning guide*. Available at: www.hume.vic.gov.au

Institute of the National Academies. *Psychosocial services guideline (information to come if found, otherwise delete)*.

International Federation of Anti-Leprosy Associations (ILEP); Netherlands Leprosy Relief (NLR). *Counselling to reduce stigma* (London and Amsterdam, 2011).

International Labour Office/Organization (ILO). 2013. *GMS Triangle: Migrant Worker Resource Centres (MRCs) and the provision of support services* (Bangkok, ILO Regional Office for Asia and the Pacific).

—. 2014a. *Migrant Worker Resource Centre operations manual* (Bangkok, ILO Regional Office for Asia and the Pacific).

—. 2014b. *Monitoring and evaluation guide for migrant worker resource centres* (Bangkok, ILO Regional Office for Asia and the Pacific).

—. 2017. *Promote effective labour migration governance in Ethiopia: Program achievement* (Addis Ababa, ILO Country Office for Ethiopia, Djibouti, Somalia, Sudan and South Sudan, and for the Special Representative to the AU and the ECA).

International Organization for Migration (IOM). 2009. *Introduction to basic counselling and communication skills: IOM training manual for migrant community leaders and community workers* (Geneva).

—. 2015. *Reintegration: Effective approaches* (Geneva).

—. 2017a. *World Migration Report 2018* (Geneva).

—. 2017b. *National labour migration management assessment: Ethiopia* (Addis Ababa).

Khoja, S.; Thomas, S. 2017. “New rights for domestic workers in the GCC”, Clyde & Co online article. Available at: <https://www.clydeco.com/insight/article/legal-rights-for-domestic-workers-in-the-gcc>.

Kuschminder, K.; Ricard Guay, A. 2018. *Reintegration package for Ethiopia* (Addis Ababa, ILO Country Office for Ethiopia, Djibouti, Somalia, Sudan and South Sudan).

Pillinger, J. 2015. *Running an effective Migrant Resource Centre: A handbook for practitioners* (IOM, Budapest).

Sri Lanka Bureau of Foreign Employment; ILO Country Office for Sri Lanka and the Maldives. 2015. *Safe Labour Migration Information Guide* (Colombo).

United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division. 2017. *International Migration Report 2017: Highlights*, ST/ESA/SER.A/404 (New York).

United Nations International Children’s Emergency Fund (UNICEF). 2015. *Ethiopian migration profile* (New York).

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). 2016. *Global Report on Trafficking in Persons* (Vienna).

USAID Center for Development Information and Evaluation. 1996. “Selecting performance indicators”, *Performance Monitoring and Evaluation Tips*, No. 6. Available at: http://www.usaid.gov/pubs/usaid_eval/pdf_docs/pnaby214.pdf.

World Bank. 2011. *Migration and remittances factbook 2011* (Washington DC).

